
پہ شفاں کو ہیں چوٹواں عیب انت

شے رگام

بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ

@شے رگام

(انسٹریٹ ایڈیشن)

اولی چاپ 2017، دومی چاپ 2018ء بلوچی اکیڈمی
ء مقصود دانش پریس، کراچی ء چاپ کنگ۔

نہاد : =/150

ISBN : 978-969-680-024-8

نچین

- 8 -1 تہاری ء قہرین اوشتانک
- 14 -2 نیستی ء گواہی
- 17 -3 بنی آدم ء حدا
- 22 -4 حرص ء لذت
- 28 -5 حق گوشیں شیطان
- 29 -6 ڈینکن ء شیطانی وعظ
- 32 -7 مات ء پت
- 35 -8 حورانی دوچاپی
- 37 -9 آخرت
- 38 -10 گرمیں ساہگ
- 39 -11 حداء یہودیت ء اسلام
- 43 -12 مسلمانیں یہودی
- 51 -13 مذہبی فرقہ پرستی ء سیکولرازم
- 59 -14 نفرت
- 62 -15 دزوگ ء ہوشام

64	مُلانی حاکی	- 16
67	شریعت ء جمہوریت	- 17
70	ذگری	- 18
84	شاعری	- 19
94	دردانی سارتیں ساہگ	- 20
97	زپتیں زہیرانی تانجو	- 21
98	دردانی بچکند	- 22
99	ادب ء منزل	- 23
104	عطاشاد	- 24
114	مہر ء آس	- 25
120	مہ کن پرانی ء کہ کنت پہ تو	- 26
122	حانواد ہیں حد	- 27
124	پہ شفاں کو ہیں چوٹو اوں عیب انت	- 28
151	مرگ ء شادہ	- 29
153	تُرس ء تُرس	- 30
154	راستی ء بیمنائیں دڑو شم	- 31
156	بے گویا کیں لیلک	- 32
161	شکرانہ	- 33
162	کد بیت ء کجام باندا ت بیت	- 34
172	قد	- 35

174	مہر	-36
176	دردانی قدح	-37
178	موتک ء موت	-38
180	سیریں شدلاپ	-39
182	پکاسو	-40
186	بڑیتہ لٹک	-41
187	زندء عذاب	-42
189	وہدء مزن مردی	-43
191	لبز	-44
192	بلوچ ریاست	-45
194	قبائلی نظام	-46
197	بلوچ ڈیہہ	-47
199	عاقبت ء تہلمیں بچکند	-48
203	آئیڈیل	-49
206	قوم ء قومیت	-50
214	مذہبی قومیت	-51
217	عرب اسرائیل	-52
222	پٹھان ء بلوچ	-53
228	پناہ گیر	-54
233	اُردو	-55

236	زانتءء کرد	56-
241	وٹپ	57-
242	روباء لٹک	58-
244	واگء زهر	59-
248	زانتکارء دانشور	60-
250	ریدگیں الماس	61-
255	سر آگاہیں سروک	62-
260	کلپیں باطن	63-
261	وطن	64-
263	روایتانی عذاب	65-
265	وصیت	66-
267	اہورامزدا ء اہریمان	67-

پہ شفاں کو ہیں چوٹواں عیب انت

بیسٹ ۽ پنج سال ساری ۽ اے نوشتا نک پہ بلوچ یا پہ آئی ۽ باندا ت ۽
 چے شری ۽ کار انت من نزا ناں بلے اگس کسے ایشاں پہ بلوچ ۽ بلوچی
 زبان ۽ لبرانک ۽ یا پہ آئی ۽ مذہبی فکر ۽ زانت ۽ یا پہ دود ۽ ریدگ ۽ شریس
 یا گندگیں نوشتا نک لیکیت ناں پہ من سیٹ ۽ ناں پرانی تاوان۔

شے رگام

کوٹہ

یکم جنوری 2017

تہاری قہرین اوشتانک ا

بنی آدم ء ناتوانی یا تمدی، نزانٹ یا زانت ء منزل حد انت بلے ہمے حد ا
 ء باره ء انسان مدام لپرزگ ء ناباور انت۔ آئی ء ابتداء انتہایا ہستی ء حقیقت ء سرپد
 نہ انت، آئی ء پچہ آرگ ء جہد انت، پرانی ء دید ء آمرزی انت۔ پرانی ء سر
 بوہگ ء ناکا میں توجیل سازیت۔ برے آئی ء خوفناک ء غضب ناک لیکیت،
 برے رحم دل ء لا تعلق۔ برے مہر ء نام ء دنت یا برے پرانی ء ہیچ نامے شاکے نہ
 بیت۔ دوزہ، بہشت، شمر، گندگ، گناہ، ثواب، ہستی، نیستی، روژناہی، تہاری غرض
 کہ ہر فکر، ہر لیکہ ء یہ حد ء سر کنت، گوں ہمانی ء ہمدپ کنت بلے آئی ء باروالا علمی ء
 نزوری ء مدام علمی بٹاک ء پشت ء چیر دنت۔

جہان ء کوہن تریں مذہبی کتاباں کیے بائیبیل انت۔ آئی ء حد اے
 جہان ء اڈ دیگ ء بنی آدم ء جوڑ کنگ ء باروانبشتہ انت کہ ”ابتداء کہ حد اے جہان
 ء جوڑ کنگ ء ارادہ کت گڑ زمین ناتمام، ویران ء غیر آبادات۔ ہرنیگامستیں دریا
 ات۔ چار نیگام تہاری ء مانشتانگ ات ء حد اے قہرین قوت ہے آپ (دریا) ء ہم
 روان ات۔“ گڑ حد اے حکم کت کہ ”روژناہی بہ بیت“ روژناہی ودی بوت، حد اے
 دیست ء وش بوت۔ رند ترا حد اے روژناہی چہ تہاری ء جتا کت۔ روژنائی ء را
 ”روچ“ ء تہاری ء را ”شپ“ ء نام دات۔ بیگاہ گوست ء سہب اتک۔ اے
 (جہان ء) اولی روچ ات۔ (بائیبیل ۵۔ Gen: ۱)

حدا ۽ چوڻيش تھاري يے کہ جھانے ماں پوشنگ ات، دوست نہ بُوت، اول
روڙنائی ۽ دات۔ ناں انسان، ناں حیوان، نہ زمین ناں زمان، روڙنائی۔ ۽ ھے روڙنائی
۽ راچہ تھاری ۽ گیشینت ۽ تھاری کہ امبیرات، چہ روڙنائی ۽ گستا بُوت۔

حدا ۽ ویکے دومی ۽ راگیشینتگ ات بلے چو کہ اول سراں یک بُوتگ
انت، تھاری ۽ روڙنائی ۽ راانگراں زرتگ ۽ روڙنائی ۽ تھاری ۽ را۔ پھ بنی آدم ۽ تھاری ۽
روڙنائی ۽ فرق ۽ زانگ ۽ ہم آسان نہ انت چیا کہ بنی آدم چہ روڙنائی ۽ ودی بُوگ ۽ ۽ رند
انت۔ تھاری چرائی ۽ ساری انت۔ آئی ۽ تھاری ۽ قھریں اوشتانک نہ دیستگ۔ بنی آدم
۽ تانکہ چم پیچ کُتگ، تھاری ۽ ھمراہی ۽ روڙنائی ۽ پرمڑاہیں ھستی ۽ وشیان انت۔ اگن
آئی ۽ تھاری ۽ ترسناکیں بالاد کہ چرائی ۽ حدالپر زگ ات یا حدا ۽ ہم بیم زرتگ ات، وتی
اصلی شکل ۽ بہ دیستیں، بنی آدم ۽ مذہبی فکری دروشم دگہ رنگے ۽ بُوتگ ات۔

روڙنائی ۽ رند، گڑ حدا ۽ گوشت نوں من انسان ۽ جوڑیناں۔ آمنی پیماہنت،
منی دروشم ۽ دینت، آہانی قوت چہ ماہی، مُرگ ۽ ھر رنگ ۽ جناوراں گیش بیت (یا آ
مُرگ، ماہی ۽ ھر رنگ ۽ جناوراں زور آور تربیت)۔ حدا ۽ انسان جوڑکت، ھماہما کہ
وت ات۔ (آہان ۽ نیک ۽ پاکی ۽ دروہی ۽ دات یا) پراہاں نیکیں واگے درشان
کت ۽ گوشت ”شمے چُک ۽ پساندگ گیش بہ باتنت۔ انچو کہ شمے آیوکیں نسل
درستیں دنیا ۽ سر بہ بنت (یا ماں بہ شاننت) ۽ آئی ۽ وتی دست ۽ بیارنت۔ من مُرگ،
ماہی ۽ درستیں جناوران ۽ شمے اختیار ۽ دیگاہاں۔“ (بائیبیل ۲۸-Gen: ۲۶)

حدا ۽ انسان چووتا، وتی دروشم ۽ اڈدات۔ نیک ۽ پاکی ۽ دروہی ۽ دات۔
حدا ۽ رنگ ۽ انت، چون انت، ماہچجرا ۽ فکر نہ کُتگ چیا کہ مارا گوشتگ
بُوتگ، نبا کنتے چوڻیش خیا لے دل ۽ بیارے۔ بلے مئے بدل ۽ یکے عاقل ۽ داناہاں
فکر کُتگ ۽ دومی ناواندہیں مللا ۽ مذہبی جنونیاں۔ دوئیناں اے نیکیں کار پھ بنی آدم ۽

شریٰ ءِ حداءِ وش کنگ ءِ کنگ۔ دانا گوشنت کہ آہاں انسانی فکر ءِ سراما نیوشنگیں
ہما چادر کہ تنگ نظری ءِ کم علمی نیگ انت، دور کنگ ءِ بنی آدم ءِ حداءِ یکے دومی ءِ پچہ
آرگ ءِ کار آسان کنگ۔ ملا ءِ تا حداءِ خلیفہ لیکیت، ہما جبر کہ حداءِ نہ کنگ یا مانا اش
ملا ءِ تب ءِ نہ انت، ملا ءِ آہانی مانا کنگ وتی ذمہ ءِ زرتگ، بلے ملا ہاں پرے کم
زانتی ءِ ہم کابئی پھ کو بھی کنگ۔ پھ انسان ءِ ”وحدت الوجود“ ءِ ”وحدت الشہود“ ءِ فکری
مزن شانی ءِ مزہ کنگ۔ منی دل ءِ ملا ءِ کم علمی ءِ تنگ نظری پرانی ءِ تاوان نہ انت، چیا
کہ ملا ءِ ازلی دژمن علم ءِ زانت انت ءِ تاوان ملا ءِ کرد ءِ فکری پد منتگی ءِ نہ انت، نہ
علم نیگنت، بلکیں علم ءِ زانت ءِ واہگ دارانی انت۔

انسان حد انت یا حد انسان، کئے کئی دروشم ءِ انت، ایشی ءِ زانگ درد نہ
وارت۔ بلے انسان ءِ حداءِ تعلق، امید، نامیدی، باور ءِ بلے باوری، شک ءِ بلا شک
نیگ انت۔ حد ہر جاہ ءِ ہر کجانت، بنی آدم پرانی ءِ عبادت ءِ بندگی ءِ مخصوصیں جا گہے
بندیت کہ ”حداءِ لوگ“ انت۔ مندر بہ بیت یا گر جا، ذگرانہ، مشیت یا چرچ، چوشیں
پد نہ بودیں فکر ءِ لپرزگی ءِ غمی نہ انت۔ حد کئے ءِ دیستگ، کئے زانت کہ چے رنگ
ءِ چے دروشم ءِ انت؟ چے کہ ءِ بالاد ءِ واجہہ انت؟ بلے انسان ءِ دل ءِ مدام پرانی ءِ
دروشمے داشتگ، ہما کہ آئی ءِ ذہن ءِ اتک کنت۔ ناں چد ءِ گیش ءِ ناں چد ءِ کم۔

درستیں کو ہنیں مذہبی قصہ ءِ آیاتاں جن ءِ پریانی بگرتاں بلاہ ءِ دیہانی، حداءِ
غضبنا کی چریشاں درشان بیت۔ نیکی ءِ بدی، شریٰ ءِ گندگی، نیک نیتی ءِ پلینڈی
، طاقت ءِ ناتوانائی، کم علمی ءِ زانتکاری درہ کاہنت ءِ حداءِ سر بہنت۔ بدرنگی ءِ بگرتاں
زیبائی ءِ شررنگی ءِ درہ، ہر شکل حداءِ شکل انت۔ گمان ہمیش انت کہ حداءِ چوشیں دروشم
واجہیں انسان ءِ حداءِ را بغیر آئی ءِ رضاءِ داگ۔

پاکیں بانیبیل ءِ اے نوشتہ کہ ابتداءِ زمین ءِ ناتمام، ویران ءِ غیر آباد

بوہگ ء حال ء دنت، اصل ء نہ بوہگ ء احوال انت، نیستی ء گواہی انت۔ ہمے نیستی ء
 خوف انت کہ تاں روچ ء مروچی گوں انسان ء گوں تڑیتنگ۔ آمدام ہست ء
 دوست داریت چیا کہ ہست آسندگ انت، اگن چہ آئی ء اے جہان ء پیدانشت
 ء ء سر ء نیستی ء نہر ء اش کتگ انت، آئی ء دل ء اے ”زی“ انت۔ ہمیشہ زریت پہ
 باندات ء۔ نیستی ء ”زیک“ درد ء ارمان یا پہ گل ء شادانی ء گوں تڑیتنگ۔
 مروچی ہمائی ء، بلے ایتانی یادرد ء رنج ء باندات کجام انت؟ ہر کس گمانے ہم
 داریت ء لپرزگ انت ہم بلے بنی آدم اے جبر ء سہی نہ انت کہ اصل ء نیست ء
 ہست ء بنیاد، آئی ء سر چنگ، آئی ء مقصد یک انت، بلے گوشیکاں انسان بلے
 عبرت انت۔ ہستی ء غرور، نیستی ء ارمان ء بلے اوستی ء بنی آدم ء را انچو لپرزگ کتگ
 کہ آمدام وتارا چہ چرے جنجال ء رکینگ ء مزینں دپ وشی یے کنت۔ من
 حداہاں، حداہست انت کہ ہست انت ء بلے منی ء کئے آئی ء فکر ء انت، ہمیشا منی
 وجود دائی انت۔ منی ہستی ہمیش انت کہ گوں ادار کی نیستی ء بندوک انت۔ من مراں
 بلے پہ دائی زندء۔ منی ہے مرضی انت، ہے احساس انت کہ دگراں گوں نہ انت،
 ہمیشا کس منی مٹ بوت نہ کنت۔ من بلے مٹاں، بلے چہ وتی ازلی دژمن،
 نزانکاری ء کم علمی ء بلے حال نہ انت۔ باندات چون انت، آوکیں باندات، موت
 ء باندات ء نابلدانت ء بنی آدم ء اے درستیں دپ وشی گوشیکاں پہ وتی ہے زوری ء
 چیردیگ ء انت۔ مرادی انت پہ علم ء زانت ء کہ گند ء مگند انت، بلے پہ ہمے نیستی،
 ناپائیداری یا کم علمی ء مانا یے دیگ ء وتارا ہے تسلا ء دنت کہ کیت انجیں و ہدے کہ
 انسان نیستی ء دریاء گواز کنت، زانت ء برج ء سر بیت ء پائیداری ء منزل ء گپیت۔
 گڑا چون بیت؟ انسان ء وجود یا آئی ء روح یا آئی ء ہستی، آہما جا گہہ ء سر بیت ء انچو
 کامل بیت چو کہ کائنات انت، چو کہ حد انت، چو کہ ہر ہما شے کہ دائم ء قائم انت۔

دائمی آرام، درد بے برمش، نیستی بے گواہ۔ چہ بنی آدم ء دل ء و شیں واہگاں کیلے ہمیش انت۔ ہمیش انت بہشت، ہمیش انت، ”کرنا“ ہمیش انت ”اہورا مزدا“ ء اصلی صورت۔ پہ چوشیں ارمان ء حدائی پہ مراد کنات۔

چہ ماہر کس اے کائنات ء ودی کنگیں بے پناہیں ہستی ء ساہگ ء اوشتوک انت۔ ہر کس قوت، زانت ء وشی ء واہگد ارانت کہ ہے کائنات ء ہستی ء دیما بے وس انت ہم ء ناپائیدار انت ہم۔ بلے انسان ء وجود ہے کائنات ء ہستی ء پیدائشت انت، چمید شروع ء چمید آسربیت۔ اگن کسے بگوشیت کہ آچوکائنات ء ہستی ء برقرار انت، رد نہ انت بلے اے ہم پد نہ بودیں فکرے چیا کہ اگن آہست انت نیستی ء نہراں سگیت نہ کنت ء اگن نیست انت ہستی ء مڑاہ ء پرچہ کنت۔

بنی آدم شگانی انت۔ ناشکری ء ہماوان ء وارت، ہمانی ء ایرجنت، قدرت ء اہپالاں فراموش کنت۔ ملا گوش انت کہ پاکیں قرآن ء خوبصورت ترین ء پرمانائیں سورتاں کیلے سورہ ء رحمن انت کہ بنی آدم ء رانا شکری ء تزن ء جنت ء حداء دادن ء تزانگ ء پرینیت۔ ”قَبَايِ الْاَءِ رَبُّكُمَا مُكْرِمٌ“ انسان ء ناباوری، بے وفائی، ناشکری حداء نظر ء در نہ انت۔ پمیشا انسان ء ہر کردتور بیت، وزن بیت ء پرے کار ء وہدے مقرر انت، پاسے گیش اتگ۔ چدساری ”كُلُّ مَنْ عَلَيْهِ فَاَنٍ وَّ يَبْقَىٰ وَجْهٌ رَبِّكَ ذُو الْجَلَلِ وَالْاِكْرَامِ“ ء عملی جار ء پرینیت، ہر شے ء فنا کنت، گار کنت۔ بلے حدابز انت کہ گوں اسرافیل ء توتور ء بہشت ء دوزہ ء حال چے بیت؟ گوشنت کہ بہشت آزمانان انت ء فنا بو وکیں شے ہمانت کہ زمین ء انت۔ دوزہ ء زمین ء بوہگ ء گواہی ملا ء داگ ء اگن ملا ء راست انت گڑادوزہ ہم فنا بیت۔ گڑا دوزہیانی شورچی انت؟

کئے چہ چیا بہ ترسیت؟ حداء دوار دوزہ ء اڈ دیگ ء دیر نہ لگیت، بلے کئے

بزانت کہ آدماں آئی ء دل ء چے کیت۔ اگن دوز ہے پہ وتی خلقت ء بیم ء پاتراپ ء
 اڈ داگ ء ”کل من علیہا فان ء یبقی“ وجہ ربک ذوالجلال والا کرام “ ء ثابتی ء رند
 ، اڈے مہ دنت کئے تاوانی بیت بید کہ ملا ء ء پہ ملا ء یگیں توجیل پشت کپیت کہ آ
 گہیں مرد بہ بیت، دیم ء در بہ ایت ء گناہگاراں وتی حسد ء آس ء بوسوچیت۔

انسان ء حداء وت ماں وتی تعلق داری ء مزنیں منز لے بُریتگ۔ تاں
 کرن ء زماںگاں حداگوں بندہ ء پیڑیتگ۔ انسان ء راحدا ء ضرورت انت ء حداء پہ
 وتی حدائی ء انسان ء وجود پکار انت۔ دپ ء پوست ء اگن بگوشتیت کہ من بے سماہاں
 بلے چوش نہ انت۔ بے انسان ء حداء ء وجود نا تمام انت ء بے حداء ء بنی آدم ء۔ یکے
 ء وجود دومی ء ہستی انت۔ البت حداء زوراوری ء ہمہ گیری ء تصور ء انسان ء زوری ء
 بے وسی ء احساس، آرنگ نہ انت کہ پیش ء بُوتگ۔ وہد ء انسان ء راشتر سوگہہ
 کُتگ ء ناباوری ء سبق داگ۔ سائنس ء ٹیکنالوجی ء ہم انسان ء مرگ ء زیست ء
 حقیقت ء رانوکیں دڑوشمے بخشاگ ء ہمے زانت ء مذہبی فکر ء رالپر زگ کُتگ۔
 کائنات ء علم ء انسان ء راہبگہہ ہم کُتگ ء پُر امید ہم۔ اگن انسان وتی سالانی سال
 ء نزا آورتگیں علمی مدی ء چہ وتی کست ء کینگ ء ناعاقبت اندیشی ء سوب ء دست ء
 وت جوڑ کُتگیں بمبانی دپارمہ کنت، کیت وہدے کہ کس چہ کس ء چیر نہ بیت، ناں
 حدا، ناں فرشتہ ء ناں شیطان ء ناں بنی آدم۔ ابید چریشاں بنی آدم وتی جند ء ہستی ء
 راز ء ہم الم ء در گجیت ء وتی موت ء ء رند ء نادیسٹیں باندا ت ء ترس ء بلکیں
 چولپر زگ مہ بیت۔

نیستی ۽ گواہی

مذہبی اعتقاداتی سرء تزان آسان نہ انت۔ ہیچ مذہب ۽ مُلا، بگال بہ کنتے یا مسلمان، یہودی یا عیسائی، چینی یا زرتشتی یونانی یا رومن چوشیں سوال ۽ جواب ۽ پچروش نہ بنت ۽ ملاہانی نارضا کنگ کارے دارد۔

ہر مذہب ۽ لہتیں بنیادی اڑانی گیشینگ ۽ جُهد کنگ کہ ایشانی تہا حداء آئی ۽ بنی آدم ۽ جبرگون انت۔ ہندو گوشت کہ حداء پجارگ یا پہ آئی ۽ سر بوہگ ۽ راہ کیے نہ انت۔ آگوشت کہ ”علم“، ”فکر“، ”مہر“ حداء وجود ۽ نشان ۽ دینت۔ علم ۽ برکت ۽ انسان کائنات ۽ ہستی ۽ پوہ بیت۔ فکر ۽ مدامی عمل، انسان ۽ جہاں زانقتی ۽ حداء ہستی ۽ احساس ۽ ہزار کنت ۽ انسان ۽ کائنات ۽ وجود ۽ را جوانیں دروشمے دنت۔ چو کہ انسان ۽ وجود یا روح دانگی انت ہمیشا ہے روح مہر ۽ درورانت ۽ مہر نمیران انت۔ البت یک شرطے است انت، آایش انت کہ گوں حداء مہر، حرص ۽ طماء ۽ واستی مہ بیت، نال ترس ۽ بیم ۽ نال پہ بہشت ۽ دوزہ ۽ نال پہ نیزگاری ۽ ترس ۽ یا پہ ہزگاری ۽ طماء، نال۔ مہر کہ بے غرض انت، ابدمان انت۔

بنی آدم ۽ مدام حداء را انسانی شکل ۽ مرتگ۔ حداء پہ انسان ۽ کلوه ۽ قاصد کنگ۔ بازوار ۽ گوں بنی آدم ۽ تزان نئے کنگ ”ہم کلام“، بونگ، تواریلے پر جتگ۔ کسے بگوشت کہ چوشیں تعلق داری ۽ ضرورت چی انت؟ اے درست ہمیشا بونگ کہ انسان ۽ ذہن چد ۽ دیم شت نہ کنت۔ مثال ۽ جبر ۽ کسے کہ گنگ بہ بیت، جبرکت مہ کنت آ بے وس انت ۽ پہ حداء چوشیں گہہ ۽ کئے بوارت۔ ہمے سوب

انت کہ جَنگ ۽ پروشگ یا پھریزگ، رحمدلی یا غضب ناکی، درہ حدائی شری گوتشگ بنت۔

بازیں ملاہاں حداء رادروشمے داتگ۔ پرانی ۽ قد ۽ بالادے ۽ ہم گمان کتگ۔ بلے دومی نیمگ ۽ ہے فکر ۽ دیمپانی ۽ بنی آدم ۽ راہم حداء درجہ دیگ بوتگ۔ ہے احساس انت کہ آئی ۽ حداء حدائی پھریزیتگ۔ ”انالحق“ ۽ نعرہ ہم مذہبی زائشکارے ۽ جَنگ۔ چے ”حق“ ۽ عقل ۽ فہم تالان بوتگ ۽ چے عقل ۽ فہم ۽ روح کہ نمیران انت۔ پدا ”روح ۽ کل“، ہے روح ۽ کل حداء حقیقت انت۔ بنی آدم ۽ مرگ ۽ رند، روح گوں وتی حقیقت ۽ ہواربیت، ابدمان بیت۔ روح چہ انسانی جسم ۽ بیرگ ۽ جتان، گوں ایشی ۽ آئی ۽ تعلق دائمی نہ انت، ادارکی انت۔

بنی آدم ۽ عجب رنگیں تے۔ آحداء زانگ لوٹیت ۽ آئی ۽ راوتی من ۽ شریں دروشمے ۽ دیگ ۽ واہش ۽ داریت، بلے آئی ۽ مشکل ایش انت کہ چچ لبرآ مانا ۽ نہ دنت کہ حداء باروا انسان فکر کنت۔ انچو معلوم بیت کہ بنی آدم، آسر ۽ باقی لبرانی پرک ۽ پیر ۽ مان اڑیت۔ چوشیں حقیقتے کہ گند ۽ مگند انت، ہست ۽ نیست انت، لبر، آئی ۽ مانا ۽ دیگ ۽ پدکنزنت، دغادینت۔ دومی مشکل ایش انت کہ مردم ۽ ذہن ہمانی ۽ فکر ۽ کنت کہ اے جہان ۽ کار آمد انت یا آئی ۽ تعلق چہ پیدائشت ۽ بگر تاں موت ۽ گوں انسان ۽ انت، ہما کہ حساب بیت، چگا سگ بیت، شری ۽ گندگی ۽ شاہیم ۽ تورگ بیت۔ اے درست انسان ۽ ذہن ۽ آسانی ۽ جاگہ کنت، بلے آشنے کہ ہست ۽ نیست ۽ احساس ۽ درانت، حد ۽ حدود یے نیست، شر ۽ گندگ ۽ فکر ۽ بالاتر انت، آئی ۽ اندازہ ۽ چون کت کنتے؟ آئی ۽ چے گوشے؟ ادا، بنی آدم ۽ فکر اٹ کنت، سر بتگو بیت۔ چمید ۽ آئی ۽ کم فہمی ۽ احساس بیت ۽ ہے کم فہمی یک انچیں حقیقتے شون دنت کہ انسان آئی ۽ حد الیکیت۔ ہے کم فہمی انت کہ انسان ۽ فکر ۽ ہما نیمگ ۽ تزینیت کہ بنی آدم یے سگت نہ کنت، آئی ۽ ذہن یے قبول نہ کنت۔ ہما

شے کہ مردم آئی ء ماریت ء ہما کہ بنی آدم ء مارگ حدء درانت، ایساں فرق انت۔ آئی ء کہ انسان چہ وتی علم، فکر ء تجربت ء زانت کنت، آگزان نہ انت، ہچ جخالے پر نیست، بلے مشکل ہما انت کہ مارگ نہ بیت، زانگ نہ بیت ء اصل ء ہما مشکل، حد انت۔ ہندو فلاسفر گوشت کہ حداء لوٹے ناہ ء لچک کن، تیوگیں کائنات ء بہ گول، ہرچی کہ گندے بزانت کہ حدانہ انت، ہما چہ تئی گندگ یا مارگ ء احساس ء چیرانت، درء نہ انت، حد انت۔ عیسائی دانشور ہے رنگ ء تزان کنت کہ حد ہما بوت کنت کہ آئی ء بارواکس ہچ مزانت۔ آگوشت کہ پہ بنی آدم ء چہ نیستی ء ہستی ء دائمی احساس، حد انت۔

چہ درستیں مذہباں حداء دو صورت گندگ ء کیت۔ یکے مہر دنت، انسان ء سکلیاں ماریت، شادہاں شادان انت، غماں دز زور انت۔ ایشی ء عادت ء ہیل پدرا انت، چہ کسانیں کاراں بگرتاں کائنات ء سر ء چیر گنگ یا برجادارگ، درستاں گون انت۔ اے بیت ء نہ بیت ”پہریز گاریں“ ملاہانی حدابیت۔ حداء دومی صورت ہمیش انت کہ لا پرواہ انت، کسی کار ء کارے نیست، ہرچی بیت بہ بیت۔ آئی ء ناں گون جہان ء چست ء ایراں دخل است ء ناں گون انسان ء شرمی ء گندگیاں، بلے ہرچی ہست چہائی ء، اے تیوگیں کائنات ہمائی ء برکت ء انت۔ بلے حقیں جبرائیش انت کہ بنی آدم پہ دومی ”بے سڈیں“ حداء ہچ ہدوک نہ انت۔ آولی ء لوٹیت کہ ہر جا پادے مان انت۔ بنی آدم شرمزانت کہ ہے حد انت کہ پہ انسان ء مزنیں دلہڈی یے۔ پمیشا ایشی ء نارضا کنگ ء سکت توریت، چیا کہ ہے حداء تاں روچ ء مرچی آئی ء رابڈ ء بستگ، دومی ء دیمہا ہر کس ء را آپ بارت۔

بنی آدم ۽ خدا

گوشتت ڪه بنی آدم ۽ خدا، آئی ۽ فکری مزین مردی ۽ شترترین درو شتم انت بله اکن هورت بچارے تنی وهدی خدا چه انسان ۽ قد ۽ کاٹ ۽ مستر، بلند ۽ زیبا ترین صورتی ۽ دیمانیاتلگ۔ یہودی ۽ بہ کن، عیسائیت ۽ بکن یا اسلام اے دوئیں مذہب ڪه آہانی بنیادی فکر چه کیلے دومی ۽ بیرگ ۽ جتانہ انت، ایشانی خدا ۽ خدائی، آہانی مذہبی فکر ۽ یک مستریں بہرے ڪه ہم باز برہ انسانانی درو شتم ۽ درست بیت۔ چونہا یہودی، مسلمان ۽ عیسائی ایشانی خدا سکت زور آور انت۔ انسانانی زند، ہست ۽ نیست یا کائنات ۽ درستیں شے ہمیشی ۽ پشت ۽ چر و رنت۔ ہست چمائی ۽، نیست چمائی ۽، دائی زندہ مائی ۽ منت، سپاروک ہما، ساٹوک ہما۔ خدا ہمانت ڪه کسے نہ گندیت، بله آہر کس ۽ گندیت۔ کس نزانہ ڪه دست ۽ چون انت، بله آئی ۽ شہار ہر کنڈ ۽ انت۔ ترات نہ کنت بله ہر جاہ گون انت۔ رحم ۽ واجہہ انت بله بے رحمی ۽ آپ واریں تیگی دست ۽ انت۔ مہر داریت بله نفرتے آس گواریت۔ ہرچی ہمائی ۽ مرضی ۽ بیت۔ ہما کنت ڪه آئی ۽ دل۔ شتر ۽ گندگ ۽ پچہ کاریت بله ناں شتر ۽ دیماداشت کنت ۽ ناں گندگ نیگا۔ انسان ہمائی ۽ جوڑیننگ، آئی ۽ سکت دوست انت بله وتی شتر ۽ گندگ ۽ ذمہ واروت انت۔ بغیر آئی ۽ ازن ۽ کس ہیچ کارے کت نہ کنت، در چکے ۽ تاکے نہ سریت، بله گندگی انگت گار نہ انت۔ خدا انچو بے لحاز انت ڪه کسی کار ۽ کارے نیست بله انچو میار دار انت ڪه کسے دل ۽ تہا ارادہ ہے بداریت آئی ۽ جست ۽ ہم کنت۔

گوں انسان آئی ء مہرزیات انت بلے آئی ء راچہ جنگ ء ، فتنہ ء ، چہ بیماری ء ، ناتوانی ء ، چہ جہان ء قہر ء غضب ء چٹینگ ء فکرے نیست۔ نزور ء چہ زوراک ء چنگلاں پہ زانت نہ رکینیت تانکہ زوراک ء گناہ باز بہ بنت ء آئی ء سرامقرر کنگلیں سزالم بہ بیت ء بے وس ء ثواب گیش ء آدائی آرام ء بے رسیت۔ حداہما انت کہ آئی ء دست ء ہرچی مان۔ دوزہ ہے ہم است ء بہشتی ہم جوڑینگ۔ ہرکس کہ شرکنت ، بہشت ء روت ء ہرکس کہ گندگ کنت ، دوزہ ء۔ بہشت ء دوزہ ، ثواب ء گناہ ء کچ ء کیل ء سرائنت۔ یکے یک شرینے کنت ، آئی ء ہزار ثواب ہما یکیں جا گہا رسیت۔ ہے رنگ ء اگن گندگینے کنتے گناہ ء بار بے۔ ہے ثواب یک یک ء حساب بنت ، وزن بنت ء آخر ء باقی بہشت ء برنت۔ گناہ ء ثواب ہے لازوالیں ہستی ء پشت ء بنی آدم چو جلیگ ء چروارت ، سرگردان انت پہ ثواب ء لپرزگ انت چہ گناہ ء۔

ہے ترس ء بیم ء ہمراہی ء حرص ء تمہا ء بے کسائیں سکین ، بنی آدم ء راچہ نیکیں راہ ء دور بوہگ ء نیلیت ، چیا کہ حداہما انت کہ بہشتی ہرچی بلوٹنت ، دنت۔ کسے حور ء واہش ء داریت حاضر ، کسے گلماں ء شوق ء کنت تیار ء ہے حور ء گلماں پہ حساب انت ، پہ ہرکس ء ہفتاد ہفتاد۔ پدا بہشت تبک تبک انت۔ شریریں ماڑی است ، پہ ندارہ ء پرشوکیں جا گہہ است ، بلے پہ کم واکیں بہشتیاں کسانیں لوگ یاچو گدان ء زیبائیں تمبوجنوک انت۔ ہرچی بہ کٹیت قسمت۔ دوزہ آس ء دریایے ، بلے ہم انچو تبک تبک انت۔ کافر ء نہ منوک ”دوزہ ء نار“ ء انت۔ کستریں گناہگار یک کر وکے ء۔

بہشت گیشتر پہ مردیں آدمائیں سولے۔ پارسائیں جنین بہشت ء اصلی لذتیں بلے بہر انت ، چیا کہ حوراش کار ء نیاہنت ء گلماں اش نصیب ء نہ انت۔ ہاں اگن مرداش بہشت ء بہ بنت ہم پراہاں حراب نہ انت ، بلے چے یکے ء امروزی

مرد، بہشتی حوراں یلہ بدنت ۽ پراہاں بدوک بہ بیت۔ بلے اگن مرداش گناہگار ۽ دوزہی بہ بنت، گڑا جنین بہشت ۽ ویل انت۔ چوناہا شتر ہمیش انت کہ امروزی مرد ۽ جن، اود ۽ کس کسگی مہ بنت چیا کہ کجام افریکی نر ٹیہہ وتی بہر ۽ کپتگیس ماہ گونگیس حوراں یلہ دنت ۽ گرانزی نیس ٹینگے دل ۽ داریت؟ ۽ درستاں شتر ترایش انت کہ ہر کس کہ پہ پیری مرتگ ہم ورنائی پادکیت تانکہ بہشت ۽ حور ۽ گلماں ۽ دوزہ ۽ آس ۽ سگت بہ کنت۔

بہشت ۽ دوزہ ۽ فیصلہ ۽ حدوت کنت۔ قیامت ۽ روج ۽ حدوت ”عدل ۽ کرسی“ ۽ جنت ۽ چو پارسانیں شاہوکار ۽ شاہیم ۽ دست ۽ بیت، گناہ ۽ ثواب تور کنت۔ ہر کس وتی مز ۽ رسیت۔ قیامت ۽ روج ۽ کس کسگی نہ انت، بلے ہر کس پہ رامت انت، ہر کس پہ اندام انت۔ بے پردگی نیست۔ ستر ۽ شمریں توجیل ہمیش انت کہ چم سر ۽ توکا بنت تانکہ کسے اگن پلینڈی مہ کنت ۽ گو کو مہ بیت، کس کس ۽ بڑ ہنگی ۽ نہ گندیت۔ شرم ۽ وت ننگ ۽ وت، اودا ہم است انت۔ ”کہوڑک ۽ بن“ ۽ فیصلہ ۽ ۽ رند، ہم بلا میں پندے بڑگی انت۔ مرادانی منزل نر یک نہ انت۔ ”پہل ۽ صراط“ چو مود ۽ ٹال ۽ بارگ ۽ چوز ہم ۽ زہ ۽ تیز انت، چمانی ۽ گوزگ لوٹیت ۽ آنیم آزمان ۽ انت۔ اے سفر یک روچی سینے بوتیں انگت بے طالعہاں ہم وتی طالع چکاسیتنگ ات بلے اے سفر ہزاراں سالانی انت، ہر کس چرے پہل ۽ گوست، گوست، اگن کپت چیر ۽ ہفت جہندم انت۔ نوں بچار کہ آدگہ درستیں مشکل پہ سرے ۽ ہمے پہل ۽ آدیم بوگ پہ سرے۔ بلے ایشی ۽ آسانیں توجیلے است انت۔ ہر کس کہ اسیداں قربانی کنت، آقربانی ۽ پس، گوک ۽ اشتراں سوار انت ۽ لڈان ۽ گوزیت۔ چی ۽ چرت ۽ جنت؟ لیکو ۽ جنان انت، کروڑ انت۔ اگن پنجاہ ۽ صدا اسیداں قربانی ۽ گتگ، درستاں یک بچی ۽ سواری ۽ اجازت نہ انت، بیل ۽ باری کنت یا کیے ۽ سوار انت ۽ آدگراں سردیان انت، ڈنیکو ڈنگراں ڈنیکو بیا۔

منکر نکیر دگہ بلاہء بدانت۔ آوازن قدء مزن ٹیڈگ ء دراج دنان انت۔
 آہانی کمال ہمیش انت کہ آجنت گرز ء جست کنت۔ کجاں و ہدء کہ مردم مریت ء
 قبر بیت۔ ایشی ء گوشنت، قبرء عذاب۔ ہر کسی جون ء کہ قبر نصیب ء مہ بیت آ
 بلکیں چٹٹیک۔ منکر نکیر جست کنت بلے مرے زندگ بے عربی زبان ء جواب
 بدے، دگہ زبان ہے منکر نکیر نہ زاننت۔ اگن عربی نہ زاننت چپ ء شتے۔ عبرانی کہ
 فلسطینی پیغمبرانی زبان انت، آہم اے زمانگ ء منکر نکیر اں شمشتگ۔ گرزانی سر
 چہ نپاد دوچی سوچن ء توسک ترانت ء پدا چل ء کتگ ء سہرانت۔ کئے سگت
 ء کنت؟ بلے بہ ترسیت ہما کہ گناہ ء کتگ۔

زندمانی ء یک دگہ مشکلے ”کرامن کاتبین“ نیگنت۔ آچو تجربہ کاریں
 منشیان انت، نہ آوانی قلم ء سیاہی ہلاں بنت ء ناں دست اش دم برنت، نبشتہ کنت کہ
 کنت۔ حدائی ناسر پدانت، پرک ء پیراش نیست۔ مرد ء جن ء نیام ء وٹیں ساعتانی
 نہ وٹیں جبراں بگرتاں عاشقیں دلانی بے برمشیں چیہالاں، مال واہندء اللہ اللہ بگر
 تاں دُڑء ڈاہء، نبشتہ کنت، کتابانی کتاب پُر کنت ء ایر کنت، آہانی نوشتہ کتگیں ہر لہز
 حساب بنت۔ اے ہم قیامت ء روج ء تالان کنگ بنت۔ ایشانی مقصد ایش انت کہ
 اگن کسے بگوشتیت کہ من چونہ گوشنگ ء شاہدے بلوطیت گرا کرامن کاتبین ء شاہدی
 یک ء ٹک انت، پرچہ کہ آ کہ نبشتہ انت گزشتہ نہ بیت۔ چوناہا مسلمانانی شرع ء روء
 لازم انت کہ چار پارسائیں مردم مثال ء جبرء ہے رنگ ء جنین ء مردین ء تامداریں
 گناہ ء چم ء وت بہ گندیت چو کہ سوچن ء بند یک ء مان کتگ ء ندرہ، گرا پہ ہما گناہ ء
 آہانی گواہی روا انت۔ اگن جبر پہ شاہد ء گواہد انت گدہ واجہیں آدم کہ بی بی حواء
 ریپینت ء ہما ”گلہ ء لذت“ ء شرکنی دنان ء کنت ء دات کہ پہ ہے گناہ ء جن ء مرد ء راکم
 شرف ء نام ء دپ کنگ بُوت آوہداں ہے کار ء شاہد کئے ات کہ حد اوند ء ہمانی ء جبر
 باور کت۔ مئے اش کنگ ء آوہداں آدم ء حواء ء ابید دگہ کس بہشت ء نہ بُوتگ۔ اگن

شیطان ء پلینڈی ء گوچلی نئے گتنگ حداء باید نہ ات کہ آئی ء جبرے باور بہ کتیں ء توئے حداء پرچہ ہمے شیطان بہشت ء بُرنگ۔ اے مردئی دژمن، تی جوڑ کتگیں آدم ء بنی آدم ء دژمن، آئی ء ماں بہشت ء برگ ء جبر ء مئے سر پر نہ بیت ء ناما رابا و رکت۔ مئے دل ء اے جبر شیطان ء پہ گوچلی وت تالان کتنگ۔ البت اگس حدائے پاکیں ذات ء چم ء وت دیستگ گدہ آئی ء شاہدی وت ہزار شاہدی ء دیم ء انت۔ بلے ہمے کار کہ بہشت ء ناروات کہ آچہ بہشت ء دیم پہ زمین ء تو دست کتنگ بُوت انت گدہ ہمے کار ادا پر اہاں پرچہ روا بُوت؟ ادا پہ شاہدی ء دو کرا من کاتبین انت، چار ء زور ء جنت چیا کہ حد اچہ بندہ ء دل پر وش انت، ناباور انت، کرا من کاتبین ء وتی انت ء ہر کس ء وتی۔ ہمیشا آہانی ہر دژوگیں نبشتہ، ہر گوچلی راست انت بلے اگن مرزا غالب ڈولیں بے باورے کرا من کاتبین نئے سر اریا ء رُو ء تہمت ء بہ جنت ہم، آئی ء گوشداروک کئے انت۔ چوشیں بے اوستی پر آئی ء وت شر نہ انت۔

پکڑے جاتے ہیں فرشتوں کے لکھے پہ ناحق
آدمی کوئی ہمارا دم تحریر بھی تھا

چوشیں بے حسابیں قصہ ء روایت انت کہ بنی آدم ء پیدا نشت ء بگرتاں مرگ، آئی ء زند ء ہر ہستین ء نیستین دمانے، آئی ء نند ء نیاد، وشی ء غم، دود ء ربیدگ، رسم ء رواج، غرضیکہ ذاتی، راجی ء قومی زند ء تمامیں تک ء پہناتانی باروا حکم یابدایت یار اہد ربری ء صورت ء موجود انت۔ آہانی مذہبی مانا وتی جا گہا بلے علمی ء فکری چکاس ء شاہیم ء تور بوت نہ کنت۔ اسلامی فلسفہ ء بازیں فکر ء عمل انجین انت کہ آہانی سرا ایراد گیری یا شک ء شہبہ مزینیں جبرے، علمی بحث ء تزان ہم گزان انت۔ ہر چوشیں ترانے کہ ملا ء تب ء ناتب بہ کنت، قابل ء گرفت انت ء کس وتار دست ء ملا ہاں بے پردگ کنگ ء ہدوک نہ بیت۔

حرص و لذت

ڈاکٹر ڈیوڈ جنکنز، بے پرکیس ملائی وعظ حداء بنی آدم، تعلق ہے تعلق، فکری تکانسری، توجیلے بوت بہ کننت یا مہ کننت، بلے ڈاکٹر جنکنز، وت چہ بازیرں گزایے، چٹینگ۔ ملائی قدء حداء سر بوتگیں ہیچ پارسائیں مسلمانے آئی، ملحد بے دین گوشت، کشت نہ کننت، چیا کہ آوا جہیں عیسیٰ، مریدے پمیشا آئی، مشکل ایش انت کہ آمدہ ہی کتابانی نوشتہ بوتگیں ہر واقعہ یا آیات، حدیثے، لبزی مانا ہاں منگ، قبول کنگ، تیار نہ انت۔ آگو شیت کہ پاکیں بائیبیل، ہرچی کہ نوشتہ، آہانی لبزی مانا کنگ، آہانی سرا بے تزک، توار، ایمان آرگ بے ایمانی انت۔

ڈاکٹر جنکنز، نیک بختے کہ مغربی رواداری، علم، زانت، ماتکوہ، تکے انت۔ آنچائیں مردے ناں اگن عالم، دیندارے بوتیں ہم، بلے مسلمانی، نامے پر بوتیں، آئی، چوشیں گہہ نہ وارنگ ات۔ وگن ناں بزاں کہ آتی وہدی چو انا الحق، گوشیں منصور، بوتنگ ات یا چوقصہ نویسوکیں سلمان رشدی، تسلیمہ نسیرین، وڑا، ڈہار پہ ڈہارات۔ بلے عیسا، آئی، فکری تو نگری، راہے دگہ۔ ایش مدان، حداء، ہستی، آئی، سزاء، جزاء، تصور، گوں یورپی علمی، سائنسی زانت، ہم گام کنگ، جہد،

۱۔ شے رگام : بنی آدم، حداء، ماہتا کہ، ”آساپ“، تربت، اپریل، 1995ء

۲۔ ڈاکٹر جنکنز، درہام (انگلیٹڈ) سر پادری انت کہ پاری نیں (1994) گر ماگ، ریٹائر بوتگ۔ جنکنز، واندہ ترین ملا ہاں کیلے۔ پہ اگدہ برطانوی چرچ، چارمی نمبر، مستریں پادری، عالم انت۔ اے نوشتا تک، آئی، عزان، لیکہ، چلندن ٹائم، 15-19-26 دسمبر 1993ء، یکم جنوری 1994ء نوشتا تک، اخباری احوالوں زورگ بوتگ انت۔

انت۔ ہمیشہ عیسائیت ءِ را حقیقی شکل ءِ دیگر ءِ خاطر ءِ، ہر رنگ ءِ علمی ءِ سائنسی بحث ءِ تران، ناں کفر انت ءِ ناں لادینیت۔ بائبل کہ پر اہاں مقدس انت، باز عیسائی دانشور گوشت کہ ایشی ءِ بازیں قصہ ءِ آیات بلکیں راست مہ بنت، چیا کہ ایشانی مطلب ءِ مانا ہما ابتدائی دور ءِ مردمانی فکری تب ءِ کم ءِ گیش یار د ءِ گچین کنگ بونگ انت۔ چوشیں تزان یک نیمگے مذہبی رواداری ءِ دومی نیمگا انسان ءِ فکری بلندی ءِ پختہ تہی ءِ دلیل انت، بلے چوشیں جبرے مئے ملا ہانی نزیک ءِ مزین کفر ءِ بے ایمانی لیگ بیت۔ ڈاکٹر جنکنز۔ انچیں تران کنت کہ گوں عیسائیت ءِ بنیادی فکر ءِ دپ نہ ورت۔ آئی ءِ گوشگ انت کہ پہ انسان ءِ پیدائشت ءِ پت ضروری انت ءِ حضرت عیسیٰ ءِ بے پت ءِ پیداک بوگ، بلا ہیں غلط بیانی ءِ ڈروگے۔ دومی ایش کہ ہما سہ نیں دانائیں مردکانی بیت اللہم ءِ آگ ءِ عیسیٰ ءِ زیارت کنگ ءِ ہمے مردمان ءِ بی بی مریم ءِ لوگ ءِ راہ ءِ شون دیوکیں استال ءِ جبر ہم انچائیں قصہ۔ واجہیں عیسیٰ ءِ بے پت ءِ حداء حکم ءِ پیداکی ءِ جبر عیسائیت ءِ ابتدائی ءِ بنیادی فلسفہ انت ۳۔ گوں ایشی ءِ نہ منگ ءِ عیسائیت ءِ وجود لپرزگ بیت بلے ڈاکٹر جنکنز ءِ ایشی ءِ پرواہ نیست۔

ڈاکٹر جنکنز ءِ دومی ”فکری فتنہ“ ایش انت کہ دوزہ نیست۔ مذہب ءِ دوزہ، آس ءِ دریایے، گناہ گار، نافرمان ءِ کافرانی جاگہ انت کہ مدام ہمے آس ءِ سچنت۔ دوزہ ءِ ہمو رنگ ءِ ہمو قد ءِ، وڑ وڑیں لوگ، اژدہا، مار ءِ زوم ہم مان کہ وت ہمے آس ءِ نہ سچنت، بلے دوزہ میان ءِ ورت کہ ورت۔ ڈاکٹر جنکنز۔ گوشیت کہ مردم بگوشیت کہ حدابنی آدم ءِ را آس ءِ دوزدنت کہ بہ سچیت، انچائیں گپے، چیا کہ دوزہ ءِ سزا دیگ لیکھے، انسانی انت، حدائی نہ انت۔ آئی ءِ دل ءِ دوزہ ءِ تصور روحانی ءِ فکری انت، جسمانی یا حقیقی نہ انت۔ اگن حدابندہان ءِ دوازندگ کنگ ءِ پد، گپت ءِ دوزہ ءِ دوزدنت کہ آدائی آس ءِ بہ سچنت ءِ بگوشیت ”ہاں چون ات“، چوشیں

حدایے اگن بہ بیت ہم، آسکئیں کوتاہ اندیشیں حدایے کہ جبر دوزنہ بیت، بد بارت، زہر گپیت، جنگ و پروشگ و عذاب دیگ و چک و پدنہ بیت۔ چوشیں حدایے ہر چون کہ بہ بیت بایدانت انسان آئی و یلہ بہ دنت، بہ رموشیت، فراموش بہ کنت۔

بازیں عیسائی عالم ہے جبر و گوشتنت کہ اصل و دوزہ و تصوروت انسان و ضرورتے، حدا و نہ انت، چیا کہ اے سزاء جزاء لازمی بہرے و انصاف و ہم مانا انت۔ دوزہ بنی آدم و راہے سد کی و دنت کہ اگن گوں کسے و نا انصافی بہ بیت و اے جہان و آئی و حق رسی مہ بیت گڑا چو کہ حدا آزمانان انت، آئی و گڈی انصاف ہم آزمانان بیت۔ پہ انصاف یا سزاء دیگ و دوزہ و ابیدگہ بچ تو جیلے نیست۔ سزاء اے شکل انسان و را راستی و مہر و نیمگا بارت و اگن مہر بنی آدم و نیک و پاک کت مہ کنت بلکیں ہے ترس و بیم و بکنت۔

سزاد یگ و انصاف و جبر چہ ابتداء، حدائی صفت قرار دیگ بونگ انت و نوں اے سک مشکل انت کہ چوشیں فکرے آلد و یلہ کنگ بہ بیت۔ ہے رنگ و پہ جزاء بہشت و بے غم و کرٹی میں دائی زند، گوں گلماں و حوراں زان پہ زانی و عیش و بے کچ و کیلیں حرص و تماہ انت۔ یک نیمگے سزاء خوف، دوزہ و شکل و، دومی نیمگا جزاء چوشیں پر تمانیں لالچ، بہشت و نام و، انسان و را بایدانت کہ شرری، پارسائی و مہر و وفاء پر شانیں راہ و بہ پڑینیت۔ اے دگہ جبرے کہ بنی آدم چمانی انت، مدام بے باور انت و گوشتنت من پر چہ رد بہ کیاں۔

ڈاکٹر جنکنز۔ گوشتنت کہ واجہیں عیسیٰ و پیغام مہر انت و بقول و ہمانی حدامہر و ہم مانا انت، ہمیشا اے چوں بوت کنت کہ ہے حداوتی جوڑ کنگئیں انسان و رادائی آس و بوسوچیت۔ نوں ہے جبر بد بری و سوب انت، چیا کہ عیسیٰ یک نیمگے مہر و تزان و کنت و حدا و ہما شکل و پیش داریت و دومی نیمگا دوزہ و بیم و پاتراپ و

ہم دنت۔ نوں اے دوئیں فکر چوں پُچینگ ء یک کنگ بہ بنت۔ اے پہ عیسائی
 ملا ہاں آسانیں کارے نہ انت، مزینیں مشکلے۔ ہے تپاوت ء سر پہ دگہ رنگے ء ہم
 کشیتنگ۔ آپوش کہ بازیں عیسائی عالم گوشنت کہ دوزہ ء مطلب چہ حداء دوری ء
 تصور انت۔ پہ بنی آدم ء مستریں سزا ہمیش انت کہ آچہ حداء فکر ء دور بہ بیت یا حداء
 نزکی نئے نصیب ء مہ بیت ء گوں حداء دوری یا جدائی ہما دائی درد ء مدامی رنج
 انت کہ انسان ء جبین ء آسے بالیت۔

دوزہ ء بارو ادومی جبر آئی ء دائی یا ادار کی بوہگ نیگنت چو کہ بعد ء مرگ ء
 زند دائی انت، گڑا انسان ء را پرانی ء سزا دیگ ء دائی دوزہ، ہم گز انیں نا انصافی
 یے۔ چوشیں فکر و حداء را ”بکن باریں ترا چاران“ ء ”سینیت۔“ ”بچارا گن تو
 چوش کت، من ترا چوش کنان“ ء ”بلیک میلنگ“ حداء حدائی ء بنی آدم ء چماں
 چاریت ء آئی ء را انسان ء قد ء کاٹ ء جبلت ء سر کنت بلے اگن دوزہ نیست گڑا
 بہشت ء شورچی انت؟ دوزہ ء نہ بوہگ وت بلا ہیں جخالے۔ ایشی ء نہ بوہگ سزا ء
 جزاء فکری بنیاد ء کروجیت۔ ابید چریشی ء گوں ہے بہشت ء دوزہ ء بند و کیں اے فکر
 کہ مرگ ء ء زند، زندگی نئے است یا نیست ہم سک مان گیشیت۔

نوں اے ہم چارگ لوٹیت کہ چوشیں بنیادی عقیدہ بانی نفی کنگ
 مذہب ء تاوانی کنت یا نہ کنت۔ سزا ء جزاء تصور اے شون دنت کہ انصاف دائی
 عملے۔ ہمیشا انصاف ء جبر اصل ء زیادتی ء ظلم ء سزا ء تصور انت، انسان ء گوں انسان
 ء مہر ء دوستی ء جزاء تصور انت۔ ہمیشا شر انت ہم، چیا کہ اگن مہر ء دوستی ء فکر بنی آدم ء
 نیک ء پاک کت نہ کنت، بلکیں سزا ء ترس شرینے ء سکین ء بہ دنت ء ایش پہ کس ء
 گندگ نہ انت، چیا کہ سزا ء جزاء لیکہ بنی آدم ء راجی، اخلاقی، سیاسی ء معاشرتی
 زند ء مضبوطیں بنیادے ہم دات کنت، بلے عالم ء کو اس حضرت آدم ء ماں بہشت ء

ادار کی جاہ منندی، آدم ءِ حداء نافرمانی ءِ چہ بہشت ءِ ”دراں ڈیہی“ ءِ دگہ بازیں تزانانی سر اشک دارانت۔

ابید چریشاں گوں مذہباں ہمگزنچیں بے حسابیں روایات، نیم دژوگیں ءِ نیم راستیں ءِ ناپختہ نئیں لیکہ کہ بنی آدم ءِ مذہبی زندء بندوک انت، اگن یلہ دیگ بہ بنت گڑا اے ہم مزنین نا انصافی یے۔ ارباں مردم کہ نوں اے جہان ءِ نیست انت، آہاں وتی زندء ہے رنگ ءِ عقیدہانی سراوتی ایمان ءِ عمل ءِ راہ یلہ نہ داتگ یا انوگیں کروڑاں زندگین کہ ہے روایتانی سرا ایمان کارنت، باور کنت، آہانی شور جی انت؟ مرتگیں وتی جاگہا، ہے زندگیں سکت دلپروش، پردء ہبکہ بنت۔ آوانی زندء انچیں نہ وثیں حالت ودی بوت کنت کہ آ انسان ءِ معاشرتی، اخلاقی، دودء ربیدگی ءِ راجی زندء سر ءِ چیرکت کنت۔ پمیشا ہر کس ہے لوٹیت کہ بنی آدم ءِ فکری بُن حشت سُرینگ مہ بیت۔ اگن راست انت کہ دژوگ، قصہ ءِ روایت انت یا حقیقت، بل ءے کہ ایشان ءِ قہریں ءِ بے پرکیں و ہدوت گوں وتی بے ریائین دستاں مدان مدان ءِ بہ تیماریت، بہ سماریت ءِ گوں انسان ءِ فکری کاروان ءِ ہمگام بہ کنت ءِ پچے کار ءِ صداں سال دگہ پکارانت۔

بائیبیل ءِ نوشتہ انت کہ حداء انسان ءِ راوتی دروشم ءِ ودی کتگ۔ پاکیں قرآن گوشت کہ حداء بنی آدم ءِ راوتی روح بخشاتگ۔ ڈاکٹر جنکنز ایشی ءِ انچائیں تزانے لیکیت۔ آئی ءِ دل ءِ بائیبیل ءِ چوشیں تشریح ءِ اے آیاتانی لبزی ماناہانی سرا یقین شر نہ انت۔ آئی ءِ گوشتگ انت کہ حداء را انسانی دروشم ءِ پیشدارگ، حداء حدائی ءِ کم شرف کنگ انت۔ انسان ءِ حدائی صفت مہر ءِ دوستی انت ناں کہ آئی ءِ شکلی دروشم یا روح انت۔ اگن روح انت گڑا آہم ہما حدائی صفتے، آئی ءِ دروشم یا صورت نہ انت۔ اصل ءِ اے انچیں حالتے دل ءِ دماغے کہ آمہر

دنت ۽ زوریت، ہماہاں یا چہ چماہاں کہ پہ مہر ۽ زرننت۔

” حد اہمانت کہ ہمانت“ بلے بنی آدم ۽ مشکل ایش انت کہ چہ ہزاراں سال ۽، آحداء را ایوکاوتی شکل ۽ پیچہ کاریت۔ انسان ۽ باید نہ انت کہ آحداء راوتی بُر ۽ کاٹ ۽ سر بہ کنت، بلے پہ چوشیں ناشریں فکر ۽ بنی آدم کسی حد ۽ نہ انت، ناں حداء ۽ سرا بزگ ۽ بیت ناں حدائی تر سے گوشان ۽ کپیت۔ آمدام گوں حداء پیڑ اتگ۔ انسان ۽ بے بزگی ۽ سیل کن کہ آحداء حدائی رنگ ۽ ہچمدرست نہ کنت ۽ پرے جبر ۽ مورے ہم گوش ۽ نہ وارت۔

انسان ۽ مدام ہے واہگ بُوتگ ۽ انگت ہم ہے واہش ۽ داریت کہ وڑے ناں وڑے ۽ آچو حداء بہ بیت۔ چوہمانی ۽ دانا، نمیران، پُرواک ۽ بے مٹ۔ مثال ۽ جبر ۽ عیسیٰ ۽ حدائی خصوصیت ۽ انوگیں صورت ۽ پہ عیسا ئیاں ۽ پہ پر اہانی مذہب ۽ عقیدہ ۽ بازیں مشکلی و دی کنگ۔ آہانی ابتدائی عہد ۽ سیاسی، معاشرتی یا راجی ادار کی سوب وتی جا گہا بلے گوں ایشی ۽ عیسائی مذہب ۽ بنیادی فکر ۽ لپرزگی ۽ مہکمیں بنیاد ہم ایر بُوتگ۔ عیسیٰ ۽ دوار و دی بوہگ ۽ عقیدہ ہم حدائی ۽ چوشیں خصوصیت ۽ را محدودیں رنگ ۽ کسانیں سیاسی ۽ مذہبی ضرورتانی زیر دست ۽ پابند کنگ انت کہ ہم حدائیت ۽ کم واک کنگ ۽ سوباں کیلے بوت کنت کہ اے ہم پہ مذہب ۽ ہیچ روہویے نہ ریچیت، البت ایشی ۽ را بے مانا ۽ کم واک کنگ ۽ سو بے بلکیں بوت بہ کنت۔

حق گوشتیں شیطان ا

اے جہان ڈروگ ء بلا میں ہنکینے۔ یہودیانی بائیبیل ء عربانی قرآن ء اے جہان ء جوڑ بوہگ ء آدم ء پیدا کنگ ء قصہ مان انت۔ گوشت، آدم چہ حاک ء جوڑ بوہگ۔ نوں چینکرہ ہزار سال ء رند، بنی آدم ہے جبر ء راستی ء سر ء شک دار انت۔

آدم جوڑ کنگ بوت، ملاکتان ء گوشتگ بوت کہ سجدہ ء بکن ات۔ واجہیں ابلیس ء حداء را گوشت اے چون؟ اے جبر ء تو کنگائے۔ تاں ہے دمان ء ساری توچے گوشتگ ات؟ پرچہ وتی گوشتگیںاں پشومان ء؟ جواب آتک کہ توچے زائے۔ اے چہ درستاں دیمانت، چیا کہ زانت کار انت، علم ء واجہہ انت۔ ابلیس ء گوشت چہ پیم؟ آدم ء را جست گرگ بوت۔ جواب ءے دل ء تب ء دات۔ ہے جست اندگران ء بوتنت، آوانی دپ بندشت، نزانت اش۔ رند ترا معلوم بوت کہ ہے جستانی پسو آدم ء را ساری ء چیر ء اندری گوشتگ بوہگ انت۔^۲

بچار ہیلہ بازی ء، بہ گنر ددیگ ء، نوں تو بوگوش کہ راست چے ء ڈروگ چے؟ اے یکیں ول ء برانت۔ قدرت ء زانت کہ گوں فرشتہاں ڈروہ بوہگ ء انت۔ اگس ہے نامان ء کہ آدم ء را پچکاس ء گوشتگ ء یات دیگ بوہگ انت، ملاکتان ء ہم گوشتگ بوتینت، گڑا آدم ء چون باج برت؟ ہرچی بوت، پہ کست بوت، کلپی ء راستی ء جاگ پوش ات پمیشا اے دوئیں سیال انت، وت ماں وت انت۔ منی دل ء ناراستی ء زنگ ء جنگ ء ہر کس ملامت انت۔ کئی گلگ ء کئے؟ کئے باوری انت، اگن گوں ملاکتان ڈروہ بوت کنت، گوں کئے ء نہ بیت؟ اے ویل ہر کس ء گوں تریتگ۔ بایدانت کہ ہر کس اے جبر ء یلہ بہ دنت۔

۱۔ شے رگام: ”شے ترا چون انت زیادیں افاراں جنئے“۔ ماہتاک ”بلوچی“ کوئٹہ، اگست، 1989ء

۲۔ آدم ء پیدا انت، خدا ء فرشتہانی تران ء شیطان ء نافرمانی ء احوال ء بوآن قرآن ء البقرہ (34-30) 2

ڈینکن ۽ شیطانی وعظا

ارڪ وان ڏينڪن ۽ ڪتاباني ”گاڏسيريڙ“ ڇه ”سلمان رشدي ۽ آياتا
 “ده سري گنگ ترانت، بله ملا باني دپ ۽ نه ڪپنگ وگن نه آئي ۽ وتي نماسگان ۽
 ڪلوه ڪنگ ات۔ اے مردڪ عجب رنڪن دليل دنت، آئي ۽ مستري جبر بقول هماني
 ۽ ڪه آئي ۽ پيٽ ۽ پول ڪنگ ڇه مذهبي ڪتاباں، ڇه هندو آني بگرتاں عيسائيني، يهودياني
 ، مسلماني ۽ تاں آتش پرستاني ۽ درا، آحداءِ حدائي ۽ باروانت۔

آئي ۽ اولي ڪتاب ۽ مطلب ايش انت ڪه جهان ۽ اولي مردم ڇه زمين ۽ ودي
 نه بونگ بلڪن انسان وت آزماڻي مهلونڪے۔ اے مرد ۽ بازيں سوالاني انجيس جواب
 داتگ ڪه بازاش قبول ڪنگ ۽ تيار نه انت ۽ ناں تني وهدی سائنس ۽ ٽيڪنالوجي همينڪره
 ديماشنگ ڪه ڪسے اے ڪائنات ۽ آئي ۽ زندگيں مهلونڪ يا ڪرناني ڪرن ۽ خلقت ۽ ڇه
 آورت بڪنت۔ اے ڪتاباں مذهبي ۽ علمي دنيا ۽ رامزنيں توپي ۽ داتگ۔

آ گوڻيت هزاراں سالاني دوران ۽ ڇه آزماناں، ڇه دومي جهانان ،
 مهلونڪے زمين ۽ آتنگ ۽ چراهاني سوب ۽ زميني تهذيب ۽ ثقافت ۽ مذهبي نظرياتاني
 سرامزنيں اثرے ڪپنگ۔ آئي ۽ همے ثابت ڪنگ لوٽيگ ڪه اسرايل ۽ ڪتاباني
 مذهبي قصه، اول سر ۽ مايا تهذيب ۽ رند ترا مصري ۽ آسٽريلوي تهذيب ۽ پدا ڇه
 هندو آني قصهاں همے گمان بيت ڪه الم ۽ ڇه آزماناں مهلونڪے اے جهان ۽ آتنگ ۽
 آهاني اولاک بالي گراب ۽ راکٽ بونگ انت۔ آدل ۽ جزم انت ڪه ڇه ڪو هنين

ماٹریائی نمونہاں یا مصری اہرماں مردم زانت کہ اے بنی آدمی کار نہ انت۔ اے اَلْم
 ء انچیں مخلوقے ء دست کار انت کہ چہ علم ء زانت، سائنس ء ٹیکنالوجی ء چہ زمینی
 مردماں ہزاراں سال دیما انت۔ آئی ء ہے ناباوریں جبراں یکے ہمیش انت کہ
 ہے آزمان گولاں بلکیں Genetic Mutation ء ذریعہ ء زمینی مہلونک
 جوڑینتگ۔ آہاں انسان ء راوتی دروشم ء پیدا کتگ پمیشا ما گوشیگاں ہماہانی وڑے
 اُن، بلے آمئے وڑے نہ انت۔ آئی ء دل ء جہان ء درستیں فرقہبانی مذہبی کتاباں انچیں
 ذکر ء آیات مان کہ آہے جبراں کہ ارک گوشتیت ثابت کنت۔ آگوشتیت ہے
 ”یو ایف او“ (Unidentifiable Objects) کہ ہوسال کاہنت چہ
 انت؟ کجا جہہ منند انت؟ سائنس دان گوشتیت چہ آزمان ء کاہنت، آخر اگن
 آزماناں مہلو کے مہ بیت، چون کاہنت، چہ کجا کاہنت؟

ماہے اشکتگ کہ انسان ”اشرف المخلوقات انت“، حداء وارث انت،
 خلیفہ انت۔ یہودی، آتش پرست، عیسائی، مسلمان، ہندو، ہر مذہبے کہ است
 انت، ابید انسان ء آدگہ ہچ چوشیں مہلو کے ء بار و اتراں نہ کنت کہ چون انسان ء کو اس
 ء زانتکار بہ بیت، علم ء زانت ء واجہہ بہ بیت۔ جہان ء درستیں مذہباں دگہ چوشیں
 مہلو کے کہ انسان ء مٹ بہ بیت، نشان نہ داتگ۔ من حیراناں اگن انسان
 کائنات ء رازاں گیشتر معلومدار بہ بیت یا چوش بہ بیت کہ ہے ”یو ایف او“ آئی
 کماندار گوں انسان ء گند و نند بکننت، گڑا چون بیت؟ گڑا سلمان رشدی یا ارک
 وان ڈینکن ء شورچی بیت؟ ملا ء تبلیغی ہما خلائی مہلوک ء چہی ء دزوہی دینت۔

دوسال ساری اخباراں اے جبر تالان بوت کہ ہے یو ایف او یکے روس ء
 ایر کپتگ ء ہے سیارہ یا ہر چیزے کہ است ہما جا گہہ کہ ایرنشتگ اودے ۶۰ فٹ
 جہلیں کنڈے جوڑ بوتگ۔ ہے جہاز ء ایرندگ ء دمانے ء رند آپدا گشا دگشادی ء
 وتی جہاز ء سوار بوتگ انت ء دیم پہ آزماناں تگ انت۔ اخباراں چم دیستیں

مردمانی گواہیء سراجوڑ پینتگیں فوٹو ہم چاپ گنتگ انت، ۹ تا ۱۲ فٹء کدء مردمء
 وڑین انت، بلے ہورت سرء پراہ سینہ انت۔ حدا بزانت پے راست ء پے
 دزگ۔ اے مہلوک آزمانی مہلوکے یا نہ انت، کس گواہی دات نہ کنت۔ ظاہر
 انت کہ اگن فرشتہ بوتیننت، چوناہا کسء دیست نہ کنت۔ بلکیں شیطان انت،
 اے ہم باوری جبرے نہ انت چیا کہ شیطان بوتیں، آئی ء تنی و ہدی کارے داشت ء
 مئے ملکء ”شیطاناں“ ڈا ہے زرت۔ حرء جڈال ء جبر ہم دروغے، چیا کہ آئی ء گوں
 خلائی جہازء چہ کار انت؟ گڑا ”حرء جڈال“ چوں بیت؟ آچوں وتی حرء یلہ دنت ء
 جہازانی بولاں کپیت؟ اگن چوش بکنت دیم ء چارگی نہ انت۔ باز گوشیت ہے
 یوایف او ء جبر دروغے، چوشیں کس نیا تلگ ء نیت، بلے اگن چوش بہ بیت، من
 زاناں فہمندیں عالم گل کنت، بلے ناواندگیں ملا پکیاں پیم نہ بنت۔ ہر
 مذہبء ملا چہ وت کنت ء چماہاں، انچو آسی اش بکنت کہ سہرء تول اش بکنئے
 دگہ رندء دیمء پے زمین ء نہ دینت۔

مات ء پت

عیسائی حداءء Father یا پت تو ارکننت چیا کہ آپیدا اک کننت، زند دنت۔
 اگن کسے بگو شیت کہ حداءء مات ہم تو ار بکن ات، چیا کہ مات ہم پیدا اک کننت، زند
 دنت، رودینیت۔ ہر کس گو شیت کہ ناں؟ ہے Father image ہر کس ء
 دوست تربیت، چیا کہ پت مردینے، چہ جنین ء طاقتور ترانت، مسترانت پمیشامنی دل
 ء عیسائی حداءء را ہچبر مات تو ار پر جنگ ء تیار نہ بنت۔ حالانکہ حداءء اگن پت بوت
 کننت، آئی ء مات بوہگ ء بایدانت، کس میار مکنت، ناں حداءء ناں عیسائی۔
 صوفی ء مذہبی فلاسفران دگہ مزنیں ٹا ہے ہم جنگ کہ گوشنت کائنات ء
 ہرچی حداءء۔ چیا کہ ہر شے کہ حداءء اڑ داگ، حدائی خصوصیت یا صلاحیت
 داریت۔ وحدت الوجود ء فلسفہ۔ تو حداءء، من حداءء، ہر کس حداءء، بلے جبر پدا کیت ہما
 Image ء سراوشتیت۔ کوہ ء حداءء بگند، ڈر چک ء حداءء بگوش، پسے کہ حداءء، گو کے کہ ہم
 حداءء۔ اے رنگ ء، اے شکل ء کس برداشت کت نہ کننت۔ ماتیں حداءء، چومات ء
 چُک ء بگل ء کننت، مہر دنت، پودیت، والینیت، دل ء داریت۔ پت نہر دنت،
 جنت۔ نوں ہر کس بچاریت کہ حداءء پہ ماتی گری قبول کت کننت یا پہ پتی گری۔
 امریکہ ء من عیسائی ملایے ء را حال دات کہ منے حداءء ریش دوست بیت
 ء بروت نادوست۔ ہما کہ چم ء سُر مگ بہ بنت، شلوارے چہ گپی ء ماں جنگ،
 دپ یے بو بہ کننت، ٹوتھ پیسٹ ء بدل ء دناناں دارے بومشیت، سرا بہ سائیت، آ

حدائی دوست انت۔ مردک ء دپ بندشت۔ دمانی ء رند گوشت یے، حداء
 Image شمنے گورا ہمیش انت؟ من ہم چه حدادوستانی ترس ء دگہ ہچ گوشت نہ
 کت۔ رند ترا من آئی ء را اے جبر ء حال ہم دات ء گوشت کہ منے ملا گوشت کہ
 حدازین ء سراپیم نہ بیت، بیت ء نہ بیت آ آزماناں بیت ء گمان انت کہ آجنت ء
 جہہ منندان۔

یک حسابے ء منے حداء گوں مہلوک ء وتی تعلق پروشنگ، بید چاہاں
 کہ آزماناں رونت، ء آزماناں ہر کس ء ناکس ء کار نیست۔ ہما کہ بہشتی انت، ہما
 رونت۔ ہر حال کم ء پڑ اشک ء چارو بیت کہ مدام آئی ء را حال ء احوال کنت، بلے
 منے حداء چارو ء دارگ ہم میار کنت۔ آچوں بہشت ء آو کیں مردمان ء دنیا ء باروا
 جست بہ کنت۔ ایشی ء مانا ایش انت کہ حدوات سہی نہ انت، چه دگراں جست نہ
 کنت ء اگن دل یے بولوٹیت چه کئے ء جست بہ کنت چیا کہ ہر کس کہ بہشت ء
 کیت، آمسلمانے ء مسلمان دگرے ء بابت ء باپشت ء پدگوشی ء منافقی نہ کنت، ء حداء
 ہم منافقانی سک خلاف انت پمیشا حداء تاں روچ ء مروچی اے معلوم نہ انت کہ دنیا
 ء انسان چے کنگ ء انت۔ آئی ء دل ء بنی آدم مدام آئی ء توصیف ء انت، آئی ء
 عبادت ء دست گٹ انت، پارسا ء ایمان دار انت، نیک ء پاک انت۔ من زاناں
 دل ء سک تیر کہہ انت کہ چوش مہ بیت کہ شو میں شیطان آئی ء بندہاں رد بہ دنت چیا
 کہ شیطان بنی آدم ء دائی دژ من انت ء چوسا ہگ ء گوں آئی ء گوں انت بلے حداء
 اے گپ ء الم ء نا سہی انت کہ انسان ء پے شیطانی ء، شیطان ء ہم ماتو بند کنگ۔

شیطان ء راروز ء اول ہے ذمہ واری دیگ بوٹنگ کہ بنی آدم ء رد بہ دنت
 ء بنی آدم ء فرض انت کہ رد بہ کپیت۔ چیا کہ آئی ء پیرک دست ء شیطان ء رد

کپتنگ۔ بیہے کہ چہ بہیہ ء بہ کشیت بزاں حلازادگے۔ شیطان وتی وس ء انت، بلے بنی آدم چہ شیطان ء دستے دیمانت۔ آئی ء ہر شتے، ساہدارے بہ بیت کہ بے ساہے، درستان ء روداتگ۔ آئی ء شیطان ہم نہ بخشیتگ۔

شیطان ء سر بر انت۔ آنگت تزیت ء بنی آدم ء رد دیگ ء دُمب ء انت۔ وتا ہر شکل ء دیما کاریت، برے واب ء کیت، برے آگہی ء، برے گو شیت نمازمہ کن، برے شپ ء گوں درآمدیں ء نامحر میں جنیناں زان پہ زانی ء وپت ء واب ء سکین ء دنت۔ ہر حراہیں کارے ء سوج ء دنت، بلے بیچارگیں شیطان ء آئی ء واجہیں حدا اے جبر ء ہجر نہ زاننت کہ نون سائنسی دورے، نون چوشیں رودہ ء پردہ بنی آدم ء کار نہ کنت۔ نون آوت چہ شیطان ء قد ء برز تر رُستگ، بلکیں چہ شیطان ء شیوار تر انت، ء حدائے اگن بگندیت آئی ء دل چو قلات ء وش بیت کہ بیچار من چی یے جوڑ کتگ ات ء ایشی ء چہ وتی کمال ء وتارا چے یے جوڑ ینتگ۔ پہ شیطان ء کندیت ء پہ انسان ء گزیت۔

بنی آدم ء شیطان ء شیطان ء را انسان ء شکل ء گندگ، پہ حدا ء آسانیں جبرے نہ انت۔ ظاہر انت کہ حدا وتارا بے پردگ یا پاشک کت نہ کنت۔ کئے ء بگو شیت کہ انسان ء کاراں بے بلا ہے آدل ء انچو کہت انت کہ زبان یے شتگ ء گنگ انت۔

حورانی دو چاپی ۱

کس ترپش ۽ تہلیں واز ۽ گوشدارگ ۽ عادت نہ انت۔ ہر کسی دل کش
 انت کہ اگس واز بہ بیت گڑا آنجگ ۽ واز، دزنماز ۽ واز، شعر واز، زاہ واز۔ کزائی
 بوہگ ۽ واز چہ ملا ۽ شہدیں زبان ۽ من وتی ہے کڑیں گوشاں اشکتگ۔ واز بوت
 کہ گناہگاریں جنینے ۽ راجست بوت کہ تو چوں بہشت ۽ آرگ بوت ۽؟
 گوشت یے، طالع ۽ آورت۔ من وتی ورنائی پہ ٹہلے گوازینتگ ات، وتی وہد ۽ در
 گڈ اتگ ات۔ سر ۽ پیرستانی سانگے کت۔ یک شے ۽ پت ۽ واب ۽ دوران ۽ منی
 مرد کزائی بوت ۽ من اے راز داشت۔ حداء ہے یکین ۽ منا بخش ات ۽ منی سر
 بہشت ۽ کپت۔

گوشنت کہ گوں ہے حال ۽ فرشتہاں چاپ کت ۽ حوراں ناچ کت،
 بہشت ۽ اے کنڈ ۽ پرا کنڈ ۽ تاں ہفتنگی ۽ ڈہلاں نہ بُرات۔ ہے حال کہ اے جہان ۽
 حواء کاڑیں سوری جنکاں رست، قہقاپے اش جت، چوبانوری سراس گوپت ۽ گوں
 دزگہاراں در کپت ۽ ”سیلان ۽ ندی“ شنتت۔ بلے ہلک ۽ کلما نٹاں مرگی زاہ جت۔
 فرشتہ، حور ۽ گلماں پمیشی گل ۽ بال اتنت کہ بہشت ۽ آوکیں وتی جند ۽
 امروزی جنیناں گیروشگ بنت ۽ آچراہانی گزاء چٹ انت، بلے اے واز ۽ رند،

دپ نہ اوشتے ۽ ہما دمان ۽ پاد آ تک ۽ ملّا ۽ را گوشت کہ واجہہ ملّا، تی شعرو از ہم
 راست ۽ دروغ و از ہم راست، بلے ہے کزائی ۽ و از مپنتین یے۔ حداء دوزہ چون
 بے جنین بیت؟ دومی ایش کہ حد اچوشین نا انصافی بہہ نہ کنت کہ سور کتگیں جنین یک
 رم ۽ بہشت ۽ بوروبت ۽ کلمانٹ دوزہ ہی بہ بنت چیا کہ پہ چوشیں معمولی رازے ۽
 دارگ ۽ ہر جنین بہشت ۽ بروت ۽ اگس جنیناں راز دارگ ۽ فیصلہ کت گڑا درستیں
 سور کتگیں جنین بہشت ۽ رونت۔ شر، ایشی ۽ ہم بل، آ جنین ۽ نام ۽ کہ تو گرگائے،
 اگن آئی ۽ راز پاشک مہ کتیں تو چوں سہی بوتے؟

آخرت

بلوچؔ گوشتگ کہ ”وہدہا انت کہ مردم یے مان انت“۔ جہان ء ناپائیداری ء انسان ء بے وسی ء جواب ء انسان گلان انت پہ ہمے دمان ء ہمے ساعت ء کہ ہست انت۔ ہمے دمان کہ ہست انت، بنی آدم ہست انت۔ ”من مناں چیا کہ من ہستاں“۔ نوں ہمے ہستی ادارکی، دمانی، بنی آدم ء ہستی ء لپرزگیں بے نیستی ء دائمی احساس ء دنت۔ کئے زانت کہ ہما ساعت کہ باندات انت، ہما کہ نیستی ء رندپداں گزان انت ء کیت، چون انت۔ بلکیں شترتریں ساعت ہما بہ بیت کہ نیست انت۔ ہستی ء دمان و ہر کس ء دیستگ، نیستی ء دمان ء ہستی ء پرچہ گلان نہ انت۔

بنی آدم ء روچ گوں نیستی ء غماں گوزگ ء انت۔ حشر ء نشر بیت، قیامت بیت۔ مئے زبان ء قیامت ء مانا انت درد، نا آسودگی، مشکل، بے ملائی زبان ء ایش کہ زمین ء زمان ختم بنت، مردم بیران بنت، خلقت گار ء گور بیت، دہون دہان بیت۔ ہمیش اے ”سرزمین“ ء قیامت انت۔

نیستی ء مانا جہان ء نیستی نہ انت۔ جہان کہ ”وہد“ انت، آوتی پاداں نہ داریت، آئی ء قیامت ء پرواہ نیست۔ قیامت، بے قیامت، وہد، روت، تزدان ء نہردان ء۔ ہمیشا ملا ہانی قیامت۔ آخرت، آخرت نہ انت۔ آہانی آخرت ہما انت کہ بنی آدم ء حساب ء کتاب، ”ہستی ء نیستی“ ء فیصلہ بیت بے وہد ء گوں ہستی ء نیستی ء چے کار؟ آوت ہست انت، کئے کشت ء کنت۔ ہمیشا قیامت، آخرت، پہ بنی آدم ء بلکیں راستے بے پہ جہان ء، کائنات ء، پہ حداء پہ قدرت ء، دزوگے۔ وہد، گوں وتی ہما پرشانیں نیستی ء روان ء روت۔ بنی آدم آئی ء ہمراہ بیت کہ نہ بیت، پرانی ء چے۔

گر میں سا ہگ ا

اے جہان ء سار تیں سا ہگ ء ہر کس ہوشامی انت۔ گہے وت گہے بے
 وت انت، لپرزگ انت، دہشت زدگ انت، چیا کہ بنی آدم تنی و ہدی ہستی ء نیستی ء
 مانا ء نابلد انت۔ دوستی، مہر، دژمنی، وشی، غم، دراہ گوں آئی ء دائمی ہمراہ انت، بلے
 ہر کس وتا وتی آدینک ء، وتی عکس ء چاریت ء رُدیت، پمیشا ایوک انت۔
 ہزاراں سال بنی آدم وتی شوہاز ء گردگ ء انت ء تاں روچ ء مرچی سرگردان
 انت۔ من بباں کہ دگرے جہان ء اے سرد ء گرم ء کئے وتا پھریزت کنت۔

ارسطو ء گوشتگ ات کہ اے جہاں چو **LIVING ORGANISM**
 انت۔ بنی آدم ء اے حد ء سر بوہگ ء مزنیں سرد ء گرمے دیستگ۔ ملا گوشنت ناں
 اے جہاں جوڑینگ بُونگ ء مردم اڈ دیگ بُونگ۔ چومشین ء آئی ء پارٹ ء پرزہ اڈ
 داتگ انت کہ چوکپیوٹر ء کار ء انت۔ اگاں ارسطو ء کافر ی پنتاں بروئے ہم شرنہ
 انت ء اگاں ملا ء وازاں گوش بہ دارئے ہم، بے پردگی انت، چیا کہ ملا ء حد اچوہما
 انجنیئر ء انت کہ آئی ء کرد یا ختم بُونگ یا بقول کسے چوہما زانتکار یں عکاس ء کہ
 ہمروچ وتی جوڑنگگیں عکسانی بلا ہیں البم ء تا کاں لیٹینیت ء چیر ء بروتاں چکندیت،
 نوں شما بو گوش ات کہ من کجام کالب ء رتک کناں کئی کافر ی پنتاں برواں۔ پے من
 آزمان رودانت۔

حدا ۽ یہودیت ۽ اسلام

اے سوال مذہب ۽ تاریخ ۽ ہر طالعے ۽ دل ۽ کیت کہ چو کہ اسلام ۽ یہودیت یکیں نسل ۽ یکیں علاقہ ۽ مذہب انت، باید انت یک بوتینت ۽ اگن یک نہ انت آہانی فرق کجام انت کہ ایشانی منوک مدام یکے دومی ۽ گٹ ۽ حونان انت؟ منی زانگ ۽ دوئیں مذہبانی دینی فلسفہ ۽ بنیاد یک انت۔ عدل ۽ انصاف ۽ نظام، سزا ۽ جزا اش یک انت، وراثت ۽ قانون تاں حدے ۽ یک انت، رواداری ۽ اخلاق ۽ سبق یک انت۔ اگن اے مذہبانی تب یک نہ انت گڑ ایشی ۽ وجہ ایش نہ انت کہ حداوتی ساری ۽ گشتناں پشومان انت، بلکیں ایشی ۽ سوب اسلام ۽ یہودیت ۽ نیام ۽ ذرا جیں مدت انت، بدلیتگیں سیاسی، راجی ۽ معاشرتی حالت انت ۽ گیشتر ملہانی ضد ۽ کٹت انت چیا کہ مذہبی اعتقاد یا آئی ۽ بنیادی فلسفہ ۽ بدل ۽ پہ ملہ مذہبی رسم یا انچائیں روایت زیادیں اہمیتے دارنت۔

واجہیں ابراہیم ۽ واجہیں محمد ۽ عہدہ ۱۹۰۰ قبل مسیح ۶۱۰ بعد مسیح ۶، یک سالے ناں، دہ سال ناں، دو ہزار ۽ پنچ صد سال درمیان انت۔ اصل ۽ ہمے مدت ۽ دوئیں مذہبان ۽ چہ یکے دومی ۽ گیشیننگ۔ اے جتانی دود ۽ ریدگ نیگ انت، روایتانی انت، معاشرت ۽ سیاست نیگ انت، پہ سیاسی اقتدار ۽ جنگ ۽ فتنہانی انت، وگن ناں اے مذہبان زیادیں پرک ۽ پیرے گندگ ۽ نیت۔ دوئیں مذہبانی حدا ۽ آئی ۽ وحدانیت ۽ فکر یک، حدا ۽ بندہ ۽ نیام ۽ تعلق داری ۽ سوب یک، پیغمبرانی بار و ابازیں قصہ و آیات یک، موت ۽ ۽ رندہ، زندمانی ۽ دوزہ ۽ بہشت ۽ جبر یک، شیطان ۽ حدا ۽ فلسفہ یک، آدم ۽ پیدا کنگ ۽ چہ آدم ۽ چک ۽ پساندگاں انسانی نسل ۽ گیش بوگ ۽ جبر یک، بنیادی اعتقاد دوزہ یک رنگ ۽ انت۔ گڑ افرق

کجام انت؟ فرق نظریاتی، تاریخی انت پمیشا کہ دوئیں مذہب تاریخ، جتنا ئیں دور، نما سنگ انت۔ ابراہیم، زما نگ، معاشرتی، اخلاقی یا سیاسی گذر چہ محمد، عہد، ضرورتاں جتنا انت۔ اگن عیسیٰ، باری، حساب بہ کننے گول، گڑا یہودیت، پسر جمی، دوہزار، پنج صد سال، گیشتر جنگ۔ اے کمیں وہدے نہ انت۔ ایشی، مقابلہ، اسلام، روتگ جنگ، محمد، پیغمبری تاں آئی، وفات، ۲۳ سال لگیتگ۔ کجا بیست، سے سال، کجا آدر اجیں مدت۔

نظریاتی فرق اے رنگ، کہ یہودی، محمد، را پیغمبر منگ، تیار نہ انت، چیا کہ آہانی دل، چہ اسماعیل، چہ باجرہ، پیغمبر بوت نہ کنت۔ پیغمبری، سلسلہ چہ ابراہیم، بی بی سارہ، پنج، اسحق، انت، چہ اسماعیل، نہ انت۔ پر چہ کہ اسماعیل، مات ہا گریا باجرہ، ”مولد“، بوتگ، آہانی حد، مولدے پنج، را پیغمبری نہ دنت۔ ابید چریش، مسلمانی چہ یہودیت، یک دمانے ہم دور بوت نہ کنت، یہودیانی تاریخی، مذہبی حیثیت، ہر مسلمان نیت چیا کہ اہل کتاب انت، پیغمبرانی ذرگیری اش قسمت، انت، حد، ”دوستی ئیں مہلوک“ انت۔

ایوکا اسلام، یہودیت نہ انت کہ یک انت۔ ایران، زرتشتی یا ہندوستان، ”بت پرستانی“ مذہباں بگندے، ایشاں ہم، ہج فرقے نیست چیا کہ بنیادی فلسفہ یک انت۔ مذہب، پشت، فلسفہ جی انت؟ آنت انسان، بے سیتیں وجود، آئی، نادیسیتیں بانداں۔ انسان چہ ابتداء، ہمے فکر، تابان انت کہ آکے انت؟ پر چہ پیداک بیت، پر چہ مریت، ہمے موت، رند جی بیت؟ کئے انت کہ آئی، پیداکنگ، آئی، ساٹگ، آئی، موت، ذمہ وار انت، پر چہ؟

ایش انت اصلی جیڑہ۔ ہر مذہبے ہمے جست، پسوانت۔ اے جواب ہر رنگے، کہ آتنگ، کم، گیش یک انت کہ انسان، بے علمی، نزانکار، پدرا کنت۔ حد، وجود، ہمے فکر، بروردانت۔ ہمے لاعلمی، سر پہ یک حدایے، باز حدایاں کشیتگ۔ حدایاں توکا پیداکنوک، کشوک، روزی دیوک، آس، حد، ہو، حد، گوات، حد، روچ، حد، باریں چینکرہ حد۔ غرض کہ انسان، وتی بے

زندیں ہستی ء را تو انائیں شکلے ء دیگ ء ہر کسی دیما دست شہا ورتگ، ہر کس ء را
 حدامنیتگ ء روزء اول چہ مروچی بنی جیڑہ، بنی آدم ء بے بنیں ہستی انت۔ پداوہد ء
 پاسانی گژن ء لنگڑی، جنگ ء فتنہ، شاہی ء گدانی، اے درستاں انسان ء نیستی ء
 احساس ء را مہکم کتگ ء دومی نیمگ ء بنی آدم ء سرا حدایا بھگوان، برے یکے ء
 برے باز، مشتگ کہ تاں روچ ء مرچی کس چرے دام ء دراتک نہ کنت۔

آتش پرستانی فلسفہ، آس، جسم، روح، شری، گندگی، شیطان یا حدا چہ اندگہ
 مذہبی فکر اگن ہورت بچارے جتا نہ انت، بلے ہست ء نیست ء اے جہان ء را
 زرتشتی، نیکی ء بدی، شری ء گندگی ء چماں چارنت۔ نیکی حدا بزاں ”اہورا مزدا“ انت۔
 ہے رنگ ء ”اہورا مزدا“ ہستی، روشنی ء ہر شریریں کاری ء نام انت ء ”اہریمان“
 شیطان ء کردانت۔ ہے ”اہریمان“ ء را یہودیاں پہ و تا کش اتگ۔ سائرس ء ۵۲۹
 قبل مسیح ء مسیپوٹونیہ، عراق، ء سرا قبضہ کت۔ ہے و ہداں یہودی ککے ء چہ ہے
 علاقہ ء دراہگ ء فلسطین ء روگ ء گوں، زرتشتی مذہب ء ہے شیطان گوں ہے
 مردماں ”گوں کپت“ ء فلسطین ء شت کہ رند ترا ہے تراشگ ء براہدار کنگ بوت ء
 پکائیں مذہبی فکرے ء صورت ء دیما آتک ء یہودیائی شیطان بوت۔

یہودیائی شیطان ء عربانی شیطان ء ہم زیادیں فرقے نیست، چیا کہ
 دوئیں ہما یکیں ”ابلیس“ انت کہ آدم ء ”سجدہ“ نہ کتگ۔ بلے رند ترا عرنانی
 شیطان روچ پہ روچ زور آور بوت۔ ہر جاہ ء ہر کجا موجود انت، چو بدی ء، چوتہاری ء
 ، چو گندگی ء، انچو کہ زرتشت ء شیطان انت۔ یہودیائی شیطان ء ہم و تارا چہ نوکیں
 مذہبی فکر ء رکینت نہ کتگ، بلے گمان ہمیش انت کہ چہ مسلمانانی شیطان ء آ
 کمیں کمتریں کردے ء واجہہ انت۔

مذہب انسان ء بلائیں مجبوری یے۔ پرچہ انسان و تارا مذہبی فلسفہ ء
 آدینک ء چاریت؟ پرچہ بنی آدم ء مذہب ء را چو پلگا رتگ؟ بندہ ء حداء تعلق ء سیل
 کن، آ حداء جند ء گندگ ء ہدوک نہ انت، آئی ء ”قدرتاں“ چاریت۔ سوج ء
 ہندوآں وتی بھگوان پیشی زمانگ ء چم ء وت دیستگ انت۔ آہانی ہے بھگواناں

جنگاں ہم بہر زرتنگ۔ مہا بھارت ء کورو ء پانڈو ء آنی جنگی تدبیراں ء چست ء ایراں
آہانی حداہانی دست مان انت۔ پمیشا بگال وتی حداہاں دزوشم کننت ء ہماہانی شکل ء
بت اش پہ واہگی تراشنگ ء وتی لوگ ء ذگر انہاں ایر کتنگ انت بلے میاں رودر
اتک ء ہر مذہبے کہ است انت، ایراں ء زرتشتیاں بگرتاں فلسطین ء یہودیایں،
واجہیں مانی ء مریداں بگرتاں اسلام ء پیر ء قلندراں، کس ء حدانہ دیستگ، البت مکہ ء
مہلونک ء چوہندوستان ء بگالاں، وتی حداہاں ء دروشم کتنگ وگن ناں آہاں مکہ ء
۳۶۰ حدائی بت ایر نہ کت۔ یہودیائی واجہیں موسیٰ ء حداجم ء وت دیستگ بلے
آئی ء ہم شری ء چارت نہ کتنگ۔ چوناہا یہودیائی راہے دگر۔ آہانی حداء آہانی سرا
ساہیل ہم کتنگ، آہاں حداء گپت ء ”ٹنٹ آف لارڈ پریزنس“ جوڑینتگ کہ آئی ء
تہا حداء آپ واری قدحاں بگرتاں اندگہ ضرورت ء ہر شے ایر کتنگ۔ یہودیائی
گوشتگ انت کہ حداء روج ء ہے تمبو ء راساہیل کتنگ ء شپ ء یک روکے چو
آس ء ہے تمبو ء سرا موجود بوٹنگ۔ گندگ ء کس ء نہ دیستگ۔

یہودیائی ء اندگہ مہلوک ء حداہانی زور ء قوت ہر کس ء زانتگ ء زاننت
۔ وارکننت، سیرکننت، شترکننت، شترکننت۔ آئی ء کمان ء ہمو تیرمان۔ آئی ء مقابلہ ء
انسان نزورانت، ناتوان، کم علم ء بے آس۔ نوں انسان وتی تکہ ء کجاہ بارت؟ کئے
انت کہ آئی ء اڑ ء بڑ ء بزوریت؟ وتی ہست ء نیست ء شری ء گندگی ء جست ء چہ
کیاہ کننت؟ زوراکانی نہرانی دیماہ کئی امیت ء بوشتیت؟ پرانی ء روج زوراک
انت، شپ بیمناک انت، طوفانیں گوات بے ریانت، حونواریں جناور آئی ء
پشت ء بوکشان انت، بیماری ء ناتوانی گوں آئی ء گوں کپتنگ، موت ء دست جتا
پرانی ء ساڑی انت، چوشیں ساعتاں بنی آدم کیا ریات بہ کننت، کئی نام ء بہ گپت؟
ہرچی کہ آئی ء دیستگ، ہست انت، آہم ہے رنگ ء ناتوان انت، چو کہ وت بنی
آدم انت۔ پمیشا انجیں یکے بہ بیت کہ بنی آدم ء دسترس ء ڈن بہ بیت، بلے قوت ء
زانٹے ء واجہہ بہ بیت، تانکہ انسان ء فکری تکانسری ء شریں توجیلے بہ بیت، آحداء ء
ابیدگہ کئے بوت کننت؟

مسلمانیں یہودی

بازیں واجہاں بد آتنگ کہ من یہودیانی پرچہ توصیف گتنگ۔ من
 گو شاں یہودیانی توصیف پہ ہر مسلمان ء ا ”لازم“ انت۔ اے حداء دستیں ”مخلوق“
 انت، ”اہل کتاب“ انت، ابراہیم ء اولاد انت، یعقوب، داؤد، سلیمان، موسیٰ، دگہ
 صداں ہنچیں نام کہ ہر یکے وتی عہد ء نامی نیں پیغمبر ء راہد ر بر انت، ہے یہودیانی
 پت ء پیرک انت۔ یہودی ”من ء سلوی“ خور انت۔ حداوت آہانی سرا ”ساہیل“
 انت، گوں آہانی پیغمبر موسیٰ ء گند ء زند کنت، دریاء دو کپ ء کنت ء پراہاں راہ پتچ
 کنت۔ دگر ء بل، روچے صدرنداں، ہے مسلمان پہ یہودیاں سلام ء درود واننت،
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ
 حَمِيدٌ مُّجِيدٌ۔ باریں چلچنو ثواب پہ ہے سلام ء درود ء کرامن کاتبین، پہ مومنانی نام ء
 نبشتہ کنت ء ہے ثوابانی برکت ء مسلمان بہشت ء رونت۔

مسلمان بوہگ ء مستریں شرطاں یکے ”یہودی“ بوہگ انت ”امننت باللہ
 ء ملتکمہ وکتبہ ء رسلہ ء الیوم الاخر“ اے حداء، اے کتاب، اے رسول ہے یہودیانی
 انت۔ ہے ملاکت ہم گوں یہودیاں ہم شور، ہماہانی راہد ر بر، ہماہانی قاصد۔ کتاب
 ہم ہماہانی، موت ء زیست ء تصور ہم چماہاں، شیطان ء حداء کش ء مانکش ہم ہماہانی،
 بہشت ء دوزہ ہم چراہاں ڈن نہ انت۔ نوں من چوں یہودیاں بہ ڈوباران ء وتی
 عاقبت ء حراب بکناں؟ اے منی دست ء نہ بیت۔

اسرائیل ءِ عربانی جنگ ءِ بھنگ تاریخی معاملہ ہے، ایشی ءِ ریشک، مذہب ءِ معاشرت ءِ بگرتاں سیاست ءِ علاقائیت ءِ بنیاداں سک انت۔ بایدانت کہ ہر جیڑ ہے ءِ سراتزان ءِ ساری، آئی ءِ را، مردم، شر ءِ گندگی ءِ، وتی پار سنگی نیں شاہیم ءِ تور مکت، بلکیں آ تاریخی بنیاداں چکا سگ بہ بیت۔ تو گوشے عربانی علاقہ اسرائیل ءِ پے زور بُرتگ۔ اگاں من بگوشاں کہ چوش نہ انت، تو گوشے کہ من یا و سبر ءِ برابر نیاں یا ناز انت ءِ جاہل۔ منا اے دو نیں عیب مان انت بلے من ترا اے جبر ءِ گوشاں کہ اسرائیل مرو چکیں اسرائیلے نہ انت، ناں یہودی مرو چکیں قومے، ناں عبرانی زبان زیکیں زبانی، ناں عرب ءِ اسرائیل ءِ جیڑہ پیری نیں جبرے۔ مشکل ایش انت کہ اداہر تاریخی جیڑہ ءِ را پے نادل کشی زورگ بیت۔ ہے نادل کشی تپاوت ودی کنت، ذہنی ہم ءِ فکری ہم۔ تری بلوچانی جیڑہ بہ بیت گوں پاکستان، اوغان ءِ ایرانیاں یا عربانی جیڑہ بہ بیت گوں اسرائیل ءِ، بایدانت کہ مردم جبر ءِ پے حدابہ کنت۔ منی دل ءِ اسرائیل ءِ میار نیست۔ اسرائیل پے وتی مذہبی قومیت ءِ پھر بندگ ءِ ملامت نہ انت۔ اسرائیل ءِ فلسطین ءِ نندگ ءِ آباد بوگ ءِ حق انت چیا کہ فلسطین اسرائیل ءِ وطن انت، آئی ءِ سر زمین انت، آئی ءِ پت ءِ پیر کی ڈیہہ انت، آئی ءِ قومی وجود ءِ احساس انت۔

فلسطین کجام سر زمین ءِ گوشنت؟ اصل ءِ فلسطین ءِ لوٹے گڑا انوگیں اسرائیل، اردن، لبنان ءِ ابید سعودی عربیہ، شام ءِ یمن ءِ لہتیں علاقہ چہ، اے ڈرہ، تاریخی فلسطین انت۔ من نزا ناں کہ تو میگ ءِ وتی اے بحث ءِ تزان ءِ تاریخ ءِ کجام دور ءِ سک دیگ لوٹے، بلے اگاں شروع ءِ لوٹے یے گڑا جبر گوٹ نہ بیت، ذراج بیت۔ تو اشکتگ کہ یہودی مصر ءِ بندیک بوٹگ انت، ایر دست بوٹگ انت، واجہیں موسیٰ ءِ آہان ءِ چہ فرعون ءِ غضب ءِ، آئی ءِ غلامی ءِ درکتگ۔ در یاد و کپ ءِ کتگ ءِ پراہاں تچگ ءِ راہ در گیتنگ۔ حداء آہان ءِ پے وتی ڈیہہ ءِ سر بوگ ءِ دوراں

”من و سلوی“، رواں داتگ۔ اسرائیل و بادشاہانی، سربراہانی، پیغمبرانی، دڑاجیں لڑے، دڑاجیں کتارے، اے دڑہ ہے سرزمین و حاکم و پیغمبر و ہے قوم و رہد ربر بونگ انت۔

مروچگیں جیروشلیم یا بیت المقدس تئ نہ انت، عربانی نہ انت، اے اسرائیل نیگ انت۔ ہمید او اجمیں سلیمان و ماڑی انت، عبادت و جاگہ انت۔ ہے جیروشلیم و اسرائیل و پت و پیر کانی قبر انت۔ ابراہیم، اسحاق، یعقوب، داؤد و بگرتاں رندی پیغمبر و حاکماں در، دڑہ ہے، سرزمین و واجہ بونگ انت۔ ہے گلزمین و اسرائیل و شکست و فتح و بازیں دؤرے دیستگ۔ ایشی و سنگ سنگے، ایشی و ہر کوچکے، اسرائیل و خون، اسرائیل و واہگ و اسرائیل و مرادانی سرزمین انت۔

تاریخ و ناروائیں دؤر و اسرائیل و سکی دیستگ، زور و جبر دیستگ۔ رومیانی بادشاہی و گرائیں دؤر گوازینتگ۔ چاہان و رند، مشکلیں و ہد، ہما عربانی انت کہ آہاں اسلام و نام و تیوگیں دنیا و سرا قبضہ و کوشش کت۔ خلیفہ عمر و و ہداں، ۶۳۸ عیسوی و عرباں بیت المقدس فتح کت۔ اے حقیقت و تو پرچہ نہ من نے کہ سے و نیم ہزار سال و ہے سرزمین اسرائیل و آئی و وارثانی بونگ۔ اسرائیل جیکب یا یعقوب و پنام انت و اے اسرائیلی، ہے یعقوب و پشت پدانت۔

عرباں جیروشلیم گپت۔ چہ و ہد و دستاں، مسلمانانی حداء نام و، اسرائیل و حداء منوک جنگ و پروشگ بوتنت۔ آہانی سرزمین و سرا، برے مسلمان و برے عیسائی قابض بوتنت۔ جیروشلیم و نندوکیں یہودی وتی ملک و پھ ایردستی و بزرگی منتنت، حاکم دگراتنت۔ چینکرہ صدسال و اسرائیلی شنگ و شاگ انتنت۔

اسرائیل و دڑاجیں قصہ۔ ابراہیم فلسطین و کیت۔ دو صدسال و رند، یعقوب یا جیکب و اولاد مصر و رونت۔ اسرائیلی تاریخ مصر و روگ و ۱۷ صدی قبل مسیح و واقع گشیت۔ پنج صد و پنجاہ سال و اسرائیلی مصر و بنت۔ واجہیں موسیٰ ایشان

۽ ڇهه مصر ۽ درڪنت ۽ فلسطين ۽ ڪاريت۔ اسرائيل فلسطين ۽ لراٽ۔ مستهورين بادشاهه
 ساهول، داؤد ۽ آئي ۽ نامدارين پنج، سليمان صدسال ۽ گيش حڪومت ڪنت۔ سليمان ۽
 ۽ رند فلسطين ۽ حڪميت دو بهر ۽ بيت۔ گوريچاني ۽ زرباري۔ اے بادشاهي صدسال ۽
 گيش مانيت۔ 529 قبل مسيح ۽ رندايراني فلسطين ۽ گراٽ۔ ايرانيان ۽ رند
 يوناني ڪاهنت۔ ايشاني وهدا، اسرائيل بغاوت ڪنت ۽ تاں دگهه صدسال ۽ حڪم
 بيت۔ ڇڏ ۽ بعد، بيت المقدس ۽ رومن گراٽ۔

مسلمانا عمر ۽ وهدا روميان ۽ پڙوش دات ۽ جبر و شلم گپت۔ نوں بچار
 ڪه اسرائيل ۽ بود ۽ باش، اے سرزمين ۽ سرازيمين جبر ۽ يا هزاراں سال ساري ۽
 گپ ڪنت؟ ابراهيم ۽ اسحاق ۽ بل، اگاں موسيٰ ۽ ڇهه مصر ۽ آهگ ۽ بگهه ۽ هم، ايشاني
 ماں فلسطين ۽ آبادي هزار سال ۽ زياده ڪنت۔ ايشاني حڪمي ۽ وت واکي ۽ مدت ڇهه
 عربان ۽ ساري، ڇهه سرزمين ۽ صداں سال ۽ گيش ڪنت۔

اے ايوک ۽ اسرائيل ڪنت، آهاني نميرانين احساس ڪنت ڪه آهان
 ماں وتي علاقهان اينڪره ديران حڪومت ڪنتگ وگهه ناں، چوشين بادشاهي، پيشي
 عهداں باز نه ڪنت ڪه يڪلين قوم ۽ ۽ يڪلين نسل ۽، يڪ علاقه ۽ سراهه بيت۔ اے
 اسرائيل بونگ ڪه آهان تاں وتي وس ۽ عهدتي زوراڪاني ديم داشنگ۔

فلسطين ۽ عرباني آهگ ۽ ۽ رند ۽ تاريخ چوش ڪنت ڪه فلسطين ۽ راجار صد
 سال ۽ رند ڇهه عربان، ٿرڪاں پڇ ڪنت، بلهسي سال ۽ رند، عيسائياں گپت۔ صدسال ۽
 رند، صلاح الدين ايوب ۽ اے علاقه ڇهه عيسائياں پل ات، بلههتئين سال ۽ ۽ رند،
 عيسائياں پراجير و شلم گپت۔ رند ترا، پدا مسلمان زوراو بوتنت، ايشان قبضه ڪت۔
 ايراني، يوناني، رومي ۽ عرب، درستاں په زور، اسرائيل ۽ اے سرزمين ۽ را
 گپتنگ۔ اے زور گير بونگ ڪنت، غاصب بونگ ڪنت، اے ايشاني ميراث نه
 بونگ۔ اے ڏيهه، اسرائيل ۽ پيرڪ، ابراهيم، اسحاق، يعقوب، موسيٰ، داؤد،

سلیمان ء سرزمین انت۔ وہدیکہ فلسطین دگراں گپت، اسرائیلی لہتیں ماں فلسطین ء لہتیں ماں دنیا ء کنڈ کنڈ ء شنگ انتت۔ دومی جنگ ء عظیم ء رند، جہان ء سیاسی ء معاشرتی حقیقتانی بدل بوہگ ء گوں حداء ء وتی پیشی ”دوستیں مخلوق“ ابراہیم ء یعقوب ء اولاد، اسرائیل ء بچانی فریاد گوشداشت ء آہان ء وتی پت ء پیرک ء ڈیہہ ء آہگ ء مملکت ء جوڑ کنگ ء موقع دات۔

من حیراناں کہ مردم پرچہ چوشیں تاریخی قومے ء چوشیں تاریخی حقیقتاں منگ ء تیار نہ انت۔ بیت المقدس ہمیشا عربانی انت کہ خلیفہ عمر ء مسیتے بستگ؟ نوں اسرائیل ء ہمیشا حق نیست کہ آہاں ہماوہدی زوراکانی دیم داشت نہ کنگ ء وتی گلزمین ء دیسپانی ء قوت نہ داشتگ؟ ہے بیت المقدس ء، ہے اسرائیل ء صداں بادشاہانی، راہدربرانی، پیغمبرانی قبرانت۔ آہانی تاریخ، آہانی ثقافت، آہانی روح، آہانی قومی زانت، ذرہ چوہما قوم ء وجود ء باقی انت۔ آوتی ڈیہہ ء پرچہ سر بوگوزنت؟ چوشیں ریاء رُوشر نہ انت، حداتپش واہیت۔ یہودی بڑگ انت۔ ہمانت کہ چہ وتی ڈیہہ ء درانڈیہہ کنگ بوٹگ انت۔ روچ ء مروچی ووشیں دل اش نہ دیستگ۔ دگر ء بل، آگوشنت کہ ماوتی ملک ء کاؤں، توگوشے ناں، پرچہ بیہانت؟ بلکیں یہودی سک حراب بہ بنت، بلے پہ حق انت۔ منی دل ء آہانی گناہ ایش انت کہ ہڑارانت، قومی زانتے دارنت ء گوں وتی ڈیہہ ء مہرے دارنت۔ آہانی مستریں عیب ہمیش انت کہ آوتارا اسرائیلی پرچہ گوشنت؟ ابراہیم ء یعقوب ء اولاد پرچہ گوشنت، ہمیش انت آہانی غلطی؟

ہے یہودیاں میان رودراتک ء یورپ ء رامذہب، ثقافت، سیاست ء معاشرت ء سبق داتگ۔ زانے چون؟ بائیبیل ء یک کڑکن میان رودراتک ء کس نہ زانت کہ کئے کئے انت۔ وت عرب عرب نہ ماننت، شامی وتی تاریخ ء بے حال کننت ء اُردنی وتی جندء۔ یہودی مذہب ء درکن، اسلام ء بنیاداں لرزگے زوریت۔ عیسائیت ہم سر بتگو بیت۔ یہودیت، عیسائیت، اسلام، اے ذرہ، یکیں علاقہ،

یکیں مہلوک ء بقول ء مذہبی پیشوکانی ، یکیں حداء حکم انت۔ یہودی ساری انت ، عیسائیت ء اسلام آئی ء پدان انت۔ اگاں یہودیت ء در بہ کنتے ، دوئینانی سر پر بیت ، کشک اش گار بیت ، مذہبی فلسفہ یا اخلاق یا حداء بندہ ء تعلق داری ء ساد سید بیت۔

یہودیاں ، وحدانیت ، حداء رسول ، موت ء زیست ، دوزہ ء بہشت ء شیطان ء ملائکت ء تصور داتگ۔ ہمیش ہو بہ ہو گوں کئے فلسفیانہ رد ء بدل ء عیسائیت ء پدا اسلام ء نام ء ہے یکیں علاقہ ء استمان ء قبول کتگ انت۔ ہے رنگ ء ، مذہبی اخلاق یا مذہب ء داتگیں معاشرت ، ہے معاشرت ء سزا ء جزا ، ذرہ یہودیانی بخشائگیں انت ، ایش آہانی سوگات انت کہ آہاں مذہب ء راداتگ انت ، شر یا گندگ۔ پہ آہاں منّت واری وتی جا گہہ ء تو آہان ء وتی جند ء سر زمین ء یک کسانیں ٹکرے زمین دیگ ء تیار نئے۔ آہانی کشک ء گار کنگ ء رندائے۔

اگاں جبر مسلمانانی ء یہودیت نیگنت گڑ ابراں کہ یہودیانی حق تیوگیں فلسطین ء سراچہ مسلماناں گیشتر انت۔ اگاں جبر عرب و اسرائیل نیگنت ، ہم اسرائیل گیشتر ء حقدار انت۔ تو ہے میان رودراتک ء تاریخ ء چه شروع ء بوان۔ موسی ء گئے شریا سائرس ء ماں ببیلون ء سراہلگار ء یہودیانی آزاد کنگ یابی بی حاجرہ ء چه ابراہیم ء لوگ ء در کپگ ء گئے شر ، تو وت زانے کہ صداں سال ء رند چه اسماعیل ء بی بی حاجرہ ء اولاداں ، چه مکہ ء قریشاں ، واجہیں محمد ء پیغمبری ء جار یا چه اسحاق ء چک ء پساندگاں ، محمد ء پیغمبری ء نہ منگ ، اے ذرہ ، مذہبی تاریخ ء کڑی انت۔ اگاں اسرائیل ء فہمگ لوٹے ، اگاں عرب ء اسرائیل ء جیڑہ ء زانگ لوٹے ، اگاں جبر و شلم ء سرا فلسطینی حاکمیت ء مسئلہ ء اصلی شکل ء چارگ لوٹے ، اے دزستیں کڑیاں جوڑ دئے۔ گڑا سر پد بئے کہ اصل حقیقت چی انت؟ پہ ملائی وازاں یا شے نی پنتاں کسسی سر چچ ء پر نہ بیت۔

یک قومے یا مذہبی قومیتے ہمیشا جنگ ء پروشگ مہ بیت کہ آوتی سر زمین ء ، وتی مذہب ء ، وتی زبان ء وتی دود ء ربیدگ ء دوست داریت۔ آ

قوم ہمیشی ء کشتنی نہ انت۔ اگاں کسے، اسرائیل ء قومیت ء پہ کجام سولے ء مہ
منیت تو بزان کہ آوتی قومیت ء فکری بنیاد ء کمزور کنت۔

ہر مذہب ء ہما مذہب ء منوکانی چماں بچار۔ تو گوشے یہودیاں وتی
کتاب بدلینتگ انت۔ آہاں کدی گوشگ کہ چوش نہ انت۔ بائیبیل ء قرآن ء
فرق انت۔ قرآن تو گوشے حداء دیم داتگیں حکم انت، یک یک ء، آیات آیات ء،
محمد ء سراجی ء صورت ء اتلگ ء رند ء ایشی ء را کتابی شکل دیگ بونگ، لبرے سرے
چیر نہ انت۔ بلے وڑ نہ انت۔ اے قرآن کہ مروچی تئی دست ء انت، آقرآن ء
نیم انت کہ محمد ء سراجی اتلگ۔ خلیفہ عثمان ء زمانگ ء قرآن رد ء گچین کتگ بلے تئی ملا
اے جبرچہ تو مدام چیر دینت بلے یہودی وتی بائیبیل ء بارواہچ چیر نہ دینت۔ بائیبیل
اسرائیل ء ہزاراں سال ء تاریخ انت۔ اے دود ء ربیدگ، روایات، قصہ، بتل،
مذہبی عبادات انت کہ مچ کتگ ء کتابی شکل ء مروچی موجود انت۔

بائیل ء وتی یک تاریخے۔ وہدیکہ یہودی ببیلون ء، مروچیگیں عراق ء
دراں ڈیہہ اتنت، آہاں ہمودا یک کمیٹی یے ٹاہینت کہ ایشی ء میر ء معتبر، قبائلی
سردار ء نواب، وانندگ، کواس ء ملا ء پرہیزگار گون اتنت۔ ہے کمیٹی ء اسرائیل ء
تاریخ ء دستیں واقع، راہدر بر ء بادشاہانی حال، پیغمبرانی احوال، بتل، قصہ، ہرہما
واقعہ کہ آئی ء اسرائیل ء سراجی اثرے دورداتگ ات، نبشتہ کنتت ء کتابی شکل
دانتت۔ بائیبیل اولی وارے ۵۰۰ قبل مسیح ء ساری تیار بونگ۔ رند تراود ہد ء ایشی ء
راپر کنگ بونگ ء رندی حال ء احوال مان کنگ بونگ انت۔ یونان ء حاکم
پٹولمی ء وداں ۲۴۰ قبل مسیح ء ہے بائیبیل ء کہ ببیلون ء ٹاہینگ بونگ ات،
آئی ء یونانی زبان ء ترجمہ کنگ بوت۔

مرچی ایں بائیبیل ہے یونانی بائیبیل ء رجانک انت۔ ملا ترانت ء

گوشنت کہ یہودیاں وتی کتاب بدسینتگ، آرنگ ء نہ انت کہ بوتگ۔ کسے ء
 ہے کتاب ء راساری ء دگہ شکلے ء دیستگ ء وبتگ کہ ہنوگیں آئی ء وڑا نہ انت؟ تو
 ملائی بٹاکاں گوشدارے بدار، بلے بایدانت کہ وت بانیبل ء تاریخ ء بوان ء بانیبل
 ء جند ء ہم بوان ء ہما علاقہ ء قوم ء تاریخ ء ہم۔

تنگ نظری ء بدبری ہر شکلے ء کہ بہ بیت، پہ قوماں جو انیں جبرے نہ
 انت۔ ذاتی زند ء ہم شر نہ انت چیا کہ ہر فکرے بنیت ء اے حد ء سرا بہ کشیت،
 توسیپ نہ کرزیت۔ ہے فکر مذہبی بہ بیت یا سیاسی یا ثقافتی، چرائی ء زیادیں
 ہیرے ملوٹ۔

مذہبی فرقہ پرستی و سیکولر ازم

سیکولر ازم یا غیر فرقہ پرستی غیر مذہبی سیاست نہ انت۔ ایشیاء مقصد مذہب و سیاست و راجہ یکے دومی و گناہاں رکینگ انت۔ سیاست دگرے و مذہب دگرے۔ مذہب انسان و حداء تعلق و ہے تعلق و برجا دارگ یا نہ دارگ انت، بلے سیاست، ملک مردمی و راجی زانت انت، راجی انتظام و اختیار و علم انت پمیشا ایشیاء و رانیک و پاکانی میار کنگ شریں جبرے نہ انت۔

غیر فرقہ پرستی ہمیش انت کہ سیاست مذہب و دخل مہ دنت و مذہب سیاست و۔ مذہب یا مذہبی فتنہ باز، باید انت کہ مردم و راپے جبر و مہ جنت و مہ پڑ و شنت کہ آ آہانی مذہب و متوک نہ انت۔

ہر مردمے کہ ملکہ و، ریاستے و نندوک انت، آہا ریاست و شہری انت، آئی و نف و نقصان و شریدار انت۔ چومہ بیت کہ تو بگوشے کہ آچو کہ عیسائی یے یا ہندویے، پرانی و اے کار شری و آکار گندگ انت، ریاست و نظر پہ وڑستاں نیک بہ بیت۔ ہمیش انت سیکولر ازم، ہمیش انت غیر فرقہ پرستی۔

چوناہا مذہب و سیاست و جنگ ایوکا پاکستان و نہ انت، اے کوہنیں جنگے، ایشیاء وڑا جیں تاریخی۔ بلے بی بی مریم و بیچ عیسیٰ و پنتاں غیر فرقہ پرستی و اے فکر و راسک دیمابر ت۔ آئی و گوشت:

"Render unto Caesar which belongs to

Caesar and to God that which belongs to God".

بلے گوں مسلماناں چوش نہ انت۔ پے سیزر ء ہج پشت نہ کپتنگ، درست حدائی مال انت۔ وت عیسائیت ء ملّاہاں ہم وتی پیغمبر ء جبر چنداں نہ زرتگ۔ کلیسا ء مملکت ء درمیان ء بدبری ہجبر کم نہ بُوتگ۔ اولی وار ء وہدیکہ رومناں عیسائیت قبول کت، آہاں ایشی ء راجہ درستیں مذہباں بُرزتر لیکت ء ہے سوب ء یہودیان ء جت ء پروشت۔ بلے فرانس ء بادشاہ ء سیزر دہمی صدی ء فرانسیسی ملّاہان ء ریاست ء کاراں دخل دیگ ء منع کت ء گوشت کہ آہانی کار ہمیش انت کہ بہ نندنت ء تسبیح بہ ٹکینت ء اللہ اللہ بہ کننت۔

پاکستان ء ملّاہانی دل ء سیکولرازم مذہب دژمنی انت، بلے چوش نہ انت۔ سیکولرازم ء ماناوت ہمیش انت کہ کس، کسی مسلمانی ء ہج گپت مہ کنت۔ تو مسلمان بو بلے ریاست مسلمانی یا بگالی ء کارمداریت، ریاست ء درستیں شہری کیلیں چم ء چارگ بہ بنت، آبرو بر ء حقدار بہ بنت چیا کہ تو اگن پہ ریاست ء مذہبہ گچین کنتے گڑا ظاہر انت کہ ہما مذہب ء منوکیں مردم گیشتر حقانی واجہہ بنت ء اندگہ مذہبانی منوک کمتریں۔ چو کہ ریاست درستانی انت، باید انت آپہ وت مذہبہ گچین مہ کنت ء مذہب ء کار ء کارمہ داریت ء ہے رنگ ء مذہب ء سیاست ء کار ء کارمہ بیت۔

مذہبی ریاستاں یا مذہبی فتنہ کاراں، اے جہان ء رامزنیں شدتتاں پرینتگ۔ لک ء کروڑاں مردم مذہبی جنگاں کشگ بُوتگ انت۔ یہودیاں پیشی دُور ء باریگ ء کردگاریں کار کتگ۔ فلسطین ء غیر یہودی نیں مہلوکانی سرانہ بُوتگیں ظلم کتگ۔ یہودیان ء رند مسلماناں ہم پہ حداء پیغاماں مزنیں کشت ء خونے

گتنگ۔ چہ مکہ ء مدینہ ء لانک بند بونگ ء یک نیمکے اسپن ء دومی نیمگاسندھ ء ہند ء
 سربونگ انت۔ راہ ء ہر کس دپ ء کپتنگ جنگ ء گار کتنگ یا مسلمان گتنگ۔ پدا
 عیسائی ء مسلمانانی جنگ، صلیبی جنگاں، لگاں مردم مرتگ ء انگت اگن ملاہانی دست
 بہ رسیت، اہچی ء چک ء پد نہ بنت۔

سیاست ء غیر فرقہ پرستی ء فکر، اصل ء ہے مذہبانی پیدا کتنگیں شدت ء
 تنگ نظری ء جواب انت۔ یہودیت بہ بیت یا عیسائیت یا اسلام، درستاں تنگ
 نظری ء فرقہ پرستی ء بے سیتیں لیکہ رواج داتگ انت۔ اسلام وتی ملک ء دگہ
 مذہبانی منوکان ء ہماو ہداں منیت کہ اسلام ء بالادستی ء قبول بہ کنت، یا و مسلمان بہ
 بنت یا جذبہ ء سُننگ بہ دیننت۔ وگن ناں ”امر بالمعروف ونہی عن المنکر“ ء فرمان چو
 زہم ء ساہیل انت ء ہر مسلمان ء کہ توانے است اے فرمان ء سراعمل بہ کنت،
 ہر کس نہ کنت، اگ کافرے نہ انت گڑانا فرمان انت۔

پاکستان ء مذہبی سیاست ء، حدود آرڈیننس، غیر رواداری ء پڈرائیں
 حقیقتے۔ ایشی ء رُو ء مسلمانانی خلاف ء تعزیری یادگہ بچج معاملہ ء غیر مسلمان ء گواہی
 حساب ء نہ انت، بلے مسلمان اے دگہ مذہبانی منوکانی خلاف ء گواہی دات
 کنت۔ ہے رنگ ء مسلمانیں جج غیر مسلمانانی خلاف ء مقدمہ گوش داریت بلے
 دگہ مذہبانی منوکیں جج مسلمانانی مقدمہ ء فیصلہ کت نہ کنت۔ ہے رنگ ء فوج ء
 غیر مسلمانیں افسرے وتی ماتحتیں مسلمان افسرے ء راناں سزادات کنت ء ناں
 آئی ء خلاف ء شکایتے گوش داشت کنت۔ اے غیر رواداری نہ انت، چی انت؟
 ایش ملک ء مردمانی مذہب ء نام ء دو گروہ ء بہر کنگ نہ انت، چی انت؟

اسلام اے جہان ء دو بہر ء کنت۔ دارالحرب ء دارالسلام۔ دارالسلام ء

باید انت، آئی و سہرا حکم انت کہ آدار الحرب ء، ہما کہ مسلمان نہ انت، مسلمانانی علاقہ ء نہ انت، آہاں مسلمان بہ کنت، ء دار السلام ء ایردستی ء بیاریت۔ ادا ”لکم دینکم ولی دین“ ء کارے نہ انت۔

اسلام ء پیغمبر ء و ہداں آئی ء قوی نیں بادشاہانی سہرا قاصد کت کہ مسلمان بہ بیت یا وتی سہرا بہ گزیت۔ خلیفہانی و ہداں مدام مسلمانانی لشکر جنگ ء بونگ انت۔ پمیشا مسلمانانی ء کافر ی یکجانہ بیت۔ کفر ء اسلام ء اے دائی جنگ ء رواداری ء قالباں پر ینگ ء چنداں ضرورت ہم نہ انت۔ اگن اسلام ء تاریخ ء ہوائے یاوت قرآن ء حدیثاں سیل بہ کنتے آہانی اصلی روح دائی ”جہاد“ انت کہ آدام غیر مسلمانانی جنگ ء پڑوشگ انت۔

ہر سیاسی فکرے یا مذہبی تزانے کہ آسانی فکر ء دیرنی ء منزلاں قدم جنان ء مروت، آشریں آسرے نہ داریت۔ مذہباں جہانے چیر ء سرکنگ بلے چو کہ آوہد ء گاماں ہمروان نہ انت، ہرجا پشت کپان انت۔ مذہبی کواساں مذہب ء راگرینان ء سیاست ء رنگراہاں پڑینگ۔ ہیچ نظام، مذہبی یا سیاسی، اگن بنی آدم ء فکر ء دپ مہ وارت، پشت نہ کپیت۔ پمیشا نوینں زمانگ ء مذہب سیاسی فکر ء فلسفہ ء بنیاد بوت نہ کنت۔ سیاسی فکر ء دیرنی یا پروی گون بازیں دگہہ سوباں بندوک انت کہ ہما وت آہان ء پلگانت ء شتریں دروشمے دینت۔

جہان ء تاریخ ء گونگیں سالانی فکری انقلاب ء سیل کن کہ چریشاں دگنیاء سیاسی نقشہ چٹ بدلیتگ۔ کئے ء زانتگ ات کہ جرمنی چوزوت یک بیت۔ چاسکوء اے عاقبت بیت۔ روس، گورباچوف ء گناہانی آس ء سچیت۔ ہے رنگ ء کوہنیں تاریخ ء مذہبی ردوم ء بگند۔ آوہداں، ایران یا روم ء کجام دانشور ء زانتکار یا بادشاہ ء سیاستکاراں مرتگ ات کہ عربستان ء چست بونگیں مذہبی فکری طوفان، آہانی سلطنتاں چیرترینیت؟ کیا زانتگ ات کہ مریم ء ”جیسس“

”کرائسٹ“، چہ یہودیانی مکتبے ء چست بیت ء حدائی ء درجہ ء سر بیت؟ کئے ء گماں گنگ ات کہ چنگیز خان چہ منگولیا ء گوں لہتیں ہزار گز و ہراں در کپیت ء دنیا یے سر ء چیر کنت؟ کیا گوشنگ ات کہ قم ء ملا یے پادکیت ء سائرس ء وارث، ایران ء شاہ ء تحت ء پلپت ء پدا ہما ملا کہ وتی دراں ڈیہی ء دوران ء عراق ء نمک یے وارنگ، گوں عراق ء ہشت سال ء جنگ کنت؟ اے ذرہ و ہد ء شان انت، ہمانی ء رضانت کہ نہ بوتنگیں کنت۔

اصل ء پاکستان ء سیاست ء مذہبی فتنہ پرستی اے واسنہ انت کہ ملا چہ اے ملک ء مردماں شرتترین مسلمان انت یا آے ملک ء مردماں چد ء بعد شرتترین مسلمان کنت۔ بلکیں چوشیں ”شوچ“ چہ ابتداء ء بالادستیں گروہانی حکمرانی ء توجیلے لیکگ بوتنگ۔ و ہدیکہ پاکستان جوڑ بوت انوگیں قومانی ملک ہے نوکیں ملک بوتنت۔ اے استمان گندگیں مسلمان نہ انتت۔ پٹھان انت کہ وتی مسلمانی ء تاں روچ ء مروچی الم انت۔ اگن ہیر و ن کنت، سوت کنت، بلے نماز ء پنچیں و ہداں واننت، روچک بنت، حج کنت، عیداں قربانی کنت۔ ہے رنگ ء پنجابی ء سندھی چہ مسلمانی ء در نہ انت۔ بلوچ انت کہ ہم چہ خلیفہ عمر ء زمانگ ء مسلمان انت۔ بنگالی ساری ء ہم مسلمان ء چہ پاکستان ء گز ء چنگ ء رند ہم بگال نہ بوتنت۔ اے دستیں علاقہانی حکومت ہم ہے مسلمانی ات ہمیشا مسلمانی ء غیر مسلمانی ء نیام ء چوشیں جیڑ ہے نیست ات۔ اصلی مشکل ہما فتورات کہ رند تر ء چہ ہندوستان ء آوکیں مہاجرانی سیاسی بالادستی یے جوڑ بوت۔ مہاجرانی حاکمی لوٹت ء حاکم بوتنت۔ اے زبان ء نابلد، دود ء ربیدگاں ناسہی، سیاست ء نابلد، بلے حاکم۔ نوں چوں بوتیں؟ کجام بنیاداں، ایشانی حاکمی برجا دارگ بوتیں؟ ہمیشا اسلام ء مسلمانی ء بغیر ہج راہے نیست ات۔ ایشاں گوں ہے مسلمانی ء تزان ء اے ملک ء سراحا کمی کت۔ پوتی ہے سیاسی فائدہ ء مذہبی نارواداری ء فتنہ ء بن حشت ایر کت۔

پہ بلوچاں یا پہ سندھی ء پھٹاناں ، چہ پنا گیراں آہان ء مسلمانی ء سوج
دیگ ء شوپچ نوکیں پند لے ات ، بلے تاں وہدیکہ اے قومماں ہوش کت ، جبر دور
شنگ ات ۔ دیراں رند آہاں مارت کہ آہانی قومی پجارجار بُوہگ ء انت ۔ پرے
مسلمانی ء آہان ء وتی زبان ، وتی دود ء ربیدگ یلہ دیگ لوٹیت ۔ پہ پاکستان ء
مسلمانی ء شرط ہمیش انت کہ مردم وتا قوم گو شگ ء پشومان بہ بنت چیا کہ ہست ء
نیست مسلمانی انت ء آہم ہما کہ ہندوستانی پناہ گیراں گوں وتا آورتگ ، آنہ انت
کہ چہ صداں سالاں گوں اے مردماں گوں تریتگ ۔

تاریخ ہے جبر ء شاہد انت کہ مذہبی یا فکری غیر رواداری ء ہر رنگی ء کہ سر
کشیتگ ، ایشی ء نشانگ برے علم ء زانت بُوہگ ء برے دود ء ربیدگ بُوہگ
انت ۔ برے کتابانی سوچگ ء برے فلاسفر ء زانتکارانی قید ء بند کنگ بُوہگ ۔

اسلام ء ابتدائی دور ء چہ دگہ قومماں ء آہانی علم ء زانت ء فائدہ زورگ عیب
نات ۔ واجہیں محمد ء وت بازیں سفرے کنگ ات ء یہودیانی تاریخ ء مذہب ء
بارو باز زانتگ ات ء آئی ء وتی دور ء کس ء را علم ء زانت ء وتی کنگ ء منع نہ کنگ
ات ، بلے چہ محمد ء رند ، مذہبی تنگ نظری ء کم کم ء روتگ جناں کت ۔ جنگانی وداں ،
عراق ، ایران ، روم ، شام ء مصر ء بے کسا سیں علمی مدی یے عربانی دست ء کپت
بلے چریشاں فائدہ زورگ ء بدل ء ملاہاں ایشان ء ”علوم الاوائل“ بزاں ”کوہنیں
علم“ قرار دات ۔ فلاسفی ء وانگ پُر عیب بوت ۔ تنگ نظری ء یات کن کہ وہدیکہ
یورپ ء کا گد جوڑ کت ء ایشی ء سرا پر ننگ ء ابتدا بوت ، گڑا ملاہاں قرآن ء پرنٹ
کنگ ء خلاف ء فتویٰ دات ء گوشت کہ حد ء جبر ء حال چوں مشین ء دپ ء دیگ بہ
بنت ۔ ملاہاں سائنس ء را ”علوم امہجورہ“ ہما علم کہ دور دیگ ء نادوست کنگ
بُوہگ ، گوشت ۔ فلسفہ ء را ”حکمہ مشوبہ بہ کفر“ ہما زانت یا علم کہ بے ایمانی ء دروشم
ء دنت ، قرار دات ۔ ملاچہ فلاسفی ء انچو پیرزگ اتنت کہ ۸۸۵ ء بغداد ء درستیں

کاتبان ء سوگند دیگ بوت کہ آچوشیں ہیچ نوشتہ ء کتابت ء نہ کننت کہ آئی ء تعلق
 فلاسفی ء بہ بیت۔ ہر کس ء کہ گوں فلسفی ء علم ء دل پسندی ظاہر کت آئی ء سرء گاری
 ات۔ اے ردء مستریں واقعہ یے ایش بوت کہ امام حنبل ء نماسگ، عبد السلام ء
 لوگ پنگ بوت چیا کہ آئی ء سر ملاشک انتت کہ آفلاسفی ء اندگہ سائنسی علم وانیت
 عبد السلام مزنیں واننگ ء مذہبی کو اسے ات ء شیخ عبدالقادر ء مدرسہ ء استاد
 ات۔ چریشی ء لوگ ء سائنسی بازیں کتابے در اتک کہ آ عبد السلام ء خطء
 انتت۔ عبد السلام ء اُزر کت کہ اے کتاب آئی ء ہمیشی ء نقل کتنگ انت کہ
 ایثانی ناراستیانی باروانبشتہ بہ کنت بلے ملا ء قاضیاں اے جبر نہ من ات۔ عبد السلام
 ء درستیں کتاب مان دارگ بوتنت۔ عبد السلام بے عزت کت ء جیل اش کت ء
 ہماوہداں در اتک کہ آئی ء توبہ کت ء وتی ”گنابانی“ پہلی لوٹ۔

ابن خلدون ء یک واقہے انچیں نوشتہ کتنگ کہ نشان دیگ کرزیت۔ آ
 گوشت کہ وہدیکہ عرباں ایران گپت آہان ء سائنسی ء اندگہ علمانی سرابازیں کتابے
 دست کپت۔ سعد بن ابی وقاص ء خلیفہ عمر ء رانوشتہ کت ء اے جبر ء اجازت لوٹت کہ
 اے کتاباں پہ مال ء غنیمستی لشکر ء سرا بہر بہ کنت۔ خلیفہ عمر ء جواب دات ”اے کتاباں
 کو رء آپ ء دور دے، ہرچی کہ اے کتاباں ماں، اگن اے راست انت ء راستگیں
 راہ ء برنت گڑا حداء ماراوت شریں راہے ء پڑ ینتگ ء اگن ایش ناراست انت،
 گڑا حداء ماراچہ ناراست ء وت رکینتگ۔“ سید جمال الدین افغانی ء السیوطی ء
 حوالہ داتگ ء گوشنگ کہ خلیفہ ال ہادی ء بغداد ء ہیچ ہزار فلاسفر ء زانتکار ہمیشا کشت
 کہ مسلمانانی تہا فلسفی ء ہمے رنگ ء دگہ علمے جاگہہ کت مہ کنت۔

چہ مذہبی فتنہ ء معاشرتی گنوکی ہم کمتریں طاقتے ء واجہہ نہ انت۔ کتابانی
 سرا بندش ء صداں واقعہ انت۔ مذہب ء نام ء، راجی گہبودی ء نام ء، بدکاری ء دیم
 نئے دارگ ء نام ء، یک عذرے نہ انت، صداں عذر انت کہ نوشتہ کار کشتنی قرار

دیگ بُوتگ انت۔ سلمان رشدی ء مصر ء نغیب ء انوگیس واقعہ انت۔ مقدمہ
 بازینانی سرا بُوتگ۔ ہندوستان ء ٹی۔ راج شنکر ء جی ایس ہریانہ، فرانسیسی فلسفی ء
 ریاضی دان، رینے ڈیکارٹز ء حال ء ہرکس سہی انت۔ آئی ء گناہ ہمیش ات کہ
 گوشت یے چو کہ من فکر کناں، ہمیشا من ہستاں۔ سقراط ء گناہ چہ ات؟ الزام
 ہمیش ات کہ اے مئے حد اہانی عبادت ء نہ کنت ء نوجوانان ء گمراہ کنت۔ چینکرہ
 مشہوریں کتاب انت کہ آہانی سرا بندش جنگ بُوتگ۔ روم ء بادشاہ ء بائبل ء
 وانگ منع کت۔ ایڈورڈ گیبن ء نامی نیں کتاب ”اورینجن آف اسپیسیز“ ء
 وانگ ہم یک و ہدے بازیں ملکاں منع ات۔ تھامس پین ء کتاب ”رائٹس آف
 مین“ ء راماں فرانس ء برطانیہ ء وانگ ء اجازت نہ ات۔ ٹالسٹائی ء کتاب روس ء
 بند ات۔ اگن حساب کنگ بہ بیت۔ ہزاراں کتاب ء تا کہ بند بند کنگ بُوتگ
 انت ء صداں وانندگ ء نوشتہ کارقید یادراں ڈیہہ کنگ بُوتگ انت۔ چیا؟ یا یہ
 آزادی ء گٹو کنگ یا آئی ء دیمپانی ء بہانہ!!

نفرت ۱

انتہاپسندی شہریں سیاسی یا معاشرتی لیکھے بوت نہ کنت، چیا کہ ایش
انسان ۽ اندگہ شہریاں گار کنت۔ ایران ۽ آیت اللہ خمینی ۽ مرگ ۽ آئی ۽ کفن ۽ دفن ۽
وہداں بگند مذہبی جنون ۽، بگند انسانی عقل ۽ گاری ۽ کہ ہمے ملا ۽ لاش مہلوک ۽ چہ
فوجیانی دست ۽ پیچ گپت ۽ باریں چے راست ۽ چے دروغ، گوشنت کہ لاش ۽ باز
آزہ بُرات، پُٹ گو تکنت ۽ پھ نیک پالی ۽ ثواب برتنت ۽ نون باریں چونیں زبان
دان ۽ شیشگاں ایرانت۔ پھ کجام رزوائی ۽ ہمے لاش سرکاری مردماں پھ وارگی پیچ
گپت ۽ آسن ۽ پیتی ۽ کبل کت ۽ کل کت۔ قبر ۽ سر ۽ گاٹ جت کہ ہمے ملا ۽ جنونی نیں
مرید چہ کل ۽ دریے مہ کنت ۽ مہ برنت یے۔ ایشی ۽ چے نامے دے، اے حداء
وش کنگ ۽ بندگی ۽ کجام صورت انت؟ ترادگہ مثالے دیاں انتہاپسندی ۽۔ کراچی ۽
ملاہاں، ہمے زوتاں جہاد ۽ جار جنگ ۽ آہم مردگانی خلاف ۽۔ ملاہاں مارچ ۲ ۽ ماہ ۲
آخر ۽ اخباری کانفرنس ۽ گوشنگ کہ سہی بہ بہت کہ ما قبراں پٹوں ۽ چہ غیر مسلمانیں
مردگان، قبرستان ۽ پاک کنوں۔ من ملاہانی اے جبر کہ ونت، من زانت کہ بگال دور
اندیشیں قومے۔ آہاں گیشتر چے ترس ۽ کہ ملا روچے ناں روچے آہانی پت ۽ پیرکان
۽ چہ قبراں در مہ کنت، وتی مردگان ۽ کل نہ کنگ ۽ دود پرینتگ، سوچنت اش ۽ پیران
اش ہم رونت ۽ کور ۽ آپ ۽ دینت۔ حال انت کہ فرانس ۽ یہودی مخالفیں مردماں
یہودیانی قبر پٹیتگ انت ۽ مردگانی بے عزتی کتگ۔ لہتیں مردگانی ”دپ“ ۽ دار
اش مان کتگ۔ چوشیں کار ۽ مسلمانیں عرب ہم چہ کس ۽ پدا تر نہ انت۔ آہانی خلیفہ

۱۔ شے رگام: (انٹرویو) ”من ۽ دنیا یے گوشیت دیوانگ، تو گنوکے کہ من ۽ سار گوشے“۔ ”بلوچی“ نومبر 1990ء

عثمان علیؓ قبر نشان نہ انت ہے ترس ء کہ کس اش قبر اں مہ پٹ ایت، در اش مہ کنت ء لاشاں کم شرف مہ کنت۔ عباسیاں امیہ ء خلیفہ، میر ء امیرانی قبر پٹ ات، ہڈ در کت ء سوتک انت۔

انتہا پسندی، نفرت ء برورد انت، اے بے گوار انت۔ ایشی ء مقابلہ ء مہر ء بچارے ہم ہے رنگ ء لازوال انت، ابدمان انت۔ انسان ء نفرت ء مہر ء، ہر دوئیں اسپان ء مدام بے لگام ء تاتلگ۔ جہان ء سیاسی ء راجی حالتانی نتیجہ ء جنگ ء نفرت ء حداں گیر آر۔ بازیں مثالے است۔ آدگراں بل، لبنان ء بچار، است چوشیں مردے کہ جنگ ء نہ انت، است چوشیں کسے کہ دوئیں پاداں گردیت ء دومی ء خلاف ء سلاہ بند نہ انت ء ۱۰۰ ء تہا ۹۰ مردم نزانٹ کہ گوں کئے ء جنگ ء انت، بے جنگ انت۔ اے جنگ ء کجام نام ء دے؟

مذہبی جنگ، سیاسی جنگ، گروہی جنگ، چے؟ افغانستان ء کجام جنگ انت؟ پرچم ء خلق ء جنگ، ملا ء پرچم ء جنگ یا ملا ہانی وت ماں وت ء جنگ؟ ہندوستان ء سکھ گوں ہر کس ء جنگ ء انت۔ پاکستان ء مہاجر، ہر کس کہ مہاجر نہ انت، آئی ء جنگ ء انت۔ چوشیں چینکرہ مثال انت۔ تنگ نظری باریں کجام درد ء دوا انت، البت نفرت ء ادار کی درمانے بلکیں بوت بہ کنت۔

۱۹۰ سال ساری ء یک مرد کے سلیمان ال حبیبی کہ آئی ء سر ء نیولین ء مشہوریں جنرل ء قتل ء ڈوبہ ات، فرانس ء ۱۸۰۰ ء پاہو دیگ بوتگ ات، نوں لبنان ء یک گروہے ء چہ فرانس ء لوٹ گتگ کہ ہے حبیبی ء کانپول یا ہڈاں عرب ملکہ ء حوالہ ء بکن ات۔ فرانسیسی گوشنت کہ مارا پے اے ہڈاں چندائیں کار نہ بوتگ ء نیست، بے چوشیں ایریں ہڈ ء ہوڑ مئے گور ء سی ہزار انت، ماے مردک ء کانپول ء بچہ نیاروں۔ نوں بگر کہ گپتگ ء۔

تنگ نظری ء نفرت ء دومی صورت آزادی ء پلگ ء شکل ء در ابیت۔ حقیں

جبرء آزداى، فكرء آزداى، شرء گندگ گوشگ ء آزداى۔ ايشى ء ديم هر دورء دارگ
 بونگ۔ كئى گوشيت كه آزداى ء بندء بوج پر نيست، بلے تى فكرء زانت ء ياسياسى ء
 معاشرتى آزداى، دگرء غلامى ء سؤب مه بيت، دگرے ء آزداى ء پلگ ء بهانه يے
 مه بيت، هميشى ء گوشنت آزداى۔ ايش نه انت كه اگا تى مذهب ء يك شے يے
 عيب انت يا گناه انت، گڑا تو هماهان ء كه دگه مذهب ء منوك انت، پرے جبرء
 مجبور به كن كه وتى راه ء يله به دينت ء تى راه ء بزورنت۔ بلے انسان مدام تنگ نظر
 انت، مدام كم ظرف انت۔ په وتى فكرء، وتى ليكه ء ديمپانى ء دومى ء فكرء سرا بندش
 جنت، كتاباں سوچيت، واننگ ء زانتكاراں كشيت، پاھؤ دنت، ڈوباريت، دراں
 ڈيهه كنت۔ تاريخ چه چوشين واقعاں پڑ انت۔ اے دودتنى وھدى هم جارى انت۔
 انسان وتى تنگ نظرى ء سرا قائم انت، يك قرارء اوشتاگ۔

دروگ ۽ ھوشام

راست بيگواه انت ۽ ناں دروگ دراں ڏيهه بُونتگ۔ ناں راست چير
ديگ بيت ۽ ناں دروگ۔ اگن زندگين پڻڻو پڻڻو ۽ شلوار ۽ به ڪنڻن ۽ ھم شلوار ڪس ۽
پاد ۽ به بيت گڙا ڇهه حالتے بيت؟ ھم مثال راست بيگنت ۽ ھم دروگ ۽۔ دوئين
سنگ نہ بنت تاں گو شگ مه بنت، کس ۽ آرام نيت، دل ۽ دارگ اش گران
انت، بلے اشکنگ اش هم آسان نہ انت، ناں دروگ ۽ ناں راست ۽۔

اگن راست ۽ جھان ۽ راڀہ دستے داشتگ، دروگ ۽ هم کم مزان۔ لڳاں
ڪروڙاں انسان، دروگين حالاني وڙالي بُونتگ انت۔ حال بُونتگ که حداء چو
گو شگ يا بھگوان ۽ راه ايش انت، هزاران سر ھم گو شتن ۽ قربان بُونتگ انت۔
ھزاراں سال، بني آدم ۽ يکے دومي ۽ کَشگ، گيشتر، پھ انڀين دروگين پيغاماں بُونتگ
انت۔ کس ۽ جست نہ کنگ که ھما کہ ھم کشت ۽ خون ۽ لوطيت، آوت پر ڇہ ھم
جنگاں گون نہ انت يا پر ڇہ وت ھما مرداں نہ کَش ايت۔ آئي ۽ سمر رحم دلي ۽ تھمت
انت ۽ بزرگي ۽ ھم، اے چون؟ وت گنگ انت ھم ۽ کر انت ھم۔ ناں سمرات کنت ۽
ناں پادا آتک کنت، بلے اھوت ۽ دگراں فتنہ ۽ سکين ۽ دنت ۽ گو شيت چو بکن ات ۽
چومہ کن ات۔ ھم به کنگ ۽ نہ کنگ ۽ سمر از ھم کَشگ بُونتگ انت ۽ ھلکاني ھلک

برباد کنگ بُوتنگ انت۔ گیدی ء اے کنڈ ء بگر پرا کنڈ ء آس لگیتنگ۔ چے سیزر،
 چے سائرس، چے سکندر، چے ہلاکو، چے عیسیٰ، چے موسیٰ، چے محمد، چے پیغمبر، چے
 خلیفہ، چے پنڈت، ہے دروگاں پہ راستی، راستاں پہ دروگی، جہانے چھی کُتنگ۔
 کجام کار نہ بُوتنگ، ہرچی کہ ہر کسی دل ء آہتنگ، کُتنگ۔

دروگ ء راست چوہماجن ء انت کہ شکل ء دمان دمان ء بدلینت کنت،
 برے فرشتہ ء برے آدم ء، برے شیطان ء برے حداء، چریشاں ہر کس ء چہ دومی ء
 گزاء، وت ء را پھریز اتگ، بلے بنی آدم انچو بے وس ء لاچار انت کہ چرے فکر ء
 ہچبر درشت نہ کنت۔

مُلّائی حاکی

پاکستان ۽ ہندوستان ۽ ملا عجب تمہیں ملا انت۔ آہاں ہے اشکتگ کہ مسلماناں ہندوستان ۽ سر حکومت کُتگ، آہاں ہندوآن ۽ جنگ ۽ پڑ وشتگ ۽ مسلمان کُتگ، پمیشا مسلمانی اصل ہما انت کہ ہما و ہد ۽ بُو تگ۔ آہاں اشکتگ کہ چارہ صد سال ساری مسلماناں دنیا ۽ گیشتریں بہرے ۽ سر اہلمہ کُتگ، روم، شام، مصر، ایران، عراق گپتگ۔ قبلہ ۽ تاں اسپن ۽ سر بُو تگ انت، ترکی ہما وانی بُو تگ، رودر آتک ۽ ہندوستان ۽ رسیتگ انت۔ آہانی دل ۽ شرّیں مسلمان ہما بُو تگ انت کہ ملک ۽ ولایت اش گپتگ، مال ۽ غنیمت اش رپتگ، ڈر مگوریں کاڑ ۽ زیبا نیں بچک پہ ”مولدی“ ۽ ”غلامی“ گری آوار جنگ انت۔ پمیشا پاکستان ۽ ملا بانی دل ۽ عربانی چارہ صد سال ساری ۽ اخلاقی، سیاسی ۽ معاشرتی نظام بیست ۽ یکہمی صدی ۽ دگہ نسل ۽ جغرافیائی حدانی نندو کیس قومانی سیاسی ۽ معاشرتی مشکلاںی شرّیں توجیلے بوت کنت۔ ملا ۽ ملا نیں تے۔ آئی ۽ گوں تاریخ ۽ پدرا نیں حقیقتاں یا ہما و ہد ۽ فوجی، سیاسی، اخلاقی، جغرافیائی ضرورتانی مارگ ۽ ضرورت چہ انت؟ ملا ہے فہمست کہ جی بات ہما باری۔ نوں ہر کس زانت کہ آباری ناں پہ ملا ہاں کیت وناں پہ دگراں، بلے مکتب ۽ طالب ۽ مسیت ۽ ملا ۽ کئے سر پدکت کنت؟

اے ملک ۽ مسئلہ اسلام نہ انت ۽ ناں اسلام ۽ چوشیں مشکلے دیما

انت۔ اصل ء اے ملک ء مسئلہ فرقہ پرستی ء ابید راجی ء معاشرتی زندہ ملا ہانی
 عزت ء مسئلہ انت ء درستان ء گیش مفت خوری ء۔ ملاچہ مسیت ء خیرات ء گرگ ء
 ء وٹشیں شپانی، وان ء دزگرگ ء دراتلگ ء نون حاکی ء معتبری ء سر بونگ انت۔
 گو سنگیں دہ ء پانزدہ سالان، عالم ء دین دارانی کانفرنساں بگرتاں ملا ہانی وزیر ء گزیر
 بونگ ء درا، پراہاں اے صدی ء مستریں سوب انت۔ نون اے سوب ء مہکم تر
 کنگ ء وتی نوکیں واجہی ء برجادارگ پراہاں ضروری انت۔ آہانی دیما ایران ء ملا
 ہانی مثال انت۔ اگن ایران ء ملکتی حکومت کت کننت، سائرس ء تحت ء واجہہ بوت
 کننت، ہر وانندگ، سائنس دان، فلاسفر، زانتکار، شاعر ء ادیبان گٹ گیر کت
 کننت، وتی مخالفان کشت ء گار کت کننت، گڑا پاکستان ء ملا پرچہ پشت بہ
 کپنت۔ ملا ہانی دل ء اگن اے وداں دگہ چچی بوت نہ کننت ایش بہ بیت کہ
 زکواۃ اش بہ رسیت، حج ء محکمہ ء زراش دیگ بہ بنت، پہ مسیتاں زر گیشینگ بہ
 بیت۔ درستیں حج یا قاضی وانندگیں قانون دانانی بدل ء ملکتی بہ بنت، شریعت ء لاگو
 کنگ ء درستیں مردم ہماوت بہ بنت تاکہ معاشرتی زندہ ملا ء اگدہ ء درجہ برجا
 دارگ بہ بیت۔

حقیں جبر ایش انت کہ اے ملک ء ملانی قانون اسلام ء مذہبی بنیاد ء کمزور
 ترکنت، مضبوط یے نہ کننت۔ دومی ایش کہ عدل ء انصاف ء نظام ء راملا ء مسیت ء
 ملکتی ء دست ء دیگ مستریں غلطی یے۔ راجی زندہ ملا چوشیں عزت ء واجہہ نہ انت
 کہ آچوشیں بلاہیں ذمہ واری یے ء زورگ ء لائق بہ بیت چیا کہ ملا ء مستریں عیب
 تنگ نظری ء ناوانندہی انت۔ اے جہان سائنس ء ٹکنولاجی ء پرگی نیں براک ء
 سوار انت ء ۲۱ صدی ء دور جنگ ء انت، بلے ملاتی وہدی ۱۲ صد سال ساری ء

یا تگیری و غماں بے تاہیر انت، ہمیشہ پاکستان و استمان و برگ و ملا و دست و دیگ،
اے علاقہ و تاریخ و نہوش ترین و ترسینا کیوں با بے جوڑ بیت۔

۱۴ صد سال گوزگ و بعد ہم ہیج ملا نہ زانت کہ پائیں قرآن و چے مان،
بلے ہر ملایے وتی دل و الم انت کہ ہرچی کہ آگوشیت، شریعت ہما انت و حداء ہم
ہے گوشنگ۔ چونابا ہر کس وتی دل و نشنگ کہ حداء ہما لوٹیت، ہما کنت کہ آئی و دل و
کیت۔ چیا کہ ”حداء انسان و راوتی دروشم و پیدا اک کتنگ“۔ حداء پسند و ناپسند، وشی و
ناوشی، آئی و رحم یا جبر، آئی و داد و دہش یا بخیلی، آئی و شری و گندگی و تصور، وت آئی و
وجود، ذرہ، انسان و وتی تب و مانا کتنگ انت و حداء را ہم انسانی فکر و دروشم
داتگ۔ ناں حداء چد و برز تر بیت و ناں بنی آدم پہ حداء نوکیں دروشم و تصور و کت
کنت۔ گڑانا و اندگ و کم دانستیں ملا چوں گیشتریں فکر و شون دات کنت۔

ملا و ریاستی اختیار نہ ایو کا پہ اسلام و مزنیں فکری و نظریاتی جنجال و دی کنت
بلکیں ملا وتی نوکیں واک و اختیار و انچو کار مرکز کنت کہ ہر کس چرائی و چرائی و فکر و
بیزار بیت و راجی زند و انچیں چست و ایرے و دی بوت کنت کہ ایشی و ایروپ و
پشت گرد و فکری و نظریاتی رواداری و کشار ناں ردوم گپیت و ناں برکاریت۔

شریعت و جمہوریت

شریعت جمہوریت و دژمن انت۔ اے دو جتناں شے انت۔ جمہوریت مردم و آزادیں حیثیت و نام انت کہ پہ ہے حیثیت و اجتماعی رنگ و دیگر ریاست و تہی اقتدار و اختیار و کارمرز کنت۔ جمہوریت و مطلب مردم و سرا مذہب و سیاسی و معاشرتی گر و دار و ختم کنگ انت۔ ہما نظام کہ جمہوریت و برکت و جوڑ بونگ انت، آہانی تہا ہما نظام و گر و دار و انتظام ڈنی قوتانی دست و نہ انت، بلکیں اے تہی قوت انت کہ ایشانی فیصلہ و کنت۔ مثال و جبر و اسلام و جنین و مردین و تعلق و راہ گیشننگ انت۔ ایشانی تہا بدلی سدلی آرگ و اے سوب و گنجائش نیست کہ اے فیصلہ دری قوت و کنگ کہ آئی و نام انت حدایا پرودگار کہ آ اے زمین و زمان و مستر انت۔ بلے چوشیں دری قوت کہ فرد یا قوم و راجی، معاشرتی یا اخلاقی حد اں بہ گیشین ایت، آ جمہوریت و نانت۔ جمہوریت و فرد، انفرادی و پیدا اجتماعی صورت و تہی فیصلہ و اختیار دار و انت۔ مثال و جبر و مسلمانی ایش انت کہ جنین برقبے سرا بہ کنت، گوں غیر مرد و نند و نیاد چے، کسے آئی و ماہ گندیت۔ اے اسلام و مقرر کنگیں حد انت۔ ایشی و بر جادارگ و قوت دری انت، اندری نہ انت۔ چیا کہ اگن جنینے چرے حد اں بوگوزیت، دوئی مردے، دری قوتے، چو کہ آ جنین و مرد، آئی و برات یا آئی و پت و اختیار انت کہ آ جنین و پرے جبر و سزا بہ دنت۔ بلے جمہوریت و چوش بونت نہ کنت۔ جمہوری نظام و ہر کسے کہ چہ

معاشرتی اخلاق ۽ حداں بوگو زیت ۽ چرائی ۽ دگرے ۽ نقصان مہ رسیت، آہما مردم ۽ وتی کردزانگ بیت۔ آگناہے لیکگ بیت ۽ ہے گناہ ۽ دیمپان ہما مردم وت انت۔ پمیشا جمہوریت ۽ اختیاردری نہ انت، اندری انت۔ اخلاق ۽ گر ۽ دار وت گوں انسان ۽ بندوک انت۔ آچہ عرش ۽ کرش ۽ نیت۔ آ انسان ۽ وتی پسند ۽ ناپسند انت پمیشا اسلام ۽ جمہوریت یکیں بوجی ۽ سوار بوت نہ کننت۔

مذہب ۽ قانونانی بنیادی فلسفہ ہمیش انت کہ بنی آدم چوشیں علم ۽ زانتے یا قوتے ۽ واجہہ نہ انت کہ وتی بارو ۽ وت فکر کت ۽ فیصلہ کت بہ کننت۔ آئی ۽ فکر، آئی ۽ زانت، مدام ناتوام انت۔ حدا ۽ چوکہ اے زانتگ پمیشا آئی ۽ پہ بندہ ۽ قانون چہ ابتداء جوڑینتگ ۽ پہ انسان ۽ لازم انت کہ ہما قانونانی سرا عمل بکننت وگن ناں گناہ گار انت، حدا ۽ نافرمان انت۔ شریعت یا مذہب ۽ بنیادی فلسفہ بنی آدم ۽ ذات ۽، آئی ۽ فکر ۽، آئی ۽ دانست ۽ سرا بے بیسہی انت ۽ اے بے بیسہی ۽ سوب ایش انت کہ بنی آدم کمزور انت ۽ آئی ۽ ذہن نا پختہ انت پمیشا آئی ۽ را فکری یا عملی آزادی چوں دیگ بہ بیت۔ بلے جمہوریت چوش نہ گو شیت۔ آگو شیت کہ انسانی فکر، آئی ۽ دانست، آئی ۽ قوت، وتی بارو ۽ فیصلہ کنگ ۽ شریں توانے داریت پمیشا چوشیں بلاہیں فرقے پہ دپ وٹیں گپاں دور کنگ نہ بیت۔ اے فرق دانگی انت۔ اسلام ۽ جمہوریت گو شگ دول ۽ دو پوستی یے۔ جمہوریت ۽ اسلام لیکگ ہم ردانت۔ ہے رنگ ۽ سیکولر ازم بزاں غیر فرقہ پرستی ۽ اسلام جتا یں شے انت، اے یک بوت نہ کننت۔ اسلام ۽ آئی ۽ نظام ۽ برجداروک غیر انسانی قوت انت۔ جمہوریت یا حاکمیت ۽ ریاست ۽ انوگیں درستیں تصور، ہمیشی ۽ درستیں ادارہ، پارلیمان ۽ بگرتاں سیاسی پارٹیاں درا، دراہ، انسانی فکر ۽ بروردانت۔ ایش مذہبی چوں بوت کننت۔

حافظ ء گوشتنگ ات کہ منافقانہ مزین مردی پہ مذہب ء ہماستلگیں کشار
 انت کہ پچبر بر نہ کنت ء ہے دوتل ء دوپوستی ء رامئے سیاسی ء مذہبی سروکاں مذہب
 ء زیبائیں بلے رو نہ کنوکیں بے رنگیں چادرے سرا مانپوشنگ کہ دیم درائی ء ہم
 ترسنت۔

ذگریٰ

ذگریٰ ہندوستان ۽ مہدوی تحریک ۽ بہرے۔ ایش چما نظریاتی ۽ فکری تحریکاں یکے کہ ابتداء آئی ۽ مقصد چہ عربستان ۽ آتکلیں اسلام ۽ بنیادی ۽ ابدی لیکہانی پاک ۽ پلکار کنگ و آئی ۽ راجہ ہندوستان ۽ قدیمیں مذہبی فکر ۽ گزرا ۽ رکینگ ۽ جہدات۔ آزمانگ ۽ ایشی ۽ ہندوستان ۽ مزنیں علاقہسے ۽ نظریاتی ۽ فکری آشوبے آورت۔ بازان ۽ لپرزگ کت ۽ بازان ۽ خطاوار۔

ذگریٰ تحریک ۽ اولی سروک، سید محمد جونپوری (۱۵۰۴-۱۴۴۳) پارسائیں، باعملیں ۽ وتی عہد ۽ مستریں عالماں یکے ات۔ اے مرد شیخ دانیال چشتی جونپوری ۽ شاگردات۔ علاقہ ۽ عالماں سید محمد ۽ را ”اسد العلماء“ ۽ لقب داتگ ات۔ اے مرد بہادریں ۽ نہ ترسیں حدادوستے ات ۽ جہاد ۽ منوک ات۔

سید محمد ۴۰ سال ۽ عمر ۽ چہ جونپور ۽ دراتک ۽ دکن ۽ سربوت۔ اے مرد ہر جاگہے کہ شت، آعلاقہ ۽ عالم ۽ دیندار ہمیشی ۽ مرید بوتنت۔ ۱۴۹۵ ۽ گوں وتی سے صد ۽ شست مریداں، دیم پہ مدینہ ۽ مکہ ۽ ربادگ بوت۔ مکہ ۽ سید محمد ۽ وتی مہدی بوہگ ۽ جار پربینت۔ واتر بوہگ ۽ رند ہر جاگہے کہ گشت، وتی مہدی بوہگ ۽ جار یے جت ۽ بازیرں حاکمان ۽ تبلیغی کا گدے ہم نوشتہ کت۔ بلے رند تر ۽ مذہبی مخالفت ۽ سوب ۽ آئی ۽ سر پہ سندھ ۽ ٹھٹھ ۽ کپت۔ ادا، یک سالے ۽ جہہ منند بوت۔ چد ۽ بعد آخرا سان ۽ قند ہار ۽ راہ ۽ فراح ۽ شت۔ ۲۳ اپریل ۱۵۰۴ ۽ وفات یے

کت ء فرح ء کل انت۔

آمہدی انت کہ نہ انت، ایشی ء آبز انت ء آئی ء حد ا۔ اگن مہدی نہ انت
گڑا ہے مہدی کدی کیت، ایشی ء ہم ملا بز انت ء ملا ہانی ایمان۔ بلے اے جبر ء
ہر کس زانت کہ سید محمد جونپوری وتی علم ء زانت، پرہیز گاری ء فکری بلندی ء سوب ء
وتی دور ء عالمیں مردے زانگ بُوتگ۔ آئی ء تحریک علمی ء فکری تحریکے ات۔

مہدوی تحریک ء ہندوستان ء بگرتاں اوغانستان ء ایران ء بازیں حاکم،
دیندار ء عالمان ء وتی نیمگا تریتگ ات۔ احمد نگر ء، جمال خان مہدوی نظام شاہی
فوج ء کماندار بُوتگ۔ مہدوی اسماعیل بن برہان نظام شاہ ثانی، احمد نگر ء حاکم
بُوتگ۔ مہدوی بوہگ ء واستہ با کردار، پرہیز گار ء ایمان دار بُوہگ مستریں شرط
بُوتگ انت۔ ایشی ء شاہدی ء درستیں تاریخی کتاب دینت۔ گوں ہے تحریک ء
وڑے ناں وڑے فکری وابستگی ہما دور ء ایمانداری ء دلیل زانگ بُوتگ۔ فیضی ء
ابوالفضل وڑیں عالم ء دین ہم مہدوی تحریک ء منوگر بُوتگ انت۔ نواب بہادر یار
جنگ، مہدوی یے بُوتگ۔ ابید چریشاں چہ مہدویاں، میاں عبداللہ نیازی ء شیخ
علانی، نامداریں عالم بُوتگ انت۔

بلوچاں مہدوی تحریک ء ہمداداری کدی کتگ ء ایشانی مذہبی پیشوک
کئے بُوتگ، تنی وہدی پکا نہ انت، بلے اے جبر کہ سید محمد جونپوری وت بلوچستان ء
اتلگ ء ہے تحریک ء سروکی یے کتگ، ردیں جبرے۔ البت چوش بوت کنت کہ
آئی ء مریدے، اے علاقہ ء اتلگ ء ہے تحریکے دیما برتگ۔ گمان انت کہ بلوچستان
ء مہدوی تحریک ء بن ہشت نامداریں عالم ء دین، میاں عبداللہ نیازی ء ایر
کتگ۔ اے مردک افغانستان ء بُوتگ۔ بلوچستان ء ایشی ء آہگ ء جبر ء تنی وہدی

شریں گواہی یے نیست ، بلے گوش آنت کہ میاں نیازی ء گوں بوسعید بلیدی ء
 بحث ء تران بُوتگ ء بوسعید بلیدیانی اولی ذکر ی حاکم انت۔ گوشنت کہ گوں میاں
 عبد اللہ نیازی ء بوسعید بلیدی ء اوغانستان ء گرم سیل ء گند ء نند کتگ۔ مہدوی ء بدل ء
 بلوچستان ء ذکر ی پمیشا نام کپتگ انت کہ میاں عبد اللہ نیازی ء مہدویانی ”ذکر ء
 کثیر“ ء فلسفہ دیم ء آؤرتگ کہ ایشاں وتارا ذکر ی یا ذکر ی گوشگ شروع کتگ۔

ذگریانی باروا ہرچ غلطیں جبرے کہ ملا کنت، آہانی بنیاد ملائی ضد ء
 کنت ء کم علمی ء تنگ نظری انت۔ تاریخ ء کجام فرقہ پرستاں اسلام ء شر میں تشریح
 یے کتگ؟ کجام و ہداں ملا، وت ماں وت جیگ پہ جیگ نہ بُوتگ انت؟ اگن
 کسے ء باور مہ کنت گڑا تاریخ ء بو انیت یا کہ آمروچی ہم اسلام ء درستیں فرقہانی
 ملاہاں پہ یک فقہی یا نظریاتی مسلہی ء گیش ء گیوار ء یکجا بہ کنت ء بچاریت۔ انچیں
 در ء دوچے بہ کنت کہ الامان ء الحفیظ۔

مہدویانی ”ذکر ء کثیر“ ء ”طلب ء دیدار ء حد“ ہما فکر انت کہ انسان ء دل ء
 حد ء مہر ء گیش کنت ء آئی ء ایمان ء پختہ کن انت۔ مہدوی ء دومی نام اصل ء ذکر ء
 فکر انت، حد ء بچارگ ء سکین انت۔ آہانی مستر یں فکری نکتہ ذکر ء کثیر انت کہ آ
 یے ایوکا یا گوں دگراں یکجا کنت۔ بلوچ مہدویانی یا ذکر یانی ”کشتی“ یا ”چوگان“
 ہم ذکر ء فکر ء وسیلہ۔

ذگریانی عقیدہ ہما انت کہ ابتداء مہدویانی بُوتگ۔ البت انچو کہ اندگہ
 مذہبی فرقہ یا فکری ء نظریاتی تحریک زمانگ ء و ہد ء ضرورتانی رد ء کم ء گیش بُوتگ
 انت یا ہما علاقہانی دود ء ربیدگ ء بازیں مذہبی رسم، ایمان ء حصہ بُوتگ انت کہ
 آہاں گوں اصل عقیدہ ء ہیچ تعلقے نیست، ہمے رنگ ء مہدوی تحریک ء بازیں

شاح ء بشاح چہ چوشیں رسماں بیرگ ء پھک نہ انت۔ مثال ء حبر ء بازیں
مسلمان فرقہبانی پیر پرستی یا ہے رنگ ء دگہ رسماں گوں اسلام ء زیادئیں نسبتے
نیست۔ چوشیں تو ہم پرستی ء بنیاد بازواراں حدیث انت، بازواراں قرآن ء توضیح
ء تشریح ء سوب ء انت ء بازواراں فقہی سروک ء امامانی گشتگیں گپ انت، یا
ایش زیادہ تر اسلام ء ء ساری ہما علاقہ ء مذہبی رسم یا راجی لیکہ یادود ء ربیدگانی
سوب ء رواج گپتگ انت۔

ذگریانی فکر ء بنیاد، کفر ء الہاد ء سرا ہچبر ایر نہ انت۔ ایشی ء تعلق گوں
مذہبی فکر ء توضیح ء تشریح ء آہانی عملی حیثیت ء انت۔ مہدوی ذگریاں ابید، مسلمانانی
اندگہ فرقہاں ہم غلطیں عقیدہ است انت ء ہما فرقہ ء عالماں مدام ہے جہد کتگ کہ
اے رنگ ء ردیں دودانی پلہ مرزی مہ بیت۔ ہے رنگ ء مسلمانانی ذگری فرقہ
انت۔ ایش ہم چہ غلطیں نیوناں پھک نہ انت۔

ذگریانی بنیادی عقیدہ ایش انت کہ قرآن آخری کتاب انت ء محمد آخری
نبی انت۔ چدو بعدناں کتاب کیت، ناں دگہ پیغمبر کیت۔ قرآن یا رسول ء منکر، کافر
انت۔ آ پیغمبر ء اسلام ء را آخری نبی گوشت۔ آہانی گورا توحید ”اشہدان لا الہ
الا اللہ و اشہدان محمد ء عبده و رسوله“ انت۔ ذگریانی گورا کفر ء مانا ہما انت کہ اسلام
ء داتگ، بزاں اللہ ء ذات ء صفاتاں دگرے ء شریداری۔ ”اُمنت باللہ ء ملتکتہ
و کتبہ و رسلمہ و الیوم الآخر و لقد رخیرہ و شرہ من اللہ تعالیٰ و البعث بعد الموت“ یہ
مسلمان بوہگ ء ضروری انت ء چریشاں ہرچی ء نہ منوک ذگریانی دل ء مسلمان نہ
انت۔ آہانی گور ء چاریں خلیفہ برابرین حیثیتے ء واجہہ انت۔

ذگری فکر، فقہ حنفی انت۔ شریعت ء پابندی پراہاں لازم

انت۔ آبانی خیال ء قرآنی حکم چار قسم نیگ انت۔ ۱۔ عقائد ۲۔ عبادات۔ ۳۔ معاملات۔ ۴۔ احسان۔ عقائد اسلام ء بنیادی فلسفہ، حداء وحدانیت، دوزہ، بہشت، زندگی بعد موت، رسول ء ملائکت۔ عبادات ہمانت نماز، روچک، حج، ذکوة ء ہے رنگ ء حکم انت۔ معاملات، حلال ء حرام ء بگرتاں کاروبار ء زندگی ء تران انت ہما کہ آبانی تشریح حنفی ء کُتنگ۔ احسان ء مذہبی توضیحاں لہتیں چوش انت کہ ترک ء دنیا، صحبت ء صادقین، ذکر ء کثیر، طلب ء دیدار ء حد۔ ذگری ء کلمہ ء بارو فرقہ پرست ہم ناراستیں جبر کننت، بلے ذگری ء کلمہ چہ اندگہ مسلمانانی کلمہ ء ہج رنگ ء جتانہ انت۔

ذگریانی سرامستریں تہمت ہمیش انت کہ آپرچہ نور پاک یا مہدی ء ہادی ء لفظاں گوشت۔ ذگری فکر ء روء اسلام ء پیغمبر، محمد آخری نبی انت، ہادی ء مہدی انت۔ اگن ذگری ”لا الہ الا اللہ الملک الحق المبین نور پاک نور محمد مہدی رسول اللہ الصادق الوعد الامین“ گوشت، آئی ء مطلب ایش انت کہ محمد عربی نور پاک نور الاولین ء ہادی ء مہدی انت۔ اے دڑستیں صفت حضرت محمد ء لقب انت۔ ایشانی وردپے نیت ء انت۔ پریشی ء ملاہانی دل گزانی کسئی فہم ء نیت۔ ایشی ء گوں کفر و اسلام ء چے تعلق؟ ذگریانی مستریں عالم، شیخ محمد درخشان ء ۱۱۱۵ ہجری ء وتی نعتاں حضرت محمد ء عربی ء راہم مہدی و ہادی گوشتگ۔ ذگری، پاکستان ء ہندوستان ء اندگہ مہدیو یانی وڑاسید محمد جونپوری ء رارہ شون ء مہدی گوشت۔

ذگری چوشیہا ہانی وڑا روچے سے رند ء باجماعت نماز کننت، بلے چوشیہا ہاں عصر ء نماز ء گوں ظہر ء مغرب ء نماز ء گوں عشاء ء ہوار نہ کننت۔ ذگریانی جماعت ء نماز مہلہیں گور بام، ظہر ء عشاء انت۔ دورنداں بزاں عصر ء مغرب ء نماز

اں، ایوکا واننت - دینداریں مردم تہجد ء نماز ء ہم واننت - اگن مذہبی چماں چارگ بہ بیت، بید نماز ء باجماعت یا بے جماعت ء، ذکر ی ء ہج فکر، نظریہ، ایمان یا اعتقاد چہ سنی حنفی فرقہ ء اعتقاد ء در نہ انت - نماز روپے چنت بر ء بہ بیت - اے باروا مسلمانانی بازیں فرقہ جتا جتا حبر کن انت چیا کہ باز گوش انت کہ اسلام ء پیغمبر ء روپے ہج وقت نماز نہ ونگ -

فرقہ پرستانی تہمتاں یکے ہمیش انت کہ کوہ ء مراد ذکر یانی مکہ انت ء اد ء زیارت حج انت - اے بلا ہیں دروغے - ذکر ی گوشنت کہ مہدوی تحریک ء پیشونکے ء ہے جا گہ ء عبادت گنگ - چمد ء زیارت ء اے رسم ء ردوم گپنگ - ہمیشا آکاہنت ہمید ء عبادت ء کننت، ذکر کننت، فکر کننت - حد ء رسول ء ساڑا انت - پریشی ء کجام حرابی انت؟ اسلام ء و باز گوشنت کہ پیری، فقیری، زیارت ء عرس نیست بلے پیر ء فقیرانی زیارت ء ابید، بازیں نیمون اسلام ء فرقہبانی ایمان ء بہر انت کہ مسلمان پہ ایشاں روادار انت - گڑا کوہ ء مراد ء سر ء روگ ء حد ء عبادت پرچہ ناروا انت - حد ء کدی ملاہان ء سوگہ گنگ کہ آ اے جا گہ ء ء وتی عبادت ء پسند نہ کننت؟ اگن زیارت حراب انت، گڑا ملاہاں ایوکا ہے یکیں زیارت پرچہ در گیتنگ - بلوچستان ء زیارت است، پاکستان ء دڑستیں علاقہاں زیارت است، ملا پرچہ آبانی نام ء نہ گنت؟ من ہج زیارت ء نہ شتگاں، ہج پیر ء قلندر ء درگاہ تنی و ہدی نہ دیستگ، بید ء بیلہ ء شاہ نورانی ء - ہما زمانگ ء کہ من در بجی ء اتاں، ہے عرس ء ندرہ ء شتاں - ہما عرس ء و ہداں آحالت کہ من دیستگ ء ہر کس ء کہ سندھ ء غوث ء قلندرانی درگاہ دیستگ انت، کوہ ء مراد ء زیارت ہج مانایے نہ داریت - کوہ ء مراد ء حد ء عبادت بیت، ذکر بیت، فکر بیت - آدگہ جا گہاں ہر کس وتی تب ء

انت، نہ بُتگیں بیت، بلے ملاہانی چم دگہ بچ جا گہانہ کپنت۔ چوشیں کُنٹ میمی ء
 علاج کئی گورا شوہاز بہ بیت۔ ذگری چونابا قبر پرستی ء خلاف انت۔ مہدوی
 ذگریانی بچ عالم ء ملاء قبر ہم نشان نہ انت۔ ایش چہ مسلمانانی اندگہ بازیں ٹکاں
 گیشتر عبادت گزار ء مذہبی، ء شریں کردارے ء واجہہ انت۔^۱

اسلام ء فرقہ یکے نہ انت، بے حساب انت۔ بازہما انت کہ آہانی نیام ء
 مذہب ء تشریحی تپاوت یا گرانیں اختلاف نیست۔ بازانی نیام ء حداء بندہ ء تعلق
 داری، قرآن ء سنت ء بازیں تشریح، شرء گندگ ء یانیک ء بدء، خیر ء برکت ء فکری
 یا فلسفیانہ تپاوت است۔ لہتیں فرقہ سیاست ء مذہب ء نیام ء تعلق داری ء سوب ء
 یکے دومی ء گندگ گوشنت۔ مہدوی ذگری چمے بے حسابیں اسلامی
 فرقہاں یکے۔

اگن فرقہہانی نیام ء فتنہ ء تران ء بہ کننے گڑا ذگری اے رم ء دور پشت
 کپتنگ انت۔ ایشانی عقیدہ چہ آدگہ بازیںاں اسلام ء اصلی فکر ء نزیک ترانت۔ چہ
 ایشاں سنی ء شیعہ ء تپاوت دہ سری گیش ترانت، بلے چو کہ ذگری بلوچ انت، پمیشا
 ملامت کنگی انت۔ ذگری گوشنت کہ امام مہدی، ہما کہ آئی ء ذکر اسلام ء انت، ہما
 کہ محمد ء گوشنگ، کیت، آاتلگ۔ آئی ء تبلیغ کُتنگ ء امت ء را ایمان ء دڑس یے
 داتگ۔ شریعت ء محمدی یے بر جاداشتنگ۔ آوتی مہدی ء راجد ء گیشتریں حدیشیتے نہ

۱۔ بازیں فرقہ پرستیں ملا ”ذکر ء وحدت“ فقیر محمد سندھی ء ”میں ذگری ہوں“ ملا کمالان ابن نور الدین ء قلمی نسخہ
 ”مداح نامہ“ یا ”شاہے مہدی“ نامیں لہتیں کتاباں ذگری ء فکری بنیاد قرار دینت بلے ذگری گوشنت کہ
 ایش آہانی روحانی پیشوک ء نظریاتانی شریں توضیحے نہ انت۔ آہانی اصلی عقیدہ ہما انت کہ سید محمد جونپوری ء شون
 داتگ یا چرائی ء رند، آئی ء نژیکیں مریداں ء میاں عبداللہ نیازی ء قرار داتگ انت۔

دینت۔ ناں آئی، سر اوجی آتنگ، ناں آ پیغمبری، درجہ، بُو تگ۔ پریشی، ذگری
کشگی انت۔ بلے یات کن شیعہاں، آہانی عقیدہ، بنیاد ”امامت“ انت۔ آ
گوشنت کہ انچو کہ حداء نبی دیم داتنگ، نبوت داتنگ انت ہے وڑ، محمد، رند،
امامان، ہم خدائے نابی، نیابت داتنگ انت۔ اے ہما امام انت کہ نبی آئی وڑا، چہ
ہر غلطی، پاک انت، بے گناہ انت۔ آہانی سر اوجی ہم کیت۔ آہانی مُریدی انچو کنگی
انت چو کہ نبی۔ آئی وڑا شریعت کار انت، قرآن، حکماں منسوخ کت کننت
۔ چوشیں عقیدہ، واجہہ مسلمان انت بلے ذگری کہ قرآن، سنت، پابند انت، آ
کافر انت۔ ذگری گوں یک امامے، ملامت انت کہ آہم کسی درد، دوانہ انت، آ
اسلام، توضیح، تشریح، کنت، ذکر، فکر، سبق، دنت، گوں حداء رسول، مہر، سکین،
دنت، آکشتنی انت۔ شیعہ آئی دوازده امام انت، ہر امام ہما اختیار، واجہہ انت چو
کہ حداء نبی، کئے اش گوشنت کنت؟

شہہا بانی دومی عقیدہ ایش انت کہ اسلام، چاریں خلیفہا بانی تہا ساری
سے خلیفہ حقیق نہ انت، زور خلیفہ انت چیا کہ خلیفہ، اصل حقدار چہ ابتداء علی بُو تگ۔
ہے سوب، شیعہ آدگہ خلیفہاں نہ مننت، بلکیں بازیں فرقہ آہاں کافر ہم گوشنت
بلے کس اش ملامت نہ کنت۔ ذگری نماز کننت۔ حدایے یات انت، شیعہ پنچیں
وہد، نمازاں سے رند، کننت، آہاں ہچ گوشگ نہ بیت۔ اسماعیلی دوزند، نماز
کننت، آہم شر انت۔ اگن گندگ انت فرقہ پرستانی دل، ذگری، چیا کہ
لاوارث انت۔ شہہا بانی ”نظریہ تبرا“ سنی آئی دل، محمد، پیغمبری، خلاف

انت۔ آہانی ”تحریف قرآن“، فکر انگت گندگ تر۔ ایشیء مقابلہء ذگریء نمازیء درمیانء تپاوت نظریاتی یا ”اجتہادی“ انت، بنیادی نہ انت، توحیدء رسالتء نہ انت، اسلامء بنیادی فلسفہء نہ انت، بلے مہدوی چوکہ بلوچ انت، ہر ملایےء لٹے کوپگء انت پر ابانی جنگء۔

حنفیء وہابی فرقہء نیامء تپاوت ہم چہ ذکریء سنی اختلافات گیشتر انت۔ وہابی گوشنت کہ ”معین امام“ء پیروی ضروری نہ انت۔ ہر کس چہ قرآنء حدیثء وت علم بزوریت۔ حنفی گوشنت بنی آدمء علم ناقص انت، آئیء بازیر مسلہانی سرا عالمانی مدت گزر بیت۔ ہے جبر مزنیں بدبری یےء سوب بونگ۔ دیو بندیء بریلوی مدام یکے دومیء گٹء حونان انت۔ پے جبرء کہ محمد نور بونگ یا بشر؟ محمد، عالم الغیب بونگ یا نہ بونگ؟ آہر جاگہ حاضرء ناظر انت کہ ناں؟ محمد مختار کل انت یا نہ انت؟

وہابی گوشنت کہ شفاعت یا دزوری ردیں جبرے۔ محمد کسی واستہ ہیج کت نہ کنت، ہر کس بزانتء آئیء عملء ایمان۔ حداء بندہء تعلق براہء راست انت۔ ہے رنگء پیرء مرشدی، قبرء ادیرہء سراخیراتء زیارت گناہ انت۔ روشینہ فرقہء پیر روشن یا بایزیدء وتء رامہدی گوشنگ ات۔ آئیء وحدت الوجودء فلسفہء روء ”پیرء کامل“ء بغیر حداءء سر بوہگ ممکن نہ انت۔ آ گوشنت کہ تاں و ہدیکہ مردم شریعتء سر نہ گوزیت، ”طریقت“ء سر نہ بیتء کسے کہ ”طریقت“ء نہ گوزیت، آ حقیقت یا حداءء سر نہ بیت۔ آئیء نماز، روچکء طرز بد لیننگ انت بلے ہے روشنیہ فرقہء مردم پاکستانء ہم است انتء ہندوستانء ہم، کس اش نامء نہ گیپت۔

جبریہ فرقہء دلء جنتء دوزہء ہیج مانا یے نیست، چیا کہ اے وت

فنا بنت۔ ”کُلُّ مَنْ عَلَيْهِمْ أَقَانٌ وَتَبَّتْ وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَلِ وَالْإِكْرَامِ“ ءمانا ہے کنگ بونگ کہ اے کائنات ء ہر شے کہ ہست انت، وجودے داریت، فنا بیت، بید کہ حداء ذوالجلال ء ذات ء۔ اے رنگ ء چو کہ بہشت ء دوزہ، دوئیں ہست انت، پمیشائیش ہم نہ ماننت۔ ظاہر انت کہ چوشیں تران ملاہاں نہ وش بیت، بلے ادا ملاہانی گوش کرا انت ء زبان بند۔ ہے فرقہ گوشتیت کہ قیامت ء روج ء حداء دیدار ء آئی ء موجودگی ء جبر دروغے۔

معتزلہ فرقہ ء گوشگ ہمیش انت کہ حداناں ہست انت ء ناں نیست انت، ناں تزیت ء ناں نشنگ، ناں رنگے داریت ء ناں بے رنگ انت۔ آئی ء امام زمین ء سرحداء ”مظہر“ انت بزاں حدائی صفتاں سرانت۔ اسماعیلیانی بازیں فکر گوں اسلام ء دگہ ٹکانی فکر ء دپ نہ ورننت، بلے ملا آہانی نام ء نہ گرننت، چیا کہ آہانی آغا خان زردارے، آہانی محمد علی جناح پونجا گوں انگریزاں ہم کو پگی ء اے ملک ء جوڑ کنوک انت۔ پمیشاتا نہ آہان ء شتر تریں مسلمان مہ گوشتنت، خطاوار بنت۔

حقیں جبرائیش انت کہ اے ملک ء بُن حشنت مذہبی نفرت انت۔ نفرت ء اے دو دپیں زحم، یک نیمگے پ سیاسی مقصداں ء دو می نیمگ ء پے ایر دست ء محکو میں قومانی وت ماں وت ء میٹینگ انت۔ پاکستان ء جوڑ بوہگ ء وہداں محمد علی جناح ء ہے کوشش کت کہ فرقہانی سیاست ء رادل بڈی دیگ مہ بیت چیا کہ اے رنگ ء محمد علی جناح کہ وت آئی ء ایمان ء اعتقاد ء سرابازیں فتنہ پرست، دل سوختہ اتنت، پاشک بیت۔ بلے ناظم الدین ء وہداں ملاہاں شہ رست۔ ملاہاں وتی پدء پیدا کنگ ء دیر نہ جت ء قادیانیانی خلاف ء فتنہ شروع کت۔ ذوالفقار علی بھٹو دستے دیماشت۔ آئی ء مسلمان بوہگ ء نہ بوہگ ء راز ہم درگپت ء قادیانیان ء کافر

قراردات۔ ضیاء الحق ء فرقہ پرستانی دگہ بلاہیں گروہے سازات کہ آ ”سواد اعظم“ ات، بزاں ہر فرقہ کہ حساب ء شمار ء گیش انت، شریریں مسلمان ہما انت ء ملک ء قانون ہمانی ء تب ء بہ بنت۔ ایشی ء ماناسٹینی معتبری ات۔ پرے جبر ء شیعہ دل تپر کہ بوتنت۔ ضیاء الحق ء مدام ہے فرقہ ہانی میڑینگ ء سیاست ہم کت۔

ذکر یانی خلاف ء تحریک بلوچانی وت ماں وت ء میڑینگ ء مزنیں سازشے کہ ایشی ء کڑی یک نیمگے پاکستان ء حاکمانی دست ء انت ء دومی کڑی لہتیں انچیں ملاہانی کہ آہاں پرے ”نیکیں کار“ ء وتی دین ء ایمان داتگ۔ ابتداء ایشی ء مقصد سیاسی ات۔ قوم دوستیں پارٹیان ء کمزور کنگ ات، چیا کہ ذکر یانی گیشتری بہرگوں ہے پارٹیان اتنت۔ وہد ء سیاسی ضرورتانی مطابق ء بلوچانی وت ماں وتاں میڑینگ ء توجیلاں یکے ہمیش ات۔ پے غیر مسلماناں جتا نیں گچین کاری ء ہنر رواج دیگ بوت۔ پاکستان ء غیر مسلمانیں ووٹ اندازگ ۳۰ لک انت۔ اے ووٹ ہر الیکشن ء قوم دوستیں پارٹیاں شنگ انت۔ ظاہر انت کہ اقلیتی ووٹ، بچ پے اسلامی ء ایدگہ تنگ نظریں فرقہ پرستاں نہ روّت۔ پمیشا پے اے ووٹانی کم کنگ ء جداگانہ گچین کاری ء قانون جوڑ بوت ء ایشی ء فائدہ فرقہ پرستیں پارٹیاں شت۔ نوں یات کن ات کہ مذہبی اقلیتانی ممبروت حکومتی جماعتانی پلہ مرزانت۔ ہے کار ء پاکستان ء فرقہ پرست گوں بلوچاں کنگ لوٹنت۔ مہدوی بلوچ ہرچون انت، آہانی ووٹ قوم دوستیں یا غیر فرقہ پرست پارٹیان سرا بہر بنت۔ یکے ء کم ء یکے ء زیادہ، بلے ہے ووٹ تنگ نظریں اسلامی گروہاں بچبر نہ رونت۔ پمشا اگن اے ووٹ جتا بہ بنت ملاہانی کو پگ سبک تربیت ء ہر ذگری یے کہ اقلیتی سیٹ ء سرا ووٹ ء کامیاب بہ بیت، گوں حکومتی ملاہاں ہم زان بیت۔ انچو کہ عیسائی ء

بگا لیں نمائندگ کنگ ء انت۔ چد شتر تریں سوب پہ ملا ہاں پہ برت ست۔ ابید
چریشی ء ذگری نمازی ء مسلہ اصل ء بلوچانی بازیں قبیلہ ہانی وت مان وت ء
میٹرینگ، پٹھان ء بلوچانی جیڑہ، براہوی ء بلوچانی شوچ ء یک کڑی یے۔ ایشی ء
گوں اسلام ء پھریزگ ء کاراں چج تعلقے نیست۔

یک نیمگے اوغان ء ترسناکیں سیاسی تنگ نظری کہ آبلوچانی علاقہ ہانی دعویٰ
دارانت، آہان ء ماں بلوچستان ء آباد کنگ ء چہ بلوچاں گیشتر شمار کنگ ء تگ ء
تاچ تاکنہ صوبہ ء سیاسی اقتدار ء شاہیم ہما نیمگ ء لیٹ بہ کنت، دومی نیمگ ء
بلوچان ء وت ماں وت ء میٹرینگ ء آہانی آبادی ء بلا میں بہرے ء رامذہب ء نام ء
چہ بلوچ قومیت ء پجارجہ دوردارگ ء رد عمل ء صورت ء بلوچانی مہدوی فرقہ ء را
گروہی ء مذہبی تنگ نظری ء نیمگ ء برگ، ہمے بلوچ دژمنی ء چست ء ایرانی
یک کڑی یے۔ اے پندلانی سازگ ء بالادستیں قوم ء فوج ء آئی ایس آئی ء ادارہ ء
ہمے ادارہ ء پروردگین کاردارگون انت۔ پرے کار ء لہستیں ناواندگیں ء عاقبت
ناندیشیں بلوچ ملاہم، ہم کو پگ انت کہ آہانی مہار پداہما قوتانی دست ء انت کہ آ
پہ بلوچ ء بدواہی ء ہرکار ء کنگ ء ساڑی انت۔

اگن کسے فکر بہ کنت، بلوچ دژمنی ء اے تگ ء تاچ ء فہمگ پرانی ء مشکل
نہ انت۔ پٹھان کہ بلوچستان ء تقسیم ء گیشتری علاقہاں وتی کنگ ء حیر ء کنت،
گوشنت کہ پیش ء آہانی تعلق گوں براہوگیاں بونگ، گوں بلوچاں نہ بونگ۔

پاکستان ء واکدار ء کو اس گوشنت کہ بلوچ قومے نہ انت، آ لہتیں
قبیلہ ہانی نام انت کہ یکے دومی ء برداشت نہ کنت۔ مطلب ایش انت کہ زبان ء
نام ء فرقہ ء نام ء، بلوچانی جنگ ء ایر دست کنگ ء توجیل سازگ بوہگ ء انت۔

ذگری نمازی ء مسئلہ ء پشت ء ہم ہے رازانت و گرناس گوستگیں چارصدسال ء ہے
 نمازی ء ذگری کیے دومی ء سیال بُوتگ انت، کیے ء دومی ء غم اش مرتگ، سانگ
 بندی بُوتگ، ملک مردی ء رواداری بُوتگ، کس ء دومی ء رانہ گوشگ کہ تی چھے
 کسان ء چھے مزن۔ اے ذگری زیکیں نہ انت، نال نمازی مروچگیں انت۔
 بلوچانی پت ء پیرک لغور بُوتگ انت یاچہ مروچگیں بلوچان کمتر حد دوست ء پرہیز
 گار بُوتگ انت؟ آہاں پرچہ پوشیں برادر کشی نہ گتگ؟ نون بلوچان ء کجام بیماری
 ء گون جتگ کہ ہمیل ء کتار انت، پوتی براتانی جنگ ء۔

اے مسئلہ حد ء پیغمبرانی نہ انت۔ گون مذہب ء ایشی ء تعلقے نیست۔
 ایش پاکستان ء حاکمانی بلوچانی ایر دست کنگ ء توجیلاں کیے۔ اے جبر ء ہر
 بلوچے زانت ء مئے بلوچ ملاہان ء ہم باید انت کہ بزانت کہ وہدیکہ ذگریانی باری
 کیت درستیں پنجابی، پٹھان ء ہندوستانی ملا، نال گرم چارنت نال سرد، کسے گون
 چڑک ء، کسے گون چوڑی دار پاجامہ ء کسے گون اسپتیں رومال ء بوریں کلاہ ء،
 تربت ء سربنت، پرچہ؟ کجام درد اش پرانت؟ اسماعیلیاں نہ گندنت، بہائیاں نہ
 گندنت، قادیانی آنی کار ء کار نہ دارنت، شیعہ اش سک دوست انت۔ اگن آہاں
 جنگی انت، فتنہ پادکنگی انت، ہے کراچی ء ہے سندھ ء پنجاب ء آوانی واستہ ”کافر ء
 بے دین“ سک بازانت، پرچہ آہاں نہ جنت۔ ہے مہدوی پاکستان ء دگہ ہنداں
 بازانت۔ حیدرآباد ء است، پنجاب ء است، پرچہ آہانی نام ء کسے نہ گپیت؟ پرچہ
 آہان ء نہ جنت؟ چیا کہ آبلوچ نہ انت۔

ملا گوشنت کہ ذگری پرچہ وتارا مسلمان گوشنت۔ بزاں ملاہانی دل ہما
 وہداں سارت بیت کہ اے بگوشنت، ما مسلمان نہ اول۔ تی دل ء پرے جبر ء آہانی

مسلمانی روت، پرے جبرء آوتی فکرء ذکرء یلہ دینت، حداء بندہء تعلقداری ختم
 بیت، ناں۔ اے جبرء ملا ہم زاننت ء ہے ملا ہانی وازدار ہم بلے پرچہ بلوچانی سرا
 چوشیں فتنہ یے پادکنگ لوٹنت۔ آکجام مقصداں پوراکنگ ء رندء انت؟ اے ہما
 حالت انت کہ بلوچان ء ننگ ء چارگ لوٹیت، چیا کہ اے مسئلہ آہانی آئندہ نسل
 نیگ انت، بلوچ ء بلوچی ء مسئلہ انت۔

بلوچاں سکی دیستگ، وہدء جبر دیستگ، بلے مشکلیں وہداں مدام کیے
 دومی ء کوپگ بوٹگ انت۔ آہچر پہ دژ مناں وٹیں ول نہ بوٹگ انت۔ بلوچ اے
 جبرء شربہ زاننت کہ فرقہ پرستی ء چوشیں بے ہمشو ماریں ہارء دیما بلوچی ء مہکمیں
 بندداشت کنت، دگہچ توجیل یے کار نہ کنت۔

جن کا دین پیروی کذب ء ریا ہے ان کو
 ہمت کفر ملے، جرات تحقیق ملے
 جن کے سر منتظر تیغ جفا ہیں ان کو
 دست قاتل کو جھٹک دینے کی توفیق ملے

شاعری ۱

بلوچی ءوتی تے۔ اے تب وتارا اصطلاحاں بگرتاں لبزانی بند ء بوج ء، زند ء زانت ء بگرتاں کائنات ء بے کسا سیں علم ء، نیکی ء بدی ء بگرتاں حدا ء پیغمبرانی احوال ء، دود ء ربیدگاں بگرتاں هموروچی کاراں، سہرا کنت۔ اے دزہ گوں بلوچ ء زبان ء آئی ء اظہار ء بندوک انت۔ زبان آنہ انت کہ ایوکا ورگ ء وپسگ ء نندگ ء پادا ہگ ء مانا ہاں دنت، ہما انت کہ ہے دود ء ربیدگ ءوتی اصلی شکل ء پدرا بہ کنت ء ہما قوم ء ابدی زانت ء، ہما استمان ء اجتماعی احساس ء، درشان بکنت۔ پرے مقصداں بلوچی، چہ ایران ء ہندوستان ء ہیچ زبان ء پدتر نہ انت۔

بازیں قلمکار انت کہ دگہ زبانان نوشته کنت ء شریں نوشته کنت، بے منی دل ء زبان پہ در برگ، پہ ہیل کنگ، وتی اصلی شکل ء وتی اصلی نیں دروشم ء، حقیں روح ء، ہیل کنوکیں درآمدان ء نہ دنت۔ اگاں چوش بہ بیت باز کم۔ اے جبر ء ہر زانوگرے زانت کہ یک زبانی ء چہ دومی زبان ء رجانک گران انت۔ ردانک یا شاعری ء تڑینگ آسان نہ انت۔ ہر رنگ ء ترجمہ یے بہ بیت، سک شتر بہ بیت، اصلی زبان ء شیر کنی ء بدل بوت نہ کنت۔ اگاں کسے باور نہ کنت گڑا آاردو ء شاعرے چوکہ مرزا غالب انت، آئی ء ترجمہ دگہ زبانی ء بکنت ء اصلی ء ترجمہ ء زبان ء بچاریت یا فیض احمد فیض ء شعراں بہ تڑینیت یا وت بلوچی ء شریں عہدی یا انوگیں شعرے ء

ترجمہء دگہ زبانیء بکننت ء بچاریت۔ ہمے رنگ ء شمریں ردا نکلے ترجمہ بکن۔ منی
 دل ء باز فرق بیت۔ وجہ ایش انت کہ ہمے اظہار ء لوٹے، ہمے خیال ء کہ تو درشان
 کنتے، باز براں دومی زبان ء لبز آئی ء سہراکت نہ کنتت۔ چوکہ ہرزبان وت یک
 ثقافتی مڈی یے ء وارث انت پمیشا ہر لبزے، ہر گر ء بندے، ہر بتلے کہ پہ خیال ء
 درشان ء کار مرز کنتے، دومی زبان ء ہا مانا ء سر پورئی ء نہ دنت۔ ایشی ء دگہ سؤ بے ہم
 است۔ ہر لبزے، اصطلاحے کہ عہدی واقع یے نشان دنت، آگون وتا تاریخی ہم
 داریت، آئی ء دومی زبان ء وانوک آسانی ء سر پد نہ بنت۔ چوکہ :

من چا کر ء او بادگاں
 مہرانی حقیں وارثاں

یا

گرانی ء سبزیں کہیر
 سبزے ء سیہ تاک نہ بے
 تو چو منی ء ایوکے

اے مہرانی وارثی یا گرانی ء سبزیں کہور ء پشت ء تاریخ انت کہ گوں
 اے لبزاں باید انت وانوک ء یات ء بنیت، وگن ناں اے بے مانا نیں اصطلاح
 قرار گر انت۔ بالاچ ء نام ء شعری پر بندے :

من گوں بداں انچو کناں
 مید کنتت گوں ماہیاں
 بز گوں کہیری ڈنگراں
 باز گوں کپوتی ولراں

گرک گوں مزن چیدیں جڑاں
 گرہیں لواری گوں چلراں
 ہوکیں لدی گوں ارزناں

یاملا رگام خاشی ء اے شعر:

کپودر ہم نشین ء کرگزان بیت
 اگس آہو گوں شیر ء ہم تزان بیت
 پلنگے اشرانی ساربان بیت
 اگس سیمرگ گوں ڈالاں چران بیت
 وروکیں گرک نگہ پان ء پسان بیت
 شینک ء میش گوں بر ء شوشگان بیت
 شگال مرگ ء کٹوانی شوآن بیت
 اگس پٹی گوں پمبگ ہم لسان بیت
 شپ ء بیست ء نہم گر ماہیکان بیت
 حشاش چو ڈاڈر ء کوہ ء کلان بیت
 انار چو ارزن ء دان ء کسان بیت
 زر ء آپ حشک ء راہ پہ گردگان بیت
 اگس دریا پما رود ء رہان بیت

زِر ۽ ماہیگ پما ڈٹاں تچان بیت
 اگس عقرب گوں پور ۽ جی ۽ جان بیت
 منی بغض ۽ حسد اوداں زریان بیت
 پدا منیگ ۽ تئی سہل ۽ تزان بیت

ہے بدی یاد ژ منی ۽ پختگی ۽ بل، تشبیہاں بچار! ظاہر انت کہ ڈژ منی، نہ وشی
 دگہ زبانان ہم است، دگہ قوماں ہم، بلے آئی ۽ گو شگ ۽ وڑ جتا انت چیا کہ آئی ۽
 تعلق بلکیں گوں کپوت، وڑ، گر میں چلر و تبد ۽ مہ بیت ناں مید ۽ ماہی ۽ اصطلاح
 کار مرز بنت۔ پمیشا اے اصطلاحاں گوں وتی اصلی روح ۽ دومی زبانی ۽ کہ چوشیں
 کلچرے ۽ اردو مے نہ کپتگ، تڑینگ سک مشکل انت۔ چوکہ بلوچی ۽ گوں اردو ۽
 تعلقے است، سیاسی ۽ کمتر ثقافتی پمیشا من اردو ۽ مثالے دیاں، فیض مشکلیں شاعرے
 نہ انت۔ آئی ۽ اے شعر ۽ بچار:

اٹ رہی ہیں کہیں قربت سے تری سانس کی آنچ
 اپنی خوشبو میں سلگتی ہوئی مدہم مدہم
 دور افق پار چمکتی ہوئی قطرہ قطرہ
 گر رہی ہے تری دلدار نظر کی شبنم

ترے ہونٹوں کے پھولوں کی چاہت میں ہم
 درد کی خشک ٹھہنی پہ وارے گئے
 تیرے ہاتھوں کی شمعوں کی حسرت میں ہم
 نیم تاریک راہوں میں مارے گئے
 جب کھلی تیری راہوں میں شامِ ستم
 ہم چلے آئے لائے جہاں تک قدم

اے گزائیں شعر نہ انت۔ ثقافتی وابستگی ہے ہم نیست۔ ناں فلسفہ، ناں
 خاصیں منطقے، ناں عہدی واقبے، پدگوانکے۔ بلے ہر جذبات، احساسے کہ اے
 شعراں ودی کتنگ، تواس ہر رنگ، بلوچی، تروینت نہ کنتے۔ توہم رنگ، بلکیں
 نازرک تریں احساسے، شتر تریں وڑے، بلوچی، نوشتہ کت کنتے بلے ہو بہ ہو، اے
 رنگ، ناں۔

بلوچی شاعری بگیر بند، بوج، بگیر، وزن، بگیر، ردیف، قافیہ، بے جلوہ
 انت۔ شاعری کہ مادر پدر آرات بہ بیت اشاعری یے نہ بیت بلکیں ردانک، رم،
 کیت۔ اگاں تو گوشتے کہ کوہنیں شاعری بے وزن انت، بے رم انت، دراجیں
 بند، کسانیں بندے، نیام، وز نے نیست، چوش نہ انت۔ راستے کہ کوہنیں شاعری
 بے باز جاگہ، ردیف، قافیہ، یک ردیں پابندی نہ بو تگ، بلے اگاں ہما گالاں
 بچارے تراوز نے گندگ، کیت۔ RYTHME نی، نمے الم مارے۔
 کوہنیں شاعری کہ منے دست، کپتنگ آچا کر، گوہرام، عہد نیگ انت یا کمیں رند
 ترے۔ پنچ صد سال ساری، اشاں کس آزاد شاعری گوشت نہ کنت:

دیر نہ بیٹگ کہ چاکر ۽ جت پان ۽ قضائی گوانکے جتگ
 بگ دکاباں گوں سینگ ۽ سرمباں بوتگاں
 پُل گدیں گوہرام ۽ چوگاں رُمیٹگاں
 مرد مرہاہ داراں گوات ۽ گورپچی زڑتگاں

چاکر ۽ گوانک پرا دل جمیں ورنہاں جتاں
 بندات لانکاں ۽ ڈک دیت جاڑیں کیسٹگاں
 بور گلاماں چہ منہی ساہاں بوتگاں
 مرکب ۽ زین ۽ دل جمیں ورنہ نشتگاں

ناگہاں دنزے رُستگ منا نیاڑی کور دپاں
 چاکر جلان ات پہ وتی گڈی لشکر ۽
 ہیبیتان بی بگر گوں وتی چوٹ پاگاں دراتک
 چابک دزنزان ۽ پہ دگہ رُنگ راہے شتگ
 دار وتی رنداں داں منی میر عالی رشاں
 ہوڑ ۽ ہرانی ماں سر ۽ بگ ۽ تڑیٹگ
 بگ گڑدینت ۽ شہ چاکر ۽ پہنادی کتاں

زخمی تڑہکاہے دات اش گوں لاشاری لڑاں
 سے صد ۽ شست اش کشتگ ات لاشار پوترواں

یک صد ء پنجاہ دانگے جنگ ء روہواں
جنگ ء گوں گوہرام سوب کنگ میریں ہسبتاں

ہے عہدء دگہ شعرے:

اتکاں رند گوں شے کہیرییاں
آتکاں منی پللیں پتر ء نشتاں
دست اش گوں شاہیں قادر ء بستاں
پہ حدا چار ء فتنہاں گوئڈ کن

بہتوں چہ شاہی طالع ء کستیں
من نہ زرت شہیائی جبر شریں
رنداں نہ زرت پتر شے کہیری ء
پشت اش ماندات ء چادر اش چنڈات
دعا اش منی بیلانی سر ء گوئڈات
رنداں گوں مندیاں مہ ترات ات
گوں جن ء کھتری رچیتگیں بوپاں

اگاں ہے آزات شاعریء نمونہء چارگ لوٹے، ترا عہدی شاعریء پچبر
 دست نہ کپیت، بلے ترا انچیں شعر رسیت کہ آردیف ء قافیہء سرجمی ء نہ انت، بلے
 بے وزن نہ انت، سک خوبصورت انت۔ آہان ء کہ منے کو اس آزاد شاعری
 گوشنت، چراہاں یک ء دو ء مثال ء دیاں۔ سیمک ء عتھا ء شعرے ء لہتیں بند
 چوش انت:

یک دے مونگانڑو کن ات تڑمپاں
 شما زواد بوہیں جیہڑاں بل ات
 آسمینانی گلگل ء ہلاں

در کپیت سالونک دروشمیں نتھا

در کپیت آڑہ تنک دپیں گور ء
 شر نہ انت بڑا ہندگ ہواں گیگاں
 کپتگ ماں گور ء کلر ء پیساں

دنزات ماں ڈال ساحیں بروتان ء
 ماں بروتان ء بڑنگنیں ریشاں
 چوٹواں دنزت زواد بوہیں

گال ۽ بولی بی گوں تاہی نوداں
 پر کئی منٹناں من ۽ مین ات
 شما کئی چم ۽ گزیتگیں انڑس ات

گال بیا ات او تاہی نوداں
 ما سیمک ۽ منٹناں ترا مینتگ
 ما سیمک ۽ چم ۽ گزیتگیں انڑسیں

میر نصیر خان ۽ عہد ۽ شاعر، جام درک ۽ شاعری ۽ بچا ریال لہ ۽ گراناز،
 شہداد ۽ مہناز یا کیا ۽ صدو ۽ ناماں، پر بستگیں شعراں بوان۔ من چوشیں ہج شعرے
 ننگنداں کہ ہے آزاد شاعری ۽ بہ بیت کہ بلوچی ۽ لہتیں شاعرے رواج دیگ ۽ فکر ۽
 انت ۽ ایشی ۽ جواز ۽ چہ عہدی شاعری ۽ پٹنت۔ منی دل ۽ چوشیں جواز ۽ پٹگ ۽
 ضرورت ہم نہ انت۔ چیا کہ شاعری یک جاری نیں عملے۔ نوکیں راہبند، زبان ۽
 بڑا ہدار کنت، حراب نکنت۔ پمیشا اگاں عطا شاد وڑیں قوی نیں شاعرے کہ آزاد
 شاعری کنت، آئی ۽ ہے شاعری وت بلوچی ۽ تامداریں گیشی یے۔ آباد انت کہ
 ایشی ۽ را عہدی شاعری ۽ نام ۽ کنگ ۽ ضرورت ۽ مہ ماریت۔ عطا شاد ۽ ”پہ لقا برف
 بیت کہ مسک“، ”پلانی حشکیں پن“، ”ہوشام“، ”نیادی“ یا ”عاقبت کند ہے“ ۽
 ہے رنگیں دگہ بازیں شعروت انچوثر انت کہ وتی دورے، عہد ۽ نمائندگی ۽ لائق انت۔
 جام درک ۽ اے شعر ۽ اگاں کسے آزاد شاعری گوشت کئی دست ۽ دارگ بیت؟

جی سمین بے پول ء بہشتی ءے
 اچ منی دوست ء پلو ء کائے
 بوئے چہ بیکاں زرتگ ءے وئیں

من گنوکاں کہ گوں دل ء جیڑاں
 دل گنوک انت کہ گوں منا جیڑیت
 گر کنت تنگو دروشمیں پچی
 زور کنت شاہ ء ظالمیں ترکی
 چہ مجاں زمزیر مہپرے لوٹیت
 چہ ہماہاں کہ ماں صداں یکے

وہدء دہشتانی سوب ء یا زبان ء دیمرتی یادومی زباناںی اثر ء سوب ء، شعری یا
 نثری ادب ء شکل ء صورت یا آئی ء طرز ضرور بدل بیت۔ برے مردم ء ہے بدلی ء
 احساس بیت ء برے اے عمل انچو مداں مدان ء کیت کہ مردم چریشی ء بے سماہ
 انت۔ اگاں ہے آزاد شاعری ء دود بہ پرشیت، چیا حراب انت؟ بے اگاں چوشیں
 طرز ء جواز ء چہ منے کو ہنیں شاعری ء درگیجگ بلوٹے ء پے زور، شر نہ انت۔

دردانی سار تیں سا ہگ ا

اے زمانگ ء شاعر ء ادیبان پہ وت ء را عجب رنگیں کردے نشان
 داتگ۔ گوشنت شاعر حساس انت، ادیب حساس انت، آہاں چہ ظلم ء نفرت انت،
 جبر ء مارنت۔ من گوشاں اے وت گلاہی یے۔ حساس بوہگ یک خاصیں
 گروہے ء نصیب ء بوتیں سک شرات۔ کسے کہ زانندگ بیت، ہوش ء فہم ء واجہہ
 بیت، ظاہر انت کہ ہرنہ وٹشیں راجی، سیاسی ء ثقافتی چست ء ایر آئی ء را پدرد کننت۔
 پہ ظلم ء جبر ء مارشت ء شاعر ء ادیب بوہگ ضروری نہ انت۔ ہر فردے کہ وتی بد ء
 نیک ء زانت، احساس انت۔ فرانسسیسی بتلے کہ ”ہر شے کہ زانت ء گیش کننت، غماں
 گیش کننت“ اگاں جبر حساس ء بے حساسی نیکنت گڑاہے حساس بوہگ ء حداں کجا
 گیشین ءے۔ تو در چکے کشے، پنج سال ء بر کننت۔ ہمور وچ یا ہمو ہفتنگ آپ ءے
 دے، گور ء سار ءے کننتے۔ بر ء کیت، و ہد ء ترا حساب گون انت بلے ہے وٹشے
 حساب ءے کئے زانت کہ گون ہے ڈر چک ء بر آرگ ء ارمان ء بندوک انت، گون
 آئی ء آرسٹ ء بارست ء گون انت۔

ہے رنگ ء ہما وٹشیں ارمان ء حساب ء چون دارے کہ پورا نہ بوہگ۔ ہما
 دردانی ساعتاں چو حساب کننتے کہ گون ء بڑگی ء میار انت۔ تو چے گوشے کہ پہ گون
 ء بے وسی ء احساس ء شاعر ء ادیب بوہگ لازمی انت؟ ناں۔ پیر مردے، بڈے
 دارنی سمرادیم پہ وتی کڈک ء روت۔ راہ ء دم بارت، در چکے ء ساہگ ء نندیت، فکر

جنت، چے ءِ فکر ءِ جنت؟ وہدے پیہار نیگ ءِ، گوستگس سال ءِ ماہانی ءِ، وتی بے وسی نیگ ءِ۔ چوشیں دماناں آ وتی دردانی ساعتاں ماریت، وتی بڑگی ءِ گندیت۔ چی انت، چے نہ انت، کئے انت، کئے نہ انت؟ تئی دل ءِ اے پیر مرد، ناواندگ، جاہل، چہ شاعر ءِ ادیب ءِ کمتر حساس انت؟ زندے درد ءِ کمتر ماریت، ناں۔

عربانی پیغمبر ءِ گوشت منی ”معراج“ بُوَتگ، مس زمین ءِ زمان عرش ءِ کرشاں گشتگاں، ہر جاہ ءِ ہر کجا گول اتگ، گوستگس پیغمبر دیستگ انت، دوزہ، بہشت، خدا، فرشتہ، آدم، حوا ہر کس ءِ نا کس، دیستگ، گوں آہاں تران کُتگ بلے اے درستیں کاران ءِ رند، وہدے واتر بُوَتگاں انچوزوتاں کہ لوگ ءِ دروازگ ءِ کنڈی سُرگ ءِ بُوَتگ۔ چے نامے دئے، اے فکر ءِ؟ وہدے INFINITY ءِ حاکمی شان ءِ لائق انت۔ نوں اگاں شاعرے، ہمے رنگیں ساعتاں لبزاں کمائیت، آ چہا مرد ءِ کہ ہما درچک ءِ چیر ءِ نشنگ ءِ وتی ہستی ءِ نیستی ءِ فکر ءِ کنت، گیشتریں زانت ءِ واہند انت؟ ہمے شاعر یا ادیب چہا بے وسیں پت ءِ گیشتر دانا ترانت کہ آئی ءِ جنک یا آئی ءِ بچ یا و ظالم ءِ ظلم ءِ کدیم بُوَتگ یا گژن ءِ لنگڑی ءِ دستاں چرائی ءِ بچ گپتگ یا بے گناہ ءِ کسے ءِ موت ءِ امبازاں داتگ؟ ناں، بچبرناں۔

باز شاعراں وتارا ولی ءِ ءِ لقب داتگ ءِ گوشتنت کہ شاعری چو وحی ءِ نازل بیت۔ مردم ءِ کشف بیت یا ہما دمان ءِ کہ مردم ءِ ”شعر گپت“ مردم ہچگی نہ بیت۔ من شاعرے نہاں، پمیشا چوشیں ساعت منی سرانہ گوستگ انت، بلے من ءِ ہمے جبر باور نہ کنت۔ من گوشاں شاعری کسدے، ارادہے، دل ءِ ارمانانی یا شاعر ءِ وتی زانت ءِ آشکار کنگ ءِ عملے۔ انچیں شاعر انت کہ وتی شعرانی لبزاں دہ دہ رنداں مٹ کنت۔ گڑا چوشیں عرش ءِ ایر آتگس تحفہ لے ءِ باید انت کہ بدلی سدلی پر مہ بیت۔

منی دل ء شاعری چہ عرش ء کرش ء نیت ء ناں کہ آ کہ شعر پر بندنت بے
 سماہی ء ، بے ساری ء حالت ء۔ شاعری ذاتی ، راجی زانت ء چا گرد ء منتگلیں ء
 چکا ستگلیں احساس ء بروردانت۔ ایشی ء درشان پہ کسد انت۔ اے بے وتی یے نہ
 انت ، بے خودی یے نہ انت۔ من ء منی شاعریں سنگت پہل بکننت پرے جبر ء کہ
 من گوشاں شاعران باید انت کہ ولی گری ء شوپچ ء مہ کپنت۔

زپتیں زہیرانی تانجوا

تو اگاں بلوچی شاعری ء تب ء فہمگ لوٹے یا ہما درد ء مارگ لوٹے کہ
چرائی ء شاعری ء درانت، آئی ء تاریخ ء بوان۔ بلوچ چہ صداں سالان ظلم ء زور ء
وڈالی انت۔ ہجیر و شیں دلے نہ دیستگ۔ بلوچ برے ایرانی شاہانی، برے سندھ ء
ہند ء زوراکانی ء برے اوغان ء ترک ء مغلانی ظلم ء دیمپان بونگ انت۔ بلوچاں
وہد ء ہے زوراکیں دستانی داتگیں دردان ء انچومرگ کہ آئی ء زبان، آئی ء لبرانک،
آئی ء قصہ، صوت ء شعر، آئی ء ساز ء زیمیل، چریشاں اگاں چیزے درابیت گرا آ
بلوچ ء بے وی انت کہ چو عرش ء آزمان ء برے درائین ء برے بے برمشیں
استالاں پدرا انت۔ ہے ٹپانی خمارتنی و ہدی ہم تازگ انت۔ منی دل ء پشت
درپشت، بلوچانی نسلانی نسل ہے احساس ء ماران ء پیداک انت۔

بنی آدم اگاں درد ماریت بلے وٹی ء شادکامی چو کہ سورانت، چو کہ شادہ
انت، زند ء اندگہ تکاں وٹی ء احساس انت، آبیرگ ء گار نہ انت، بلے ”من حیث
القوم“ بلوچ ء دل مدام قہر انت، مدام پدرا انت۔ شعری ادب ء بگند، درستیں عہدی
شعراں بچار، گیشتری بہر و مرتگیں، سچانی زہیراں، بزنگنیں براتانی یاتاں ء ہے
یاتانی داتگیں زیمیاں پدرا کنت۔ ہے رنگ ء ساز ء سوزاں سیل کن۔ منی دل ء
گیشتری بہر زہیرگ انت۔ زہیرگ، درہ سوزانت، یات گیری انت، زرد ء بے
تاہیری یے، داتگیں غمانی، نہ دیستگیں ارمانانی۔

دردانی بچکند ا

شاعری یا نوشتہء دگہ کجام وڑے ہم، احساس ء پدرا نیس چکا سے کہ بنی آدم ء ناہستی وجود ء حقیقت ء جاگ ء گورا دنت۔ شعر بلکیں ”خیالے ء عاشقی چاڑے“ بلے ناں چہ آزماناں کیت ء ناں چہ استالاں ودی بیت۔ اے ہم زند ء بے برکتیں حقیقتانی مارگ ء نام انت کہ بنی آدم ء گوں تڑا تگ انت۔ شاعری ء شاعرانی باروا ہے گوشت کہ آ ”پیغمبر“ انت۔ بنی آدم ء ہستی ء فکرے شون دینت۔ شاعر ہم مدام وتارا چہ اے دگہ مردماں شتر ترز انت ء ساڑا انت۔ منی دل ء شاعری، لہزانی یا ہما فکر ء کہ لہز شون دینت، آوانی رد ء بند یادوستی ء نادوستی نہ انت بلکیں گوں وتی وجود ء، وتی زانت ء، وتی فکر ء ہمروانی ء نام انت کہ شریں فکرے، شعر ء صورت ء آئی ء احساس ء زیل ء باماں سرینیت، کدینیت۔

گوشت کہ شاعر تاں بے وت نہ بیت شعر گوشت نہ کنت۔ اے من ”دودانکی“ شاعرانی دپ ء اشکتگ۔ نہ من بے وتی ء لذتاں مرت کناں ء ناں شاعرے آں کہ بزاناں کہ چے راست ء چے دروغ، بلے بے وتی ء احساس ء ہے احساس ء درشان، اگن شاعری انت ء آشریں شاعری یے بہ بیت، اے چہ ہر نیمگ ء بیت، اگن احساس ء درد ء آئی ء مارگ ء جبر انت و سک شرانت، وگن ناں ہے بے وتی ء آئی ء وسیلہ پوچ انت۔

ادبِ منزل

شاعر شعر پر بندنت۔ زبانِ عشق انت۔ برے و تاساڑاہنت ء برے
 دگراں، مورے مزارے کننت ء برے مزارے کدے مورے پمیشا بلوچ و ت
 گلا ء دگر گلاہاں پہ شاعر ڈروشم کننت بلے اگن شاعر چوش مہ کننت چوں بہ کننت؟
 گوشنت کہ آنتاناں، ناماں، احساساں، زندگیاں، ذروشمے دینت، مانایے دینت
 پمیشا لبزانی سر ء چیرکنگ ہم آہانی حق انت بلے شعر گلا ء ستاہ یا گر ء بند ء یا لبزانی دپ
 ماں دپ دیگ ء نام نہ انت۔ آ احساس ء بروردانت، فکر ء ثمرہ انت۔ شاعر لبزانی رد
 ء بند ء شکل ء وتی ذاتی دید ء انگران ء، سماران ء کیت۔ شعر اگن آ شاعر ء فکر ء، آئی ء
 زانت ء درشان کت مہ کننت، آ شعرے بوت نہ کننت، آ بے مانا انت، بزاں کہ
 انچائیں لبزانت کہ چوزوم ء یا مار ء دم ء رد ء بند داگ انت۔ چوشیں شاعر شاعری ء
 دل سریں منزل ء سر نہ بیت، بلے وتی شاعر گوشگ ء ہچبر مانگانہ انت۔

شعر ہمانت کہ ہما عہد ء تران ء کننت، ہما عہد ء ضرورتاں بزانت۔ زند ء
 پردر دیں تشن ء مانایے دنت، آئی ء ماریت۔ تہلیاں وشی ء نامے دنت یا وشیاں
 تہلی ء۔

باز شاعری ء عہدانی سرا، دؤرانی سرا بہر کننت، چو کہ عہدی شاعری
 دگرے ء نوکیں شاعری دگرے یا ایش کہ شاعری ء مزاج بدل بؤتگ، آ نہ انت کہ

زی بُوتنگ، بلے اگن ہورت بچارے شاعری ہمانت کہ ہمانت۔ اگن بدل
 بُوتنگ توراج ء تب ء آتب، و ہدء حالتاں بدل کُتنگ۔ بنی آدم نہ بدلتگ، آئی ء
 احساس ہمانت، آئی ء مارشت ہمانت۔ البت آئی ء ضرورت آنہ انت۔ راج ہما
 انت بلے آئی ء دودء ریدگ پیشی نہ انت ہمیشا تو گوشے نوین شاعری چہ گوشگیں
 شاعری ء جتا انت بلے اگن جتا انت گڑا عہدی شاعری گوں مرو چگیں حقیقتاں باید
 انت دپ مہ وارت، تعلقے مہ داریت، بلے انگت ہما شاعری گوں تو پر لچتہ، چیانہ
 سندے ء دورے نہ کُننے؟

گوشفت کہ شاعر زانتکار انت، حساس انت ء شاعری ”حدائی دادے“۔
 اے توصیف شاعر ء ادیبانی دپ ء سک وش انت۔ حدائی دادے یا عہدے ء
 بخشگیں وش ء تہلیانی ہوردگیں نکان انت، اے دراجیں ترانے بلے بازواراں ہے
 مارگ بیت کہ پہ شاعر اں، پہ ادیباں، اے دوئیں منصب، چراہانی قدء برز ترانت۔
 شاعر اں ء حساس بوگ ء یازانوگری ء ”شگان“ ہموت شاعر اں جنگ۔ ناں ہر شاعر
 زانتکار ء ناں ہر ادیب حساس۔ چوشیں توصیف ماچہ ادیباں ونگ، چہ شاعر اں
 اشکُتگ، چہ جاہلاں در برتگ۔ ہر شاعرے کہ شعر پر بندیت آ زانتکار انت، ملا
 انت، باوری گپے نہ انت، بلے اگن کسے شکے دل ء بیاریت، شاعر آئی ء وتی ازلی
 دژمن لیکنت ء بزاں آحداء نواہت۔ اگن شاعر راہ ء رد بہ بیت، وتی فکر ء گار بہ کنت،
 عہد ء ضرورتاں مہ چاریت، چے کنگ بیت؟ دپ ء ہر کس ء گیش انت۔ ہمیشا
 شاعر ہر چون انت، پراہاں ”مادنیں راہے“ ء شوہازگ کسی کارے نہ انت۔

ادب ء مسترین منصب عہد ء نمائندگی انت۔ آئی ء ہمراہداری انت۔
 ادب ہست ء نیست ء زانت ء بگرتاں وش ء غم ء، امن ء ایمنی، جنگ ء شدتتاں دراء،

راجی دودےؒؒ ر بیدگاں بگرتاں آئی ء تاریخ ء سیاست ء؄ زند ء تما میں رنگرہا ہاں ادب راج ء
ہم رکاب انت؄ ہمراہ انت۔

ادبیاں پہ و تا دگہ منصبے ہم گیشیننگ کہ ادب ہما ئی ء در شان کنت کہ حق
انت یا راست انت۔ مئے دل ء اے گرانیں ڈ بہ یے۔ ایش پہ ادیب ء یا پہ ادب ء
؄ پہ شاعری ء یا پہ شاعر اں چو آسان نہ انت۔ اگن ادب راستی ء وعظ ء کنت؄ حق ء پہلہ
مرزانت؄ گڑا چوشیں حق ء معیار ء کئے بہ گیشین ات؟ کئے ایشی ء گیشین ایت کہ
راست کجام انت ء ناراست کجام۔ اگن اے مزنی ادیب ء شاعر نیگنت؄ گڑا شاعر
ہما بکننت وتی دل۔ پداچنت شاعر ء ادیب انت کہ وہد ء دہشتانی دیما بے وس نہ
انت ء آہم رد کپت کنت۔ حق ء ناحق ء زانت آہانی ہم پولنگ بوت کنت۔

اخباراں دیست کہ صدام حسین ء پستول دست ء انت چہ گل ء فائر
کنگ ء انت ء فولو ء چیر ء نوشتہ انت کہ عراقیانی بد دعا ہاں امریکہ ء ساری ء صدر؄
بش گارکت۔ جار ج بش شت بلے بگند صدام حسین ء مزن مردی ء لائق ء کہ آنگت
عراق ء کماش انت ء عراقی پرانی ء ”پہر بند انت“۔ ہر کس زانت کہ پہ بش ء در
کنگ ء امریکہ بے طالع نہ انت بلے گوں صدام ء دارگ ء عراقیانی بد بختی ظاہر
انت۔ عراقی بے وس انت؄ لاچار انت بلے صدام ء پروردگیں ادیب ء شاعر اے
حالتاں چونیں ادب جوڑینگ ء انت؟ صدام پرہاں صلاح الدین ثانی انت؄
عاقل ء زانتکار انت؄ راہدر بر ء نہ ترس انت۔ چوشیں ادب ء کجام نامے دیے؟
ایوب خان ء جنگے ببادات ء و تارا فیلڈ مارشل گت۔ ہما زمانگ ء پاکستانی ادب ء
سیل کن۔ عیدی امین ء پہ وتی بد اخلاقی ء سبکی ء ہم ہے فیلڈ مارشل ء لقب زرت۔
قدانی؄ سوہارتو؄ یاسر عرفات؄ انگت ہما قومانی سرا چٹی انت۔ چوشیں بازیر

سروک چو کہ کم ال سنگ، چو کہ بوساکا، ہما قومانی سیاسی بدبختی ء ترانگ ء پرننت۔ نوں سوال ایش انت کہ قذافی بہ بیت یا عیدی امین ء بوساکا، ادیب ء شاعران ہما ملک ء، ہما قوم ء، ہے عہد ء چونیں ادب اڈ داتگ، راست یا نا راست؟

رند ء لاشار، تاں سی سال ء وت ماں وتا پیڑ اتنت۔ لاشاریاں پرورش وارت، گڑا ہما عہد ء لبرانک کہ شاعری ء شکل ء مئے دیمانت، رندانی پلہ مرزانت۔ گوہرام ء سیاسی زانت، آئی ء مڑاہداری، آئی ء شری، زنگاں گپت، بلے چا کر ء گوچلی ء رازانکاری اش گوشت چیا کہ کجام شاعر عہد ء زوراکانی نہراں سگت بہ کنت۔ رند تر ء عہد ء سیل کن، میر نوروز خان ء پہ انگریزانی سکین ء وتی وتی یلیں برات، خان محمد وپتگیں واب ء کشت، ہما وہداں کہ آئی ء لشکرے جم جنگ ات ء انگریزانی خلاف ء مڑ ء دلمانگ ات۔ شپ ء سیمی پاس ء آئی ء تمبوء ء دورئی کت، وتی مڑاہداریں برات گوں وتی دستاں وتی زہم ء دپارکت۔ بلوچی یا براہوی شاعری ء است چوشیں ترانے کہ آپہ چوشیں کوش ء نوروز خان ء اے کرد ء ایر بہ جنت؟ ناں۔ اگس است باز کم چیا کہ خان محمد ء رند گون انگریز ء دلبدی ء کمک ء نوروز خان علاقہ ء نوکیں سردار بوت، کئے ات کہ بگوشتیت کہ اے مردک وتی برات ء قاتل انت، انگریز ء کارندہ انت۔ پہ نام ”حق گوشتیں“ شاعر کجا گمسار اتنت؟

انگریز ۱۸۹۸ ء مکران ء سرار ش کنت۔ کچھ ء حاکم مہراب خان گجگی ء میر بلوچ خان نوشیروانی گوک پرورش ء انگریزی فوج ء دیمدار کاہنت۔ مہراب خان چہ جنگ ء پڑ ء تچیت۔ رند ء گوں انگریز ء صلاہ ء بنا کنت ء کچھ ء حاکم بیت۔ گڑا ”حق گوشتیں شاعر“ مہراب خان ء توصیف ء چے گوشتنت۔ ہما توصیفی شعر کہ جنگ ء

مہراب خان ء ”بہادری“ ء تران ء کننت ، انگت بازیں اگازیگاں دل یات
 انت۔ بلے شاعران ء میاری کنگ نہ بیت، چیا کہ حاکم ء ایرجنگ ء پلے گون
 نیست، آئی ء اصلی کردار ء دیما آرگ ء زورے لوٹیت۔ نہ ایوکا مئے لبرزانک ء
 بلکیں جہان ء بازیں قومانی ادب ء، شاعر ء ادیبانی ”راست گوشی“ ء یکے ناں
 پوشیں صداں مثال انت۔

عطا شاد ۱

عطا شاد شاعرے۔ دلے داریت، پہ وشیاں بے تاہیر انت، چوہر ہما کس ء کہ نہ وشیاں سرہ ہمینتگ، بلے مرادانی منزل ء ناسہی انت۔ ہرچی کہ دل ء کیت پر بندیت۔ یک زمانگے ہست ات، گوشت اش عطا شاد ء کس سر پد نہ بیت ء شاعر ہما انت کہ وتی چا گرد ء گندیت، وت سر پد انت ء دگر ء سر پد کنت، بلے عطا دگہ جہانے ء تران ء کنت، شاعرے نہ انت۔ بلے پہ چوشیں ڈو باراں ناں عطا ء وتی شاعری بٹاک یلہ دانت ء ناں آئی ء شاعری ء دیم ترات۔ عطا ہما انت ء آئی ء شاعری ہما، بلے نوں کس نہ گوشتیت کہ کسے ء سر پر نہ بیت، چیا کہ ہما کہ سر پد نہ بوتنت بلکیں آہاں شہمی دیما کیت یا عطا ء کم کت۔ نوں معلوم بیت کہ عطا ہے زمانگ ء شاعر انت۔ منی دل ء ہما ودی ہم دگہ جہانے ء نہ بوتگ۔ وائے شاعری نازانتی کہ وتی ہما ہاں درآمد لیکنٹ۔

عطا ء راپولتوں کہ تئی شاعری جہل کپتگ یا اونوکانی زانت گیش کپتگ؟ گوشت ءے چرے دوئیں جبراں ہیچ نیست۔ من ہمایاں، بلے وہد دگرے۔ وہد ء کچیتگ، بلے بروہیل ء مروت عادت۔ عطا ہما انت، ہست ء نیست، شتر ء گندگ ء احساس ء سوکی کتگ، مہر ء زریت، نہ وشیاں دل رنج انت، قہر گر نچیں زمانگ ء تہلیاں ماریت، نیستی ء ہستی ء شیر کنی مان رتچیت۔ عطا ء شاعری جہان

ء بے مہری ء وتی ذاتی احساس ء دامن ء جاگہہ دنت۔

پہ عطاء گز کہور انت۔ پہ عطاء مہلبیں ترانگ، زہیری بیگہاں سوچیت۔
 رولہ سچیت، بام بلیت، خون روچ بیت، تہاروکی ء را آسے گون جنت، مہپر ء شنزگ
 دلاں درینے شننگین ایت۔ عطا درد ء لذتے لیکیت، دل ء مرادانی شہیدزانت ء
 ارساں کلکشان گوشتیت۔ پرانی ء دامن ء حونانی شودگ ء توجیل آس انت،
 ہوشا میں دل انگرے بیت، آپ انت، ترونگلے بیت، آپ انت، روچ زمین ء
 بسوچیت ہم آپ انت۔ چو کہ ہوشام ء جنگ، ہر شے کہ جرٹشکیت، پتار بیت،
 تزدشکیت، بہ بلیت، آپ انت، آپ انت۔ بلے پہ ہوشام ء غماں غمی انت۔
 عطا شاد ء ترانگ ء تر مپے تیوگیں عمرے ء ز پتاپ ء بدلینیت، شپ استاراں تیر
 کنت، ہتم ارس بیت ء رچیت۔ پرانی ء نژء ماہکان ء سری بن گپیت، نقرئیں
 استال ارس چمیت، جمبر گوں ارسی نیں چماں کندیت، زند پر ام کنت۔

دنیا ء زیبا نیں شے ہما انت کہ انسان پہ نہ گندگ آئی ء خوبصورتی ء بہ
 ماریت۔ بت یے شر رنگیں جسم یے خوبصورتیں، لعل ء مر واردیے زیبا نیں، کمیتے
 وش سنجیں، ایشانی شری ء زیبا نی ء انسان چم ء وت گندیت، بلے ہما شے کہ گندگ
 مہ بیت، مارگ بہ بیت، شر تر ہما انت، چیا کہ آئی ء را بنی آدم ء احساس ء دید گون
 انت۔ آ خوبصورتی ء اندولاں گران ء کیت، چراہان ء شر تر ہیج نہ انت۔ بیگاہ ء روچ ء
 خوبصورتی ہمیش انت کہ روشنائی تہاری ء باندا ت ء ایر مر انت۔ روچ ء شپ ء
 ہے پر مڑا ہیں دید، خوبصورتی ء چونیں نمیر انیں احساسے شون دنت، ایش ایوکا
 مارگ بیت، فکر ء سمارگ بیت، ناں دست جنگ بیت ناں برگ ء ناں گرگ۔
 احساس ء ہے دید خوبصورتی انت۔ دریا ء چول پہ مڑا ہے تیاب ء لگان ء

رونت، چوں شرانت، بلے شری ہما چول ۽ لگگ ۽ زیبائی انت، چول نہ انت، ہما
انت کہ ہے چولانی چول بوہگ ۽ احساس ۽ ودی کنت۔

عطاشاد ۽ شاعری ۽ انجیں احساسان ۽ سمارتگ، دروشمے داتگ بلے پہ
چوشیں نشانان، ناماں، مارشتاں عطاشاد ۽ رد ۽ بند داتگیں لوز پہ شاعراں، پہ ادیباں
نوک اتنت، آہاں کُنت بوت۔ پریشی ۽ آلامت کنگ ہم نہ بنت، چیا کہ عطا ہم
نگہستے۔ پرانی ۽ پوپلیں سمین خون بایں زیملاں شگوزیت، آسمان پہ رگام ۽ برفیں
نیت ۽ رچیت، دل چوغم گواتگریں ”دید“ ۽ لہڑ بیت، زپتیں زہیرانی سکرات راستی ۽
شیرکئی ۽ دنت۔ مہلبیں ترانگ زہیرانی بیکاں سوچیت۔ عطاشاد نہ بوتگیں کنت۔
شپاں جونے لیکیت ۽ بام ۽ تلام کنت۔ رگاں برے پہ آقوتاں دروشم کنت، برے
پرانی ۽ دل ۽ ماہکان ۽ نود برف بندنت۔ ظاہر انت کہ چوشیں ”شاعری کفر“ پہ
ایمان نازوالیں شاعر ۽ ادیباں وٹیں جبرے نہ انت۔ عطا ہم چوشیں نیکوکارے نہ
انت۔ آئی ۽ ارسی اندوہ، اشکریں کتاب، قدحیں یات، ارس ۽ چکند، ہنی نیں بام،
کجلیں شام، جلوہ ناکیں اومان، زلفانی دناں میتگیں شپ، چمانی بے وانکیں خمار،
دم برتگیں جون، نہ سپتگیں استال، ہوشا میں ارواہ، ارسانی نیاد، واہگ ۽ درتہ شالیں
فقیر، مولمانی قہریں مہر، مہر ۽ نمیرانیں ہتم، زہیرانی زارہ، مہر ۽ شکیں نوکاپ، اے
درہ جی انت؟ پہ چوشیں غیر روایتی گروبنداں، عطاشاد ملامت ات۔ لوزانی چوشیں
نزار ۽ چراہاں وتی مطلب ۽ مانا ۽ درگیجگ پہ عطاشاد ۽ آسان ات بلے پہ ایدگہ
شاعر ۽ ادیباں وش نیاتکی بوت۔ پہ عطاء ڈو بارگ ۽ درہ یک اتنت۔

عطاشاد ۽ اے زنگ ہچمر نہ جنگ کہ پرچہ وت براتیں شاعر آئی ۽ شاعری ۽
سرپد نہ بنت۔ من جست کت، گوشت ۽ وہد ۽ قصور انت، بلے ناں، اے کئے ۽ آ

کئے؟ ایشی ء شاعرانی ر م ب ء مردم چیا بہ فہممنت؟ مئے گوراہر کس شاعرانت، بلوچی
ء ہر کس لبز انت انت۔ ابتداء عطاء سرگول زبان زوالیں ادیب ء شاعران کپتنگ،
نوں کہ چراہانی ر م ء درانت، شاعری مئے سارتیں گین مئے کشیت۔

شعر ء شری ء حرابی آئی ء زبان ء بیان ء فکر ء خوبصورتی ء ابیدوانوک ء شاعر
تبی ء کارداریت۔ ایشی ء تعلق گول احساس ء انت، گول فہمگ ء مارگ ء انت۔
دواہانت کہ زیم ء درمان بہ بیت۔ وشی ہمانت کہ غماں تر اس بہ دنت۔
نیکی ہمانت کہ بدی مئے ساہیل بہ بیت۔ ہے رنگ ء شاعری ہمانت کہ اثرے
بداریت۔ شاعری ء عہد نیست، وقت نیست، دؤرنیست۔ آشاعری کہ عہد ء، دؤرے
بندی انت، آشاعری یے نہ انت۔ رند ء لاشار ء عہد ء شاعری اگن مروچی کوہن
انت، بزاں شاعری یے نہ بؤتنگ، بلے چوش نہ انت، پمیشا شاعری انت۔ پدا
شعرا یوکا شاعر ء نہ انت، ایشی ء تعلق گول ہما استمان ء انت، آئی ء دود ء ربیدگ ء
انت، آئی ء ہست ء نیست ء احساس ء انت۔ شاعری ء یوکا شاعر ء شخصی تب، آئی ء
منیل ناں، بلکیں آئی ء علاقائی ء قومی منیلے گول بہ بیت۔ ہما عہد ء، ہما دور ء دزوشمے
بہ بیت۔ شر ء گندگ ء احساس آنہ انت کہ کسے بگوشیت مئے، نشان مئے بدنت، ہما
انت کہ کسے بہ فہمیت، بہ ماریت مئے۔

زانوگر، کو اس ء شرگدار مدام شاعری ء سرا کہ تران کننت، گوشنت کہ
فلاں شہہ نویس ء گوشنگ کہ شاعری چوش بہ بیت، فلاں شرگدار ء قول انت کہ
شاعری چوش مہ بیت بلے چو کہ شاعر ء فلاں شعر فلاں مردم ء قول ء پدانہ انت، پمیشا آ
شرانت یا حراب انت۔ منی دل ء پ شاعر ء پ شاعری ء اے ظلمے۔ منامنی یک سنگتے ء
صلاہ دات کہ تو شرگداری بکن ء پ شریں شرگداری یا نگدکاری ء تو باید انت فلاں

فلاں کتاباں بوائے۔ من دپ پڑے ہالی کت کہ بگوشاں، واجہہ ہے زانندگانی نام ء کہ تو گرے، آواں کئی تنقیدی کتاب و ننگ ء نوشته گنگ؟ منی دل ء پہ شاعری ء یا ردانک یا افسانہ ء ناول ء شری ء حرابی ء فہمگ ء ہیچ تنقیدی کتاب ء در برگ ء ضرورت نہ انت۔ شعر ہما شرانت کہ تئی احساس ء گاماں بروت، ترا ترانگے ء بہ پڑینیت، تئی فکر ء مانا یے بہ دنت، لہز چوسوز ء و ش زیمیلیں سُراں دل ء بنداں ایر بہ کپنت۔ ہے احساس ہما و ہدے، دوزے، باریگ ء گونڈل بگوارنت۔ بالاچ ء نام ء پر بندکتگیں اے شعر ء بشکن:

من کساناں ء ٹیبر ء گونڈاں
 مرمیں آسانی سرا زُنڈاں
 کولاں ء چہ گریں تاپگاں پنڈاں
 زال من ء نیکور جنت چماں
 زال من ء نیکور ء شگان زپتیں

من مزناں بان ء چوٹواں بلاں
 چوٹو ء گل ریش ء گلاک باں
 یک کمانے پہ لیڑ ہے زیراں
 چل ء چار تیر پہ مادگیں گوکے
 نندان ء سوہان کناں تیراں
 گوں نگردی آپ داتگیں ڈوکاں

کس گبرے پہ گاریء نیلیت
من وتی آرتیپیں پتء بیرء
چوں ہلاں گوں دژمنیں مرداں

بے وسیء قہریں درداں، امیتء، اوستء پاپارے کہ نفرتء بیرگیری
یا آئندہء مزن مردیء امیتء انگرانء تیرء کمانء منزلء سر بیتء چمدء نزوریء
چمداریء احساس ایرجیگ بیت۔ پہ بالاچء درستان شتر ہمیش انت کہ نزوریء
باطنء مزن مردیء بچ چوٹواں رندانء کیت۔ ہمیشیء اے شعر خوبصورت کُتنگ
وگن ناں صداں سالء گیشء دراجیں مدتء ایشیء راچینچو و ہدء تاموراں نہ گپتء
پماسرکت۔ سیمکء نامء چیرء پر بندء بشکن، بچار کہ سیمکء پردیں فکر چوئیں
رنگے کاریت۔ تزانگء، مہرء جیہڑ، نتھاء امبوئیں چوٹواں رندانء سیمکء
نمیرائیں احساسء ڈروہیء دینت۔ ادا شعرء یالوزانی ردء بندء ابید آوانی ودی
کُتنگیں احساسء بچار، ہما پردیء بہ مار کہ سیمکء مارگء انت:

یک برے منگاڑہ کن ات ترمپاں
شما زباد بوہیں جیہڑاں بل ات
آ سمینانی گلگل ء ہلاں

درکپیت سالونک دژوشمیں نتھا
گممران ء چہ تنک دپیں گورء

گیگ نہ انت براہندگ مڑاہانی
کپتگ ماں گورء کلر ء ہیساں

دنزت ے ڈالشائیں بروتان ء
ماں بروتان ء برنگنیں ریشاں
چوٹواں امبویں زباد مال ء

گال بولی بی گوں تانہی نوداں
شما کئی منت ء من ء مین ات
شما کئی چم ء گریتگیں ارس ات

گال بیا ات او تانہی نوداں
ماسیمک ء منت ء ترا میتگ
ماسیمک ء چم ء گریتگیں ارس

شہداد مہناز ءِ دڑوہیت۔ پہ اپوگانی بستگیں دروگاں، مہناز ءِ ہزار نازیں دل ءِ قہر
کنت:

من رواں چار راہی سرے ننداں
بلکیں وتی ملکی مردے گنداں
چہ وتی دستینکاں جزے سنداں
چہ وتی ریزیں مہپراں کالکے
چہ وتی شارءِ دامن ءِ راڑے
رہ گزاری ءِ پلو ءِ بنداں
کہ چدءِ روٲ ءِ بارت منی دڑوتاں
پہ منی شہمیریں پت ءِ براتاں
کہ شہداد منی ننگانی بلہ زیر انت

اے شعر ءِ ہر بندے رنج ءِ غم ءِ، ناایتی ءِ بے اوستی ءِ ہمراہی ءِ، درد ءِ، دائمی
احساس ءِ ودی کنت۔ مہر ءِ پرشائیں ترانگ، نفرت ءِ زر ءِ چول وراں انت۔ مہناز ءِ
پردی ءِ مستیں چولاں ہما کس ماریت کہ مہناز ءِ درد ءِ بہ ماریت۔ آئی ءِ مہراہی
منزل شہداد، مروچی، پرانی ءِ نفرت ءِ مستریں نشان انت، آئی ءِ ننگانی بلہ زیر انت۔
شاعری ہشکیں لبزانی دپ ماں دپ دیگ ءِ سانائی نہ انت۔ چوش کہ
بوتیں بلوچی ءِ اے وہاں ہمینکرہ شاعر انت کہ عطا شاد ءِ ضرورت نہ بوتگ ات ءِ پہ
عطاء ءِ ”حراہیں شاعری“ ءِ کئے ءِ آئی ءِ پلہ مرزی کتگ ات۔

اگاں ہورت بچارے، عطاء شاعری ہمائی ءِ فکری تضاد ءِ انچو خطاوار
کتگ کہ پہ وتی ذاتی کہت ءِ، وتی بے وسی ءِ احساس ءِ، چہ زند ءِ تہلیاں آزات

کنگ ء دپ وشى ء ، شعرى زارہانى نہ وشیں زیمبر ء منت وار انت۔ عطاء
 مستریں مشکل ایش انت کہ وتی لبزانی خوبصورتی ء لگام دات نہ کنت۔ باز براں
 ہے لبزانی تر ء ماں تر، عطاء شاعری ء راشعری بدجلوتی ء نیمگبارت۔ حسابی لہتیں
 لبزانی سر ء چیری رد ء بند، کدی کدی شعرى خوبصورتی ء بے براہ کنت۔ عطاء
 گورا چوشیں غیر روایتی ترکیب انچوزیات انت کہ ہمیشانی شری بدصورتی ء
 ڈروشمے دینت۔ عطاء اے مشکل ء ہرہماوانوک پوہ نہ بیت کہ آ آئی ء شاعری ء
 اصلی روح ء گنگ مہ لوٹیت۔

عطاء شعرى فکر، کائنات ء بے پناہیں ہستی ء برے نیستی ء چماں چاریت ء
 برے پہ ہستی ساڑا ہیت۔ زند ء تہلیاں وشى ء ڈروشم دیگ ء فکر ء کنت۔ ہست ء
 نیست ء ہے دائی جنگ ء نیستی ء دل آزار ء ہستی ء گلاں شادان انت، وشیں
 باندا تے ء زریت ء نہ وشى ء ترس ء ایرجیگ انت۔ عطا چو فکر مندیں مردم ء پچے جبر ء
 لپرزگ انت کہ اے زمین ء زمان ء ایشی ء ہمرائی ء ہر شے، ہر فکر، ہر لیکہ ء باروا
 اینکرہ زانت کہ آئی ء دل ء تب ء نہ انت پمیشا لپرزگ انت، فکری تضاد ء مندہ
 انت۔ اگن وشیان انت، گیشتریں وشى ء لولوک انت۔ گیشتریں وشى ء مقدر ء
 وت ہم نزانت، بلے تمنائی کم نہ بیت، چیا کہ آئی ء دل ء اے وشى دائی نہ انت، مدام
 گوں آئی ء گوں نہ انت، آشنے کہ پہ آئی ء نہ انت، چہ آئی ء نہ دل یکیم انت ناں
 آئی ء دیگ یادست ء روگ ء ہدوک انت۔

رومناں سیزر کشت۔ بروٹس ء سنا (Cinna) اے سازش ء سروگان
 اتنت۔ سیزر ء لاش ء سہرا انتھونی ء گشتانک ء مردماں جبر ء کت، ہما کہ دمانے سر،
 سیزر ء کوش ء شادان اتنت، سازشیانی جنگ ء گار کنگ ء سرین بند بوتنت۔ ایشاں
 گوشت کہ بروٹس، سنا، ہر کس کہ دست ء بہ کپیت، پشت گیجگ مہ بیت۔ گڑادپ
 ء کپت شاعریں سنا، شاعر ء پریات کت کہ من سنا شاعر اں، آنہاں کہ شمائے لوٹت،

آسازشی منی ہم نام انت، من آنہاں کہ سازش ء گون بونگ۔ مہلوک ء کوکاردات،
 ”پرواہ نیست بوش ات نئے کہ حراہیں شعر پر بندیت“ بیچارگیں شاعر ء پدا پریات
 کت۔ ”واجہاں من شاعرین سناہاں۔ من سناشاعران“ رمب ء مردماں گوشت،
 ”تو شاعرے نئے، راست انت بلے تئی نام سنا انت۔“ چمیشاں دگرے ء کوکار
 جت ”ایشی ء دل ء درات ء ہمے سناء نام ء درکن ات۔“ چوشیں ساعتان کئے کیا
 بزانت۔ عطا شاد کئے انت ء شاعرین عطا شاد کئے انت، ادیب ء شاعرانی رمب ء
 کس ء نزانت۔ گناہ عطائیگ انت۔ یکے ایش کہ ”حراہیں شعر“ پر بندیت، دومی
 تاں روچ ء مرچی کس سنا شاعر ء سنا سازشی ء فرق ء نزانت۔ ہمے رنگ ء کس ء
 عطا شاد پجہ نیاورت۔ ادانفسا نفسی انت، اداو اد ء شکر ہم سنگ انت۔

مہرء آس

مہرچی یے؟ اوستء بے کچیس زرانت۔ ایشیء حالء چہ مہرء و داریاں
 پرس۔ حائیء ارس شے مریدء بے وفائیء نودی شلنت، بے دلء زانت کہ شے
 چرائیء بے حال بوت نہ کنت ء ناں کہ حانی شے ء خیالء چہ دلء درکت کنت،
 پرائیء مستاک ء آئیء نیکیں حالےء، رندء قوی نیں سردارء بخشائیت۔ جانء
 جامگاں، دستء سنگہاں، پادء پادینکاں، لوگ ء ہر شےء، شےء مستاگیء دنت۔
 سیمک ء بہ گند آئیء دلء کو کر کہ مارانء کوی نیں کوہء سر برانت،
 نتھاءء پاک ء شہم انت، جیہڑ آئیء ہمبونیں گلا لک انت، گروک آئیء جوہر
 داریں تیگ انت ء گند آئیء تو پک ء گوانک انت۔ ہرزیبائیں شے، نتھاءء
 ڈروہیء دنت۔ آئیء پہ نہمستے بستگیں جیگ، مدام سورئی نتھاءء وداری انت۔ گوں
 جمبراں دست بندی کنت کہ چما و ہداں ترمپاں ایرمہ دیت کہ آئیء سالونک
 دروشمیں نتھاددی مہ بیت۔ نوں پہ ہمے کلروینانی شودگ ء ڈالشانیں بروتانے
 بہ درنزات ء اگن جست بہ گپیت، جست چے گپیت؟

شما کئی منت ء من ء مین ات
 شما کئی چم ء گرویتگیں ارس ات

پسوچی انت؟، بگندارمانی نیں دل ۽ گوانک ۽، بگند، پرارسیں چم ۽
دردی زارہاں :

ما سیمک ۽ منت ۽ ترامینوں
ما سیمک ۽ چم ۽ گریٹگیں ارس اوں
چاگر میربان ۽ مرگ ۽ موتک کنت۔ آئی ۽ دل ۽ زمین ۽ زمان ۽ ہر شے پہ
باریں میربان ۽ پرسی انت۔ بگند دردانی سوزمان ۽:

گیشتر پہ میربان ۽ ملوکیں ۽
کہ سراعرش ۽ پریشنگ گز یوانت
مور، مار، مرگ جننت زاری
ماں زر ۽ افسوز ورائنت ماہی

دوداء مات ۽ دوداء راجہ دل سریں کاڑے ۽ بگل ۽ پادکت ۽ سَمی ۽ گوکانی
رند ۽ دیم دات۔ اے واستہ ناں کہ نادوست ات، بلکیں ہمیشی ۽ کہ آئی ۽ راجہ ساہ ۽
دوست ترات۔ زانت ۽، ایش دوسر داریت، بلے گوشت ۽ یا گوکاں سرجمی
کارے یا سرازیان دیئے۔ حشکیں دست ۽ نیائے، چریشی ۽ دوستی ۽ چونیں رنگے
گندگ ۽ کیت؟ ہمیش انت مہر ۽ حقین منزل۔ چے پشت کپنگ ات اگن سَمی ۽
گوک چہ دوداء ہلک ۽ آوار جنگ ۽ برگ بوتیننت ۽ دوداء آوان ۽ پدمہ جتیں؟ کجا
شنگ ات آئی ۽ مزن مردی؟ چے گوستگ ات مات ۽ دل ۽، چوں دیم ۽ پیش
داشت کت؟ ہلک ۽ ٹاکور چوں سلگ بوتنت؟ گڑا سَمی ۽ چاریں گوکانی روگ نہ

بوت بلکیں نیک نامی ء مڑا ہداری ء کوہیں کلاتے ایرجکینگ بوت۔ دوداء مات ء
 دل ء جہان ء مستریں مڈی دودا ات، مزن مردی و بہادری ء یلیں پُسگ، اگس
 گوک بوشتین انت، مہر ء اوست ء اے براہداریں ماڑی چوتنکیں شیشگ ء
 ہورت ء ہارت بُو تگ ات پمیشا، دوداء موت ء دپ ء دیگ آئی ء نمیرانیں دوستی ء
 مرادات۔

اے چونیں وفا یے، چونیں واہگے، کئے انت کہ ایشی ء بہ ماریت، کئے
 انت کہ ایشی ء رادوداء مات ء چماں بچاریت۔
 دوداء مہر ء بالاج ء راہدمانیں زندے بکشات:

بیات منی بیل ء یلاں
 زرد ء مکیمی ہمبلاں
 ٹکے چتگ جوریں بداں
 من دوداء مہران زراں

دوشی من نیم و ہدیں شپ یے
 من و پتگ ء واب بیتگاں
 واب ء بشارت بوت من ء
 آتگ منی برات برنگنیں
 دودا گوں شیریں ہمبلاں
 دودا گوں سالونکی گداں
 دودا گوں پلین کندگاں

دودا گوں میری ملگاں

دست نئے بہ شپت انت منی گورا

(بالاچ) دگراں مہ بوماں خاطرء

راستے کہ مادہ کشتگوں

سَمّی ء گوکانی اڑء

ماپہ میاراں مرتگوں

چونیں ابد مانیں فکرے، ہمے فکر نفرت ء ردوم دنت۔ نفرت بالاچ ء ہستی ء
احساس انت، گوں آئی ء وجود ء ہمدان انت۔ پہ ڈر مناں پیلگیگ جشیت۔ چون
کنت ء چون نہ کنت ہما کہ میدگوں ماہیان کنت، شدلا پیں بزگوں کہیری شنکراں،
بازگوں کپوتی ولراں، ہوکیں لدی گوں ارزناں ء گر میں لو ارگوں چلراں۔ نوں نفرت ء
چوشیں بے کچیں زرء کئے گواز بہ کنت۔ اے نفرت یلگیں حقیقت ء پشت ء چڑ وارت
کہ دودا پر چہ جنگ بوت۔ نیکی ء نشان، میار جلی ء مڑا ہداری ء چکا ستگیں بچ، پر چہ بدی
ء دست ء بیران بوت:

تو دیست کہ دودا زہر کنیں

پیم نہ بیت گوں موچڑاں

تو تیرے نہ تچکائی جتیں

سُہرنگ ء زین ء لگتیں

سُہر تو کش ء پہنات کتیں

بلے منی سالونکیں برات مہ کشتیں۔ نوں چو کہ کشگ بوت، ہفتا مردم ایوکا
آئی ء سُہرنگ ء خون ء بدل بوت نہ کنت، آئی ء جند ء مٹ کجا کیت؟ ہر چیز کہ بالاچ

ء دل ء كيت، شترى ء گندگى ء شاهيم ء تورگ بيت۔ شرى دودا انت ء گندگى بى بگر،
بلے دوئیں بہادر، دوئیں لائق ء توصيف۔

بیرگیری ہم چونکی ء ابدمانیں فکر ء انت۔ دگہ چوشیں ہچ نیست کہ چریشی ء

بالا بہ بیت۔

آمرگ کہ شپ ء نیم بال انت
بالاچ ء کمان ء تیر انت

مہر ء میربان ء رانمیران کت۔ ہمیشی ء پشت گرد ء نفرت ء سیل کن، آئی ء
مستیں چولانی بلا ہوش ء بچار۔

شتر ترا جلگی چکر بیناں
لنجمیں دریا ء بہ پر بیناں

میربان ء بیر ء چون گیت:

پہ سرگ پلین چیدگے بنداں
کاہاں ہما کوٹ ء سربر ء ننداں
من ترا گاجی کور دپاں ننیاں
سرڈ ہور بے ماں دور سریں کنڈاں
انچو کہ موکل داتگیں لنڈاں

نوں چوشیں نفرت ء چوشیں مہر چوں کیے دومی ء گستاکنگ بنت۔
 چریشاں کئے ء درشم کت کنئے؟ کجا حد کننت شری ء گندگی؟ کجام احساس ء شمر ء
 کجام ء گندگ لیکئے؟

مہر اصل ء نفرت ء پننام انت۔ بدبری ء کیننگ ہم چو ہمیشی ء ابدمان
 انت۔ ہر شئے کہ آئی ء نسبت گوں انسان ء وجود ء انت، آئی ء فکر ء انت، آنمیران
 انت، چو و ہدء، چو قدرت ء، چو گیدی ء پراہ ء شاہگانیں ہستی ء۔

مہ کن پرانی ء کہ کنت پہ تو

گوشت کہ نیکی ء بُن ءے نیست۔ کسے کہ نیکی کنت مدام پدربیت چیا کہ دست ء ستر چرپ بہ کنتے ء دپ ء بہ دئیے، گڑگ بیت۔ ایش زندگی ء پدرا نیں حقیقتاں یکے۔

علی ابن ابوطالب ء را حال اش دات کہ فلاں مردم ترا سک ایرجنت ء بد گوشت۔ آحیران بوت ء گوشت ءے کہ ”من و پرانی ء ہچ نیکی یے نہ گتگ، آ پرچہ من ء بد گوشت“۔ باز براں دل ء کیت کہ بدی تام دار ترانت، زیبا ترانت۔ بادشاہے کہ ظالم انت، لائق ء نامدار انت، کسے ہم ہچ نہ گوشت، کس سراچست کت نہ کنت، ہر کس رامپت انت۔ سردارے کہ مردوارے بہ بیت، کس یے سرداری ء پل ات نہ کنت، بزاں لائق ء شرانت۔ مالدارے کہ دست ء پہ کس ء مہ شہاریت، کس یے دولت ء پد بو ء نہ انت۔

گوشت اگس واز مندگے ء طلب ء پورا بہ کنتے بزاں پہ و تا دژ منے گیش کنتے۔ عا قلاں گوشتگ کہ نیکی بہ کن ء بہ رموش یا نیکی ہمانت کہ بزاں دریا ء کپت ء گار بوت۔ انگریز گوشت اگس نیکی کت، داد ء دہش کت ء اگس آمردم سئی بوت بزاں دژ منے گیش بوت۔ اگن دادے دئیے، انچو بہ دئے کہ راستیں دست ءے کہ دنت، چپیں دست سئی مہ بیت۔ آمردم ہچبر مہ زانت کہ کئے ء گوں آئی ء چہ شری یے گتگ۔

بنی آدم ہچبر واز مندگی نہ سگیت۔ وار ء بزرگ وڑے ناں وڑے ء نفرت ء بد بری ء ساہگ ء رُ دیت۔ کسے کہ آئی ء مدت ء کنت بلکیں دپ ء ہما دمان ء،

پرائی ء منت واری یے درشان بہ کنت بلے آئی ء منت واری، منت ء ناں بلکیں
 اچیں نفرتے ء بن گج ء کنت کہ آئی ء ابتداء انتہا ایش انت کہ آپرچہ وازدار ء من
 پرچہ وازمندگاں چیا کہ آوتی درماندگی ء نزوری ء منگ ء ہجرتیار نہ بیت۔ آئی ء دل
 ء آئی ء واری ء دومی ء سیری ء سوب آنہ انت کہ گندگ ء کاہنت بلکیں آپمیشاوار ء
 عذاب انت کہ دومی سیر انت۔ چوشیں فکرے درایانا در، پہ دومی ء نفرت ء بدبری ء
 ر ایک پرمانائیں تو انائی یے دنت کہ مدام گوں آئی ء لچیتگ۔

حانواد ہیں حد ا

چین ہم ملکہ ”ہتلی آنی“ ہمانا زُرک، شربدن، وش مَلگانی کہ ملاء بہشت
 ء حورانی تزانگ ء گجنت۔ فرق ایش انت کہ ملاء ہور، گوں وتی آسکی دیدگ ء
 کاٹاریں پونز، چوکیٹگ ء پڑیں گور ء برزیں بالاد ء قیامتے کارنت ء مرگیں دلاں بود
 پرمانت، چینی حور ہم کہمودیں دلاں سارت کننت، چیا کہ کمان میان ء تنک لنٹ
 انت، بلے الا کہ کسان قدر، سُرہمپگ پونز ء ہورت دیدگ انت بلے ایشان ء حداء
 طالع دار ہم کنگ۔ آے جہان ء ہم چہ ملاء گزء چٹ اتگ انت ء آجہان ء ہم، چیا کہ
 مئے ملاء ہورت آزیں ہور ہچیر دوست نہ بیت ء حداء نارضا کت ء بہشت ء اے
 ہورت آزیں حوراں ”ڈلگ آزیں“ ملاہانی بگل ء دات نہ کنت۔

من چین نہ دیستگ ات، بلے سئے ہفتگانی دوران ء یک چیزے کہ
 من ء دوست بوت، آایش ات کہ پیش ء گیش ء، چینی وت ء آہانی حداء، چہ اے دگ
 قومان ء ہما قومانی حداء، خانوادہ تر بُوتگ انت۔ چینی آنی قصہ کہ مرد کے کہ سرء
 وش وش نہ ات، آئی ء لوگ کوہ ء پشت ء ات۔ اے مرد ہمور وچ چمے کوہ ء آدست
 بوت ء وتی ڈگار ء شت۔ کوہ ء ہمروچی سرکپگ سک گران ات۔ ایشی ء گوشت
 کہ من کوہ ء چداں دور کناں۔ اے مرد ء کوہ ء پروشگ پنا کت۔ ایشی ء گنوکی ء
 حال چار کنڈاں تالان بوت۔ ہر کس ء آئی ء راچیوہ کت۔ عاقل ء داناہاں مردک ء

راگوشت کہ اے پد نہ بودیں کارے، بلے مردک سر پد نہ بوت۔ آئی ء گوشت کہ
منی سر ء ظلم بُوتگ ء اے ظلم مئے حداء کُتگ۔ چوشیں بلا ہیں کو ہے منی راہ ء سر ء
ہمائی ء مک کُتگ، من چوشیں نا انصافی ء نہ مناں۔ من ء اگاں ہزار سال ہم بہ
لگیت، من اے کوہ ء دور کناں ء منی کڑا سگانی ز مانگ ء اگاں اے کوہ دور بنیت
ہم بزاں من سو بین بُوتگاں۔ حداء چارت کہ اے مردک راست گوشتیت۔ ایشی ء
گناہ چی انت کہ بلا ہیں کو ہے من ایشی ء راہ ء سرا مک کُتگ۔ حدادل ء شرمندہ
بوت ء وتی کستریں حدابان ء حکم ء کت کہ کوہ ء دور کن ات۔ کوہ دور کنگ ء
مرد ء راہ پاچ کنگ بوت۔

تاں روچ ء مروچی چینی ہے جبر ء گیر کارنت کہ گنو کے ہم کو ہے ٹیلینت
کنت۔ نوں بگند چینی حداء خانوادہ ہی ء کہ چمان ء تر مپے آپ مان ات، شر ء گندگ
ء زانت، مردک ء رانا فرمانی ء سزا دیگ ء بدل ء وتی ردی ء مارت ء بگند ہے
مردک ء خانوادہ ہی ء کہ چوشیں بلا ہیں کار ء کنائینگ ء رند کہ کو ہے آئی ء واہش ء پدا
ٹیلینگ بوت، ناں آئی ء پیغمبری ء دعویٰ کت، ناں حدائی ء۔ ناں سردار ء میری یے
زرت ء ناں شے ء قلندرے بوت، ہما دہقان ء دہقان۔ مئے گور ء چوش نہ بیت۔ مئے
حدائے بکنے یا ہندو، یہودی ء عیسائیانی، مصری، یونانی یا رومنانی کس وتی گوشتناں
پشومان نہ بیت ء مئے گنو کے کہ ہفتاد کار یگر ء زورے ماں بہ بیت، چوشیں و ہاں نہ
بوتگیں کنت یا شے ء قلندری یا سرداری ء میری گیگاناں زوریت۔

پہ شفاں کو ہیں چوٹو اں عیب انت ا

سیاسی، راجی ۽ معاشرتی دود چو کہ گوں انسانی فکر ۽ همروان انت، پمیشا قومی ۽ اجتماعی زانت مدام چمیشاں قوت زوریت ۽ ردوم گپیت۔ معاشرتی رسم بہ بنت یا سیاسی، جغرافیائی ۽ علاقائی ضرورت، وت ماں وتان ۽ اڑ ۽ کڑ بہ بیت یا گوں دری قوماں جنگ ۽ جنگ، ہمے وڑیں حالتاں اجتماعی زانتی ۽ دروشم ۽ قوم ۽ راجے ۽ فکری دیمپانی کُتنگ۔ گو سنگیں صداں سالاں بلوچ ۽ راوتی ہست ۽ نیست یاوتی شر ۽ گندگ ۽، وتی کم توانی یا طاقت ۽ احساس، ہمے رنگ ۽ چا گردے ۽ بُو تنگ۔ دود ۽ ربیدگ ۽ مروچگیں دروشم یک اناگت ۽ دیمانیا تگ۔ ایش مدان، مدان ۽ قوم ۽ راجی زانت ۽ فکر ۽ ہم گرچ بوہان ۽، اے قد ۽ رُستگ۔

مروچگیں تاریخ نویس حیران انت کہ چا کر شے مرید ۽ دشثار ۽ پرچہ پلیت، جاڑ و جلب پے جبر ۽ وتی بچ ۽ سرا پرچہ گڈیت کہ آئی ۽ ریش ۽ دست جنگ انت، پہ گوہر ۽ ہر ۽ اں تاں سی سال ۽ پرچہ فتنہ یے برجہ بیت۔ سَمی ۽ چاریں گوک ہلکے ۽ سوچگ ۽ سوب بنت، نلکے برباد بیت۔ صداں انجیں واقعہ انت کہ مروچی بلکیں آہانی فکری مانا دیگ آسان مہ بیت بلے پہ ہما و ہد ۽ بلوچاں ایش انچو بوہگی اتنت کہ بُو تنگ انت۔ آ کہ عیب بُو تنگ انت، عیب انت۔ راج ۽ ہر کیے ۽ چما عیب ۽ وتارادرشم کنگ ۽ فکر کُتنگ، ہمائے کُتنگ کہ کنگی بُو تنگ، ہمائی کُتنگ کہ پولنگ مہ بیت، میاری مہ بیت۔ ہر ہما کرد تری آ کشت ۽ خون ۽ سوب بُو تنگ، اگن پہ راجی فکر ۽ ردوم ۽ یا دود ۽ ربیدگ ۽ برجہ دارگ ۽ بُو تنگ، توصیف ۽

کرزنگ۔ ہے عمل، ہے فکر یا ہے کرد مروچی بلکیں ناں شرگندگ ء کانت ء ناں
 کس آہانی پہریزگ ء پلہ مرزی ء کنت، بلے آہانی شر ء گندگ ء فیصلہ باید نہ انت
 مروچی بہ بیت۔ اے کچ ء کیل ء حق مروچگیں بلوچ ء نہ انت، چیا کہ اے پرک ء
 پیر ہما عہد ء مردمانی بونگ۔ آہاں وتی ہے عمل ء راوتی ہما و ہد ء شر ء گندگ ء شاہیم ء
 تور اتگ ء آوان ء دوست کتگ یا نادوست۔

چا کر ”ڈروگے پہ مانا“ بندیت، پہ پندل شے مرید ء دشتار ء ”پلیت“۔ چونابا اے
 تران شاعر ء اگازریگانی دپ ء وش انت یا قصہ خوانانی ء، بلے تاں چا کر ہست انت،
 پہ ”چا کری“ زانگ بیت ء شے مرید پہ در منگی، بزگی ء لغوری۔ شے ء ہفتاد ء ہفت
 بند ء داغ دیگ ء تاں زندگ ات پہ وتی کرد ء پشومانی، پرانی ء بے براہ ات بلے
 چا کر ء کرد پہ چا کر ء ہم مزن مردی یے نہ ات۔ شے پہ وتی افارگاں میاری
 ات۔ پرچہ وتی دشتار ء بخشات؟ پرچہ روایتاں پدی گشت؟ پرے جبر ء کہ ”شے
 دادن ء بند نہ بیت“، آئی ء اے قول چیا دات کہ آئی ء حانی ”درکار“ نہ انت۔ آئی ء وتی
 میان ء کمان بہ داتیں، سیوانی تیغ ء ندرکتیں، آوتی بارگیں بور ء برہڑی تازی ء
 سر بگوستیں۔ کئے چوش کنت کہ شے ء کتگ، کئے وتی حقیں دشتار ء ”بخشائیت“؟
 شے گوشتیت من وتی لبزنہ وارنگ، بلے آئی ء گوں ہے قول ء سبزینگ ء گوں حانی ء
 وتی زبان وارت ء اگن آپوشیں داد بخشے کہ چا کر ء دیوان ء کتگیں قول ء نہ دارگ،
 پرانی ء عیب انت، گڑا گوں حانی ء کتگیں عہد ء پروشگ ء آئی ء ہم کس شر نہ
 گوشتیت۔ نوں آئی ء افاراں پرچہ جہانے سرازرتگ۔ چا کر ء زنگ ءے ماں
 دپ ء انت، کپتگیں جبر کنت، وت گزیت ء دگہ صد دل گریو اسینیت، منہ نہ انت
 کسے دپی جستے بہ کنت ءے، ایررچیت :

نیم شپی پاساں ہمدلیں بیل اوں جست گرانٹ
شے تراچی انت زیادہیں افاراں جنئے؟

شپ کہ چار پاس انت ہمتلی اومانان زراں
گمزدی بارے من چھے ہجراں زرتگاں
زیل ء زمزیل انت پہ منی گٹ ء کپتگ انت
آہنی پلک انت گوں منی بالاد ء جرٹنت
نئے جرٹاش زیرنت نئے دودنٹان اش چست کنت
لیڑہ اش جونگیں پہ دلے ناکا میں برنت

چاگر ء پہناتی منا کاٹارے جنگ
تازگ انت ٹپ، گمگماریں درد کنت
پہ کسی داروگ ء مرہاں دراہ نہ بنت
ٹپانی درمان حائل ء پلےیں کنگ انت

چرے ستیں کرداراں، شے، چاگر، حانی کس چہ کس ء باج نہ بارت۔
کس بے عیب نہ انت۔ شے ء پریات صداں سال ء رند ہم، گوشاں دیر نہ انت۔
”چاگری کوہیں خاطر“ ہم نوں کس ء پہ چاگر ء ایرجنگ ء میاریگ نہ کنت ء ناں
حانی ء بزگی ء کسے بے ترانگ بیت ء ناں آئی ء چہ روایتاں یاگی بوہگ ء جبر

ایر برگ بیت۔ شے بچارے، جنوزامی زارہانے بشکنے، درد دل و روت،
بلے وت گلاہی بے گندے گوشتے چرائی و آدیم کس نہ انت :

چاگر پوانکہ شر تر انت
کاٹار و مشتے تنگنیں
سرداری و نامے پریں
پاگے دو تیچ و مستریں

(بلے) ہردیں بلوچی جہیر وواں
من ہم وتی بوریں بہاں
چکینتگ و نیام و جتہ

آ گوں ہزاراں چڑی
من گوں وتی ہمزادگاں

اچ من گبرے زیات نہ این
آ چاگر انت من دی شے آن
من ہم بدیں مردے نہاں

چاگر و بلوچی نہ کت، کسی خاطر و نہ گپت، شے بزرگ کت بلے حانی و
بگند، آ ہم چہ راہ و ردانت۔ کجام سوری زال و چم مدام راہی انت پہ دگرے و، پہ

ساریء نام گپتیں دشتارء۔ کئے انت وتی کل، وتی نامی نیں جودء پلہ دنت ء دارء
 ڈنگراں پڑیت۔ چاکر، رندء قوی نیں سردارانء، چیء دوست ئے نہ بیت، مرید
 ء مٹ ئے نہ کنت۔ کجام مرید؟ لگور، بے وفا، بے وس۔ مریدء اے نزوریاں آ
 چے مانا یے دنت؟ چے نامے دنت؟ وتی کل ء ہر شے پہ حانیء درآمدت۔ ہج
 ئے مان نئیت، دگرے ء عہداں نشنگ:

چاکر تئی سہر منا زرد کی گو مزیک ء ورا انت
 چاکر تئی شارمنی گورا روک بیت انگری
 چاکر تئی ورد منی دپ ء جور بنت کچلی
 دل گنوک انت کہ پمانو جوان ء زریت
 دل گنوک انت کہ گوں منا جیڑیت چمبری
 چموں پہ حج ء نیمگ ء پیداک انت مری

آئیء زندء ہر دمان، ہر ساعت پہ مریدء انت، آواے جبرء چیر نہ دنت، کسی
 پروائی نیست، روایتانی یاگی انت، بلوچ جنکے لچ ئے نہ داریت:

روچے سرمئی سنگین ء
 اود ماں چاکرء ماڑی ء
 برزء ماں سری شہر بندء
 نشنگ سرمئی دل تنگ ء

کوشاں کش اتگ بیگاہی
 نوداں شنز اتگ بانگواہی
 دل بریں زہیر نیلنت

کپتاں تڑانگاں شے بیگاں
 ارس گلگل انت ماں چٹاں
 جہل ۽ مسک ہواریں جیگ ۽

حائی انگت دو دست ۽ دیماروت۔ ناں پہ وت ۽ میارے گلہیت ناں پہ
 دگری ۽۔ ریے اندیم نہ کنت۔ مرید ۽ مستاک ۽ رند ۽ قوی نیں سردار ۽ بخشائیت :

دست ۽ سنگہاں سیوی ۽
 پاد ۽ مارسریں پادینکاں
 گوش ۽ گراں بہائیں دراں
 پونز ۽ پٹک ۽ گزانزیرگاں
 کنڈیرگاں کوانٹ بہائیناں
 جان ۽ جامگاں نرمیناں
 کل گوں سی ہزاری گنجاں
 چاکر گوں سلاہ ۽ سنجاں
 انگت سر منی قربان انت

شے ء کئے میا ریگ نہ کنت۔ جُڑ، نود، سمین، گل زمین، پرائی ء نظر ء ہر
 یکے پہ تڑن، پہٹاکور، آئی ء چاریت ء چیر ء بروتاں چکندیت:

نوداں دلی دروہے گنتگ
 گپت اش منا ماں بیدہاں
 مینت اش منی لوہیں کماں
 جان ء ہزار وسیں گداں
 نمی ء سارتیں جیہڑاں
 گوارنت ء پیش گڑد کنت

شے زانت کہ حانی دل ء قہرانت۔ شے چہ وتا ژندانٹ، وتی میار ء
 زیرگ ء تو ان ئے نیست:

حانی من ء تیراں مجن
 شلیں نہاں ماں ڈوبر ء
 اے رنگ منی ساہ نہ روٹ

زیر تو وتی جو دء جگ ء
 لانک ء دو گوشیں خنجر ء
 شل دے منی راستیں کش ء
 ہون ہلگان ء رچنت

پہک کن گوں شار ء دامن ء
 دست گوں زباد ء سنگہاں

ہنی رجیں موردانگاں
لیٹاں ہما ہند ء کپاں
حانی تئی کل ء دپ ء

سہسی کہ بیانت دزگوہار
شاری ء دابانی شلی
لڈوکیں دریں مہلسی
ماہیں مدی ء مہروی

اچ تو ہے پول ء گرنٹ
”شے ننگریں کئے ء جنگ
کسی بدی ء آ نہ ات

اچ وت میار ء دیر بہ کن
شے پہ شپانی ترگ ء
ماں گوں میار ء پل اتگ
میر چاگر ء بور ء جنگ

بی بگر قند ہار ء میر ء ماہیں جنگ، درد انگیں بانک گرانا زء بڈ ء جنت ء
بلوچستان ء کاریت۔ رندانی دژمن، میر گوہرام ء باہوٹی ء میار نہ کنت، چیا کہ ناں
باہوٹی میار انت ء ناں باہوٹ ء دارگ، بلے میر گوہرام ء لوگ ء نان ء نہ وارت،
عیب کنت کہ نمک حراب بیت:

یک گورے آتکنت تال پُلابانی
 یک گورے آتکنت ران گرانڈانی
 ناں من وارت ء ناں منی دوست ء
 گیشتر ماں تالانی بن ء اشتنت
 کمتر ماں امبار ء بن ء ریبتکنت

لاشارائی دژمن، میرچاگرء گوہارزتک، کلامانی بی بگرء باہوٹ کنگ
 مزن مردی یے۔ میرگوہرام اے جبرء ناسہی نہ انت کہ مروچی نیں باہوٹ میریں بی
 بگر، باندات ء دژمن انت بلے مورک ء نہ مجینیت، ترپشیں ترانے نہ کنت، چیا کہ
 عیب انت :

بیا کہ بیاہاتے میر بلوچانی
 دائم ء سوری شاداہاں باتے

میرچا کرگوں میرگوہرام ء جنگ ء انت، بلے انگت نیکیں واہگ داریت
 ء سیت ء تاوان ء ہمراہداری ء شان ء کنت، چیا کہ آعیے نہ انت، مزن مردی یے :

من ہما رند ء بارگیں بوراں
 گاہے سواراں ء گاہے پاداناں
 گاہے گوں سیتان انت منی بالاد
 گاہے تئی تاواناں شریداراں

رندؔ لاشارؔ جنگ انتؔ شدتؔ کشتؔ خون انتؔؔ مزن مردیؔ
 لغوریؔ تزان انت بلے چاکرؔ دیوانؔ شاعرؔ اگازیک پہ میر گوہرامؔ ناشائستہ نہیں
 لبز نہ شکسا انت۔ میر گوہرامؔ ”پل گدیں“ گوہرام یا آئیؔ لشکری آنؔ ”وکاب“
 گوشنتؔ چیا کہ دژمنؔ کشگ عیبے نہ انت بلے آئیؔ ایر جنگ عیب انت :

بل ات رنداں وتی مراگاہؔ منگہاں
 در دپیں کاڑانی کنکؔ ہمزانیان
 بگ وکاباں چہ سینگؔ کونڈاں بوتنگ انت
 پل گدیں گوہرامؔ چوگاں رمبینتگ انت
 بلوچ روایتاںؔ گیشتر من شاعریؔ بلوچانی مغل حکمرانؔ ہمایونؔ پلہ
 مرزیؔ دہلیؔ سراسر ارشؔ جنگؔ بہر گرگؔ جبرمان انت۔ اے روایت چہ حدؔ
 راست انتؔ گوشگ نہ بیت۔ البت چوش نہ کہ شاعر ہرچی گوشیتؔ راست
 گوشیتؔ کمؔ گیش کنگ شاعرؔ اگن عادت نہ انتؔ آئیؔ منیل انتؔ باز رنداں
 دز وگیں روایت ہم شاعریؔ ہوار بنت۔ ہے دز وگ شعراں دہلیؔ فتحؔ جنگؔ
 نقشہ چوش انت کہ سوری فوجاں یا ہما کہ ہمایونؔ فوجؔ مقابلہؔ ساڑی بوتنگ انتؔ
 یک اناگتؔ رندؔ لشکرؔ نیمگؔ لیٹ گتگ :

دیر نہ بیته داں دمؔ دہکے
 آپؔ شیر بیته داں دماں یکے
 مس نظر کت گوں ریدگیں چٹاں
 پلوے میرؔ لشکرؔ پر شتہ
 دنزاچ میرؔ بیرکؔ گوستہ

چہ جنگ ۽ میدان ۽ پدی گردگ پہ بلوچاں عمیں جبرے ات، پمیشابی بی
 بانڑی ۽ وتی نہہ تلیں باہینک بوریتنگ ۽ بلوچان ۽ پہ تزن گوانک جنگ کہ شاموتی
 لجاں یلہ دنت ۽ کجاروتت؟ چوشیں حالتے کہ بلوچ مات وتی باہینکاں بوپروشیت کہ
 ایش چہ جنگ ۽ پڑ ۽ دررؤکیں ورنابانی دست ۽ زیب دینت کہ وتی لجاں دست
 گیراں دیگ ۽ شرم نہ کننت، چوشیں ساعت پہ کوہیں چوٹواں چوں عیب نہ انت۔
 ورنادیماکنزنت، سوریانی گونڈلاں ماں سینہ ۽ زورنت، آہانی زہماں ماں وتی جائیں
 کوپگاں دارنت ۽ جنگ ۽ سوہین بنت:

گر کنت رنداں پہلوانیناں
 مس سرا میربان ۽ مرید آتکنت
 بوراں گوں تاسیں دورواں اشتنت
 گوں پدی راپچیاں مرطوکیناں
 زہم جنگ رندگوں بارگیں بوراں
 جیکہ بلوچاں للوویں جاناں

پہ جنگ ۽ چوشیں بلاہوش پمیشا کہ شگاناں سوتکنت۔ ناں پہ تچگ پہ
 بلوچستان ۽ سربوت کنت ۽ ناں بے جنگ ۽ وتی لجاں اش چہ بدان پھریزگت
 کنت، پمیشا آواں ہما دوست کت کہ پراہاں عیب نہ ات۔

بیرگیری بلوچ ۽ جوہر انت۔ باہوٹ ۽ دارگ آئی ۽ ننگ انت، ہمراہ ۽
 ہمراہداری آئی ۽ غیرت انت۔ گوں حونیاں صلاہ ۽ ہمکوہگی عیب انت۔ شمس الدین
 وتی باہوٹ ۽ دیمپان بوت نہ بوت، میاری ات۔ اللدیار ۽ وتی لوگ ۽ پترتگیں مردکے،

آئی ءِ دژ منانی دست ءِ دات ءِ جنائینت، خطاوارات۔ ابوالخیر ءِ ہمراہداری نہ کت،
 شگانی بوت۔ گژ وچنوء، گوں وتی برات ءِ خونیاں صلاہ کت، ملامت، بلے آئی ءِ
 جد مادریں گہار ءِ وتی برات ءِ بیرگپت، لائق ءِ ستاہ انت:

بیرگ ءِ بیتے شمس الدین گڈی اللہ یار

باجو ابوالخیر ءِ چیدگ ءِ سنگ ات کت سوار

گژو ءِ چٹو ءِ چورہ ءِ بے ماتیں گوہار

تاں ہفت پشت ءِ ترا لگتہ پولنگ ءِ میار

بلوچ ءِ دود ءِ ربیدگی فکر ءِ پہ بلوچ ءِ انچیں چا گردے ودی کتگ کہ مدام آ
 وت ہما چا گردے بندی انت ہم ءِ سماروک انت ہم۔ اے ہے فکر ءِ تاثیر انت کہ آئی ءِ
 دود ءِ ربیدگ، آئی ءِ معاشرتی روایتانی بدل کنگ آسان نہ انت۔ اے ہے فکر ءِ
 برکت انت کہ خون ءِ بیرتاں پپتک ءِ نپتکاں روت۔ چو کہ سنگ آپ ءِ رہ ءِ نہ
 ریزیت، پختہ تر بیت، ہے رنگ ءِ بلوچ ءِ بیر و ہد ءِ پاد لپاشاں گار نہ بیت، بلکیں چو
 لسٹیں آہوگ ءِ مدام دودنتان انت ءِ پدا آچوں وتی بیر ءِ یلہ بہ دنت، کسے ءِ کسانیں
 شے یے دست ءِ بروت آپدر دبیت، ہر جاہ ءِ ہر کجا پٹیت ءِ لوٹیت نئے، گڑا عاریفیں
 پت ءِ برات ءِ خون چوں گار بہ بیت:

کس گبرے پہ گاری ءِ نیلیت

من وتی عاریفیں پت ءِ خون ءِ

چوں بلاں گوں دژ منیں مرداں

بلوچ خون ۽ بیرہم پہ میار کنت۔ بے لہجیں کار پرانی ۽ بے براہ انت۔
 بے توار ۽ دژ من ۽ سراسر ۽ بے براہیں کردے لیکیت چیا کہ بیرگیری ۽ لغوری یکجا
 نہ بنت۔ ”مڑا ہانی مرد کشیں“ بالاچ پہ دوداء ۽ بیر ۽ گوں بلاہیں ٹکے ۽ جنگ دنت، بے
 ہے مز نانا میں بالاچ ایشی ۽ پہوت ۽ عیبے نہ زانت کہ چو دڑیں تو لگ ۽ ”ایردنت،
 بی بگر ۽ براہندگاں جنت ۽ تچیت پمیشا شگانی بیت۔ گوشت اش پرچہ وتی ڈیل ۽
 آزار دئے، ترا مردی کینگ چوں بڑا ہیت؟ ترا یات انت کہ آشی تو گوں جنگ ۽
 تو پی ۽ پد پرشت ۽، ٹچک ۽ راہ نہ بوت؟ تئی پشت ۽ گونڈل رتک انت،
 شاباش انت جنگانی نقیبو ۽ کہ ترار کینت ۽۔ توئے بالاچ:

بڑے چو دڑیں تو لگاں

واب ۽ کشتے براہندگاں

حال دئے ۽ نیں بیا پہ مڑ ۽

ورنا شہ کلاں در کپنت

نیکہ ترا یکجا جنت

ماں دہکہ ۽ مٹ ات مناں

بلے بالاچ ایوک انت، آئی ۽ جنگ گوں تیوگیں ٹکے ۽ انت، چوشیں
 و ہداں آئی ۽ شگان نہ سوچیت۔ روایتانی زور اکیں ڈگار دگہ روایت رودینیت،
 دگہ نقشے مان جہان ۽ کلّیت۔ بالاچ وت ۽ ملامت نہ لیکیت، بلے چوشیں لاپ
 سوچیں شگان ۽ جواب چے بوت کنت:

من جنگے نہ داتوں تو لگی
شیری ء بورینتوں بدی

نئے بور بستہ ده صدی
نئے لشکرے سیاہ ء بزیں

من گوں وتی عیشی سرا
ہر شپ چو بشامی جڑ ء
بندان ء کایاں پہ مڑ ء

بالاچ نیکی ء شکل ء بدی ء خلاف ء سرین بندان، بلے بے وس انت۔
آئی ء تیوگیں خاندان، آئی ء ٹک، گوں آئی ء نگریں برات، دوداء، بی بگرے
گونڈلانی دپار بوتنت۔ ہلکے برباد بوت، علاقہ بے ستک۔ آئی ء ہماوہد یادانت
کہ دودا کونڈاں کپیت، آئی ء گیر کیت ہما ساعت کہ آئی ء برات، چہ سہرنگ ء
جہلاد بیت، حوناں لیٹی بیت۔ آئی ء گناہ نیکی ء پلہ مرزی ء بدی ء خلاف ء جنگ
ات۔ برات ء بے گناہیں موت آئی ء کونجی کنت، چچ رنگ ء آرام گپت نہ کنت:

تڑان ء کاہاں چہ در ء
کلان ء گنداں دپ سر ء

بچان گنداں شینگل ء
 آہیزگ انت روج ء سر ء
 بوراں کہ گنداں بستگ ء
 جوانیں جن ء موخاڑو ء

حل بیت ڈیل منی ملگی
 حل بیت ء مومی ء رچیت
 ماں کوری کہیری انگراں

پہ بلوچ ء دزوگیں مزن مردی کہ آئی ء آسر کشت ء خون بہ بیت، عیب
 انت، بلے بیر ء نہ گرگ چد ء گیشتر۔ اے بوت نہ کنت کہ کسے گوں وتی حونی ء ہم
 لسان بہ بیت۔ صلح ء تران ہما و ہداں بیت کہ گز کنٹگ پر بہ کنت ء مار پاد بہ
 رودینت یا بوجی آپ ء بدل ء ریکاں شتاں بہ بیت یا جنگلی شیر لاہو بہ بیت۔ چوشیں
 و ہدے کدی کیت:

کپودر ہم نشین ء کرگزاں بیت
 اگس آہو گوں شیر ء ہم تزان بیت
 پلنگے اُشرانی ساربان بیت
 اگس سیمرگ گوں ڈالاں چراں بیت
 وروکیں گرک نگہہ پان ء پسان بیت

شِنِکَ ءِ مِیشِ گوں بَرَّ ءِ شوشگاں بیت
 شگال مُرگ ءِ کٹوانی شوآن بیت
 اگس پِشی پھ پیگ ءِ پاسپان بیت
 اگس آچش گوں پمبگ ہم لسان بیت
 شپ ءِ بیست ءِ نہم گر ماہکان بیت
 حشاش چو ڈاڈر ءِ کوہ ءِ کلاں بیت
 انار چو آرزن ءِ دان ءِ کسان بیت
 زِر ءِ آپ حشک ءِ راہ پھ گردگاں بیت
 اگس دریا پما ڈٹاں تچان بیت
 اگس عقرب گوں پور ءِ جی ءِ جان بیت
 منی بغض ءِ حسد اوداں زریان بیت
 پدا منیگ ءِ تئی سہل ءِ تزان بیت

بیرگیری قتل ءِ خون ءِ نام نہ انت، ایش بدی ءِ خلاف ءِ نیکی ءِ دشنامیں
 جنگ انت۔ ایش حق ءِ پلہ مرزی انت، مڑاہداری ءِ عزت ءِ نشان انت۔ بالاچ ءِ
 بیرگیری ءِ فکر، آئی ءِ ذات، آئی ءِ وجود ءِ بہرے جوڑ بوت کہ ہر بلوچ انچیں حالتاں
 ہمیشی ءِ ماریت ءِ ہے فکر ءِ پھوت ءِ لیکیت۔ بالاچ ہر شے ءِ را، ہر فکر ءِ را نیکی
 ءِ بدی ءِ شاہیم ءِ توریت۔ نیکی دودا انت، بدی بی بگر انت ءِ ہر شے کہ گوں بی بگر ءِ
 نسبت داریت، آبدی انت، حرابی انت، فتوران۔ ہر شے کہ ہے بیرگیری ءِ

نمیرا نیس جذبہء نشان دنت، نیکی انت، بالاچ انت۔ بالاچ ۽ گونڈل اگن ترس
 ۽ نشان دینت، ایوک ۽ پہ بداں، پہ نیکاں ناں۔ شپانی پاساں ہم بالاچ ۽
 دڑ ہلگ بداں ڈاہ دنت:

آ مرغ کہ شپاں نیم بال انت

بالاچ ۽ کمان ۽ تیر انت

عیب ہما انت کہ کسے پہ وتی حقانی ساتن ۽ بے میار بہ بیت۔ وش نہ انت آ
 دمان کہ پہ وتی عیشی سر ۽ پہریزگ ۽ کسے گوں خونیاں ہم نیا د بہ بیت، چیا کہ چوشیں
 و ہداں بلوچ ہما کنت کہ آئی ۽ پیریناں کتگ، ہما کنت کہ حق انت:

آ مرد کہ حونان گرنٹ

انگار چہ زالان کنت

پہ دژمنان نیش دژشت

سانگ ۽ نہ زورنت دژمنان

پنٹاں چما جوریں بداں

حق ۽ باطل ۽ کش ۽ چیل داخی انت، نمیران انت، نیکی ۽ بدی ۽ ہلاں نہ
 بو و کیں اے جنگ ۽ بلوچ ہرچی کنت، شر کنت:

من گوں بداں انچو کناں

مید کنت گوں ماہیاں

بز گوں کہیری شنگراں

باز گوں کپوتی و لراں
 گرک گوں مزن چیدیں جزاں
 گر میں لواری گوں چلراں
 ہوکیں لدی گوں ارزناں

میر کبرنوک سورانت - دستانی ہنی ئے کوہن نہ انت، سورء گداں
 پولنگ نہ چنگ - حال کیت، پردیں حالے کہ میر محراب ء چہ سراوان گوں ہفت
 صد گچینی ورنہاں ماں شانتگ ء فقیر داد ء ہلک ءے لٹیتگ - باہو ء کورء آدم،
 ملورانی بگ اش ہم جتگ - صد بگال اش پل اتگ ء صد دختر اش بندی کتگ -
 محراب زوراک انت، تمر دانت، بلے میر کبر ء ہسا بگ ء جنگ ء پلگ ء رند، آئی ء
 بے کچ ء توت ء روگ میر کبر ء شگانی کنت، پرانی ء عیب انت - کبر بنت ء
 ورنہاں جم جنت، جنگ ء سرین بندنت - کول ء ہر کس تاب ء تیچ وارت، آ
 چارانت کہ میر کبر ء رند آ کجاوتی گیناں بدارانت، کئی سا بگ ء سرا ایر بہ دینت -
 لوگ بانگ ہچگی نہ انت، چیا کہ جنگ ء آسرا کئے نہ زانت - مکہیں مات کہ
 روایتانی ڈیکی انت، آئی ء پر مہریں دیدگ نودی شلنت، بلے آوتی تنگوئیں بچ ء
 موت ء دیمپانی ء روگ ء منع نکنت - پرانی ء اے جبر پردی یے نہ انت کہ
 میر کبر، آئی ء تاسفیں بچ، ہلک ء مڑا ہداریں سروک، سکلیانی دیمپان، جنگ ء
 جنگ بیت - آئی ء پردی ء جبر ہما بیت کہ چوشیں رستگیں بچ ء موجودگی ء کسے آئی ء
 ہسا بگ ء بہ پلنت، ہلکے بہ جنت، بندی ببارت - ہمیشا ہے مات آئی ء رابے عملی یا
 لغوری ء بدل ء بہادری ء مزن مردی ء سکین ء دنت -

شیرات پہل انت منی چراغ
 بے بند ء بے مالاں میا
 نام بلوچ ء نوک بیت
 قبر پیرک ء ہمسبوه بیت

اگن آئی ء بچ سو بین مہ بیت، لغوری پیش بداریت، گڑا مڑا ہداری ء بلوچ
 ء گہیں شان کہ میریں کمبر ء دژوشم ء آئی ء دیمانت، آئی ء بدل ء بدنامی ء بے عزتی ء
 سیاہیں پولنگ یے مانیت۔ چوشیں دماناں ہر شے زیان بیت، ہر فکر حا کاں ہوار
 بیت۔ ملک مردی، ہمساہگی، بہادری، مزن شانی کجاروت ء گڑا کمبر ء رودینگ ء
 مثال چوہما زہریں کرگ ء آپ دیگ ء سمارگ ء بیت کہ بے موسی ء ردیت، ہما
 کہ بچ درد ء دوانہ انت:

نریان ء تیلایاں بستگ انت
 گریونت ء افسوز ورنٹ

بندی گر حاران روانت
 (گڈہ) من پہ تئی رودینگ ء
 زہریں کرگ آپ داتگ انت
 بے موسی ء رستگ انت

مات ء واہگ پہ وتی بچ ء ہچبرایش نہ انت کہ آسکیاں کو پگ دات مہ
 کنت، حق ء حق مہ گو شیت، پرانی ء پلہ مرزی ء سرین بند مہ بیت۔ بچ مات وتی
 بچ ء کوش ء وش نہ انت۔ کئے انت کہ پہ وتی بچ ء چوشیں فکرے بداریت، بے ہے
 مات گوں صداں سکی ء سوری ء رودینگ ء ساٹ اتگیں بچ ء گو شگ ء انت کہ برو

زوراک ء مقابل ء بوشت، نبا کنئے لغوری بہ کنئے، نبا کنئے کہ تئی ہمساہگ دست ء
 بدان زیان بہ بنت ء اگن سو بین ء بئیت ہما ساعت چارگی انت، وئشیں و ہد ہما بئیت پہ
 مات ء، پہ پت ء پہ گو ہار ء ء پہ لوگ بانک ء، پہ ہلکے مردماں۔ بے جنگ دوسر
 داریت۔ اگن بند یگ بیا انت ء میر کبہر ہے وڑالاں بوروت:

بندی بیا انت گر پدا
 نند انت منی کل ء دپ ء
 دیوان ماں شاہی کاپر ء
 جنگ ء حکایتاں کناں
 بند یگ گوش ء کند کننت
 تئی کوش ء توصیف ء کننت

پیراں دو بر و رنا بیاں
 موتک ء بدل نازینک کناں
 ڈہل ء دمامہ ساز کناں
 چاپ ء ہلو ہالو کناں

ہپت روچ ء شاکامی کناں
 نوکیں سر ء گواپے کناں
 بوہ ء دُنے آتار کناں
 سر زیادہیں سانگے کناں
 تئی مٹ ء دو بر پیدا کناں

لَہ گرانازہ جو دانت۔ گرانازہ پتہ آئی بچ گوں وتی کوہنیں دژمنی
 توپی جنگہ ساڑی بنت۔ زامات، لَہ، ہم پراہانی کمکہ سرین بندانت۔
 جنگہ گرانازہ پتہ بڑات کُشگ بنت لَہ پٹی بیت۔ بلے کسے دروغیں حالے
 کاریت کہ لَہ چہ جنگہ پڑاتنگ۔ گرانازہ پے جبرہ کونجی بیت۔ پتہ بڑات
 خونانی وڑالاں شتنت، مزنیں جبرے نہ انت، بلے آئی جو دہ چہ جنگہ میدان
 تچگ انجیں جبرے کہ بچ رنگہ سگ نہ بیت۔ نوں گوں چوشیں مردے چوں
 تیوگیں عمر گوازیںگ بیت۔ آچوں گرانازہ بچانی پتہ بہ بیت۔ لَہ گرانازہ خاطر نہ
 بوت، آئی گرانازہ تنگوئیں بڑات پرمڑاہیں پتہ خاطر نہ بوت، ہمے گرانازہ تاں
 پیری نیں روچہ پھر بستگ ات، گوں وتی دژگوہاراں وتی جو دہ بہادری نہ ترسی
 تران کُتگ ات۔ نوں گوں آئی تچگہ حالہ آئی دلہ چے گوزیت:

پہرمن بستگ پیری نیں روچہ

گوں وتی جانی دژگوہارکاں

کیت تئی شیری کشتنہ احوال

گوں سری ورنہاں تلانگیناں

پہ گرانازہ آئی پتہ بڑاتانی کوش یا وتی لوگ واجہہ شیری موت
 تورناک نہ بوٹگ ات، چو کہ اے کہ کسے بگوشیت کہ لَہ جنگہ تنگ۔ لَہ
 کوش پدردی چہ رنجہ چوشیں دائی کونجہ گران تر نہ انت۔ آئی موتک کُتگ
 ات، پرسہ پترہ نشگ ات، بلے پہ شانے ہمے تاوان قبول کُتگ ات:

نہہ تلیں باہینکاں بو بوریناں

درکناں پراہ کنڈاں کڑولیکاں

گوش بنانی پارستگیں دڑاں

دڑستاں ماں زیا نیں حقہے شہیاں

سر مصیبتیں میڑھے ننداں

بلے لغوری، بے دلی، پہ گرانازہ جو دہ، ناں۔ اے تھلیں شگان، اے
 ترپشیں ٹاکورسگگ نہ بیت۔ ایش پہ گران ملّیں گرانازہ عیب انت۔ چونیں
 پر عیبیں جبرے کہ لّہ۔ پہ ووت ء شاتک بوت۔ آئی ء بہادری ء بدل ء لگوری دوست
 کت۔ آئی ء پہ ادارکی زندگی ء شان ء مڑاہداری ء موت امبازاں نہ گپت۔ آئی ء
 گوں گرانازہ براتاں ہم کو پگی نہ کت۔ آئی ء تنگوئیں برات، لّہ ء دیم ء
 ریٹو بوتنت، چراہانی چوٹواں خون گلگل ء رتکنت، بلے چوشیں گرانیں ساعتاں لّہ ء
 دغادات، پدکنزت۔ بلوچ ء گھیں جنک، گرانازہ، چوں ہاگ دپیں، لگورے ء
 لوگ بانک بہ بیت، عیب انت:

لّہ منی لاپ ء لیٹ جنگ ماری

شیر منی دکانیں گوراں متگگ

پر منی کونشیں زان سراں رست ء

لّہ منی سہرانی پت ء برات ء

تاں سلات ء ء محشر ء روچ ء

رند ء لاشارہ جنگ ء یک نیمگے بازیں روایتاں ردوم گپت، دومی نیمگا
 بلوچ ء فکری تکانسری یے دیما آورت۔ آئی ء مزن مردی وتی جاگہا، بلے ووت ماں
 ووت ء کشت ء کوش ء برجادارگ ء ردیں دودہ آ تیوگیں دور ء راوتی ہرجان
 جت۔ وٹیں عہدے ات۔ یک نیمگے میرانی مراگاہ، براہندگی ء مزن مردی، دومی

نیرگا سنجیں تازی، سبزیں تل، سیوی و مولاء دل سریں زید، وشیانی چوشیں دو ر جنگ
 ء برادر کشی ء ہرجان بوت۔ ایش ہما و ہداں گیر آتکنت کہ ہچی پشت نہ کپتگ ات:

ہفت صد بنگوئیں ورنہاں
 پاگ اش پہ کہیوی بست انت
 بور اش بے لگام ء تا تکنت
 تازی کرگ اش بے زین ء
 آواں پہ نشان یکے نیست
 تیگاں چرتگ انت ہندیان
 زہانی زہاں زبریناں

بی بگر ء صلاح دات کہ پرچہ تیوگیں قوم ء موت ء جہلیں زر ء دو ر دئیے،
 پرچہ نہ گندے کہ لاشار ایوک نہ انت، گوں آہاں نوحانی زہم جن ہم کو پگ انت۔
 گوشت نے، جنگ رنداں تاوان بیت، پرہاں بربادی بیت۔

ہر کس ء مَر ت کہ جنگ بے سیت انت، بلے جنگ ہر رنگ ء جنگ
 انت، پد گردگ چوں بوت کنت؟ موت پہ ترس دارگ نہ بیت، ساہ پہ ہر جنگ
 پھریزگ نہ بیت۔ پہ پر مڑاہیں رنداں لغوری تران پر عیب انت۔ بی بگر ء گوشت
 کہ سردار کینگ ء کوتاہ کن، و ہد ء بچار، لاشار ء نوحانی ہواریں لشکر ء دیم ء دارگ
 آسانیں جبرے نہ انت:

نوحانی ہزار مرد بنت
 بید ء زہم جنیں لاشاری
 بندت پلوں پچی ء

پیش کنزگ ترا حونی کنت

پد کنزگ پراواں عیب انت

بدیں صلحے نہ ات۔ امن ء ایمنی پہ کس ء تاوان نہ ات، فائدہ مندات پہ
 رنداں ہم پہ لاشاراں ہم، بلے جواب چے آتک۔ تہلیں شگان، لگوری ء تژن، چیا کہ
 عیب ات پہ رنداں پد کنزگ، عیب ات پراہاں وتی دروگیں مزن مردی ء مارگ۔
 بے جنگ ء واتر بوہگ ء چے نامے؟ گوشت اش، بی بگر گونڈلاں سرہ ہمینتہ،
 ہندیاں مچنڈے داتہ، چہ جنگ ء ترسیت، موت ء لپزرگ انت۔ عومر نوحانی ء دیر
 سیادے، پمیشا گوں رنداں ہم کو پگ نہ بوہگ ء ازرء کاریت۔ پہ تژن گوشت اش
 کہ خاطر ء جم کن، تراچ نہ بیت۔ کنوانی و ہداں ترا کس نہ شا کاریت، ماترا پھریزوں :

اودا کہ جنوں ما زہاں

تیر دوری ترا دیر نیادوں

جُلے تئی سر ء پیڑاؤں

تیراں از مئی ترینوں

ما ء زہم جنیں لاشاری

آپ ء بٹوی مان کاؤں

نند ء گند کئی سوب بیت

چا کر ء شمر زانت کہ ردے وارنگ۔ صداں ورنا آئی ء ہے مزن مردی ء
 ہر جان بوتنت، بلے شمر ہا انت کہ اے فکرے جنگ ء شدت ء ساری بوکتیں، رندے
 ہسٹڑے ء فائدہ ہے؟

چومنی عقل چہ زانگ ء رپنگ
 رند چما سیوی درشمے کاتکنت
 ایر رتکنت ماں سیرگیں ڈٹے
 تیر جنت دہ تیری کمانداراں
 گپنت منی بیلاں للہیں جاناں
 تل تل بیتنت واڑہی شاگاں
 من وتی چماں ظاہر ء دیستاں

بلے ایش درہ شرانت، ر دیں منصوبہ بندی ء پرواہ نیست، انچائیں مزن
 مردی حراب نہ انت، میرہان ء مرگ ء سگیت کہ عرشی پریشنگ پرائی ء سوگی انت،
 مور ء مار پرائی ء زار جنت، زندانی قوی نیں سردارے شت، تاسفیں دیوان
 پرشت، ہفت صد بنگو نیں ورنہاں پہ نشان یکے پشت نہ کپت۔ زندانی دل ء وشی ء
 شادمانی ء جبرچی انت؟ آ ایش کہ آواں وتارا شگانی نہ کت، پد نہ کنزت انت۔
 بلے یات کن ات لاشاراں کہ تتکنت۔ ہفت رند ء پرورش اش وارت۔ نوں بگند کہ
 یک وارے ء سوہین بوہگ ء چوشادان انت۔ نشنگ ء بٹاک جنت، وتی بیلاں
 ساڑاہنت، گوں ہمک گداریاں اگاز یگی پیغام، ناشاتکیں سخن شکسانت۔ آ
 کجام دپ ء چوشیں تران کننت، گوہرام ہم مردنات کہ:

دزک ات چہ گاجان ء قلات ء زرت
 ساہ ات پہ مولا ء دپ ء ساسارت
 جتک اتنت جنگی نیں حسن نوتک
 زین الدین کلوتے مزن پوتک
 فیروز شاہ زہمانی سپر برزیر

اشتہ ماں بوری ڈگمیں رمباں

ماں سرء رندی گونڈل کاتک انت

گوہرء جنگے پادکت، علاقے سوتک۔ مروچی ہم بلوچ ہے جبرء گیر
 کاریت کہ اگن گوہر چا کرء باہوٹی ء میا نکلیں، آئی ء ہر کشگ نہ بوتنت، ناں ڈاچی
 دنزان ء آتکنٹ ء ناں چا کرء کینگ چوکلات ء رست، ناں جنگ بوت ء ناں بلوچ
 چہ ڈیہہ ء بے ڈیہہ بوتنت، ناں رند برباد بوتنت ء ناں لاشار۔ بلے ایش مروچگیں
 بلوچ ء دلکشیں ترانے۔ اے واگ ء گوں آوہدء حقیقتاں ہج نسبتے نیست۔ بلوچ ء
 تاریخ ء ایوکارند ء لاشارء جنگ نہ انت۔ چشیں صداں جنگ بُوتگ انت۔ آجنگ
 کئی ہر اں پادکُتگ انت؟ بلوچانی ہزاراں تنگوئیں بچ کجام گوہر ء ہرجان بُوتگ
 انت؟ پمیشا گوہر مہ بوتیں، دگہ گوہرے در آتک۔ جنگ بوہگی ات، بوت۔ جنگ
 ء دگہ سیاسی، معاشرتی ء علاقائی ضرورت بُوتگ انت۔ اے جنگ ملک گیری ء مزن
 مردی ءے جنگ بُوتگ۔ ماں دیوگیں دمگ ء رند یا لاشارانی بالادستی ء جنگ
 بُوتگ۔ حقیں جبر ایش انت کہ گوہر ء ہر پے جنگ ء نامہے انت۔

چا کر گوہر ء ہر انی کوش ء پرچہ فراموش بہ کنت۔ باہوٹ ء پے جبرء
 بلہ بہ دنت کہ رنداوانی بنت، راج برباد بیت، ناں ہرچی بیت بہ بیت۔ آخر اے
 جبر ایوک ء پے رندان انت؟ لاشاران پرچہ شموشت کہ رندا نامے داریت، ننگے
 داریت، پے وئی میارء جان ء سرء تاوان ء چک ء پد نہ بیت۔ آواں پرچہ چوشیں
 نادل سریں کارے کت، پرچہ چا کرء باہوٹ ء ہر کشت انت؟ لاشاراں اے چوں
 نہ زانت کہ رنداے بدنامی ء عوض ء کنت۔ پے چوشیں کردے ء آوانی نام ء پرچہ کس
 نہ گیپت۔ سی سال ء دراج کشیں جنگ ء کس ء سوب نہ کت۔ رند ہم جنگ بوتنت ء
 لاشار ہم چہ ہستاں بے ہست، بلے اے درستیں نقصان کشگی اتنت۔ رند پے تاوان ء
 ہدوک نہ اتنت، بلے عیب ہمات اگن گوہر ء ہر انی عوض مہ بوتیں۔ پمیشانی بگرء

جبر کس ۽ گوش نہ داشت، شے کہیر یانی پتر کس ۽ نہ زرت۔ صداں سنوئیں ورنہ،
گوہارانی برنگنیں برات، ماتانی تاسفیں بچ، زالانی سموئیں قولی، ہے ہرانی
ہرجان بوتنت، بلے اے تاوان عیے نہ ات۔

انسان ۽ فکری بالغ نظری ۽ مزنیں پندے براتگ۔ راجی یا معاشرتی زندہ آ
لیکہ کہ زی براہدار بُوتگ انت، مروچی عیب انت۔ بہادری ۽ مزن مردی ۽ صداں یا
ہزاراں سال ساری ۽ لیکہ مروچی عجب گندگ ۽ کلاہنت۔ بنی آدم ۽ جنگ ۽ امن ۽ بہادری
۽ دلیری ۽ ہے دراجیں پندے وتی جوڑ پینتگیں مزن مردی ۽ شرطان ۽ وت میزان میزان ۽
بدلینتگ۔ یک زمانگے چین ۽ بہادری ۽ شرط ۽ سنیل کن کہ اگن بادشاہے ۽ بادشاہے ۽
علاقہ ۽ سراہلگار کتگ گڑاومی بادشاہ ۽ پہ وتی دژمن ۽ آئی ۽ فوجاں وراک روان داتگ
تانکہ حملہ کنوکیں دژمن بزانت کہ پرے فوج کشی ۽ آئی ۽ بچ سمایے نیست یا چوش ہم
بُوتگ کہ لہتیں ورنہ دژمن ۽ نیمگا روان دیگ بُوتگ، آہاں حملہ آوریں بادشاہ ۽ جرنیل ۽
دیماوتی زہم در کتگ انت ۽ وتی گردن جنگ انت پہ ہے پیش دارگ ۽ کہ چوشیں دگہ
ہزاراں سر مچا رہست انت کہ آئی ۽ فوجانی دیم ۽ سزین بندانت۔

یونان ۽ روم ۽ اے رنگ ۽ بہادری لائق ۽ توصیف بُوتگ انت، آپوش کہ
جنگ باز جنگ ۽ ساری گوں دژمنیں فوجانی کماندار ۽ فوجیاں دست ۽ دڑوہ
بُوتگ انت، یکے دومی ۽ رابیا ۽ مننداش کتگ یا سلابانی سٹ ۽ سودااش جنگ۔
آہاں زانتگ کہ آیکے دومی ۽ دژمن انت ۽ جنگ سرا انت بلے اے عمل مزن مردی
۽ نشانی یے لیکگ بُوتگ۔ وگس ناں،
پہ شفاں کوہیں چوٹواں عیب انت۔

مرگ و شادہ

ملا، عیسائینانی بہ بنت یا مسلمانانی، ہندوآنی بہ بنت یا ایرانیانی، یہودی بہ بنت یا چینی، مصریانی یا رومن و یونانیانی بہ بنت، آعجب رنگیں دروگ تراشنت۔ بزرگ و پیغمبرانی باروا، پیر و قلندرانی باروا، مدام دپ و شیش قصہ و آیات کارنت۔ چوشیں دروگ ناں پراہاں عیبے و ناں پراہانی مذہباں، چیا کہ آوان و پہ ہر کارے، شر یا گندگ، حدائی گپت گون انت و حد اچہ ہر کس و لاچار و مجبور انت۔ آکے و دروگ بندہ کنت، کئی گپ و دپ و بو پروشیت؟

عیسائی ملائی ادب و مان انت کہ وہدیکہ واجہیں عیسیٰ و را پاہو دیگ بوت گڑا آئی و مکہ میں مات، بی بی مریم آئی و لاش و سرون و نشت، سرے کونڈ و کت، آئی و پیشانی سے چک ات بلے پہ وتی کو اسین و سالونکیں بچ و مرگ و ار سے نہ ریتک۔ ہے زوتاں من عیسیٰ و باروا یک فلمے دیست کہ آئی و نام ات Jesus of Nezararth آفلم و ہے بی بی مریم انت کہ وتی سولیں پسگ کہ بقول ملاہاں حداء دوست تریں بچ ات، آئی و لاش و سروناں نشنگ و زارہ جنگ و ات۔ انچو معلوم بوت کہ مریم و فریاداں عرشی پریشنگ پدرد و نگردی آپ داتگیں سنگانی دل ہم آپ انت و رچنت۔

ہما دمان و من و عیسائی ملاہانی شون داتگیں مریم و ہما کردار گیر آتک کہ آ وتی بچ و لاش و سرون و نندوک انت بلے نہ موتک کاریت و ناں چرائی و چماں ار سے پٹیت۔ حقین و لوٹے، من و بی بی مریم و دوئیں کرد، یکے ہمیش کہ بچ و

سرے کوئڈے انت ۽ نالیت ۽ دومی ایش کہ ناں افارے جنت ۽ ناں ار سے شلین
 ایت، دوست بوتنت۔ بچے کہ خلقتے ۽ راہد بر انت آئی ۽ اناگتیں ۽
 ناروائیں کوش ۽ سرا آئی ۽ مکہ میں مات ۽ وانک یا بے وانکیں موتک، آئی ۽ دل ۽ در
 اتلگیں پر در دیں زار ہاں چوں چیر دات کننت۔

باز مردم وتی نزیکیں دوست ۽ عزیزانی بیرانی ۽ در داں دل ۽ دارنت، چو
 بی بی مریم ۽ آہانی افار چہ دپ ۽ در نیا انت بلے اے چون بیت کہ کسے بہ گو شیت کہ
 بی بی مریم ۽ وتی یلیں بچ ۽ مرگ نہ تور تگ ات یا منے راجی زندہ ۽ ہما پیریں مرد کہ
 آئی ۽ ورنائیں بچ ملک موت ۽ ہر جان بیت بلے پیر مرد ہائی ۽ لاش ۽ سرانندوک
 انت، چمان ۽ ار سے در نیت، آیا آوتی سالونکیں بچ ۽ بیرانی ۽ شادان انت یا
 درد ۽ رنجانی گرانیں ۽ دائی غماں وتی دل ۽ سمارگ ۽ انت؟

تُرس ۽ تُرس ا

تُرس يا بيم چو هما ورو کيس بينگ ۽ انت که په چانو يے ۽ وتي دمب ۽ اير
 پروشيت، چو هما مستين ليړه ۽ انت که کسانين گو مے آئی ۽ اير جيگ کنت،
 داريت - موت ۽ ترس، بيماري ۽ ترس، بے و سي ۽ ترس، واري ۽ لنگړي ۽ ترس، بے
 عزتي ۽ ترس، بے سوبی ۽ ناکامی ۽ ترس، اے دره آسري همراه انت - چو وتي جند ۽
 سا هگ ۽، بني آدم ۽ گون انت - گڑا پر چا مردم چریشاں به ترسيت؟ مني دل ۽ اگاں
 بهادري په انسان ۽ بے نف گو شگ به بيت، گڑا الغوري هم پرائی ۽ آهن ۽ پلے نه
 بيت - هر ودهے که ترس انسان ۽ فکري قوت ۽ اير جيگ بکنت، بزاں آئی ۽ بني آدم
 کشت ۽ همادمان ۽ ترس چو ابد مانين بد روح ۽ ليړه هي دُرو شاپ جنت، تهر د بيت ۽
 آئی ۽ پشت ۽ بوکشان بيت - پميشا ترس بے مانا انت - انچائين وسواسے -

راستی ۽ ہیمنائیکس دڙو شم

ما کسانى ۽ ماں قصہاں باز رنداں اشکتگ کہ بادشاہے یا سردارے ۽
 دربار ۽ نندو کيس پير مردے ۽ فلاں حبر ۽ سرا، فلاں واقعہ ۽ سرا کہ حبر ترسیتگ، گڑاوتی
 ریشاں ٹالے گو تگگ ۽۔ چوشیں بے وسی بنی آدم ۽ آلد ویلہ نہ دینت۔ زبان
 بندی انسان ۽ بے وسی ۽ نشانی انت۔ برے مردم ۽ وتی چا گرد ۽ حالت بے وس
 کنت ۽ برے وتی جند، کدی مردم چھے بے وسی ۽ کندیت ۽ کدی گریت۔
 سیاست، معاشرت، ادب ۽ شاعری ۽ بازیں مردمانی بے سوبیں ٹھیل ۽ نازاں
 گندے، مردم ۽ وتی بے وسی ۽ سرا بدکیت ۽ ہمیشی ۽ سوب ۽ مردم دل ۽ کہت بیت ۽
 چم ارس کارنت۔ غالب ۽ گوشتگ:

پاتے نہیں جب راہ تو چڑھ جاتے ہیں نالے
 رکتی ہے میری طبع تو ہوتی ہے رواں اور

مردم یا چہ وتی کار پداں بے وس بیت یا چہ دری قوتاں، ہما کہ آہانی دیم ۽
 دارگ ۽ توان ۽ نہ داریت۔ وہدیکہ انسان نزور بیت ۽ ہے نزوری ۽ بہ ماریت، تو
 بزاں کہ بے وسی ہم بے سماہ نہ انت، آئی ۽ ہم بے مارگ ۽ نہ بیت، آگل کنت کہ

اے کوڑویں دنیا آئی ء را دگہ شکارے دست کپتنگ بلے وہدیکہ یک نیمگے انسان
 وتی بے وسی ء درداں بے تاہیر بیت، گڑاومی نیمگ ء بے وسی وتی مزن مردی ء
 گلان بیت، چیا کہ آعقل ء فہم ء ہے گہیں مرد ء را کہ پہ چوشیں بزگی ء گندیت، آئی ء
 درداں سماران ء چیر ء بروتاں بچکند بیت ء چوشیں دمان ء باز مردم چہ وتی کتگیناں
 وت موٹ بیت، بلے باز انچین انت کہ سما ہے نہ دارنت۔

داناہانی دل ء درستاں بیمناک تر راست انت، تری منافقت ء راست
 نئے کنتے شمر، دروغ ء راست نئے کنتے شمر ء ہے راست انت کہ ہر کس چرائی ء نفرت
 کنت، بلے دپ ء پوست ء ہر کس آئی ء را دوست دارگ ء دعویٰ دار انت ہم۔ راز ہما
 دارگ بیت کہ راست انت۔ چوشیں راست ہر کسی دل ء بہ بیت آہم چریشی ء بیم ء
 مدام لپرزگ بیت۔ مردم ء بل ملک ء بادشاہت ہم چہ راست ء تر سنت، پمیشا قومی
 راز ء نام ء سالانی سال ء چیر دیگ بنت، چیا کہ آبانی آشکار بوگ پہ ہر کس ء تاوان
 انت۔ باز انچیں شے انت کہ مردم ء دوست بنت، ہم چیر دیگ بنت۔ ترا سپتے سہر
 دست ء بہ کپیت، توئے پینک نیں جا گہے ء ایرے کنتے تانکہ دگرے ء چم نئے مہ
 کپیت پر۔ بلے چہ ”دروغیں راست“ ء لپرزگی مانا یے نہ داریت۔ انچیں وہدکیت کہ
 مردم دل ء گو شیت کہ دروغ اگن پاشک مہ بیت، راست ء رزوا کنت، بلے پردگ
 کنت۔ منی دل ء چوشیں دروغ ء پاشکی پہ ہر کس ء شمر انت۔

بے گویا کیں لَلک

بلوچ ۽ گبروئیں اولاکاں یکے ہمائی ۽ زبان انت۔ مسافرے بورے سوار، پہ
 مڑا ہے ہلکے ۽ سر بوت۔ مرد کے لوگ ۽ دپ ۽ نشنگ ۽ گوازے چوپگ ۽ ات،
 رگوزی ۽ سلام دات، حال ۽ احوال بوت۔ راہ ۽ جست نے کت، مرد ۽ سوج دات۔
 مرد ۽ دل ۽ گوشت کہ مسافر کہ چہ اسپ ۽ ایرنیت، اشتاپی انت، روگ ۽ وچوناہا
 روت، ڈیل ۽ ورم بہ دیاں، صلا ہے بہ جناں۔ مرد ۽ گوشت کہ نون تراشپ ۽ کپتنگ،
 گول من پر چہ نہ دارے؟ سباہی برو۔ مسافر ۽ ہمینچولوٹنگ ات، گوشت نے، کاروں
 باز انت، منزل ہم دور انت بلے تو کہ گوشے، اے شپ ۽ گول تو داراں۔ جست
 نے کت کہ واجہہ گڑ اسپ ۽ گل میہہ ۽ کجا بہ جناں۔ مرد ۽ زبان درکت، گوشت
 نے ”منی لَلک ۽ سرا“۔

بلے ہے بے پر کیں زبان ۽ چہ بادشاہ ۽ قہر ۽ باز برے بلوچ ۽ رار کینتنگ۔
 وزیر ۽ بادشاہ ۽ را حال دات کہ تی حزانگ ۽ دژ شو انگ انت۔ شو انگ گرگ
 بوت، گوشت نے دمانے بل ات، وتی لوگی ۽ حال دیاں کہ پساں گاری ۽
 میلیت۔ لوگ ۽ شت، جن ۽ را گوشت نے منی سرا بادشاہ ۽ خزانہ ۽ دزگ ۽ ڈو بہہ
 انت، مشکل کہ سلامت ۽ بیاباں، تو وتیگ ۽ من وتیگ۔ جن ۽ گوشت، اگس کائے
 چہ شہر ۽ پہ من سے زر ۽ مزواک بیار گول۔

مرد بادشاہؔ دربارؔ پیش بوت۔ وزیرؔ گزیرؔ قاضیؔ مزین نامیں میرؔ امیر
 نندوک اتنتؔ بادشاہؔ شہر نگلیں جنک ہم۔ شو انگ گوں ہے زیبائیں جنکؔ
 گندگؔ ہستاں بے ہست بوت، لگت گوں کندگؔ۔ وزیرؔ گوشت، بگند
 بادشاہ سلامت! من ترانہ گوشت چوئیں بے سلکیں مردے۔ خزانہ نئے جنگؔ
 انگت چپوہ کنت۔ بادشاہ زہر گپتؔ شو انگؔ راجست نئے کت کہ پرچہ
 کندگائے۔ مردؔ درائنت کندگ کیت کہ تئی عقل، تئی وزیرؔ عقل، منی جنؔ عقل
 منی جندؔ عقل برابر انت۔ دربارؔ نندوکاں گوش رپنتت، بادشاہ چہ زہرؔ شہر ترات،
 گوشت نئے چوں؟ شو انگؔ گوشت تئی وزیرؔ عقلؔ بچار کہ ترا ہے پنت نئے
 داتگ کہ اے بلا ہیں خزانہؔ دژ مناں۔ تئی کور میھیؔ بگند کہ تو ہے جبرؔ سرا باور ہم
 کتگ۔ منا زہے ساہیل انت، جنین حال داتوں، منا کڈن نئے کت کہ کائے
 مزواکؔ بیار گوں، نزانت نئے کہ ادا سرؔ گاری انت۔ نوں گنوکیؔ منی دلگؔ سیل
 کن کہ چہ تئی قہرؔ موتؔ بے حالاںؔ دلوں تئی ہے شہر نگلیں جنکؔ مان انت۔
 نوں تو بگوش، بکنداں کہ بگریواں؟ بادشاہؔ نہر کت، یلہ دہیت مردؔ، دورے کن ات
 چہ منی دیمؔ!

اے زبانؔ کسؔ رانہ مر ینتگ۔ سقراطؔ گناہ چچی ات، منصورؔ کیا را
 تاوانے داتگ ات۔ سلمان رشدیؔ کجام گہہ وارنگ ات (سلمان رشدیؔ
 مسلمانی کفرانؔ رند درستیں کافرین مسلمان وتی سرا بگرنٹؔ وتی دپؔ انانؔ ہم)
 چوشیں بازیں مثال انت۔

گوہرامؔ چاکرؔ راکلوہ کت:
 کشتہ من نامانی ملک میر بان
 پڑ وشتگ من رندؔ قائمیں دیوان

چاگر گر آزمان ء پدگ بندے
 ڈاڈر ء جمپاں پہ سرزیرے
 سربر ء استین ء جنے تہت ء
 پور ء استار پہ اسپر سندے
 ہاریں میر بان ء پہ گدار گندے

گوہرام ء باشکو جت کہ من آدگر پہ زانت نہ کشنگ انت۔ آچی انت؟
 چوشیں لیگاریں بلوچ ء جنگ ء مردم وت میاری بیت:
 بی بگراواں اشنگ کہ بہ جنت شعراں
 زیملے لائگائی بہ ترینیت
 جاڑو پہ شیر ء تنگ ء شرانت
 اینزک ء ریحان ء حسن متنیت
 نیمگ ء جونگو بیاریت پہ میر ء
 بگر کہ گپتگئے۔ پرے جبر اں پدا جنگی تہلاں گرت۔
 ننگریں دو داشگاناں وتی مال کت:
 مات ء پادگتگ لالین ء
 وسیگ ء زباد مالین ء
 گوشتگ مہروانیں مات ء
 آمر دک کننت باہوٹاں
 نیم روچاں نہ وپسنت گلاں
 شے مرید ء شگان ء ترس ء پر مہریں دلے جساں دات۔ جاڑو ء بچے ء سر

گارکت۔ چاکرے گوہرام ء ملکہ ویرندان ء قوے بدحال کت۔ بالاچ ء پورنیں
ٹکے دل سیہ کت۔ گرانا زء جو دے یلہ دات:

پہروں بستگ من پیری نیں روچ ء
گوں وتی جانی دزگو ہارکاں
کیت تئی شیریکشتن ء احوال
گوں سری ورنہاں تلا انگیناں
(بے) لہ تئی ہمراہاں من ء گوشگ
لہ چہ جنگ ء میڑ ء جستگ

پادے ماں بور ء دورواں داتگ
گوں کڑیاں بورے شورینتگ

چوشیں لغوریں مردے چون گرانا زء نام ء بہ بیت۔ آئی ء خیال انجیں
جو دے نیگنت کہ بہادری ء مزن مردی ء نشان بہ بیت، چوشیں ناں کہ آئی ء نام ء آ
وتی دزگو ہارانی دیما گپت مہ کنت۔ گرانا زء وتی پت ء براتانی جنگ چونہ تورات
، چو کہ لہ ء جنگ ء میدان ء تجگ زورجت، ہمیشا گوشت ء:

لہ منی سہرانی پت ء برات ء

تاں سلا ء ء مہشر ء روچ ء

لہ یک نیمگے سوچنا کیں شگاناں ء دومی نیمگ ء ٹپانی درداں بے تاہیر
ات، پہ چوشیں ڈر وگیں احوالاں گرانا زء چوشیں سوگند ء لہ ء راکونجی کتگ ات:

چہ تو او گرانا ز کنت گہہ انت گزی

ہاراش چہ دوریں جانے کارانت

برات اش پہ جامی کوپگاں زیرانت

گوں من ء درداں سچنت آساں

زبان ء تہلی سراجہ شگان ء جنت ء شگان نہہ بوگیں زومے، ہر کس ء
 بوارت چہ کٹ ء بارت، بلے اے قہریں زبان گوں کس ء دارگ نہ بیت۔ بلوچ ء
 اگن زبان لل بہ بیت، وتی شگان ء پہ ہوما رگ جنت، ہوما رت مہ کنت، پہ کندگ
 نئے جنت، کندات مہ کنت، بش گڑت، بش گڑت مہ کنت، سراجہ چنڈینیت۔
 پمیشا ہر ناروائیں کار کہ بلوچ ء تب ء مہ کپیت، پرانی ء زبان ء باہوٹ بوہگ ء ء ابید
 پچ راہے نہ مانیت۔

شے رگام ء زبان ء دواہما گل میہہ انت، بلے اے تہلی ء شیر کنی ء چہ ہمائی ء پرس:

دل سے نکلا پر نہ نکلا دل سے

ہے ترے تیر کا پیکان عزیز

شکرانہ

ہر کس کہ نیکی ۽ جواب ۽ پہ بدی دنت گڈہ بلوچ گوش انت کہ آچہ بلوچی
 تورواں در انت، آکم اصلے، وتی رگ ۽ شنگ، بلے بد عہدی، ڈروہ ۽ بد اہپالی ہما
 احساس انت کہ آئی ۽ پشت گرد ۽ بدی انت کہ نیکی ۽ انگر ۽ اں کتنگ ۽ مدام گوں
 آئی ۽ دست ۽ پنجگ انت۔

بلوچ واجہیں زرتشت ۽ پلہ مرز بوتگ انت گڈہ آئی ۽ پرچہ شموشتگ کہ
 زرتشت ۽ ہستی ۽ نیستی، نیکی ۽ بدی، تہاری ۽ روشنائی، عہد ۽ بد عہدی، شرّی ۽ گندگی
 مدام جتائیں ۽ پروا کیں ہستی گوشنگ انت۔ اے احساس ہے پدنبودیں زندمانی
 ۽ بڑاہ انت، ہمیش انت کہ انسانی مارشتاں سمار انت، شرّی یا پہ شرّی۔

نیستی ہستی ۽ بڑاہ انت، بدی نیکی ۽ ہم کو پگ انت، وفاداری بد
 وفائی ۽ ہمراہ انت ہمیشا پہ نیکی ۽ تورواں کس شکرانے مہ بندیت ۽ نا پہ بدی ۽
 موتک بہ کنت۔

کد بیت ء کجام باندا ت بیت

حد اہاں گوں انسان ء انسان ء گوں حد اہاں کا بیی پہ کوفی کُتنگ۔ بنی آدم ء رامدام گو شنگ بُوتنگ کہ ماں زندمان ء وشی ء غم ء ذمہ وار ہما حد انت کہ گندگ نہ بنت، ہمانت کہ اے جہان اش جوڑ کُتنگ، انسان ء ہست ء نیست ہمانت۔

بنی آدم ء ہم پہ حد اہاں باز کُتنگ۔ اگس کُشت ء کوش کُتنگ پہ حد اہانی خاطر ء، پہ حد اہانی دانگیں دین ء ایمان ء پانگپائی ء پاسداری ء، اگس وتی چُکت کُشتگ ء قربان کُتنگ ہم پہ حد اہاں، وت ء را کوشارینتگ ہم پماہاں۔ پہ حد اہانی وشی کنگ ء چے نہ کُتنگ، ہما کہ کنگی نہ بُوتنگ ہم کُتنگ کہ حد اوندوش بہ بنت۔ آئی ء ویل ء ججالاں کم بہ بنت یا آئی ء کشار ء بروردگیش بہ بیت، دژمن پڑوش بہ ور انت، وشی ء دُور ء بار یک بیانت۔

بلے زانتکار ء مرہاہ داریں مرداں حدائی پندل زانتگ انت ء چہ آہانی گوشتناں مدام ناباور بُوتنگ انت۔ آہانی پیغام رسان ء دپ چٹانی دژوگ ء ہنر اش پچہ آورتنگ انت، برگشتگ انت بلے پہ چوشیں برگشتگی ء ہے حد اہانی وڈالی ہم بُوتنگ انت۔

شاہ ء بادشاہاں گوشتگ کہ آہانی بادشاہی حد اوندان دانگ۔ آحد اوندانی دژوشم انت، آہانی نافرمانی، گوں آہاں دژوہ یا سرکشی گوں حد اوندان دژوہ ء سرکشی انت کہ آتپش واہنت پمیشا بادشاہ ہرچی کنت بہ کنت، آئی ء جُست ء پُرس پر

نیست، آہ زانتت ءِ آہانی حد اوند۔ بادشاہ بہ حکم ءِ حد اپہ بنی آدم ءِ قہر بُوتنگ انت، ہما ظلم اش کُتنگ کہ نہ بُوتنگیں۔

حد ابانی پیغام رسان ءِ ربالہاں بادشاہان ءِ ہے ماں دل ءِ دانگ کہ حد اوند مرگ ءِ زند ہم چرہاں نہ شموشننت، آہان ءِ چہ قبراں پادکن انت، زندگ کن انت ءِ پدا حاکم کن انت۔ اے سوگاتیں مردانچو کہ بادشاہی ءِ تحت ءِ نشنگ انت، ایشاں پہ وت قبر ءِ جنگ بنا کُتنگ۔ ہزاراں کارندہ ءِ مژوراں پرہاں شبپ ءِ روج قبر جنگ ءِ کار کُتنگ۔

قبراں و رگی شے ءِ از باباں بہ گرتاں ہما ز مانگے تیر ءِ کمان ءِ اید کہ جنگی از باب اش ایر کُتنگ انت۔ چینی بادشاہے ءِ و حاک ءِ گل ءِ بلاہیں فوجے اڑ دانگ، نریان اڑ دانگ، حاک ءِ گل ءِ سپاہیان ءِ جنگی پوشاک گورادانگ ءِ زرم ءِ تیر ءِ کمان دانگ انت ءِ ہنچو اوشتاریننگ گوشے کہ پہ جنگ ءِ ساڑی انت۔ ایشان ءِ وتی ادیرہ ءِ گوراکل کُتنگ کہ بادشاہ کہ قدرت ءِ زور ءِ حکم ءِ زندگ بیت ءِ پادکنیت، آئی ءِ ہے فوجی ہم زندگ بنت۔ بادشاہ گوں وتی فوج ءِ درکنیت، وتی ملک ءِ دوارحاکم بیت ءِ اگس آدور ءِ بادشاہ سُمر ءِ پُر بہ کنت گڈہ ہے مردگوں وتی فوجاں آئی ءِ راجنت ءِ تحت ءِ گیبیت۔

چہ بادشاہانی رعیت ءِ کس ءِ اے گوشت نہ کُتنگ کہ واجہاں شے حکم انت کہ مرگ ءِ زند شمارا درمان بہ جن ات ءِ پڑاہ ءِ شاہیگانیں جاگہے ءِ قبر بہ کن ات کہ شما مہ سڑات کہ شمارا دوار زندگ بُوگی انت بلے شما پرچہ وتی حد اوندان ءِ نہ گوش ات کہ غریب ءِ بزگان ءِ ہم دوار زندگ بہ کنت۔ توئے بادشاہ ہما مرد کہ تئی دور ءِ باریگ ءِ مرانت پرچہ آہان ءِ درمان جنگ ءِ کل کنگ ءِ حکم ءِ نہ کنے تاں کہ آہم

دومی دَوْرِ زندمانی ءِ وِشیاں بے بہرہ بنت، تئی ہمراہی ءِ آہم پاد بیانت ءِ تئی ہم کو پگ بہ بنت۔ اگس کسے ءِ چوشیں جبرے گُوشنگ بزاں آئی ءِ رازندگیں جان نہ بُوتگ، کُشنگ بُوتگ۔

شاہ ءِ بادشاہان ءِ ہے گُوشنگ بُوتگ کہ ہر کس ءِ ناکس، حد اوندانی ہیچ نہ انت، اے بادشاہ انت کہ حد اہانی سیادانت، چہ حد اہان انت ءِ حد اوند پر اہاں تشکنت، پہ دگراں آہاں درد ماں دل ءِ نہ روت، شما کا ہو کے بہ ورات راہو کے بروات۔

اے ناحقیں بادشاہاں ہیچ بر نہ گُوشنگ کہ ما بڑگ بہ کنیں ءِ گوں وتی حد اہاں دست بندی بہ کنیں کہ منے رعیت ءِ ہم منے پچی ءِ زندگ بہ کنت تاں آکین ءِ کیسنگ بہ بنت، تیر ءِ کمان بہ بنت ءِ منے ملک ءِ ولایت ءِ بادشاہی ءِ دست ءِ آرگ ءِ پر ما جنگ بہ کن انت۔ دوہم ءِ دگر ہے بادشاہاں وتی حد اہان ءِ ہیچ بر نہ گُوشنگ کہ واجہہ شما کہ ما ءِ ماچہ شما ئیں، گڈہ شماوت نمیران ءِ ماچیا میرانیں۔ مارا شما پر چہ کُش ات ءِ گار کن ات ءِ اگس مارا شما چو دوست دار ات گڈہ پہ ما وئیل ءِ جبال، درد ءِ رنج، تباہی ءِ بربادی پر چہ کار ات، مارا پر چہ زندگ گرندہ کُتگ؟

ہند و آنی حد ا دست ے دیم ءِ انت۔ آہاں گُوشنگ کہ ما شمارا چو یک زد نہ کنیں، ما شمارا کشیں ءِ زندگ کنیں تاں ہفت رند ء۔ آہاں گُوشنگ اگس شما حراہیں کُت شما مر ات، ما شمارا زندگ کنیں بلے شے رُوح ءِ ماں کُچکے یا رسترے یا بار برداری اولاکے ءِ مان کنیں کہ دومی زندمانی ءِ شما آرام ءِ دل مہ بت بلے ہے رستری ءِ دلوتی حالت ءِ اگس شما حراہیں نہ کُت، مرگ ءِ رند، شے رُوح ءِ مادگہ مردے ءِ مان کنیں ءِ اگس پہ مردی شما شتریں کُت، دومی زند ءِ شمارا شتریں مردے چو کہ میر ءِ امیرے ءِ بدن ءِ مان کنیں۔ اے دَوْران ءِ اگس شما نا فرمانی نہ کُت، بھگوان ءِ

رامانی پلہ مرزی ء فرمان برداری کت گڈہ دومی زند ء شمعے روح ء بادشاہے ء بدن ء مان گجھیں ء شہا بادشاہ بت ء پہ بادشاہی اگس شہا شتریں کت، بعد ء مرگ شمعے روح ء ما ہما جا گہ ء بریں کہ آد انھی آرام ء جا گہ انت البت آجا گہہ نزیک نہ انت، سک دور انت بلے ہما جا گہہ انت کہ شہا نمیران ء وشیانے منگیراں بت۔

ناہند و آں یا آہانی شاہ ء بادشاہاں ہے بھگوان ء رامان ء گوشتگ کہ اے چے بے حدائی ء شمارا گون انت کہ شہا مارا ہفت پُشت ء ہفت جد ء ڈہار پہ ڈہار ترین ات۔ برے کچک، برے پشو، برے شیر، برے پلنگ، برے حر ء اسپ، برے مرگ ء مار، برے میر ء امیر، برے بزگر، برے شاہ ء بادشاہ، شہا پرچہ مارا یک زندہ کن ات ء اگس مارا ”کرنا“ یا آسودگی ء منزل ء برگی انت، بہ برات ء اگس نہ برگی انت، شمارا منت گوات انت بلے چوشیں بے عزتیں زندمان ء مرگ بہتر انت کہ پہ عزابی کش ات ء پہ بڑگی زندگ کن ات، آخر ماچے میار ء گناہے کتگ کہ شہا پہ ماچو بے بڑگ ات؟ چوشیں کارو شیطان ہم نہ کنت، شہاچہ شیطان ء شیطان ترات۔

وا جہیں زرتشت ء لہتیں پلہ مرزاں دگہ چٹھے سازیتگ ات۔ آیش ات کہ مردم کہ مریت، آئی ء روح یا وجود چہ بدن ء درکیت ء جون ناپاک بیت۔ تاں زندگ انت مردم پاک انت، مریت خشکیں جون ءے بیت، ناپاک بیت۔ زرتشتی ماگی آں اے روادانگ ات کہ نبا کن ات کہ انسانی جون ء دست بہ جن ات چیا کہ گوں دست جنگ ء زندگیں ہم ناپاک بیت، نبا کن ات کہ سوچگ بہ بیت چیا کہ آس ناپاک بیت، نبا کن ات کہ کل ءے بہ کن ات کہ ہما جا گہ ء زمین ناپاک بیت۔ آہانی گوشتگ ات کہ جون ء شتر ترین توجیل ہمیش انت کہ ایشی ء جا گہے بہ درنج ات بلے کہ لو لک ء بالو ء مرگ ءے بہ و رانت یا ہے جون حاک بہ

بیت ء بہ رتھیت بلے آہاں اے نہ گوشتگ ات کہ جون ء ہے حاک یا بُریدہ کہ ماں
زمین ء رچ انت زمین آجا گہہ ء ناپاک بیت یا نہ بیت ۔

واجہیں زرتشت ء وت اے چنہہ ہم سازیتگ ات کہ ہے روح یا
انسانی وجود کہ مرگ ء رند چہ انسانی بدن ء درکیت ء روت، آسراں سران ء منزل
جنان بیت، انچیں گزان ء مُشکلین پندے جنت کہ ہزاراں سالانی سفر انت ۔
اے سفر ء رند ہے روح پہ ہما جا گہہ ء سر بیت کہ آدائی وشیانی جا گہہ انت بلے اگس
روح چھے راہ کہ بارگین ء پُر حطریں راہے لگوشت ء کپت، آہما جا گہہ ء سر بیت کہ
دائی عزابی انت ۔ کس ء نہ گوشتگ ات کہ واجہیں زرتشت ! تئی نیکی یابدی ء زانت
ء فکر ء مامنو گریں بلے اے چونیں عزابے کہ تو آئی ء گواہی ء دیگ ء ءے کہ منے
روح ء راچوشیں گزانیں جو کمے گپت کہ اگس ہزاراں سالانی پنڈاں بہ جنت ء دم
مہ بارت ء مہ کپیت نیں دائی منزل ء سر بیت بلے ہما کہ پاداں گشاد نہ انت ء بہ
تتریت ء بہ کپیت آدائی عزاب ء وڈالی بیت، آخر تو ء تئی اہورا مزدائیں حداء
اہرہمانیں حداء پرچہ گول انسان ء چوشیں بُغض ء کُنتے دار انت ؟

واجہیں زرتشت ء رند تری منو گراں الم ء اے ماں دل ء آوریگ کہ چہ
زرتشت ء نیکی ء بدی ء حد ہاں جی بات یہودی بیانی یا وچ یا عربانی اللہ کہ یک زدکن
انت ء پداوتی دل ء نیل ء زندگ کن انت ۔ گناہ ء میار ء چار انت، شر ء گندگیناں
تور کن انت ء نوں بہشت ء بر انت یا ماں دوزہ ء تیلانک دینت ۔ آہاں زانتگ کہ
زرتشت ء حداء شیطان ناحقیں کنگ ء انت بلے دپ ء زبان اش نہ کُتگ ۔

یہودی بیانی ابراہیم آذر کہ چہ میسپوٹیمیا ء دراتک ء شت، مرد ہے
زرتشت ء اہورا مزداء اہریمان ء بولاں کپتگ ات ۔ اے مرد کہ کنعان ء سر بُوت،

ایشی ۽ گوشت یہودی بیانی حدائیے، یکے ۽ گیش نہ انت ۽ حداء نام انت یاوح، شیطان ہم یکے ۽ ہر کس گوشتیت کہ حدابازانت آچہ دین ۽ درانت۔ ابراہیم ۽ نما سکے پاد اتک ۽ گوشتے کہ ہر کس کہ یاوح ۽ حدائی ۽ نہ منیت ۽ گوشتیت کہ حدائیں بال آبانی حداوند انت ۽ زور ۽ پُر انت کہ چہ آزماناں انگر گوارینت کنت، آئی ۽ پلہ مرز ۽ ملا بیان انت یکجا بہ بنت ۽ اے نیمگ ۽ یاوح ۽ پلہ مرز بیان انت، حدائیں یاوح ۽ حدائیں بال ۽ کراماتاں ہر کس بچاریت۔ چرے دوئیں حداہاں ہر کس کہ گیش بُوت، حقیں حداہما انت۔ دوئیں حداہانی پلہ مرز مُچ بُوت انت۔ یاوحسین حداء کرامات گیش بُوت انت، آئی ۽ کٹ ات ۽ یہودی بیانی حداتاں روچ ۽ مروچی ہے یاوح انت۔

زرشتت ۽ اہورمز دایا اہریمان دوئیں فکری حقیقت انت کہ نیکی ۽ بدی ۽ دژوشم انت۔ حداوند نیکی انت کہ بدی آئی ۽ ایرگوات ۽ گوست نہ کنت۔ آکسی بدواہی ۽ نہ کنت۔ بدی اہریمان انت کہ ہم زورا و رانت بلے ابراہیم ۽ یاوح ۽ آئی ۽ شیطان ۽ کار ۽ کردجتا نہ انت۔ یاوح شر ۽ گندگ کنت، جنت، پزوشیت، عزاب دنت، وٹی دنت، نادر اہی دنت ۽ جان سلامت کنت، کشیت ۽ زندگ کنت ۽ آئی ۽ شیطان بدی انت ۽ چہ بدی ۽ چک ۽ پد نہ بیت۔ آنیکی کنت نہ کنت۔ یہودی بیان زرتشت ۽ بعد چہ مرگ ۽ دائی آسودگی ۽ فکر ۽ را بہشت ۽ نام دات ۽ روح ۽ روگ ۽ ہما دژاجیں راہ کہ زرتشت ۽ گوشتنگ ات، آہم پوت ۽ زرت۔

عرباں وتی ال، الل یا اللہ ۽ راچہ درستاں پُر زور ۽ تُر سیناک کنت۔ آبانی شیطان ہم چہ اہریمان ۽ دست ۽ دیم ۽ بُوت۔ زرتشت ۽ شون دانگیں ۽ یہودی بیانی چہ زرتشت ۽ زرتگیں دژاجیں راہ ۽ راعرباں ”پہل ۽ صراط“ کنت کہ آہزراں سال ۽ ماہانی راہ انت کہ مُود ۽ ٹال ۽ بارگ تر ۽ زحم ۽ رہ ۽ تیز تر انت، چے یک طالع

دارے کہ گناہے نہ گتنگ، آچرے پہلے ۽ گوست ۽ بہشت ۽ سر بُوت کنت بلے ہر کس کہ لگوشت ۽ کپت آہفت جہندم ۽ کپت۔

عربانی اللہ ہم چو یہودی بیانی یا و تح ۽ زوراک انت بلے اللہ ۽ کارایوک ۽ نیکی نہ انت، بدی انت ہم البت شیطان گوں آئی ۽ ہم گام ۽ ہم کو پگ انت، آمدام بدی کنت، بدی ۽ سکین ۽ دنت بلے اللہ ۽ ہنچو تو ان مان نیست کہ شیطان ۽ بہ جنت ۽ گار بہ کنت یا آئی ۽ راجہ بدی ۽ ماہ کن بہ کنت۔

یہودی ۽ عربانی حداء شیطان نمیران انت، ازل چہ ابد گون انت۔ آہانی حداء دوئیں پرواک انت پرچہ کہ نیکی ۽ بدی، دوئیں کاراں کت کن انت۔ شیطان ایوک ۽ بدی کت کنت۔ زرتشت ۽ حداند بدی نہ کنت، نیکی کنت، آوت نیکی انت۔ حداند ۽ شیطان زندگیں حقیقت نہ انت، نیکی ۽ بدی ۽ ڈروشم انت۔ ہندو آئی بے حسابیں حداء ہم زوراور انت کہ شر ۽ گندگ دوئینی واجہ انت۔

دزستیں قومانی حداء بنی آدم ۽ دست گیر نہ انت، پراہاں مہروان نہ انت۔ شر ۽ نیکی ۽ کچ ۽ کیل ۽ ہما کن انت ۽ پلب ۽ لالچ ۽ ریاء ۽ روہم کن انت۔

حداء بھگواناں زمین ۽ زمان اڑ داتنگ انت بلے پہ بنی آدم ۽ حب ۽ واہگ ۽ نا۔ آہاں پہ ارادہ یادل ۽ ہل ۽ ہمے کار گتنگ بلے عربانی اللہ ۽ اے کار گتنگ پہ مقصدے۔ آئی ۽ پہوتی دوستیں ہما مرد ۽ کہ آئی ۽ اے سر زمین ۽ پیدا کنگی بُوتنگ ۽ آ عبد اللہ ۽ بیچ مصطفیٰ بُوتنگ کہ انبی ۽ آخر ۽ زمان انت۔ اللہ ۽ ہمے واجہیں مصطفیٰ ۽ برکت ۽، ہمائی ۽ مہر ۽ دوستی ۽ اے زمین ۽ زمان، اے انس ۽ جنس، اے مُرگ ۽ ماہی، اے رستر ۽ دلوت، اے مور ۽ مدگ ۽ لوگ ۽ کرم، اے ڈر چک ۽ دار، تہاری ۽ روژنائی، کوہ ۽ گیابان، دریا ۽ خشکی، ہر شے کہ اے کائنات ۽ ہست، ہمائی ۽ حاطر ۽

۽ ہمائی ۽ دوستی ۽ ودی کُتنگ انت وگس ناں آئی ۽ چوشیں کارے حاجت نہ بُوتنگ ۽ نیست۔ اللہ اگس ظلم ۽ زور کنت یارحم دلی ۽ انصاف، اے دڑہ ہے واجہیں مصطفیٰ ۽ سر ۽ ثواب ۽۔ اگس پرے جبر ۽ کسے ناباور بہ بیت، کافر ۽ نافرمان انت، دوائے کُشنگ ۽ کار کُتنگ انت۔

پیش ۽ گیشاں روچ، ماہ ۽ استال ۽ وروکیں ۽ تمر دیں رستر ہم چوحد اوندان زوراک بُوتنگ انت ۽ حد ابُوتنگ انت۔ بازیں ٹگاں چو کہ منگولاں یا چینی آن قدرت یا کائنات ۽ ہستی ۽ را حد الیکیتنگ۔ آ لے حد ابُوتنگ انت۔ یونان ۽ رومنانی حد اہم زور آور بُوتنگ انت۔

ہندو آئی حد اہاں پرک ۽ پیر نہ بُوتنگ ۽ نریں ۽ مادگیں بھگوان، رام ۽ سیتا داشتنگ انت۔ ماں یونانیاں ہم اے پرک ۽ پیر نہ بُوتنگ۔ زرتشت ۽ اہور مزدا یا آئی ۽ شیطان اہریمان نہ نرین انت ۽ نامادگین البت یہودی بیانی یاوح ۽ عربانی اللہ دوئیں نرین انت۔ کسے اگس شنگے بیاریت ۽ آہان ۽ مادگین بہ گوشت کفر کنت، دوائے کُشنگ انت۔

حد اوندان جن ۽ مردی نہ کُتنگ بید ۽ ہندو آن۔ یہودی ۽ عرب ۽ حد اوندانی جن ۽ مردی ۽ نام ۽ ہر کس بہ گپت آ کافر ۽ لے دین انت البت حد اہانی گپت ۽ لے پت ۽ چک پیدا ک بُوتنگ انت۔ یہودیانی حد اہ گپت کت، ہامان ۽ بی بی مریم ۽ لاپ پہ واجہیں جیسز یا عیسیٰ ۽ پُر بُوت۔ نوہ ماہ ۽ نوہ ساعت ۽ رند بی بی مریم چہ چک ۽ دراہ بُوت۔ اے چک حد اہ گپت ۽ رند ترا حد اہ پیغمبر ۽ بُوت بلے حدانہ واپیتنگیں یہودی ۽ رومنناں شو رکت ۽ مرد ۽ راپا ہودات ۽ کُشت۔ حد اوند ۽ وتی بیچ ۽ کُشوکانی ۽ بیچ کت نہ کت البت آئی ۽ حد اوندیں پت ۽ آئی ۽ را ہے مردگی

جاگہہ ۽ چہ زمین ۽ چست کت ۽ آزماناں بُرت ۽ گولوت ۽ داشت کہ تاں روچ ۽
 مرچی ہمودانت ۽ کیت روچے کہ آہ زمین ۽ کیت ۽ حداء گم راہیں ۽ بے دینیں
 مخلوق ۽ راہ در بری ۽ کنت۔ بلے چد ۽ ساری حرء جدّال کیت۔ آیک چمیں
 شیطان دروشمیں ہنریازیں مردے کہ حرے ۽ سواربیت ۽ کیت۔ اے مرد حداند ۽
 خلقت ۽ گمراہ کنت، چہ راستگیں راہ ۽ گسر گجیت بلے تاں حرء جدّال نہایت، عیسیٰ ہم
 نہایت۔ دوئیں سر پہ رند بنت۔ یکے پہ بدی ۽ سکین ۽ دومی نیک راہی ۽
 گا۔ واجہیں عیسیٰ ۽ وتی زندمانی ۽ سواری مادگیں حرے بونگ، نون زانگ نہایت
 کہ وہدیکہ چہ آزماناں واتر بیت آئی ۽ سواری ہما حر بیت یاناں۔ بلکیں ہما زمانگ
 حر چومروچگیں بالی گراباں بال کنت یا پادگام ۽ چہ راہاں ہم تیز تر بیت ۽ ملک ۽
 ولایت ہما دماناں گولیت۔ بلے گمان ہمیش انت کہ واجہیں عیسیٰ پہ حرء جدّال ۽ ضد
 ۽ کنت ۽ چوہائی ۽ بلکیں وتی اولاک ۽ حرے بہ کنت۔

چینی شنگ بادشاہانی بون پیرک ہم قدرت ۽ چہ وتی کرامات ۽ ودی
 کتگ۔ آئی ۽ چوں کتگ کہ یکہ ہیکے یک سیاہیں گراگے ۽ دپ ۽ داتگ، آ
 گراگ چہ آزماناں کراکان ۽ بہ زمین ۽ ایرنشتگ ۽ ہمے ہیک شنگانی بون بٹک ۽
 جان ۽ داتگ کہ ماں لاپ ۽ تز کیتگ ۽ بچے بونگ ۽ ہمے بچ شنگانی پیرک انت
 ۽ اولی بادشاہ انت ہم۔ چنت سالاں ہمے ہیک کی آل ماں چین ۽ بادشاہی کتگ بلے
 قدرت ۽ دگہ بچ ہیک چینی دگہ بچ جنینے ۽ اندام ۽ نہ داتگ۔ بلے ماں ایشیاء بی بی نانا
 (Nana) نامیں زالے ۽ بچے پیراک کت کہ نامے ایٹس (Attis) ات۔ آئی ۽
 پختہہیں اناردانگ یا بادامی دانکے وتی اندام ۽ مان کت کہ قدرت ۽ حداء چہ ہمے انار
 دانگ ۽ ہمے چک تہم بوت بلے اے اناردانگ گراگے ۽ دپ ۽ نہ ات ۽ چہ آزماناں

نیا تلگ ات، اے زال ء و تى جان ء دائگ ات۔ ماں يونان ء بانگ ہرا
 (Hera) جنگل ء گيا بان ء روت ء پرے چنت۔ آوتى بچ ء نام ء ٹائيفن
 (Typhan) کنت۔ ميکسيکو ء حدا ء حکم ء يک زالے ء بے مرد ء چنک نئے کہ
 پيدا کت، گوشت اش کہ اے چنک حورانى شہہ بانگ انت۔

حدا ء قدرت بسيار انت۔ ہما کہ بے پت ء لا ولد انت، نام آور انت۔
 کسے پيغمبر ء کسے پير ء قلندر ء کسے بامرد ء حاکم چيا کہ حداوند ء پہ کس ء بدنيت۔ آپتى
 ء بے پتى نہ چاريت، آ کہ دنت، نہ چاريت ء دنت۔

انسان چہ بندات ء بے وس بونگ ء مروچى ہم بے وس انت، لپرزگ
 انت چہ ہما حدا ہاں کہ نوں نقش اش ہم گار انت۔ بنى آدم ء پلہ مرز کئے بيت، کئے
 ہے حدا ہانى ترس ء چہ آہانى دل ء درگت کنت؟ چوشين کارے اگس کت کنت آ
 انسان وت انت، آئی ء بچ انت، آئی ء پشت پدانت کہ وتى علم ء زانت ء برکت ء
 بلکيس ہے دزستين دز وگيس باوستاں دور بہ کنت ء انسان ء بہ انسانی منزلان سرگنگ
 ء توجيل ء بہ سازيت، پہ مڑا ہے آئی ء دست ء بہ گيپت ء بہ نميرانى ء منزلان سر بہ
 کنت۔ انسان مرادى انت پہ ہمارو چاں۔

قد ۱

بلوچ ء سک بد کیت کہ اگن کسے ہما گپ ء بہ کنت کہ دپ ءے نہ داریت۔ بلوچ ء گورامردم ء راوتی ۱ستار ء یاد دیگ ء توجیل ایوکاشگان انت کہ مدام کار آمد ہم نہ انت، بلے چه مروچی ء دوہزار سال ء ساری روم ء سیاست کارواندگ ء زانتکاراں، قد ء یات ء گیجگ یا گار نہ کنگ ء شر میں توجیلے در گیتنگ ات۔ رومن شیواریں قومے ات۔ ہے سوب ات کہ روم ء مہلوک ء یورپ ء گیشتری بہر، میاں رودراتک ء افریکہ ء بازیں ملکانی سراتاں دیراں بادشاہی کت۔

روم ء حاکمی یک مردمے ء دست ء نہ ات، بلکیں ہے واک ء اختیار سینٹ ء ممبراں گون ات۔ پمیشا و ہد یکہ سیزر ء بادشاہی ء ارادہ داشت، گڑ اتا چیوشی ء روج ء آئی ء را ہے سینٹ ء ماڑی ء سینٹراں کشت، چیا کہ آوانی دل ء ات کہ اگن سیزر ء بادشاہی ء نام پر بوت گڑاوتی قد ء گار کنت، گوں عوام ء جبر کنت، زور کنت۔ چوش مہ بیت کہ جمہوریت ء دور آس رہے بیت ء روم وتی ہے عزت ء شان ء برجاہ داشت مہ کنت۔

رومنانی بازیں جبرے ہما دور ء انچائیں رسم گندگ ء کاہنت، بلے چه ڈرستاں شر میں ہے قد ء گار نہ کنگ ء توجیل ات کہ ایشی ء تاں بازیں مدتے ء روم ء جرنیل ء حاکمان ء پہ ظلم ء زور ء نہ اشت۔ روم مدام گوں وتی ہما سہاگیں ملکاں جنگ ء ات۔ ہر جنگ ء سروک چه سینٹ ء عہدہ داراں کیے در چنگ بوت ء ہر فتح ء شاکامی ء و ہداں چوش بوت کہ و ہد یکہ جرنیل چه وتی مہیم ء سو بین و اتربوت، گڑا شہر ء پترگ ء ء ساری یک شے شہر ء ڈن داشت ءے۔ اے دوران ء مہلوک ء شہر چو بانور ء سمبہینت۔ ہر نیمگا ڈہل ء چاپ بوت۔ مہلوک سڑکانی سرا یا وتی

لوگانی دپء اوشنات ء آو کیں جرنیل ء آئی ء بہادر میں فوجیانی سراپل اش ریتک ء
گوں سوت ء نازینکاں، آوان ء وش آتک اش کت۔

رونچ ء ٹک ء شہر ء دروازگ ء دپ ء، روم ء سینیرٹز، میر ء معتبراں، ہے
جرنیل ء آئی ء فوجیان ء وش آتک کت۔ رندترا، جرنیل، گوں وتی فوج ء گوں
آورتگیں مڈیاں، غلام ء مولد، زر ء سہر، مال ء دولت، ہرچی کہ چہ دژمن ء پلگ
بوتگ ات، تمامیں شہر ء گشت۔ جرنیل ء جند ء اسپانی گاڑی ء سے شر رنگیں جنک،
زیبائی ء گوشے عرشی پری، نشت انت۔ یکے ء سجنیں راہ ء جرنیل ء سراپل ریتک،
دومی ء گوات کت، سہمی ء کار ہمیش ات کہ ہر دمانے ء رند، جرنیل ء راگوش ء وش
وش ء بگوشت کہ ”جنزل! بچار وتی قد ء گار نہ کنئے“ جرنیل ء گوں واہگاں وش
آتک ء مال ء غنیمت ء نشان دیگ، فہم ء کیت، بلے اے جبر کہ واجہ وتی قد ء گار
مہ کن، ظاہر ء سبکیں جبرے ات، بلے ہر رنگ ء کہ بچارے، ہے جبر رومنانی
زانتکاری ء دور اندیشی ء پد رکت چیا کہ روم، آئی ء حاکم، ہر کس ء ناکس، آرونچ ء
فاتحیں جرنیل ء وش آتک ء در آتکت۔ مہلوک دست ء گوش ء جرنیل گوں فوج
ء پلٹناں۔ پداچوشیں ہوش بریں گلا ء ستاہ، ہر کس ء بہ کنئے، وتی قد ء گار کنت۔ پمیشا
ہے شہ پری ء کار ہمیش ات کہ آئی ء رایات بہ دنت کہ جرنیل صاحب! تووت چچ
یے نہ ئے، ہست ء نیست، اے ڈیہہ ء آئی ء استمان انت، اے ہمیشی ء برکت
انت کہ توچودستانی دل ء ئے، چوش مہ بیت، اے نیک نامی ء مزن مردی ء وتی نام ء
بہ جنئے ء گنوکی یے بہ کنئے۔ بلے اے ملک ناں روم انت ء ناں سینیرٹانی حاکمی انت،
ناں سوب ء شاتکامی ء وہد انت ء ناں چوشیں رسم ئے است۔ نوں کئے کیا راوتی
قد ء گار نہ کنگ ء یات ء بہ گجیت؟

مہر ۱

مہر بنی آدم ء اصلی روح انت۔ مہر دیگ ء مانا گوں وت، وتی ہستی ء،
 وتی ذات ء دگہ کسے ء شریدار کنگ انت۔ نیست چوشیں کسے کہ مہر مہ دنت یا مہر ء
 واہگ دار مہ بیت۔ اگاں کسے ترا دوست بہ بیت ء آچہ تئی دست ء بروت یا چہ تو جتا
 بہ بیت، تو ہنچو لہر زگ بے گو شے تئی جند ء وجود، تئی ذات ء بہرے چہ تو گیشگ ء
 انت۔ جتائی ء چوشیں درد ء کئے مَر ت کنت؟ ہما کہ ہمے در دیے پر انت۔ پدا و ہد ء
 مرہم جتائی ء ہمے زیم ء پر کنت، وش ءے کنت، بلے آئی ء دا تگیں ٹپ ء گار کت نہ
 کنت۔ آمدام مانیت، پورہیں زندگی ء ء ہر ہما دمان ء کہ تو ایوک ءے، ترا چو
 کد پنتگیں ریش ء درد دیگ کنت۔

یاد، انسان ء زند ء خمیر انت۔ وٹیں یاد، بدیں یاد، اے دوئیں گوں بنی آدم
 ء چو وتی ساہگ ء ہمراہ انت۔ ہستی ء نیستی ء ہما چا گرد ء چو انسان ء وتی بے مانائیں
 زند ء، گران گران ء کاہنت۔ اگاں تو رناک انت تو آبدیں یاد نہ انت، نلگیگی ء
 گوہتگیں مارشت نہ انت، بلکیں ہما وٹیں دمان انت کہ نہ وٹیں و ہد ء گیر کاہنت
 ۔ ہمے گران انت، سک نہ وش انت، ایشی ء مثال ہما مات ء کیلیں سولیں پسگ
 انت کہ چہ پیران ءے پنڈ اتگ، آرسٹ ء بارست ءے کتنگ، وتی آسندگ ء،
 وتی پت ء نام ء دیما برگ ء امیدئی زانتگ، بلے یک انا گت ء زند ء ڈر و ہتگ ء

موت ء وئی امبازاں گپتگ۔ میر کبر ء مات ء بٹاک جت کہ اگن بند یگ بیانت
بلے تو ہے بندی آئی وڈالاں بہ روئے، گڈامس نوکیں سرو گوا لے کناں ء تئی مٹ ء
دو بر پیدا کناں۔

تئی دل ء میر کبر ء مات وش ات کہ آئی ء بچ سگارانی دپار بہ بیت، گونڈل
ئے بہ شنکین انت۔ اگاں چوشیں بچے دژمن ء وڈالاں بروت گڑا ہے بچ
ء وٹشیں وهدانی گیر، پرانی ء مات، برات یادومی کساں، درد ء کونج بنت یا نہ بنت؟
ہے یات، آیات کہ وش انت بلے بدیں وهداں گیر کاہنت، رنج ء درد ء
تورناکیں مولم دینت، کسئی قسمت ء مباتنت۔ ایشی ء مثال ایش انت کہ اگاں
بادشاہے گدائی ء سر بہ بیت، بادشاہی دور ء یات ئے کہ گیر کاہنت آئی ء کجام
حالت بیت۔ ہما وٹشی پرانی ء رنج ء غم ء انچیں انگر گوارنت کہ آئی ء دل، آئی ء روح،
آئی ء وجود، دائمی آساں سچیت۔

وٹشیں یات غم ء اندوہ ء جامگاں براہدار نہ انت۔ پمیشا منی دل ء وٹشی
اگاں دائمی مہ بیت، چرائی ء گہہ بات غم۔ اللہ پہ غم ء، بنیت کہ بنیت، بلے ہمینچو
کہ وٹشی دل آزار بہ بیت ء بہ جہیت، دیم ء پچہر پہ تومہ دنت۔

دردانی قدح

احساس ء آئی ء درد بنی آدم ء درد ء رنجان دہ سری گیش کنت۔ چم جہلیں
 غلامی ء درد، کم زانگی ء احساس، نزوری، لنگڑی، ناتوانی ء بے ہوشماریں زاننت، بنی
 آدم ء یلہ نہ دینت، بلے دگہ دردے ہم آئی ء پانگپاہ انت۔ آانت مڑاہداری، وطن
 دوستی، ترمردیں مزن مردی کہ چرائی ء قوے، راجے، کلے وتی غلامی، گژن ء لنگڑی ء
 درداں بہ ماریت یا ہما مزن مردی کہ دگران ء لگتمالی ء غلامی رنگ راہاں سر بہ
 کنت۔ اے ڈرہ، بنی آدم ء فکر ء آسے گون دینت، ایشی ء ہر کسے پہ وڑے، پہ وزے
 ماریت ء گندیت بلے انسان عجب رنگیں خلقتے۔ آاے درستیں حقیقتاں گندیت،
 ماریت، کدی گریت، کدی کندیت، بلے بے عبرت انت۔

بنی آدم پہ کسانیں پد نہ بودیں گپے ء، بچک ء جنک ء پیدانشت ء گلان
 انت ء ایشانی مرک ء غمی انت۔ نزانت کہ ہمیشی ء پیدانش پرائی ء، ہمانی ء کہ ودی
 بُوَتگ، رنج ء غم ء نمیرانیں دردے ء بنداتی ساعت انت کہ تاں زندگ انت گوں
 آہاں پیڑا تگ۔ برات ء، بچ ء، عزیز ء موت ء زارہ جنت۔ نزانت کہ آہانی جتانی
 پرائی ء آسری وشنامی ء دل آرامی کاریت ء پداپہ مرتگین ء ہم مدامی آرام کہ آوت
 چریشی ء ناہی انت۔ ہما کہ زانگ ء مارگ نہ بیت، بلے انگت ہم چرے زند ء پد نہ
 بودیں ہستی ء وشی ء ہمانیستی یا شر ء گندگ ء نہ دیدیں احساس ء زبیا تر، شتر تر، جوان تر
 انت۔ پمیشا بنی آدم بے اوستیں نیستی ء ہستی ء گلاں زندگ انت، بلے پہ عذابی، بے

عزتی، ناتوانی۔

ہر کس زندہ ہے درداں ماریت ء ہے احساس ء درشان ہم کنگ
 لوٹیت۔ نل ء سُمر، سرور ء زیل ء بام، ڈہل ء چاپ، سرنا ء نہ وٹشیں رم یا زہم ء
 زیم، اے درہ، ہے دردانی درشان کنگ ء توجیل انت کہ گوں انسان ء عمل ء، آئی ء
 فکر ء، آئی ء کرد ء، آئی ء زانت ء پدربنت ء ایش سلمان رشدی ء ”شیطانی آیات“ یا
 بائبل ء قصہاں بگرتاں شعر یادگہ رنگ ء نبشتا نکے ء ردیا نارد ء بندیں لوزاں دراء، آ
 اش درشان کنت۔ اے آئی ء واہگ انت ہم ء مجبوری انت ہم۔

موتک ء موت

اشترے واہندے لاپ ات۔ سک ءے دوست ات۔ اشتر پیر ء عاجز بوت۔ کاری نہ بوت۔ واہندے پہ بہا دل نہ بوت، کُشگ ء ہم دل ءے نہ سگت۔ شت ء جنگل ءیلھے دات ء گوشت ءے، بگند تو منی ہمارا ہداری کُتگ، خدمت کُتگ، پہ من ترا روج ء شپ نہ بُو تگ، من ترانوں یلہ دیگا ہاں، حداترا عمر ء روج بہ دنت، بلے چہ من ہر غلطی ءے بُو تگ، منا پہل اش بہ کن۔

اشتر پہ واہندے جتائی ء ہم ملورات، گوشت ءے، ترا دڑہ پہل انت بلے ترا یات انت کہ یک رندے تو منی مہارے راجر ء لٹک ء بستگ ات، وت حرے سوارات ءے، من پشت ءے کتار اتاں۔ من وتی ہے بے عزتی ء ترا ہچیر پہل کت نہ کناں۔
اشتر ءے نہ وشی ء بدبری اقدارانی انا گتیں مرک ء سراموتکے ات۔ مئے گورا اول ایش انت کہ راجی زندے ”روح“ یا و مرگت یا سکر ات ء انت۔

پہ ہر راجے ء زندگ بُو ہگ ء ہمارا ج ء راہتیں فکری بُن حشت ء پشت ء زندگ بُو ہگ ء وتارا دارگی انت۔ رسم ء رواج تاں نند ء نیاد ء بگرتاں جنگ ء فتنہاں، مہمان داری ء بگرتاں حداء رسول ء قصہاں، قول ء فعل ء بگرتاں بد عہدی ء دڑوہ، قتل ء کوش ء بگرتاں امن ء ایمنی، اصل ء درہ زندگیں حقیقت انت۔ اے ایوکیں لبز نہ انت، ”ساہ دار“ انت۔ اے نمیر انیں لیکہ شون دینت۔ ایشانی پشت ء راجی زندے مہکمیں قوت انت۔ ایشانی شری ء گندگی ء نیکی ء بدی ء کچ ء ماپ ء ہم راجی زندکنت۔

ہے اقدار یا Symbol کہ آہانی سر راجی زندہ ماڑی مک انت، اگن بہ کپنت، بہ مرنت، گڑا چون بیت گڑا بزاں کہ اُشتر، مہار، حر، لٹک، بندگ، آئی، کتار کنگ بیت، ہمے بیت کہ گوں بلوچاں بوہگ، انت۔ مئے ہچ پشت نہ کپتگ۔ مئے راجی لیکہ چو کہ مڑا ہداری، راست گوشی، نیکی، بدی، زانت، مئے ایمان، بیسہ، ذرہ کم کم، گیمہر ان انت۔ ”کئے منی گہگمیریں سرا گڈیت“، پر مڑا ہیں مزن مردی، ”امرگ کہ شپاں نیم بال انت، بالاچ، کمان، تیر انت“، فکری بلندی کہ نیکی، بدی، نمیرا نیں جنگ، سوب مندی، شکل، درابیت، ”کس گبرے پہ گاری، نیلیت، من وتی عاریفیں پت، خون، چون بلاں گوں دژمنیں مرداں“، اے سبل، فکری بُن حشت، اے درہ شتنت، بیگواہ بوتنت۔

اے انچائیں، پوچیں جبر نہ انت۔ اے راجی زندہ مستریں حقیقت بُوٹنگ انت۔ اگن راجی زندہ گوں وتی تاریخ، روایاتاں، ہمگر نچ کنگ لوٹے، آہاں ہم روانی، دیگ لوٹے، ایشانی، ہمے بُن حشت یا ”سمبلاں“ مرگ، میل۔ ایشاں تو انا، جان دراہ بہ کن، ایشاں پدا بورودین وگرناں ہر نیمگی، بے پرکیں زند ترالڈان، مداں، بارت، پے راجی، دود، ریدگی، مرگ، سرکنت کہ آئی، سراموتک کنو کے ہم نہ گواہیت۔

سیریں شدلاپا

شدلاپا ۽ مثال چو بینگ مگسک ۽ انت کہ ہر سبزیں تاک ۽ شیرگ ۽
 چونسیت ۽ شہد اڈ کنت، بلے وہدیکہ شہد جوڑ بیت دگہ کسے کیت، مگسکاں بال
 دنت ۽ بینگ ۽ چٹیت۔ چم دراتکیں مردم ۽ ہزاری گنج بدیے انگت شدے در
 نیت۔ آمدام مال مچ کنت، پے امیت ۽ کہ آئی ۽ کار ۽ کانت، بلے آپہ شدلاپی،
 چم دراتکی مریت۔ حرص آئی ۽ را انچو لگت مال کنت کہ تاں آزندگ انت، چرائی ۽
 چنگلاں دراتک نہ کنت۔ آمدام دل تپر کہ بیت کہ کسے آئی ۽ زر ۽ مال ۽ حال ۽ سہی
 مہ بیت، چیا کہ بلکیں دڑ ۽ وش نیاتکے بہ بارت اش۔ ہے دل تپر کئی، آئی ۽ را ہر
 ساعت ۽ دمان خطا وار کنت۔ انچیں وہے دنت ۽ کہ آواراں وارتر، شدلاپاں شد
 لاپ ترگندگ ۽ کیت۔

سیریں حارص ۽ سیریں شدلاپی ۽ بدل ۽ جی بات ہماواری کہ مدام مردم ۽
 گون انت ۽ کس ۽ پچ گپت نہ کنت نا پھر مرک ۽ ناں پزند :
 ہست ۽ نیست من نزا ناں بید ۽ ایش
 ہست بے آسر ۽ نیست پاداران
 پیر مردے، پنڈو کے، سیریں پنڈو کے، دست ۽ مدام ٹال انت،
 بلے بینڈگاں لک ۽ دو لک کلدار نی بندو ک انت۔ سڑک ۽ سرائنتگ ۽ نالیبت کہ

”بہ دیت اللہ نام، مولاء نام،“۔ آدلء گو شیت کہ روچے ناں روچے بلکیں
ہے زر، آئیء کارء بیانت۔ کجام کارء؟ ہما کہ آئیء وتی ورنائیء کت نہ کتنگ انت
یا نہ بُوتنگ انت۔ آئیء واہش بُوتنگ کہ آئیء شریر لوگے بوتیں، آشریر جنےء
جو دے بوتیں، تنگوئیں بچ، گرانا زیں جنکانی پت بوتیں، میری دیوانےء اولی
سربء نندوک بوتیں۔ ظاہر انت کہ چوشیں زندء آئیء آسراتی، آئیء نصیبء نہ
بُوتنگ انت چیا کہ پریشاں عقل، فہم، زور، زرء ضرورت بُوتنگ۔ آئیء ہچ دست
نہ کپتنگ بلے نوں زرے پہ پنڈگ مچ کتنگ، بینڈگاں بے بندوک انت۔ تاں
زندء گڈی ساعتاں وتء رپپینیت۔ زانت کہ ہفتادسال بے گو سنگ، بلے دل
بے نہ سگیت۔ چے اعتبار، بلکیں ورنابہ بیت؟ چے پیری، چے ورنائی؟ آکارء کہ
زر نہ کنت، ہچ محرم بے شر نہ کنت۔

زندگیء گوں پیر مردء ڈروہ کتنگ۔ زند پرانیء والے، نہ وٹیں والے
بُوتنگ۔ نزوری، ناتوانی، بے کسیء احساس، آئیء راتیوگیں زندء نیس گیر کتنگ،
بلے وٹیں وہدانی امیت چہ آئیء دلء گار نہ بُوتنگ۔ وش چوشیں وابء لذتء آئیء
گون کپتنگ۔ نوں آپنڈیت، زر مچ کنت، پہ وٹیں وہداں۔ ڈروہ، گوں وتا، گوں
وہدء، گوں قدرتء۔ اے بے برکتیں بیر گیری بے نہ انت چی بے؟ انا گتء حال
پر شیت کہ پیر مرد مٹگ۔ آئیء زر آئیء بنت یا ہمائے کہ آئیء سکر اتء گندیت یا
ہمائے کہ آئیء کفنء پوشائینگء کیت۔

ہاں کھائیو مت فریب ہستی
ہر چند کہیں کہ ہے، نہیں ہے

پکاسو ۱

۲۷ نومبر ۱۹۹۳ء ما، دوچینی، یک روسی، یک اردنی ء یک سری لنکا
 نی، انگلیا یونیورسٹی ء سینسبری (Sains Bury) سنٹر فار ویٹول آرٹس گیلری
 ء شتیں تانکہ پکاسو ء دست کشیں فوٹوواں بچاریں۔ چہ ما ابید، چاروکاں گیشتر طالب
 اتنت کہ پہ نیاز مندی، ایشاں چارگ ء اتنت۔ لہتیناں کا گد ء قلم گون اتنت ء ہما
 فوٹو آنی نقل ء گرگ ء اتنت۔ منی ہمراہیں چینی ”ہوں چوں پوں“ کنان ء فوٹو ماں
 فوٹو بوتنت۔

سری لنکا ء پولیس والہ، ہنچو سراپ ء ات کہ گوشے ڈڑے دزگیر کنگی انت۔ روسی
 گراں مل، انچو ہبکہ ات گوشے کہ روس گورباچوف ء ناں ہے فوٹو آں
 پروشنگ۔ من چو ہمارگ ء گسر کپتگیں بریں پس ء کہ وتی ہم کنناں جتا بوتنگ،
 لہرزگ اتاں۔

سینسبری سنٹر عجب رنگیں فوٹو ء کارٹوناں پڑات۔ پکاسو ء ابید، جیو کو بیٹی
 ء شتر کنگیں عکس ہم ایر اتنت۔ فوٹو آں گندے مردم ء اگل گردیت۔ کسے ء تمبورگے
 دست ء انت، کسے ء تیرے گون انت، کسے ء گودان در انت ء کسے ء شرم ء
 ننگ۔ جنینے لاپ پڑیں، چکے درتہ پچیں، دلبرے بے پرکیں۔ یک نیمگے
 چارے کہ شادی شکلیں چینی مرد کے مولڈی تے جنگ ء انت۔ دومی نیمگے ء
 بچار بلاہیں ذراج مودیں مرد کے دز مگوریں کاڑی ء سرا امبیر انت۔ دگے

فوٹو لیے ء بلا ہیں ملا لیے کہ کانٹے رُودینتگ، بڑ ہنگ ء جنینے ء کش ء وپتگ،
دم ء چف ءے کنگ ء انت، جنین بے پردگ انت۔ دگہ فوٹو لیے ء یک کون
دریں جنکے ملا ڈر وشمیں مرد کے ء دیما یک پاد ء اوشتاگ ء ہے ملا آئی ء پہ ارمانی
ہورت ہورت ء چارگ ء انت۔

ہے سنٹر ء دگہ بانے ء ”ریزرو کلکش“ ء نام ء ہنچیں دست کشیں فوٹو ایر
انت کہ عقل گردیت۔ اے کانچ ء الماریان انت، صاف ء پگار انت۔ مردم حیران
انت کہ اے فوٹو آئی چے نف ء اے فوٹو آئی کشوک، پہریزوک، چاروک، گلا ء
ستاہ کنوک، وت چونیں مردم بونگ انت۔ یک دست کشیں فوٹو لیے ء جاپانی
مولدے ء بروان، پونز ء لٹ ء دپ شمشک ء کتار اتگ انت ء ہے فوٹو کانچ ء
الماریان انت۔ منی وڑیں بازینے ء سر پر نہ بیت کہ چیا چوشیں ماڑی اڈ داتگ،
صاف ء سلہہ گتگ ء صداں مردم پے فوٹو آئی پہریزگ ء داتگ ء دگہ ہزاراں
مردم ایشانی چارگ ء توصیف ء ہمروچ کاہنت۔ گنوک کئے انت؟ ہما کہ پریشانی
پہریزگ ء لگاں کلدار ہرچ کننت یا ہما کہ ایشانی چارگ ء کاہنت؟ من گوشاں
ساری ء ہم بے ساری ء آپ گواز گتگ ء بے ساری ء ساری ء۔

ہے سینسبری سنٹر ء دومی بان ء ہم عجب رنگیں فوٹو ء کارٹون ایر انت کہ
چیزے کاگد ء سر انت ء چیزے پہ گل اڈ داتگ انت یادار نیگنت۔ گنداں مزن
سرگیں گز مپک دپ ء دیمیں مرد کے کہ سرے ساتگ، مزین شیشکے ء سمارتگ۔
ہے شیشک ء گور ء بان ء دومی کنڈ ء وڑ وڑیں کارٹون فوٹو انت۔ سیمی نیمگ ء الماریاں
انچیں، مُرتگیں مردمی سرگ، چم، پونز ء دست ایر انت۔ ہے رد ء جنینی سونی ء مُٹ ہم
ایر انت۔ دل ء گوشت اے سونی ء مُٹ ہمود ء ہم سر بوت چوں؟ یک شیشکے ء

گنداں مرد کے ءدیم ءنقش انت۔ آگوشے دارکاریں استایے ءپہ دستے تراشتگ کہ سرء کا یے رستگ، ایرانت۔ دگہ جاگہ پتن پادبلے بارگ گردن، دراج سرین ءتوسک گوریں جنینی بتے کہ الماری ءانت، ہمیشی ءکش ءسیاہیں ٹینگے گوں کاسگس سرء کہ غلام چلے کوہی بڑوانت، اوشتوک انت۔ دومی ردء خمار چمیں، مزن دیم ءدراج دتانیں جنینے گوشے کماڑ انت۔ ہمیشی ءکش ءدوجین انت، یکی ءمہرگ گٹ ء، دومی ءچودوشاہیں گرانڈ ءمزنیں کانٹ رودینتگ۔ دیماچماں شانک دے گندے چینی مرد کے کہ شادی بولڑی ءسرء انت۔ دگہ نیمگے مرد کے کہ گوشے مسیت ءپیش امام انت، دست ءے بستگ ءاوشتاگ، بلے ہمیشی ءگورء یک مٹیں مولدے، دژمگوری گیگان ءاوشتوک انت ءہمے ملاء دپ پرانی ءآپ دیگ ءانت۔ دگہ فوٹو یے ءجنینے وپتگیں مرد کے ءگورء نشتگ، سرے زینکودگ ءداتگ، دوئیں بزہنگ انت، یکے دومی ءسرء امبیر بوہگی انت۔

حدابزانت کہ پرے فوٹو آں چے نپے کش انت۔ اے کئی درد ءدوا انت، بلے گوشنت کہ اے انسان ءانسان ءیات ءپرینت۔ چوشیں بلے پرکیں ءکس مزانتیں عکس، بنی آدم ءفکر ءسارنت ءانگریز پہ ہمے احساس ءسماگ ءچوں ہدوک انت۔ پہ انجیں کارء وتی مٹ وت انت۔

مردم ءدل ءکیت کہ پکاسویا جیو کویتی ءدست کشیں فوٹو آنی نمائش کہ چوشیں زیبائیں ماڑیاں بوہگ ءانت، آہانی دل ءوتی زندء گواہی داتگ کہ مہلونک پہ چوشیں عکسانی چارگ ءآہانی مرگ ءاینکرہ سال ءءرند، چوہدوک ء”بے وت“ بنت۔ اگاں آہاں اے بزانتیں، الم ءوتی قداش گارکت ءچہ گل ءشاہ اش رودینت۔

گوشنت کہ ہے پیکاسو، چار جن ۽ بیلی بونگ، بلے یک پچی ۽ ناں۔
 جنے کپنگ ۽ یلہ داتگ۔ حداء واپتنگ کیے و جن ۽ گرگ ۽ وٹی ۽ دومی یلہ دیگ ۽
 گل بلے آئی ۽ ہے زانتگ، ہے وٹی ۽ مرتگ چیا کہ ہوش ۽ ماں بونگ۔
 وہدیکہ دل سیاہ ۽ سوکی بونگ، جن ۽ یلہ داتگ۔ دل ریش کنوکیں جنین ۽ یلہ
 دیگ ۽ وٹیاں ہما ماریت کہ ہے ہمت ۽ بہ بیت ۽ دومی دزمگورے ۽ گرگ ۽
 حُب ۽ وٹی۔ وائے قسمت! پر ما ملایے ۽ کہ دست ۽ جن ۽ یلہ بدنت، گوں چار ۽
 یک پچی ۽ لیب کنت۔ بلے ملایے ملامتی چی انت؟ آچہ زال ۽ ہچجر دل سیاہ نہ بیت۔
 اگاں زال ہمینچو چہ ملایے سوکی بہ بیت، ملایے چے؟ ملایے تاں ہما وہدی چٹی انت کہ حدائے
 وتی مال بکنت ۽ چہ جنین ۽ سر ۽ بہ چٹین ایت ۽۔ بلے اے ہم حداء رضانت ۽ حداء
 ۽ شزرانتگ، چیا کہ اگاں ملایے جنین ۽ یلہ دیگ ۽ گرگ ۽ بولاں بہ کپیت، گڑازانے
 چون بیت؟ جنینانی گیشتری بہر جنوزامی زارہ بہ جنت۔

من گوشاں ہے پکاسو کہ مروچی چونامدار انت، ہرچی بوتہ ہے جنانی
 برکت ۽ بونگ۔ ماں دل ۽ آہم جزم بونگ کہ آئی ۽ ہست ۽ نیست یا زانت ۽
 بزانت، ہے جن بونگ انت بلے آئی ۽ رابے وفائی ۽ شگان ۽ کس جت نہ کنت،
 چیا کہ آئی ۽ فوٹو آں بید ۽ جنینی آزاں دگہ ہچ نیست ۽ ہمیشانی برکت ۽ آچہ دستانی
 دل ۽ انت۔

بُڑی تہ لٹک ۱

روبا ہے بلوچ ۽ مرگاں ذرات۔ انا گت ۽ تلک ۽ دپ ۽ آتک۔ مرد ۽ روباه ۽ ساہ نہ گپت، بلے لٹک ۽ بڑات۔ روباه بادشاہ ۽ دربار ۽ پیش بوت ۽ انصاف ۽ لوٹت۔ بادشاہ ۽ مردک ۽ راسزادگی ۽ حکم کت۔ گوں اے فیصلہ ۽ روباه، ارس ۽ لمپ بوت ۽ گوں پدر دین دے گوشت ۽ کہ من نزاننگ کہ تو چوشیں بے رحمیں بادشاہ ہے ۽، کجا بوت تی انصاف؟ روباه ۽ گوشت مردک ۽ گناہ پی انت کہ سزائے دے، پریشی ۽ سزائے منی دل ۽ کجام کوش جنت، منی بڑا تگیں لٹک پدا چوں کیت؟ اگن انصاف کننے گڑا آیش انت کہ درستیں روباہانی لٹک ۽ بڑتاں کہ کس منا بڑی تہ لٹکی ۽ شگان ۽ جت مہ کنت۔

بلوچ ۽ بدواہ کم نہ انت، بلے شے رگام گو شیت کہ ہر بدواہ چوہا بڑی تہ لٹکیں روباہ ۽ نشان بہ بیت، اے پد نہ بودیں حبرے۔ بدی ۽ دیم ۽ دارگ آسان نہ انت، چیا کہ نیکی ۽ بدی ۽ کش ۽ چیل ”اہورا مزدا“ ۽ ”اہریمان“ ۽ بے آسریں دائی جنگ انت کہ تاں کامسال ۽ روج ۽ آسر نہ بیت۔ شے رگام نیک ۽ بد ۽ یکیں شاہیم ۽ توریت، گڑا پرچہ گوں بدال ہمروان نہ بیت ۽ اگن آوت بدی ۽ کردے نہ داریت پہ بدال پرچہ چو حسد وارانہ۔

چینچلک ۽ ماں چلک

ہر کس کنت پہ وت کنت

زندہ عذاب

زندہ پہ من گوشتے عذابے۔ اے عذاب ہورنگ انت۔ بنی آدم گوشتے
انگر ان انت، ہر شخص زندہ قیدی یے، قیدی ءوتی نامے، وتی مقامے، وتی زانتے
، وتی دیدے، وتی احساسے۔ کس چرے قیدے دراتک نہ کنت، کس چریشی ءے بے
بہر نہ انت۔ ہے مثال منی انت، ہمیش شمینگ انت، بلے اے زندگی بلائیں
تجر بہے ءتجر بہے ءبازیں شکل انت۔ کجام تجربہ ترا پختہ تر کنت، گوں زندگی ءمارشتاں
بندیت ءکجام نا پختہ؟ منی دل ءزندہ اے دراجیں ماہ ءسالان، اگاں چیزے
رسیت، آیا وتر اسوب ءشادمانی دنت یا ناکامی ءبے سوبی، اے دوئیں تجربہ انت،
دوئیں زندگی انت۔ سوب مندی ءبے سوبی، دوئیں زندگی ءپدرائیں بہر انت،
ایش انسان ءراماں انسان ءکالب ءپڑینگ ءضروری انت۔

گوشتنت کہ زندگی مرگ ءابتدا انت۔ ہر روج، ہر دمان، ہر ساعت،
زندگی بنی آدم ءکشان کشان ءمرگ ءنیمگ بارت۔ اے دراجیں یا لکیں سفر، غم ء
اندوہ یا گل ءشادانی ءگوزان ءرؤت۔ ہر حساسیں مردم ءغم، انسان ءغم انت، بنی
آدم ءغمواری انت۔ انسان موت ءاے سفر ءبرے وت ءبرے بے وت انت۔
ہمراہے شوہاز ءانت۔ کئے انت گوں آئی ءہمراہ داری ءتیار بہ بیت؟ ناں سنگت،
ناں چک، ناں نماسگ، آمدام تہنارؤت بے موت انسانی زندہ آسریا آخر انت،
انسان ءنہ انت پمیشامن زندہ راکمیں حیثیتے ءدیستگ۔ گوشتے زندگی چہ انسان ءکم
تریں حیثیتے ءمالک انت۔

تو گوشے من درد و مرگ، ہستی و نیستی و لوزاں پر چا کارمرزکناں۔ من
چرے لوزاں احساسے دیگ لوٹاں، زندہ تجربے، درد و مارشتے، ہستی و نیستی و
فکرے بلے من گوشاں چے درد، چے مرگ، چے ہستی، چے نیستی۔ انسان چو دریا
و ہما موج و انت کہ تاں و ہدے زر و انت زور و انت، ہست انت، مست انت،
بلے تیاب و کہ کیت ہچ نہ مانیت، ایو کا بر مشے ہما زور وری و، ہما تہردی و۔

برے و ہدے مردم و دل و کیت کہ درد و غم انسان و وجود و، آئی و نیستی و
درمان انت۔ آ کہ غم و آماج نہ انت بلکلیں چو پد رامہ بیت بلے آ کہ وشی و درداں
ماریت آ کجا بروت، کئی سوا لیگ بہ بیت۔ کئی آئی و تسلائی بدنت، کئی آئی و
وشی و بلے ریں درد و درمان و شوہا زیت؟

انسان دو محکمیں تیلان بندوک انت، دل و روح و۔ دل و روح و فرق
ہمیش انت کہ دل و درداں علاج است، اگاں کینسرے بہ بیت کہ گڑے، بلکلیں
درمانے دریت بلے روح و کینسر و کئی علاج کنت۔ روح انسان و مستریں مڈی
انت پمیشا دیسپانی و ہم سک گزان انت۔ ایش کشیت، رنجینیت، اے درد
دنت بلے حسابیں، غم دنت بلے بزگیں۔ توبہ چریشی و آلامتاں، حدائی ہچ انسان و
قسمت و مکننت۔ کئی انت کہ روح و درداں نہ ماریت۔ ہر کس روح و منتان
بلے پردگ انت۔ کدی بیت کہ ہے روح چہ انسان و وجود و دائمی در بنیت یا ہنی
آدم بہ مانیت یا ایو کا روح۔ دوئیں یک کالے و یکجا جا گہہ کت نہ کنت، چیا کہ
دوئیں یک دومی و ضد انت، یکے دومی و دشمن انت۔

وہدء مزن مردی ۱

شے رگام کوتاہ نظریں کم علمے، چیا کہ وہدء زنگ ء جنت، تنی وہدی نزانت کہ اے جہان ء طاقتوریں شے ہے وہدانت۔ جابر، زوراک، بے پرک، ہر پیم کہ بگو شے، ہمیش انت۔ زی، مروچی، باندات، ازل چہ ابد، وہدانت۔ شرانت کہ ہمیش ء گندگ انت کہ ہمیش، چوحداء بے وس ء چو ہمیشی ء ہیمناک انت۔ نوں بچار شے رگام ء گنوکی ء کہ بلوچ ء وہدء میار کنت ء توپی دنت کہ وہدوتی ضامن وت انت۔ چونز انت کہ بلوچ درندگی و بے رحمی ء پالونپ ء بندوکیں چو بے زبانیں حیوان ء وڑالا چار انت، وہدء کجام بے لجیں دز ء حال ء دات کنت۔

شے رگام اگن ایمانداریں مردے بوتیں گڑاوتی نزوریان ء وہدء پلو ء چون یے بست۔ اے جبر ء شرز انت کہ وہدء مثال چو در آتکگیں روچ ء انت کہ مدام شپ ء امپاس ء پیچ رتچیت، بلے دل ء جزم انت کہ پرے جبر ء نقصے نیست، لنٹ ء پہ لنٹ ء جنگ ء تاوان چی انت۔ کئے انت کہ وہدء دست ء داشت کنت۔ آشے کہ ہست ء نیست ء زانت ء ڈن انت، آئی ء نام ء چیا دمان پہ ساعت گپیت؟ کیا رد دیگ لوٹیت۔ کئی سر ء گار کنگ ء رند ء انت۔

شے دوستی ء بدواہی ء قصہاں کاریت بلے اے جبر ء نہ زانت کہ دژمنی، دوستی، شری، گندگی، ہستی، نیستی ء ہے رنگیں درستیں دانک، انسان ء اڈ داتگیں ء

پہریز تگیں بے نامیں نشان انت، دڑہ چو حسد واریں اپوگ ۽ وہم ۽ انت۔ بہادری
 ۽ مزن مردی چی یے؟ کینگ ۽ برانت۔ شہیدی چی یے؟ ہم دروغیں وسواسے۔
 نیکی بے وسی ۽ بے لیسیں تام انت ۽ گناہ ۽ ثواب چہ کم علمی ۽ جوہان ۽ واجہہ ۽
 بخشا تگیں نہ کشیتگیں چنک انت۔

شے رگام گو شیت من دانایے آں، چے آئی ۽ عقل ۽ چے آئی ۽ دانش۔
 آئی ۽ نژہ ہر شے براہدار انت۔ مہرہم ۽ نفرت ہم، راست ہم ۽ دروگ ہم۔ منی
 دل ۽ تنی وہدی شے اینچونزانت کہ آوت کئے انت۔ وتی سرا بلوچی ۽ تہمت ۽
 جنت۔ بلوچ، بلوچ، بلوچ۔ مردم حیران انت کہ ہمے بلوچ چی یے؟ ہست کسے
 کہ پہ دل ستک اے گپ ۽ بہ گو شیت کہ بلوچ کئے انت؟ عمرے پہ ہمے ودار ۽ بہ
 نندیت، کرنے پہ ہمے خیال ۽ آسر بکنت، دپ ۽ دنان یے بہ رچنت، درستیں
 پٹاں اسپیت بکنت، انگت مشکل کہ سریے پر بہ بیت کہ کئے بلوچ ۽ کئے نابلوچ
 ۔ من گوشاں زند ۽ اے تنکیں کیز خانہ ۽ بازی نی ۽ سرگردینتگ، بازی نے گنوک کتگ
 ۽ باز چہ ہستاں بے ہست بو تگ۔ گمان انت کہ شے ۽ را بے پر کیں حسد وارے ۽
 نیکیں بددعا یے کتگ۔

لبز ا

پائیدار ایوک ء لبز انت، ہما فکر انت کہ ہے لبزانی چیر ء چیر انت۔ زمین
 ء آزمان ء ہر شے ء را کہ بنی آدم ء مانا دا تک۔ ہے مانا گوں ہما لبزاں بندوک
 انت۔ ہر شے روت ء گار بیت۔ درچک کپیت، بند بارت، ماڑی پرشیت، بنی
 آدم مریت بلے ہے لبز : بند، ماڑی، درچک، ایش مدام ہما مانا ء دینت کہ
 پراہاں جوڑینگ بو تک انت۔ مہر ء احساس، نفرت ء احساس ء بدل بوت کنت،
 بلے مہر ء مانا نفرت نہ بیت۔ انسان ء کشت کنتے بلے گوں انسان ء ہم گزنجیں لبز،
 ہرچ مانا یے دنت، آئی ء بدل کت نہ کنتے۔ ڈڑ پارسا بوت کنت بلے گوں ڈڑ ء لبز ء
 بندو کیں ہما مطلب پارسانی ء مانا ء کارمرز بوت نہ کنت۔ اگاں من سبگی ء گزان،
 دڑوگ ء راستی، برادر کشی ء بہادری، شتر ء شتر، سیاہ ء اسپیت، بہ گوشاں ہم، گوں
 اے لبزاں بندو کیں حقیقت ء کئے بدل بہ کنت؟ اے لبزانی پرک ء پیر ء گپ نہ
 انت، ایشانی مانا ء مقصد ء حبر انت۔ پمیشا لبز، بنی آدم ء جوڑ پینتگیں پائیداریں
 حقیقت انت۔

بلوچ ریاست ۱

پاکستانی زانتکار کو اس مدام ہے جبرء کننت کہ بلوچ قبائلی معاشرتء گزء نہ چٹھینگ انت پمیشا قومی حیثیتے نہ دارنت۔ بلے چوش نہ انت چیا کہ ریاست یا مملکتء کجام ہستی انت کہ بلوچ چریشیء بے بہر بونگ انت، فکری بگوش یا تجرباتی یا عملی۔ اول ایش کہ ریاست یا مملکتء وتی شکلء شباہت ہچبر یک وڑ نہ بونگ، گون و ہدء حالتاں ایشیء نظریہء بدلی، دائمی عملے۔ قومے کہ وتی سرزمینء واکء اختیارے بداریتء تاریخیء ثقافتی قدرانی ہمراہیء آئیء پہ سیاسی مقصداں یکجاہ بوگء قومی خصوصیت گوشنت۔ ہمیش مملکتء صفت انت ہم۔

بلوچ میان ایشیاء قوماں یکے کہ ہے سرزمینء آبادانتء گون ادے مہلوکء سیالی یے دارنت۔ ایشیء یک نیمگے ایران، دومی نیمگے ہندوستانء سیمی نیمگے میان ایشیاء اوغانستانء چارمی نیمگے زرانت کہ آدمیمء عربانی قومء قبیلہ انت۔

بلوچانی قومی ریاست اگن بونگ، آئیء شکل کجام انت؟ بلوچاں ماڑی ء قلات نہ بستگ، چو کہ شاہی دربارء درباری، فوج ء پلٹن نہ بونگ، راستے بلے قومی ریاستی خصوصیتء بے بہر نہ بونگ انت۔ میر چا کر یا چرائیء سر، میر جلالان ء قبائلی سروکی، راہشونی ء اقتدار ہم وڑے ناں وڑےء ریاستی ابتدائی شکلء انت۔ رندترء خانانی دورء ریاست ء شتریں دڑوشمے دیما کیت کہ قومی زانتے داریت،

حکومت داریت، فوجے داریت، او استمانے داریت۔ ڈیرہ جاتانی بلوچ ریاست یا قبائلی کنفیڈریشن اے درہ ریاست ۽ شکل انت۔ سندھ ۽ ٹالپورانی دور ۽ حکومت ۽ رابلوچ ریاستی حکومتے ہم گو شگ بوت کنت۔

بلوچاں پمیشا قومے نہ گو شگ کہ آقبائلی نظام ۽ انت یا قبائلاں بہر انت، دزوگے۔ اے درستیں قبائل، درستیں ٹکانی سرچنگ بلوچ ۽ ہمائی ۽ قومی زانت ۽ پجارانت، وت بلوچی ۽ احساس انت۔ یکیں زبان، یکیں دود ۽ ربیدگ، یکیں علاقہ، درست، آئی ۽ قومی احساس ۽ شون دینت۔ تو بگو شے کہ فلاں قبیلہ ۽ گوں فلاں قبیلہ ۽ جنگ کتنگ پمیشا بلوچ قومے بوت نہ کنت یا براہوئیانی بازیں ٹکانی زبان بلوچی نہ انت، اے بلوچ ۽ قومی احساس ۽ بہرے نہ انت، چوش نہ انت، اے علمی بد نیتی یے۔

قبائلی نظام

کجام نظام انت کہ کسے بوگو شیت کہ ہر عیب ءِ قصور ءِ پاک انت؟ بلوچانی قبائلی نظام ہم چوندا گہ نظامانی وڑ ءِ سرجم گو شگ نہ بیت بلے ہما عہد، ہما باری، ہما دؤر ءِ ضرورتانی رد ءِ ہے نظام جوڑینگ بوٹگ کہ صداں سال ءِ ایشی ءِ بلوچانی سیاسی ءِ معاشرتی ءِ قبائلی ضرورت پورا کتگ انت۔ تو اینکرہ سالوں رند کائے ءِ گو شے کہ آسک گندگ بوٹگ، علمی جبرے نہ انت۔ ایش باید انت کہ ہما عہد ءِ مردماں بہ گو شتیں۔

قبائلیت ءِ پرشت ءِ پرش، رد ءِ گچین جاری نیں عملے۔ ایشی ءِ شری ءِ گندگی ءِ حدوں ہم ہما مہلونک وت مقرر کنت۔ انوگیں وہد ءِ اے نظام آرنگ ءِ نہ انت کہ چاکر ءِ عہد ءِ بوٹگ یا میر نصیر خان ءِ دور ءِ بوٹگ یا انگریزانی آہگ ءِ سر بوٹگ۔ انگریزانی زمانگ ءِ ایشی ءِ اصل شکل بدلینگ بوت۔ پمیشا اے نظام بلوچانی دردانی دوانہ انت۔

قبائلی یا سرداری چوندا گ نہ بوٹگ کہ دپ ءِ پُر ءِ ہر کس گو شیت۔ اصل ءِ پاکستان ءِ حاکماں ایشی ءِ باروا بدیں احوال دا تگ۔ چونابا، ہر حاکم پہ وتی گزراں محکومیں قوم ءِ دود ءِ ربیدگ، آئی ءِ سیاسی، معاشی ءِ معاشرتی نظام ءِ ایر جنگ ءِ چک ءِ پد نہ بیت۔ پاکستان ءِ حاکم اے نظام ءِ خلاف ءِ مزینیں ڈروگیں دپ وٹی کن انت۔ انچوش چونکہ گو شے درستیں جن ءِ بلاہ ہمیش ءِ گون انت۔

ا۔ شے رگام: ”برانت، پہ باری تزان، جوانت پہ مہلییں گندیم“۔ ماہتاک ”بلوچی“

منی مطلب اے نظام ء پلہ مرزی نہ انت چیا کہ ایش آشکل ء نہ انت کہ
 بُوتگ۔ انوگیں سرداری انگریزانی داتگیں سوگاتے۔ انگریزاں ایشی ء بنیاد پہ
 بلوچانی ایرجیگ کنگ ء ایرگتگ ات۔ ہر نظامے کہ غلط کار مرز بہ بیت، آئی ء
 شری چیر ترنت ء گندگی دیما کاہنت۔ ظاہر انت پنج صد یا ہزار سال ساری ء نظام
 انوگیں و ہد ء گاماں شت نہ کنت، بلے حقیں جبر ایش انت کہ ہے نظام ء گوستگیں
 زمانگ ء بلوچانی زند ء درستیں ضرورت پورا کتگ انت ء تنی و ہدی ہے بلوچانی
 فکر ء، احساس ء نمیر انیں بہرے پمیشا ایشی ء شری سرگوز کنگ ہم نہ بنت، بلے
 انوگیں و ہداں ایشی ء چند انیں ضرورت پشت نہ گپتگ۔

اگس ہرت بچارے قبائلی نظام اگن حراب انت، ایشی ء قصور وار ہمیشی ء
 سروک ء کار مستر انت۔ خرابی اصل ء نظام ء کمتر انت۔ نظام وت ہجبر یک رنگ ء
 نہ مانیت، اے مداں مدان ء رد ء گچین بیت۔ ملکانی قانود ء دستور پہ و ہد ء گذراں
 پیلو کنگ ء مدام رد ء بدل کنگ بنت۔ مارا باید انت کہ ماوتی ذاتی یا اخلاقی ء
 معاشرتی نزوریاں نظام ء گردن ء مہ دیوں ء وت ء را بے میار مہ کنوں۔

مستریں عیب مدام گوں قبائلی سروکاں بُوتگ ء انگت گوں ہما بان
 انت۔ عیب وار سرداری نہ انت، عیب ہما نواب ء سردارانی ذاتی ء اخلاقی پد
 منتگی نیگ انت۔ غلام محمد ء پاکستان ء اسمبلی پر وشت، صدرات۔ قصور صدر ء
 عہدہ نیگ انت یا غلام محمد ء؟ امریکہ ء صدر نکسن ء واٹر گیٹ ء ڈیموکریٹک پارٹی ء
 کنونشن ء سیاڑی گری کت یا کنائنٹ، گناہ امریکی صدر ء عہدہ نیگ انت یا
 نکسن ء؟ خان قلات ء بے جست ء پرس ء بلوچانی پت ء پیر کی ڈیہہ دژ مناں
 بخشات، گناہ کئی ات۔ خانی ء یا احمد یار ء؟ مینگل، بگٹی ء مری آنی سرداراں، پہ وتی
 سرداری آنی ساتگ ء حکومت ء داشتگیں سردار کوشارینت انت، میاری کئے
 ات؟ سردار یا سرداری؟

بلوچ سردارانی ذاتی بدئ نیک ۽ میا رقبائلی نظام نیک انت یا آہانی ذاتی کردہ؟ اگن سردار مری، نواب بگٹی، نواب رئیسانی، سردار زہری، سردار بیزنجو، نواب مگسی گندگینے کنت، قصور وار نظام نہ انت ہماوت انت۔ پیشا ایشانی ذاتی کمزوریاں گوں نظام ۽ ہم دپ کنگ شریں جبرے نہ انت۔ البت سرداری اگن سیاسی ۽ معاشرتی گذرانی دیرمانیں منزلاں بُرات نہ کنت، وت پشت نہ کپیت۔ بلے مئے دژمنانی ہے نیمون ۽ بلوچان ۽ زاہ ۽ بسپییت کنگ، ہما تاریخی عمل ۽ بہرے کہ ہر بالادستیں قوم پہ ایردستیں راجاں مدام دوست ۽ کنت۔

بلوچ ڈیہہ ۱

بلوچ ۽ چہ کپسین دریاء کور ۽ گور ۽ علاقہ ۽ دراتنگ ۽ ملک ۽ ولایتان ۽ گولان ۽، ہزار یاد و ازده صدی قبل مسیح ۽، ایران ۽ رودراتنگی علاقہ ۽ جاہ منند بوہگ ۽ نشان است انت۔ ایران ۽ طاقتوریں بادشاہانی ملک گیری ۽ جنگاں بلوچانی کمک ۽ حوالہ تاریخ ۽ مان انت، یک نیمگے نیک بختی ۽ جوان مردی ۽ دومی نیمگ ۽ بدبختی ۽ چو ظالمیں نوشیروان ۽ کہ جہانے عادل گوشتیت، بلوچانی سراہلگارکنگ ۽ قصہ ہم تاریخ ۽ نہ شموشتگیں با بے انت۔ بلے تاریخ ۽ اے جبرگیشیتنگ کہ مزن مریں بلوچانی وت واکی ۽ واہگ ۽ ظلم ۽ جبر ۽ آلامتانی دیم، مدام داشتگ۔ نوشیروان ۽ رندی و ہداں محمود غزنوی ۽ بیچ مسعود، عرب، ایرانی، افغان ۽ سندھ ۽ ہند ۽ حاکمانی خلاف ۽ اے قوم ۽ مزن مردی ۽ قصہاں مدام پیریں بلک پہ وتی نماسگاں تاں روج ۽ مروچی کارنت کہ ایشانی راستی ۽ احوال چہ تاریخ ۽ ثابت انت۔

بلوچانی مکہیں ڈیہہ ۽ سیم سرچہ قدیم ۽ گیشینتنگ انت۔ رودراتنگ ۽ بلوچانی سرزمین سندھ ۽ مزینں کور ۽ مٹائیت، روایرشت ۽ کرمان ۽ سیستان ۽ بلوچ علاقہ کہ آئی ۽ آخری حد گجرانی ملک انت، زربار ۽ نیل بوینں زر ۽ گوریچان ۽ ماں ہلمند ۽ بلوچانی حد انت۔

اے ملک گوشتگیں سے ہزار سال ۽ بگرتانوں بلوچانی ملک انت۔ دوازده صدی قبل مسیح ۽ بگرتاں ہژده صدی عیسوی ۽ بلوچ سندھ ۽ مزینں کور ۽ اے کش ۽ آ

کش و سر بُوتنگ انتت۔ بلوچاں وتی سرزمین و سر آرا میں زندہ پھر نہ گوازینتگ۔
 اے علاقہ ایران، ہندوستان و رندتر و افغانستان و گبروئیں حاکمانی مزین
 بادشاہتانی درمیان و انجیں علاقہ یے بُوتنگ کہ ہر کسی چمے سک بُوتنگ انت۔
 برے اے سرزمین و لہتیں بہر ایران و جنگ و ایر دست کتنگ و برے ہندوستان و
 و برے اے ڈیہہ، یونانی، عرب، ترک، ساکا، ہن و اندگہ قوم و قبیلہ ہانی
 ہندوستان و سر ارش کنگ و راہ بُوتنگ۔

تاریخ و ہے دور و بلوچانی سیاسی، انتظامی یا ریاستی نظام و بارواچ چشیں
 پکائیں ثبوتے دیمانیت بلے چہ بازیں واقعہاں چو کہ بلوچانی گوں نوشیروان و
 جنگ یا گوں سائرس و فوجی کمک یا گوں عرب و رندتر و گوں محمود غزنوی و پنج و
 لشکراں جنگ، اے پد رکت کہ بلوچ یک ہو ریں کمان یا اختیار دارے و سروکی و
 یکجا بُوتنگ انت۔ اے وڑیں ہم کو پگی وتی ہم بوت کنت و دانگی ہم۔ مارا سیاسی
 انتظام کاری و مستریں مثال بلکیں سردار سیاہ و ش، سردار شہہ سوار یا میر جلالان و
 و ہد و رسیت یا رندتر و رند و لاشار و قبائلی اتحاد یا ہے دوران و قلات و خانانی سروکی و
 ”بلوچ کنفیڈریشن“ یا اسٹیٹ و صورت و دیما کیت۔

شانزہ صدی عیسوی و رند و لاشار و بازیں ٹکاں چہ مکران و دیم پہ رودراتک و
 کوچ کت۔ آہاں قلات و سر ارش کت، اود و حاکمان و پرورش دات و میر مندواش
 قلات و حاکم کت۔ رند و لاشارانی منزل سیوی و گنداوہ بوتنت۔ رندماں سیوی
 و لاشارماں گنداوہ۔ اے دمگ و وتی جاہ منندی و چلیں سالاں آواں چو
 ہمسائیں بادشاہاں بادشاہی نہ کت بلے ایشانی حاکمی چو کہ چہ دری اثراں تاحدے پاک
 ات پمیشا رند و لاشار و اختیار داری ریاست و یک شکلے گوشگ بوت کنت۔

عاقبت ۽ تہلیلین بچکند ۱

من اے جبر صد وار ۽ اشکتگ کہ بلوچان ۽ وهد ۽ گپتگ، بے طالع انت۔
 بلوچان نہ چہ وتی زیک ۽ سبق زرتگ وناں باندات ۽ فکر ۽ انت۔ بلوچ ۽ وٹشیں دور
 نہ دیستگ، ناں جہہ منندی، ناں امن ۽ ایمنی، ناں وٹشی ۽ وشدلی، ناں ایشی ۽ وتی شد ۽
 رالکتے جت کتگ ۽ ناں وٹشیاں ایشی ۽ راساتگ۔

بلوچ ۽ چوشیں بدبختی ۽ قصہ سک کوہن انت۔ اے بدبختی گوں آہاں چما
 وهد ۽ گوں تڑیتگ کہ آہاں گوں ایرانی بادشاہ، سارس ۽ فوجاں ہم کوپگی کت بلے پہ
 مڑا۔ وتی تنگوئیں بیچ کوشارینت انت، بلے پہ دگر ۽ جنگاں۔ ایشی ۽ بدبختی ۽ ابتدا گوں
 انوشیروان یا محمود غزنوی یا غوری ۽ وهد ۽ جنگ ۽ بجنگاں نہ بوت ۽ ناں عربانی ارش
 ایشی ۽ تاریخ ۽ ابتدا انت۔ ایشی ۽ بن ہشت ہما وهداں ایر بوت کہ چا کر ۽ گوہرام تاں
 سی سال ۽ وت ماں وتا پیڑ انت۔ اے بدبختی چما وهداں شروع بوت کہ قلات ۽
 خانان ۽ ہوش ۽ یلہ دات۔ محمود خان قلات ۽ واجہہ بوت یا احمد یار خان حاکم بوت ۽ اے
 حاکمی اش نہ کرزت۔ اے شومی چماروچ ۽ شروع بوت کہ انگریز ۽ گشت کہ نوں من ۽
 ہندوستان ۽ حاکمی بس انت، من وتی حاکمی ۽ مہاجر ۽ پنجابیاں دیاں۔

گوں چوشیں تاریخی بدبختی ۽ نوں بلوچانی حالت ۽ بگند ۽ ایشی ۽ آسندگ ۽
 فکر ۽ بکن۔ ایشی ۽ زیک ۽ مروچی ۽ چکاس۔ من گوشاں ہر ہماراج یا قوم دیروی ۽

منزل ء پشت کپیت کہ چہ آئی ء مروچی ء زیک ء شبینگ بہ بیت۔ آئی ء زیک ء مروچی ء بازیں فرقے مہ بیت ء آئی ء مروچی باندا ء نشان ء ہم بدنت۔ چوشیں قوم ء دیروی ہنچائیں جبرے۔ آئی ء نیک بختی ڈروگے۔ ہر قومے کہ پرانی ء زیک نیک بختی ء وش حالی، زانت ء فکر ء نشانی بہ بیت، آوتی بچ ء راہے رنگ ء تیا رکت۔ پہما زیک ء کہ آئی ء دیستگ، مرتگ، چاریتگ، آئی ء تخر بہے است انت۔ آئی ء دل ء زیک ء مروچی یک انت، آہانی رفتار یک انت، آہانی ضرورت یک انت۔ پہ چوشیں بے سدیں قوم ء آئی ء باندا ء ہم فرقے نیت۔ آوہد ء رفتار ء ہم نہ فہمیت، ہمیشا پشت کپیت، پرچا کہ آزیک ء ر بودگ ء شنگ۔

مروچی ہے مثال بلوچ نیگ انت۔ بلوچ ناں چہ وتی قبائلیت ء در کپگ ء جہدان انت ء ناں چہ وت ماں وت ء ناراستی ء۔ آنتنگ ء زیک ء بٹاک ء جنت۔ پرانی ء دول ء دو پوستی ء ڈروگ شتریں سیاست ء بن ہشت انت۔ پرانی ء علم ء زانت ہما انت کہ یک نیمگے قبائلیت ء دومی نیمگ ء کم زانتی ء بے عملی ء نشان ء بہ دنت۔

خلیل جبران ء گوشنگ ات، کہ ”آ قوم قابل ء رحم انت کہ دُز ء رابا مرد بگوشیت ء فاتح ء راسخی۔ بڑگ انت ہما قوم کہ آئی ء سیاست دان روباہ صفت بہ بنت، فلاسفرمداری، فنکارنقال ء مسخرابہ بنت۔ بڑگی انت ہما قوم کہ آٹکر ٹکر ء بہر بہر بہ بیت ء ہر ٹکرے یا بہرے ایوکا وتار قوم بہ لیکیت۔“

برزی جہلی ء ضد انت۔ اے دو جتائیں حقیقت انت۔ کسے ء برزی نہ ساچیت ء کسے ء جہلی۔ سبکی ء گزانی ہچبریک نہ انت۔ سبکی گزانی ء برداشت نہ کنت ء گزانی سبکی ء سگت نہ کنت۔ چونابا ہر انسان ء وتی تے۔ کسے پہ گزانی ء

وش انت ء کسے سبکی ء جلوہ ناک۔ مے بازیں قبائلی یا سیاسی سروکان ء برزی ء
گزاں مہذبہ نہ براہیت۔ پریشاں سبکی شرانت۔

قصہ کارنت کہ مرد کے ء وتی جنک دگہ ہلکے ء سورداتگ ات۔ یک
روپے چہ پت ء ہلک ء کسے آتک ء چہ جنک ء مستاگی یے لوٹت ء گوشت نے
کہ تئی پت ہلک ء کماش ء پاگواجہہ گچین کنگ بُوَتگ۔ جنک ء پریاتے جت ء
گوشت چے وبایے کپتگ منی ہلک ء کہ کسے پشت نہ کپتگ ابید چہ منی پت ء۔
نوں ہے حالت منیگ انت۔ گوشتیگاں وبایے کپتگ کہ سروک ء مستر ء قحط
انت۔ بنی آدم ء قحط انت۔ مئے سروکی ء پاگواجہی ء دعویٰ دارانچیں مردم انت کہ نہ
آہانی شخصی کرد ء ناں قومی کردارے۔

اداہر کس سوداگر انت۔ بہا کنت یا بہا گپت۔ قہبگ ہمانی ء گوشت کہ
جسم ء بہا کنت، بلے آ کہ فکر ء بہا کنت، زانت ء بہا کنت، قوم ء بہا کنت، ملک ء بہا
کنت، آہاں چے گوشتے؟ شاعروتی شاعری ء بہا کنت، ادیب وتی ادب ء، راہشون ء
کماش راج ء بہا کنت، ایشاں چے نامے دیے؟ من حیراناں کہ کسے واد بہا کنت یا
شکر یاد وینیاں ہم سنگ ء دنت، آشا ہو کار انت، سوداگر انت۔ آ کہ وتی فکر ء، وتی زانت
ء، وتی دید ء بہا کنت، آئی ء چوشیں نامے پر نیست ء اگاں پر انت، بے براہ نہ انت۔

سیاسی عمل نہ بیدانت ایو کا سیاسی کرداراں پختہ تر بکنت، بلکیں سیاسی
عمل ء راہم ہک میں فکرے ء احساسے بدنت، بلے مئے سروک مسترانی شریں کردے
حبر دروغے۔ چریشاں گیشتر سروکی ء راہ در بری ء لائق نہ انت۔ ایشانی ہنوگیں
کردار ء باروا منا وام دار ء قصہ یات کیت۔ مرد کے وام دار ات، بلے
زڑے نیست ات کہ واماں بہ دنت۔ آمردک ء مدام وتی زڑانی طلب کت۔

بازیں فکرے ء رند، مردک ء دل ء شرمیں خیالے اتک۔ آہما واجہہ ء گور ء شت، گوشت نئے کہ مروچی من ء وٹیں حالے گون انت۔ آگل ء بال بوت کہ بلکیں منی زراں بدنت۔ مردک ء گوشت کہ نوں تو فکر مند بہ مو کہ تئی زراںی من بند ء بست کتگ ء نوں تو ہے بزاں کہ زرتئی کیسگ ء انت۔ البت اے درگت ء من ء تئی کمک پکار انت۔ آپوش کہ منی لوگ ء دیما ہمروچ اشتر بار انت چہ پکیان ء گوزنت۔ منی دل ء اتگ کہ اگاں وتی لوگ ء دیما چش یا کتر بہ کشاں ء وہدیکہ اے دز چک مزن بہ بنت، گڑا ہے اشتر کہ گوں باراں گوزنت، ایشانی بازیں پکی ہے کنٹگ داریں دز چکانی شاہاں پرگنت۔ من ایشاں چناں ء یکجا کناں۔ اے حساب ء روچے دوچار گوالگ پکی ودی بوت کنت۔ ہے پکیاں کم کم ء من ترا تئی وامانی دیما دیاں۔ تئی وام ادا بنت ء من ہم چمے غم ء چٹان بلے من ء ٹگا کہ ٹگایے نیست کہ من ہے دز چکاں بہ کشاں۔ تو اگاں وتی زراں لوٹے گڑا منادگہ لہتیں زراں بہ کنٹگ داریں دز چک ء کشگ ء وام بہ دئے۔

مئے سیاسی پارٹی ء ایشانی سروک چوہما وام دار ء انت کہ کنٹگ داریں دز چک ء کشگ ء رپک ء زاننت۔

آسٹیل ۱

من آسٹیل ۽ شوہار ۽ تنی و ہدی نا ۽ لچک نہ کُتگ بلے باز ہنچیں تاریخی شخصیت انت کہ تاریخ ۽ ہما دور ۽ حالتاں، آہان ۽ قدے ۽ سر کُتگ ۽ آہان ۽ ناما ور کُتگ۔ باز واراں آہانی کرد ۽ من ۽ حیران کُتگ ۽ باز رنداں آہانی بازیں کار پد منا دوست نہ بُو تگ انت۔ چو کہ من ۽ یزید ۽ امام حسین، دوینانی بہادری، امام حسین ۽ وتی کوشارینگ ۽ یزید ۽ دل ۽ جگر کہ آ محمد ۽ نماسگ ۽ کشگ ۽ چک ۽ پد نہ بیت، سک دوست بیت، حسین ۽ جنگ نہ کُت، حسین ۽ مزنیں پریاتے کُت کہ من ۽ مہ جن ات۔ بل ات کہ و اتر کناں۔ آہان گوشت ناں، منے حکم انت کہ ماترا پ ۽ یزید ۽ بہ بروں۔ مرد ۽ وتی دست گیری میار کُت ۽ وت ۽ را کوشارینت۔ مکہ ۽ فتح ۽ وہداں، یزید ۽ پیرک، ابو سفیان ۽ معاملہ فہمی ۽ آئی ۽ نیچ امیر معاویہ ۽ دوران دیشی، من ۽ دوست بیت۔

اسپارٹا ۽ واجہیں بادشاہ لیونیداس (Leonidas) ۽ بہادری، نہ تری ۽ یونان ۽ چہ ایران ۽ ڈژمنیں بادشاہ زرسیز (Xerxes) ۽ پھریزگ ۽ اے توجیل کہ گوں وتی سے صد با مردیں ہماہاں تاں سے روچ ہشتاد ہزار فوجے دیم ۽ داریت کہ آ بلو ہالوپہ یونان ۽ سرمہ بنت۔ Thermopylae ۽ اے جنگ (480 BC) تاریخ ۽ پُر مڑا ہیں حقیقتے۔ آئی ۽ زانت کہ جنگ بیت، آئی ۽ زانت کہ دیم ۽ موت انت بلے چون کنت چوشیں زند ۽ کہ غلامی ۽ ایر دستی ۽ بہ گوزیت۔ آ گوں ڈژمن ۽ جنگ کنت، پے کست، پے کینگ، پے بامردی ۽ نہ تری۔

سکندر اعظم ۽ ملک گیری، منی دل ۽ پوچ انت بلے من ۽ سقراط ۽ محکمیں

ارادہ آئی، زہرورگ، بہادری، دوست بیت۔ چہ مغلانی اوبادگاں، منادار اشکوہ چہ اورنگ زیب، لائق ترگندگ، کیت۔ من ایران، شاہ، رضا شاہ، تجگ، وتی رکینگ، بدل، مہراب خان، کوش، شتر ترزاناں۔

من، پیغمبریں محمد، مغل، آنی مزن ناہیں بادشاہ اکبر، اے شان سک دوست بیت کہ بگند ماناواندہ نیں۔ دوئیں تاریخ، مزن ناہیں مردانت۔ محمد آوہد، تاریخ، فلسفہ، معاشرت، مذہب، سیاست، مذہب، کوا سے ات بلے وتی دستخط، نزانہ۔ کسانیں زہگے ہم یک روچ، وتی نام، نوشته، ہیل کنت بلے آوہداں وتی دگ، مستریں دانشور، عالم، وتی نام محمد، نوشته، گزان ات۔ مرد، چہ یہودی ملا، کوا سے ات بلے چہ چنت سال، علم، دانش، ہیل کنگ ات بلے یک روچے ہم مرد، رانہ گوشتے کہ من، منی نام، نوشته، بہ گوش گوں۔ بلکیں ہے جبرے میار کنگ ات یا ہے ناواندہ ہی، جبروت ہنچیں مانا، داریت کہ مئے دپ، نہ ایت۔ اکبر، گوشت چے ابوالفضل چے فیضی چے پنڈت چہ پادری گوں ہمیشاں علمی، مذہبی، سیاسی بحث، تزان، نشت، روچ بیگاہ کنت، ہما سیاست زانت کہ ہندوستان، افغانستان، حاکم، بلے گوشتیت من ناواندہ ہے آں، دستخط پرچہ بکناں۔ لنگ، تے جت، بچار ات مزن مردی، من، سسی، کردار چہ پنوں، لے وی، دوست تربیت۔ من، گراناز، مہناز، کردار دوست بنت۔ منی دل، بالاج، بیرگیری نمیرا نیں کردے کہ گندگ، خلاف، شتر، جنگ انت۔

تاریخ، بازیں بامرد، آوانی کردار، ہما کردارانی پشت، حالت یا آہانی سو بانی زانگ، پداہما شخصیت، دوست کنگ یا نادوست کنگ، اے گوں ہر کسی فکری تب، انت۔ مروچی من، تو نندیں، ہزاراں سال یا صداں سال ساری، مردمانی کردے بارواتران کنیں، ”آسیدیل“ شوہاز کنیں۔ برے آہاں جہل جنیں، برے ساڑا نیں۔ اے گوں آہاں شری تے نہ انت۔ مثال، جبر، گوشت کہ رند،

لاشاراں، سی سالوں بے مقصدیں جنگ کُتنگ۔ اگاں جنگ مہ بوتیں چوش بوت ۽
چوش نہ بوت۔ تو پنج صد سال ۽ رند، نشنگ ۽ اے جبراں کنتے۔ منی دل ۽ تو اگاں آدور ۽
بوتیں ۽ تو ہم سزین بند بوتے، راین یا میربان ۽ ہیببتان ۽ لشکر ۽ گون کپتے بلے
مروچیکیں نکتہ چیں، ہرچی کہ فہمیت، گوشیت۔ آہما دور ۽ تاریخی حقیقتاں
رموشیت۔ پے چوشیں پسند ۽ ناپسند ۽ نہ آمزنی اُگدہ کم بیت ۽ ناں آواقعاتانی
تاریخی حیثیت کم ۽ گیش بیت۔

قوم و قومیت ۱

قوم، قومیت، قومانی وت واکی و حق، اے انچیں سوال انت کہ گوں کسی و شخصی فکر و وابستہ نہ انت، اے تاریخی لیکہ انت کہ و ہد و دستاں ایشان و سمارتگ و اے کاندہ و سرگتگ۔ قومیت انچیں حقیقتے کہ تاریخی و سیاسی حساب و ہم سکیں نازر کیں احساسے کہ ہمیشی و سر اقومی اقتدار، قوم دوستی یا قومانی حق و بون حشت ایران۔ گوں ہمیشی و قومی وطن یا مادر و وطن یا پت و پیر کی ڈیہہ و تصور ہم بندوک انت۔ اے انچیں جز بہے کہ پہ قومے وجود و ضروری انت ہم و گوں آئی و بندوک انت ہم۔ ہے قومیت و اثر و بلا ہیں بادشاہت سر و چیر بونگ انت و ہمیشی و مزین بادشاہتانی بنیاد ہم محکم گتگ۔ جنگانی تاریخ ہم گوں ہے احساس و اگن پور ہی و بندوک نہ انت، چریشی و درہم نہ انت۔

بلوچے و ہر یکے و بروبری، آئی و حقانی ساگ، آئی و ماں درد و مرگ و ہمراہی و تپاک، اے درہ ہے احساس و بر انت۔ تاں و ہدیکہ ہے احساس مہ بیت، بلوچ قوم و تصور یا آئی و وت واکی و نمیر انیں ارمان گار بیت۔ ہے زانت انت کہ مدام قومان و زندگ وے داشتگ۔ نوں ہے زانت و تعریف و تو چتور کنتے؟ تو گوشتے ما بلوچ اُن، یکیں پیرک و اولاد اُن۔ مئے مرگ یک، مئے زند یک، مئے زبان یک، دود و ربیدگ یا مڑا ہداری و براہندگی و سرچنگ یک، ما قومے اُن و باید انت کہ مارا اقتدار و اختیار و حق بہ رسیت و اے اقتدار مئے حق

انت۔ ہے احساس ء گردان ء زندگ داشتگ، ہمیشی ء تُرکان ء، ہمیشی ء پولشان ء، ہمیشی ء سیکھان ء، ہمیشی ء فلسطینی آن ء، ہمیشی ء تاملان ء، ہمیشی ء سندھیان ء۔ ہر قومے کہ دومی قوم ء ایردست انت، آہے زانت ء ہے احساس ء برکت ء زندگ انت۔

قوم ء قومیت ء بنیادناں ایوک ء زبان انت، ناں نسل انت ناں مذہب۔ زبان ء بگند، بلوچ براہوئی ہم گوشنت، سراینکی ہم، سندھی ہم ء فارسی ہم۔ توچے گوشے اصلی بلوچ کئے انت؟ پٹھان ہے رنگ ء فارسی گوشنت ء پشتو ہم۔ اوغانستان ء لوگر ء مردم گیشتر پٹھان انت، بلے زیادہ تر فارسی زبان ء جبرکننت۔ ہرات ء بغلان ء پختون فارسی گوشنت۔ وت بلوچانی براہوئی ٹکٹ باز بلوچی گوشنت ء باز براہوئی۔ سیکھاں بگند بازیں ہندی ء جبرکننت ء باز پنجابی ء۔ ہندوستان ء ہزاراں تامل انچیں است کہ آہندی گوشنت۔

نسلی تعلق ہم قومیت ء احساس ء ہست ء نیست نہ انت۔ ہژدہ صدی ء زائیکا راں انسانی نسل ء راوتی تب ء بہر ء بانگ کُتگ۔ آریائی، سامی، سیاہ پوست، چینی نسل ء دراویڈین۔ نوں آریائی نسل ء سیل کن، بلوچ، لہتیں ترک، ایرانی، یونانی، یورپ ء بازیں قومے، اے درہ آریائی انت۔ سامی یا سیمائیٹس، درستیں عرب ء اسرائیل، درہ نوح ء بیچ، شم یا سام ء اولاد انت۔ نوں تو بگوش چرے نسلی وابستگی ء کجام قوم انت کہ وتی پجّار ء کنت۔ یہودیاں درکن کہ وتا ابراہیم ء جیکب یا اسرائیل ء اولاد گوشنت۔ عراقی سامی ء اردنی سامی یک انت، یکیں قومیتے دارنت؟ پے جبر ء چینی نسل کہ منگولیا ء بگرتاں تیوگیں فارایسٹ ء جہہ منند انت، یک انت، یکیں قوم گوشگ بیت؟ ناں۔ نوں زبان ء بچار، ترا بلوچانی

مثال دات، عرباں بگند، درستیں عربی گو شوک یکیں قومیت ء بہرانت؟ ہچبرناں۔ آ
اے جبرء نہ مننت۔ کسے مصری ء کسے شامی انت و کسے عراقی انت۔ امریکہ،
برطانیہ ء کینیڈا، آسٹریلیا ء زبان یکیں انگریزی انت، قومیت اش یک انت؟ تو
ایشاں یکیں قوم گو شئے؟ آپرے جبرء تیار انت؟ ناں۔

مذہب ء، سچا رچہ پیم قوم ء بنیاد جوڑ بیت؟ اسلام ء بزور، چینکرہ ملکائی
مردم انت کہ مسلمان انت کہ تو بگوشئے یکیں قوم انت۔ انڈونیشیائی،
ہندوستانی، بنگالی، عرب، ترک، یکیں قوم انت؟ عرب ء ایرانی یک انت؟ بلوچ
ء مصری یکیں پیرک ء بیچ انت؟ یکیں احساس ء واجہہ انت؟ کرد ء زنگباری یکیں
مذہب ء پیروکار انت، بلے یک انت؟ ناں۔ ہے رنگ ء بازیں سیاہ پوست
عیسائی انت گڑا تو آہاں انگریز یا فرانسسیسی گو شئے؟ پمیشا قومیت ء بنیاد مذہبی
دروگ ء راست ء سہراہم بوت نہ کننت۔

قومیت چرے درستان، نسل ء زبان ء مذہب ء سر برتر کیت۔ اے
سیاسی ء معاشرتی زانت انت کہ رندتر ء دود ء ربیدگ ء ہمگر سچ بیت۔ اے
احساس چہ درستیں احساساں پاک ترانت، مستر انت، بلے تو زبان، نسل، مذہب،
دود ء ربیدگ، چہ ایشاں قومیت ء آئی ء زانت ء چون درکت کننت، مشکل۔ اے درہ
یکجاہ ہے قومیت ء احساس ء پختہ تر کننت۔ جتا جتا ایشانی اثر کم بیت۔

اے ترس کہ زوت یا بہ دیر پاکستانی کلچر، پاکستانی زبان ء سوب ء بلوچ ء
بلوچیت گار بیت، تاں حدے ء باید انت کہ مردم ء لہر زگ بہ کنت۔ ایردستیں قوم
حاکمانی بازیں دود ء ربیدگے، آہانی زبان ء بازواراں آہانی مذہب ء زورنت، بلے
تاریخ ء باز انچیں قوم است کہ آہاں گر انیں حالتاں ہم وتی قومیت ء راجی بچار برجہ

داشتنگ۔ اسرائیل کہ وت ء را مذہبی قومیتے گوشیت، اہاں یوں صدوں سالوں
 بربادی ء بے لوگی ء وتی قومیت یلہ نہ دات ء مروچی ہم وتی اسرائیل بوہگ ء پھر
 بندیت۔ صدوں سالانی دروں ڈیہی ء اگن ماں ایتھو پیاء بہ بیت یا ماں روس ء، آہانی
 اسرائیل ء فرزندے بوہگ ء احساس ختم کت نہ کت۔ اسرائیل ء انگت ء بل، آ
 وتی مٹ وت انت، کردوں بچار، بلوچاں بچار، ترکاں بچار۔ بلغاریہ، رومانیہ ء
 ہنگری ء ترکی ء نسل ء مردم انگت ء وت ء راترک گوشنت ء گوشنگیں سالوں بازینے
 در روگ ء ترکی ء آہگ ء انت۔ کد انت کہ ہما علاقہاں آباد بوٹنگ انت، ترکی ء
 خلافت ء وہداں، انگت وتی قومیت ء پھر بند انت۔ روس ء کسانیں قوموں بگند،
 اگن ترکی ء نسل نیگ انت یا ایرانی، درہ پاد آتنگ انت ء قومی وت واجہی لوٹنت
 ہمیشا قومیت ء احساس چو اڈوگار نہ بیت۔ بلوچ چونابا سخت جانیں قومے،
 زمانگ ء لگتانی چیرے بوٹنگ، وہدے عذاب نے سگیتنگ۔ پاکستان ء وٹریں بے
 بنیں ملکہ، آئی ء اے نمیر انیں احساس ء مشکل ء پیچ گپت بہ کنت۔

قوم پرستی ایش نہ انت کہ تو بگو شے جائز ناجائز منی قوم۔ جرمن بنام انتت
 پے جبر ء۔ ہٹلر ء سراتہمت جنگ بوت کہ آجر منوں دنیا ء شتر تریں قومے لیکیت ء
 تیوگیں جہان ء آہانی بالادستی ء حاکی ء لوٹیت۔ جاپانی سرائہم ہے ڈوبہ ات ء ایش
 سرپورنی ء راست ہم نہ انت۔ چوش و عرب وت ء را گوشنت کہ حداء دوست
 تریں مہلوک ابراہیم ء آئی ء اولاد انت۔ آریائی کہ ہندوستان ء آتکنت، آہاں
 وت ء راچہ اندگراں شتر تر لیک ات۔ ہر فاحسیں قومی ء وتی ایردستیں قوموں ء کم تر
 چاریتنگ، اے رسم ء دنیا انت۔ بلے تو بگو شے کہ اگن شتریں قومے است انت، پے
 بہادری، پے مڑاہداری، پے عزت ایوکا بلوچ انت، تو ردے۔ ہر قومے ء شتری ہم

است ۽ گندگی ہم است۔ باید انت کہ در اہیں قوم کیے دومی ۽ حقان بہ مننت ۽ اگن قومے پہ زور اکی دومی ۽ حقان بو پلپیت، ہمیش انت تنگ نظری، ہمیش انت قوم پرستی ۽ بدیں شکل ۽ ہے احساس ۽ سوب ۽ برے و ہدے مردم ۽ دوران دیشی ۽ بدل ۽ کوتاہ نظری ۽ ویل گپیٹ۔

بلوچ ۽ پٹھان ۽ تعلق ۽ سینل کن، پٹھان چو کہ زور اک انت، گوشنت چہ چترال ۽ بگرتاں دریا ۽ برویا چہ سیوی ۽ در، ہماہانی پختونستان انت۔ ہے نعرہ انت آہانی پختون خواہ پارٹی ۽، ہے نعرہ انت آہانی طالب ۽ آہانی ورنابانی۔ ایشی ۽ گوشنت تنگ نظریں قوم پرستی۔ ہر کس زانت کہ چوش نہ انت۔ پٹھانانی حد گیش اتگ انت بلے ناں، آ گوشنت کہ اے سرزمین منیگ انت۔ ہے وڑ ۽ بلوچ گوشنت کہ آکے انت کہ بلوچستان ۽ تقسیم کنگے جبر ۽ کنت، پٹھانانی علاقہ چو کہ بلوچستان ۽ گون کپتنگ، میگ انت۔ بزاں آجاڑ وئے بگ ۽ گون کپتنگ انت۔ بلوچ ردانت۔ اے ہم تنگ نظری یے۔

باید ہمیش انت کہ ہر قومے، کہ نسل، مذہب، زبان یا دود ۽ ربیدگی بنیاداں یا جغرافیائی بنیاداں وت واکی ۽ آزادی بولوٹیت، آئی ۽ را اے حق دیگ بہ بیت۔ منی دل ۽ جبر اے نہ انت کہ نظریاتی حساب ۽ فلان گروہ قومے یا قومے نہ انت، بلکیں اگن انسانانی یک گروہ ہے کہ سیاسی صورت ۽ وتی راہ اش یک کتنگ ۽ آہاں وتی منزل وت در چتنگ ۽ گوشنت کہ آہان ۽ سیاسی وت واکی دیگ بہ بیت ۽ اگن آ ایر دست انت، باید انت آ قوم ۽ را ہے حق بہ رسیت۔ بلے تنی و ہدی من چوشیں سیاسی دودے نہ دیستگ ۽ ناں چوزوتاں چوشیں شریں دودے ۽ رواج گرگ ۽ امیت انت۔

جہان ء سیاسی نظام ء مزین منزلے بُرتنگ، مزین جنگ ء فتنہ یے
دیستگ۔ حاکمی ء وت واکی ء جہداں بازیر قوے ایردست ء بازینے بالادست
بوتنگ انت، غریب ء امیر ء نیام ء فرق گیش بوتنگ ء باز جاگہاں کم ہم بوتنگ۔
اے درہ سیاسی ء راجی تاریخ ء بہرے انت۔ اے سیاسی حقیقتاں جہان ء انوگیں
سیاسی حد بندی آن ء پھریز اتگ ء برقرار داشتگ۔ صد سال ء ء ساری ء مملکت یا
ریاست ء تصور ایش نہ انت کہ مروچیک انت۔ پیش ء گیش ء ریاست، قومیت ء
بنیاداں نہ بوتنگ۔ چو کہ بلوچ قوے ء آبلوچستان ء آبادانت، پمیشاوت واک بہ
بیت، چوش نہ بوتنگ۔ بلکیں اے جہان، مزں مزین بادشاہت ء مملکتاں بہر
بوتنگ۔ آریاستاں صداں قوم ء قومیت ء مردم بوتنگ انت۔ روم ء بادشاہی ء ملک
ء ولایت ماں بوتنگ انت۔ بیلون ء بادشاہی مروچیکیں عراق، آنیمگ ء شام،
لبنان، اردن ء دومی نیمگ ء تاں سندھ، ہے سلطنت ء بہر بوتنگ انت۔ سائرس ء
وہداں ایرانی سلطنت ء رودر آتکی حد چہ بیلون ء حدان دیم ترشتگ ات۔
ہندوستان ء اشوکا یا رند تر آبادشاہاں ہم مزین علاقہ ء بازیر قومانی سر حکومت
گتگ۔ فرانس ء نپولین ء وہداں یورپ ء بازیر قوے ایردست گتگ ات۔
برطانیہ ء جرمنی ء پراہی ء آہانی دومی قومانی سر حکم ء حاکمیت تاریخ ء انوگیں مثال
انت۔ ہر کس کہ زوراک بوتنگ، آہاں ملک ء ولایت گپتگ ء وتی سلطنت یا
بادشاہی ء مان گتگ انت۔ اے سلطنتاں یک قوے نہ بوتنگ ء ناں یک
علاقہے بوتنگ، ناں یک زبانی، ناں یکیں دود ء ربیدگ ء ناں ایشانی جغرافیائی
حد یک بوتنگ انت۔ مہلوک ء وتی بادشاہ ء طا بعداری ہم گتگ، پہ بادشاہ یا حاکم ء
جنگ ہم گتگ۔

نوں کہ مملکت ء تصور قوم ء قومیت ء فلسفہ ء ایرجیگ کنگ، مزینیں جیڑ ہے بنا بُوتنگ۔ تنی و ہدی جہان ء گیشتری ملک، علاقائی ریاست انت، بزاں قومیت ء بنیاداں نہ انت۔ ہر ملکہ ء بازیں قومے آباد انت کہ آہانی زبان یک نہ انت، یکیں نسل ء نہ انت ء یکیں مذہب ء نہ انت۔ اگن قومیت ء بنیاداں ملک جوڑ کنگ بہ بنت ء درستیں قومان ء وت واکی بہ رسیت، اے جہان ء کم چہ کم ہزار آراتیں ملک جوڑ بیت۔ جہان ء انوگیں سیاسی ء راجی نظام انچو بدل بیت کہ کسی سرد نہ روت۔ پاکستان چنت جا گہہ بیت۔ پٹھان، پنجابی، سرانگی، کشمیری، بلوچ، گلگتی، سندھی، ہفت جا گہہ ء۔ ہندوستان دوازدہ جا گہہ ء۔ ایران، کرد، بلوچ، فارسی بان، ترکمان، خوزستانی عربانی سرا بہر بیت۔ توہے حساب ء پہ درستیں افریکہ ایشیا ء لاطین امریکہ ء ملاکاں بہ جن۔ اے و ہداں ترکی ء وتی آبادی پنج ء نیم کروڑ انت بلے سے کروڑ ترک روس ء چین ء بگرتاں یوگوسلاویہ ء بلغاریہ ء تالان انت۔ ایشانی مثال چو بلوچانی انت۔ بلوچ بلوچستان ء کمتر ء ہما علاقہ کہ بلوچانی نہ انت یا بلوچستان نہ انت، گیشتر انت۔ توچے گوشتے ایران، چین، روس، بلغاریہ اے ملک پرشنت ء ترکی بنت یا ترک چرے ملاکاں الدو آزات بنت؟ اگن ہے دودد یمابروت یورپ ہم بے پرشت ء پروش ء نہ بیت۔ کنیڈا پرشیت، اسپین پرشیت، برطانیہ سے جا گہہ ء بیت، روس ء حال چہ کس ء چیر نہ انت۔ مطلب ایش کہ انچین پرشنت ء پروشے بیت کہ جہان ء سیاسی، فوجی، راجی ء مالی نظام اے رنگ ء نہ مانیت ہمیشادنیاء انوگیں نظام ء برجاہ داروکیں قوت، اے جبر ء اجازت ء نہ دینت کہ قومیت ء بنیادانی سرا علاقہ بہر بہ بنت یا قومان ء وت واکی ء سیاسی اقتدار بہ رسیت۔

من نہ گوشاں ایردستیں قوم آزادی مہ لوٹنت یا پہ چوشیں جبراں قوم ء راج

وتی آزادیء جہداں یلہ دینت یا جہانء دود بدل بیت۔ قومانی وت واکیء اقتدارء
 جہدوت انچو کوہن انت چو کہ ریاستء مملکتء تصور۔ جغرافیائی ریاست، چو کہ
 بادشاہت بُوتنگ انت، ملک ء ولایت قوم ء قبیلہ آہانی ایر دست بُوتنگ۔ ہے
 بادشاہتاں مروچیکیں قومی ریاستء نام پر انت بلے پہ دروغ۔ تئی دل ء پاکستان
 قومی ریاستے؟ ناں، بلے تئی گوش کرا آنت پہ ہے جبرء اشکنگ ء کہ پاکستانی قوم،
 قومی زبان، قومی دودء ربیدگ۔ ہے رنگ ء جہانء بازیرں ملکہ، علاقائی ریاست
 انت۔ ایساں بازیرں قوم ء آہانی ملک مان انت، ایشانی حد، ہما قومانی مرضی ء، آہانی
 رضامنڈی ء گیشینگ نہ بُوتنگ انت۔ نوں اے ریاستاں سیاسی بالادستی ہما قومیت
 نیگ انت کہ آئیء افرادی قوت زیادہ انت یا ریاستی فوج، پولیس یا اے دگہ ادارہاں
 آزیادہ انت ء پالیسی جوڑ کنوک انت۔ چوشیں قوم کستریں قومانی حقاں نہ دینت۔
 پے سوب ء بالادستیں راج ء ایر دستیں راجانی نیام ء جنگ ء بد بری ختم بوت نہ کنت۔
 برے ایر دستیں قومیت، صوبائی خود مختاری ء نعرہ ء جننت ء برے مالی ء سیاسی وت
 واجہی نیگا۔ ایوکا پاکستان نہ انت، دستیں ملکاں انچوش انت۔ ہندوستان ء بگرتاں
 امریکہ ء برو، ہر جاہ ء ہر کجا کستریں قومیت فریاد ء انت دل ء پرمُشت کہ مئے حق
 جواب بُوتنگ انت۔ مستریں قومیت پہ کجام بہانہ ء، برے ملک ء سلامتی ء نام ء،
 برے ڈنی مداخلت ء نام ء، برے ملک دژمنی ء اکتجہٹی ء بھتاماں، کستریں قومانی
 حقاں جواب دینت۔ پمیشا راجانی نیام ء جنگ دائمی جنگے ء اے جنگ جاری بیت
 تاں ہما وہداں کہ حقدار ء وتی حق بہ رسیت۔

مذہبی قومیت ۱

مذہبی قومیت ء تصور پاکستان ء پنجابی ء مہاجر دانشوراں بقول ء ہماہانی چہ اسلام ء زرتگ بلے اسلام برصغیر ء ودی نہ بونگ۔ اسلام چہ عرباں آتنگ۔ ہے قومیت بایدانت کہ عرب سیاسی ء راجی زند ء درگیجگ بہ بیت، بلے ناں۔ حق ایش انت کہ ناں اسلام ء مسلمان قومیت ء سیاسی تصور داتگ ء ناں عرباں عرب نیشنلزم ء مقابلہ ء اسلام زرتگ۔ البت عرباں چوش کنگ کہ وقت ء کار اسلام ء راہ عرب قومیت ء جذبہ ء مہکم ترکنگ ء کارم ضرور کنگ۔ ہے عرباں ترکانی خلاف ء جنگ ء وہداں، مسلمانیں ترکانی غلامی ء درکپگ ء وہداں عرب نیشنلزم ء نعرہ جنگ، چیا کہ اگن اسلام ء حبر بوتیں، گڑاچو کہ ترکی ء سلطنت عثمانیہ، خلافت ء دعویارات، پمیشا عربانی آزادی ء نعرہ ء بنیاد کمزور بونگ ات۔ ہے رنگ ء امیر فیصل ء وہدیکہ شام ء سرائش کت، آئی ء اسلام ء نعرہ نہ جت، بلکیں گوشت کہ ”اسلام ء ساری ہم عرب مزن بونگ انت ء محمد ء رند ہم عرب، عرب انت“ مصر ء قوم دوستیں ناصر یا سادات ء مدام مذہب ء راچہ سیاست ء جتائیں شے یے لیکیتگ۔ ہے وڑ ء عراق ء بعث پارٹی ء دانشور ء کواساں، عراق ء قوم پرستی ء را اسلام ء نام ہچبر نہ داتگ۔ ایران ء عراق ء جنگ ء وہداں ایرانی ء عراقی قوم پرستی ء جذبہ گیشتر ء مذہبی جذبہ کمترات، وگن ناں عراقی شیعہاں بایدات کہ ایرانی شیعہانی ہمراہداری بوکتیں۔ فلسطینی مدام، فلسطینی قوم پرستی ء نام ء وتی حقاں لوٹنت، اسلام ء نام ء ہچبر

ناں۔ ہمیشہ مسلمان قومیت انچائیں جبرے ء اگن پاکستان، مذہب ء نام ء وتی وجود ء ثابت کنگ ء بر جادارگ بولوٹیت گڑا ہے مذہب پہ بلوچ، سندھی ء اے دگہ قوماں چوسہ مار ء بیت کہ آئی ء وارنگین ہجیر پادنییت ء نہ ملیت۔

مذہبی قومیت یا مذہبی ریاست ء لیکہ مستریں دروغ انت۔ اگن مذہبی ریاست جوڑ بوگ ء دود بو پروشیت، گڑا میان رودراتک ء بازیں مملکت کہ مسلمان آبادانت، یک ملکہ پرچہ نہ بنت۔ درستیں عیسائی یک ملکہ ء بہ بنت ء اگن بدھمت ء درستیں منوک یک سلطنتے جوڑ بہ کننت، گڑا چون بیت۔ ہمیشہ اے مذہبی ریاست ء تصورگوں اے صدی ء قوم ء قومیت ء تصور ء ہم دپ نہ انت، اے انچائیں جبرے، اے پوچ انت۔

اے جبر کہ مالی بدحالی یا قومانی معاشی حقانی پلگ قومیت ء جذبہ ء گیش کننت، ہم چارگی انت۔ مالی وشحالی یا بدحالی چوناہا گوں قومی زانت ء یا قومیت ء احساس ء ہجیر بندوک نہ انت۔ سیاسی تحریک یا قومیت ء احساس ء یک سو بے ہجیر نہ بوٹنگ۔ اسرائیلیاں بگند، تو ہجیر گوشت نہ کننتے کہ اسرائیلی وتارا اسرائیلی ہمیشہ گوشتنت کہ روس ء یا ایتھوپیا ء یا امریکہ ء آچہ دگراں غریب ترانت یا آہانی مالی حق کار انت، ہجیر ناں۔ منی دل ء اے چہ آملکانی مردماں غریب تر نہ انت، سیر تر انت۔ وت ہندوستان ء ہما مسلمان کہ آشروع ء پہ پاکستان ء گرگ ء ہدوک بوٹنگ انت، چراہاں گیش ترزمیندار ء ازگاریں مردم بوٹنگ انت۔ غریب ء بزکار ورنتر ء پاکستان ء شوپچ ء کپت انت۔ سکھاں بگند، آ کہ خالصتان لوٹنت، چراہاں بازیں شریں صنعت کار ء زمیندار انت۔ ہے رنگ ء یورپ ء قومی تحریکاں بچار۔ پولشی یا زک قومی تحریک پرے جبر ء شروع نہ بوٹنگ انت کہ آدومی قوم ء مقابلہ ء وار ء نیز گار بوٹنگ انت۔ یونانی یا آرمینیا ئی کہ آہاں ترکانی خلاف ء آزادی ء تحریک ء

بہر زرتگ ات، چہ ترکاں سیر ترا تنت۔ البت تو اے گوشت کنئے کہ اگن بالادستیں
 راج ایردستیں راج ء مالی آسودگی مہ دنت اودا قومی تحریک ء زمین ہموار بیت ء
 چوشیں تحریک ء پہ ردوم گرگ ء بلکیں سک دیر مہ لگیت بے اے جبر کہ قومی
 تحریک گوں ایردستیں قوم ء واری ء پد منتگی ء بندوک انت، ردانت۔ ناں بلوچ ء
 ناں دگہ قومے مالی گہبودی ء مقابلہ ء وتی قومی آزادی ء وت واکی ء یلہ دیگ ء تیار
 بنت، اے پد نہ بودیں جبرے۔

عرب اسرائیل ۱

عرب ۽ اسرائیل ۽ جیڑہ کوہنن ۽ عجب رنگیں جیڑہ ہے۔ اے مسئلہ ۽ ابتدا ۽ انتہا چہ ملائی ضد ۽ کنتاں پنگ مہ بیت بلکیں ایشی ۽ راگوں تاریخ ۽ بے ریائیں چماں چارگ بہ بیت۔

ہر کس زانت کہ فلسطین ۽ بہر ۽ بانگ ۽ وہداں یا چرائی ۽ رند، عربانی پالیسی شرنہ ات۔ آہاں ہے فہمت کہ ما اسرائیل ۽ نیلوں۔ آہاں وہد ۽ زورا کانی حال نہ کپتنگ ات کہ درہ ہے ملک ۽ جوڑ بوگ ۽ پلہ مُزراتنت ۽ اسرائیل ہما قوم ۽ ضرورت ات ہم ۽ حق ات ہم۔ گوشت اش ما اسرائیل ۽ تباہ کنوں۔ ایش سیاسی ۽ تاریخی کم زانتی یے ات کہ عرب اسرائیل ۽ وجود ۽ منگ ۽ تیار نہ بوتنت۔ ایشی ۽ نتیجہ چے بوت؟ جنگ ۽ ہے جنگانی نتیجہ ۽ اسرائیل ۽ ناں ایوکا پرانی ۽ گیشینتگیں علاقہ ۽ وت ۽ راجمینت بلکیں عربانی لہتیں دَمگ گپت انت ۽ آہان ۽ جت ۽ گلینت۔ ہے بے سیتیں جنگانی سوب ۽ ہزاراں، لگاں فلسطینی دراں ڈیہہ بوتنت۔ لہتیں پہ زور درکنگ بوت ۽ لہتیناں وتی مال ۽ مڈی بہا کت ۽ درملاں شتنت۔ مرچی ۱۵ لکھ فلسطینی کہ اسرائیل ۽ انت، ہم نفرت ۽ بدبری ۽ آس ۽ سچگ ۽ انت۔

نوں کسے بگوشیت کہ پہ فلسطینیاں کجام راہ پشت کپتنگ ات، بید چہ ہمیشی ۽ کہ گوں دژمن ۽ جنگ بہ کنت؟ وہدیکہ فلسطینیاں سر اسرائیل ارش کنت، گڑا فلسطینی دستاں کٹ ۽ بہ کنت ۽ بہ نندنت؟ کئے انت وتی ملک ۽ سراچوشیں قبضہ

ء و ش بیت؟ آہاں ہرچی کُتگ پہ لاچارى کُتگ۔ من گوشاں فلسطینی ناں، چوشیں و ہداں کس ملامت کنگ نہ بیت، بلے اے ذمہ واری ہم قوم ء سروکانی انت کہ آہاں و ہدء حقیقت مہلوک ء راسر پد بہ کتیں۔ آہاں اسرائیل ء حق جواب مہ کتیں، آہانی نظر چوکنٹ مہ بوتیں۔ جنگ بوتنت، پرشت ء پروش بوت، آسرہما۔ اسرائیل منت۔ روج پہ روج زور آور بوہگ ء انت۔ سی سال ء رند، مصر ء حدامری نیں انور سادات، ہمالیڈرات کہ آئی ء حقیقت ء حقیقت گوشگ ء ہممت کت ء اسرائیل ء رامن ات۔ اگن ہے حقیقت ساری ء منگ بوتیں، فلسطینی چودر پہ در نہ بوتنت۔

باز گوشنت کہ مصر ء سادات ء گوں عرباں دزوه کُتگ، آئی ء لغوری کُتگ، گوں عرب شہیدانی اروحاں غداری کُتگ۔ منی دل ء سادات ء عربانی مزینں خدمتے کت، مصریان ء چہ بلائیں گزائی ء چٹینت۔ آئی ء پہ عرباں ہماکت کہ آئندہ ء نسل آئی ء را پہ شری یات کننت۔ ہے سوب انت کہ نوں ہے یاسر عرفات ء اندگہ ہم، اسرائیل ء وجود ء منگ ء تیار انت، چیا کہ آہاں نوں فہممتگ کہ راہ ہمانت کہ سادات ء پیش داشتگ۔

سروک ہمانت کہ آئی ء آئندگ ء شہینگے بہ بیت۔ من ء تو مروچی احمد یار خان ء سرا پرچہ زہروں؟ پرچہ آئی ء بلوچانی غدارے گوشوں؟ مکران ء بائیان، لسبیلہ ء جام یا خاران ء حبیب اللہ، بلوچانی نزیک ء پرچہ قابل ء نفرت انت۔ ہمیشا کہ آہانی دل ء اگن ہے مردماں سیاسی زانتے بوتیں کہ بلوچانی وٹیں بانداں پاکستان ء بدل ء گوں آزاتی ء وت واکی انت، مروچی بلوچ، آئی ء آئندگ ء نسل، آئی ء مکہیں ڈیہہ، غلامی ء چوشیں گرانیں مشکلے ء نہ کپتگ اتنت۔ آہانی ذاتی نف ء فاندگ ء جبروتی جاگہہ، آہانی کم زانتی ء بے علمی بلوچ ء نقصان ء سوب بوت۔ ہے

رنگ و کمزانتی عربانی بربادی و سوب بونگ۔ اسرائیل و بارو و آہاں وتی پالیسی و بن ہشت حراب ایرکت کہ تنی و ہدی چوٹ انت۔ من گوشاں فلسطینی استمان و بربادی، آہانی تاں روچ و مرچی واری و در بہ دری و مستریں سوب یکے عرب وت انت۔ انوگیں تاریخ و عربانی سے سروک ہمانت کہ سروکی و لائق بونگ انت۔ یکے امیر فیصل کہ آئی و ترکانی خلاف و عربانی سروکی کت۔ آئی و نعرہ ات، عرب قوم پرستی۔ آئی و بارو اہے گوشنت کہ گوں انگریزاں ہم شور بونگ، بلے آولی سروک ات کہ ترکانی خلاف و عرب قوم پرستی و جارے پر بینت۔ آمد ہبی جنون و خلاف ات۔ ہما ت کہ آئی و مذہب و سیاست و راہ جتادیت انت۔ ہے مردک و عربان و چت و یکجاہ کت۔ ایوکا مسلمانیں عرباں ناں بلکیں عیسائی عربان و ہم۔ آئی و گوشت و محمد و ساری ہم عرب عرب بونگ انت و آئی و رند ہم عرب چہ کس و کمتر نہ انت۔ و آوہاں قوم پرستی و چوشیں دیدہ درائیں تران، چوشیں بہادری پہ عرباں نوکیں جبرے ات۔ اے لائق و صفت انت۔

دومی مردالم و جمال ناصرات و سیمی سادات انت۔ ناصر و عرب قوم پرستی و را اصلی نیں و ایمانداریں دروشمے دات۔ سادات و سیاسی زانتے داشت۔ آئی و جیر و شلم و روگ و گوں اسرائیل و صلاہ و بنا، عربانی اے صدی و تاریخ و دانشمندی و مستریں واقعہ انت، ہما کہ عربانی آئندہ و راہ شونی و کنت۔ اے واقعہ انور سادات و ذاتی بہادری و ابید سیاسی دوران دیشی و نشان و دنت۔

اسرائیل و بارو اہے گوشگ بیت کہ اسرائیل عرب علاقہاں ظلم کنت، زور کنت و فلسطینی اسرائیل و خلاف و جہد انت۔ اسرائیل و ”انٹے فیدہ“ و شورش و دوران و بازیں بے گناہیں عربان و کشنگ و گار کتگ۔ بلے کسے و حساب جنگ کہ

اسرائیل و دستاں اے دوران و چینکرہ عرب مرتگ۔ ایش صد و دو صد و گیش نہ انت بلے اسرائیل و مقابلہ و ہے عرباں بگند۔ اگن مقابلہ کنئے اسرائیل و عرباں، گڑا ہے رنگ و حالتاں اسرائیل و کردار و سیل کن و عربانی ”پاکد امنی“ و بچار۔ اسرائیل فاتح بوہگ و باوجود، آئی و تب گوں عرباں آڈول نہ انت چونکہ عربانی وت ماں وت و انت یا چونکہ اے دگہ زور اکیں قومانی گوں زوریں قومان انت۔ اگن دُور تر روئے گڑا اندگہ ایشیائی و افریکی ملکانی سیاسی و فوجی روایتاں بچار۔ پہ کردانی کشگ و عراق و ”رواداری“ و بچار۔ عراق و کردانی پنج ہزار مردم بمب جت و کشت، بلے گوں کجام نفرت و کہ کس گوں کس و باید انت چوش مہ کنت۔ چوں کت ہے عراق و گوں کوسیتیاں، چینکرہ صد مردم اش جت، چنت تاں روچ و مرچی بیگواہ انت، چنت و قید و بند دیست۔ شام و دو ہفتگ و دوران و ہاماء ۱۹۸۲ و دو ہزار و کساس و مردم کشت، آمردم نہ اتنت؟ اردن و ۱۹۷۰ و دہ روچ و توکا سے ہزار و چار صد فلسطینی عرب کشت۔ سعودی عرب و ۱۹۸۷ و یک روچ و مکہ و چار صد مردم کشت۔ مصر و ۱۹۸۶ و صد مصری جت و گار کت۔ ساری تر و اخوان المسلمین و چینکرہ پلہ مرز کشگ بوتنت۔ الجیریاء فوجاں سے صد و پنج مردم یکیں جا گہہ و کشت۔ انگت دیم و برو، بگند ایران و چنت صد، چنت ہزار ایرانی خمینی و خونواریں دپ و کدیم بوٹگ۔ پاکستان، ”اسلام و قلات“، چنت لک بنگالی ہے پاکستان و کشت انت۔ مسلمان اتنت، پاکستانی اتنت، وتی ملک و آزادی و لوٹوک اتنت۔ چنت صد بلوچ پاکستان و کشت و گار کت۔ ہندوستان و یک روچ و سے صد سکھ ماں گولڈن تمبل و تیر باراں کت۔ چین و جمہوریت دوستیں وتی چینکرہ مردم کشت۔ ہے فلسطین، انگریزاں گون ات، ۱۹۳۶ تاں ۱۹۳۹ و چینکرہ صد فلسطینی انگریزاں کشت؟ ترکی و ایران و گوں کرداں چوں کت و چوں کنگانت۔

چوشیں واقعہانی ناں انوگیس تاریخ ء کمی انت ء ناں گوستگیس تاریخ ء۔
 اے دڑستیں واقعہ، ہے رنگ ء چست ء ایرانی سوب ء ہماوہد ء سیاسی، معاشرتی ء
 قومی ضرورت بونگ انت۔ پمیشاگن یک قومے ملامت کنگی بہ بیت گڑا باید
 انت کہ چوشیں ملامتی ء حساب راست بہ بیت، ملامت کنوک ء کردہم چارگ بہ
 بیت۔ من گوشاں کہ اسرائیل مرطہداریں مردانی ملک انت کہ گوں وتی ”ازلی
 دژمنناں“ پیڑ اتگ۔ تو اسرائیل ء ملامت کنتے کہ آ ”انسانی حقناں“ نہ چاربت،
 بلے پہ وت ء دگہ ترانے کنتے ء چہ اسرائیل ء دگہ امیتے دارے، اے شریں جبرے
 نہ انت۔

بلوچ ۽ پٹھان ۱

بلوچ ۽ پٹھان ۽ نفرت ۽ بد بری ۽ قصه روج ۽ روج دراج کشان انت۔
 ایشی ۽ باعزتیں توجیل، پٹھانانی علاقہانی چه بلوچستان ۽ درکنگ انت۔ مروچاں
 پٹھان سروکانی بیانانی روء آہاں چه بولان ۽ وتی حد گوازینتگ ۽ سیوی ۽ سرکنگ
 انت۔ کم کم ۽ آتیوگیں بلوچستان ۽ وتی کنگ ۽ انت۔

میر نصیر خان ۽ احمد شاه ابدالی ۽ سنتی، سیاسی ہمراه داری ۽ سیاست ۽ تاریخ ۽
 درستیں طالب سرپد انت۔ بلوچ گوشتنت کہ اے نزدیکی ۽ سوب افغانستان ۽
 بلوچستان ۽ حاکمانی سانگ بندی ۽ رشتہ داری ۽ ۽ ابید، سیاسی ضرورتے بونگ۔
 احمد شاه ۽ ماں اوغانستان ۽ بادشاهی، ایرانی شاه، نادر شاه ۽ کوش ۽ رند بنا بیت۔ چد ۽
 ساری اوغانستان ۽ حاکمیت ۽ بادشاهی نہ بونگ۔ ساری ۽ اے ایران ۽ بہرے بونگ
 یا بابر ۽ اکبر ۽ وداں ہندوستان ۽۔ نصیر خان ۽ بازیں جنگ ۽ مڑاں اوغانانی پلہ مڑزی
 کنگ۔ بلوچ لشکر، میر نصیر خان ۽ سروکی ۽ ایران ۽ سیم سری علاقہاں بگرتاں دہلی ۽
 جنگاں احمد شاه ۽ ہم کوپگ بونگ۔ رند تر ۽ اے دوینانی نیام ۽، سندھ ۽ حاکمیت ۽ جیڑہ
 یے بگوشے یا قلات ۽ معاملہ آں، احمد شاه ۽ پادمان کنگ ۽ سوب بہ لیک ۽، بد
 بری ۽ نہ وشی و دی بوت۔ احمد شاه ۽ حملہ کت۔ جنگ بوت، نتیجہ عہد نامہ ۽ قلات بوت
 کہ ایشی ۽ بلوچستان ۽ حاکمیت ۽ بلوچانی وت واکي منگ بوت۔

بلوچ ۽ پٹھان ۽ سیاسی سیالی ۽ حبر بلوچانی لاچاری نہ انت۔ پٹھان علاقہ

اصلء پے زور، بلوچانی سراچی کنگ بُوتگ انت۔ پٹھان علاقہانی بی ایس یوۛ ہوار کنگ ء ساری بلوچ پٹھان ء چوشیں زیادیں سیاسی سیالی یے نہ بُوتگ، بلے ہے واقعہ ء رند پٹھاناں پلے کت، نوں درستیں بلوچستان ء وارث انت۔ برے ترنت کہ بلوچستان ء نام غلطی ء ایر کنگ بُوتگ، برے گوشنت کہ پختون خواہ ء حدتاں دریا ء سر بنت ء اگس وارش ناگیگ بہ بیت گوش انت بلوچ ء پٹھان بزات انت۔

پٹھانانی مسئلہ انچوش انت چوکہ پناہ گیرانی ماں سندھ ء انت۔ فرق ہمیش انت کہ مہاجر اں سرزمین نیست، آپناہ گیر انت، پٹھاناں ء سرزمین ہست۔ پناہ گیر اں گوشگیں ۴۳ سال اں حاکی کنگ، آہاں سندھ ء حق جنگ، تیوگیں پاکستان ء سر احکم کنگ، بلے نوں گندگ ء انت کہ سندھی ہم وتی بہر ء لوٹوک انت۔ نوں سر اش پے گنوکی ء جنگ۔ ملک ء وسائل ہما انت کہ ساری ء بُوتگ انت، آبادی وڈان انت، گیشتر مردم پے سفید پوشی ء آسودگی ء مقابلہ کنگ ء انت۔ پناہ گیر اں بدکیت۔ نوکری، تجارت، وزیر یی ء گزیری، اے درستیں تکاں سندھی دیما پیداک انت۔ نوں پناہ گیر اسلام ء نام ء نہ گرانٹ، چیا کہ نوں اے نام ء سندھی رد دیگ نہ بنت۔ ہے مثال پٹھانانی انت۔ بلوچاں لٹ وارتگ ء پٹھاناں پل کنگ۔ بلوچستان ء سیاسی تحریکاں پٹھاناں ہچبر بہر نہ زرتگ ء نہ زورنت ہم بلے اے درستیں مر ء کٹر کہ پے بلوچستان ء وت واکی ء سیاسی حاکی ء بُوتگ انت، ایشانی فاندگ پے روزگار، پے تجارت، پے حاکی، درہ اوغاناں رسیبگ پمیشا پٹھانانی علاقہ چہ بلوچانی علاقہ ء آباد تر انت۔

پٹھاناں گوں بلوچاں ہما کنگ کہ مہاجر اں گوں سندھیاں کنگ۔ مہاجر اں اسلام ء نام ء اوغاناں پختون بلوچ براتی ء نام ء۔ چے رشتہ داری ء کجام

براتی انت؟ زبان، دود و ریدگ، روایات، تاریخ، نند و نیاد، بلوچانی کجام شے
 انت کہ گون پٹھاناں یک انت یا گوں پاکستان ۽ اندگہ قوماں یک انت؟
 برٹش بلوچستاں ۽ پٹھانانی انوگیں چار ضلع بونگ انت۔ آدگہ درستیں علاقہ بلوچانی
 ”لیز“ علاقہ انت۔ مری بگٹی، کچھی، سیوی، نصیر آباد، بولان، کوئٹہ، چاغی، اے درہ،
 بلوچانی علاقہ انت کہ برٹش بلوچستاں بونگ انت۔ ایشاں پٹھانانی ژوب،
 لورالائی، زیارت ۽ پشین ۽ تحصیل کہ ہماہانی انت، ماں بونگ انت، بلے پٹھان
 گوشت کہ برٹش بلوچستاں پختون خواہ انت کئے اش دپ ۽ بداریت؟

پٹھاناں چد ۽ ساری ہجر چوشیں تران درادرا ۽ نہ کنگ۔ پٹھانانی صمد خان
 اچکزی ۽ آئی ۽ پارٹی ”دور پختون“ کہ آئی ۽ ۱۹۵۴ء جوڑ کنگ ات، آئی ۽ ہم ہے
 گوشتگ ات کہ ہما علاقہاں کہ پٹھان آباد انت، پٹھانانی صوبہ جوڑ کنگ بہ
 بیت۔ پے جبر ۽ انیب ۽ شامل بوت۔ نوں اوغان بلوچان ۽ لاوارث گندگ ۽ انت،
 دپے پچ لگوشتگ اش۔ گواہ دارات کہ چد ۽ دیم پاکستان ۽ سیاست ۽ پے بلوچان
 خطرناک تریں حالت پٹھان ودی کننت، خطرہ چہ پٹھانان انت۔ پٹھانانی حرص،
 پٹھانانی طاقت، پٹھانانی پشت ۽ پناہی، پٹھانانی ہیروئن ۽ ہتیار، اے درہ بلوچانی
 خلاف ۽ کارمرز بنت ۽ اگن اوغان وتی جم جستگیں زراں بلوچانی خلاف ۽ کارمرز
 کنگ شروع بہ کننت، گڑ ابران کہ بلوچ نیست انت۔ پدا پٹھانانی آبادی روچ پے
 روچ وڈان انت، گیش بوہان انت۔ کابل ۽ قندہار ۽ پٹھان بلوچستاں ۽ جاگہ
 کنگ ۽ انت۔ آدرستیں بلوچستاں ۽ پے تجارت، پے کلنڈی ۽ بہا، پے روزگار، پادلیپاشان
 ۽ زورگ ۽ انت۔ انچیں وہدے کیت کہ بلوچ دستاں کٹ ۽ بہ کننت ۽ بہ نندنت ۽
 پٹھان آہانی ملک ۽ واجہہ بنت۔ پمیشا باید انت کہ بلوچ گوں پاکستان ۽ سرکار ۽

دست بندی بہ کننت کہ ہمے اوغانانی علاقہ چہ بلوچستان ء درکنگ ء پختونستان جوڑ
کنگ بہ بنت یا گول سرحد ء ہوارکنگ بہ بنت۔

بلوچ پٹھانانی کجام برادری ء سیالی ء تران ء کننتے؟ کجام و ہداں، اوغاناں
بلوچ ء راسیاسی یا اخلاقی مدتے داتگ؟ احمد شاہ ء نصیر خان ء و ہداں مدت ء کمک
ہم چہ بلوچاں دیگ بوٹگ۔ پٹھاناں ہجر بلوچانی مدت نہ کنگ۔ بلوچستان ء وت
واکی ء درستیں تحریکاں پٹھان گول نہ بوٹگ انت۔ ہمے ولی خان ء نیپ ء
حکومت ء پروشگ ء کجام توجیل نہ کت۔ بلوچان ء گوشت کہ گول پاکستان ء
جنگ بہ دینت کہ پٹھان شمع پشت انت۔ بلوچانی صداں مردم کشگ بوتنت بلے
یک پٹھانے ء پوز نہ بتک۔ اوغانستان ء جنگ ء و ہداں لہتیں تو پک دیم دات،
بلے آہم پہ وتی غرضاں گول پاکستان ء گردے ء خاطرے۔

پٹھان ء لٹ تورناک تر انت۔ اوغانانی دل ء تیوگیں بلوچستان،
اوغانستان انت یا پختونستان انت۔ پٹھان تراچون سبزگ ء کلنت، تاں و ہدیکہ آئی
ء علاقہ گول تو انت۔ آہما آستونک ء مار انت، وارت بلے کس نزانت کدی؟
و ہدیکہ وارت، ناں حکیمی بے ناں طبیی۔

اے حیڑہ ء توجیل ء اوغان ہم زانت ء بلوچ ہم، بلے کلپی ء ذاتی غرضاں
سیاسی پارٹیاں ء بے پول ء کپتگ۔ بلوچانی ء پٹھانانی قوم دوستیں پارٹی ڈرہ نیپ ء
پشت پدانت ء ڈرہ جغرافیائی، راجی ء دود ء ربیدگی بنیاداں صوبہ لوٹنت۔ پاکستان ء
حداں دوار رد ء گچین کنگ ء دوار جوڑ کنگ ء واہگ دارنت۔ بلوچانی پارٹی گریٹر
بلوچستانے لوٹنت کہ آئی ء تہا درستیں بلوچانی علاقہ ہوارکنگ بہ بیت۔ آجیکب آباد ء
لوٹنت، شہداد کوٹ ء لوٹنت، ڈیرہ غازیخان ء دلما کنگ انت۔ پختون خواہ دپ ء

بلوچستان ۽ سرحد ۽ درستی پٹھان علاقہاں یکجاہ کنگ ۽ پختونستان لوٹیت، بلے مردہما انت کہ ہے پارٹیان ۽، ہے سیاسی سروکان ۽ اے جبر ۽ راضی بہ کنت کہ اگن شامہ دل ۽ سٹک ہمیش لوٹت گڑا صوبہ بلوچستان ۽ اوغان ۽ بلوچانی علاقہ جتانیں صوبہ کنگ ۽ لوٹ ۽ پرچہ یک نہ بت۔ من گوشاں بلوچستان زیک ۽ پیری، تقسیم بوتیں۔ چرے تقسیم ۽ لبر ۽ انچو معلوم بیت کہ یک یونٹے یا وحدتے یا حقیقتے پروشگ ۽ بہر بہر بہ بیت، اے لبرنا انصافی ۽ تاثر ۽ دنت، یک طرفہ کاروائی ۽ تزانگ ۽ گجیت، چوکہ سندھ انت۔ پناہ گیر گوشنت کہ تقسیم بہ بیت چیا کہ پناہ گیر انت، آسر زمین ۽ وارث نہ انت، آپے زور دگر ۽ گلزمین ۽ وحدت ۽ پروشگ ۽ تقسیم کنگ ۽ پہ وتا گرگ لوٹنت، بلے بلوچستان ۽ جبرے دگرے۔ انوگیں جغرافیائی بلوچستان اے رنگ ۽ ہچبر نہ بوتگ ۽ نہ بیت۔ اوگانانی علاقہ ۽ درکنگ بلوچستان ۽ پروشگ نہ انت، آئی ۽ برجاہ دارگ انت، آئی ۽ سمسری حقیقت ۽ منگ ۽ حقیں سیاسی راہے ۽ گرگ انت ہمیشا بلوچ ۽ درستی سیاستکار ۽ زانتکاراں مدام ہے جبر من اتگ۔

ہر کس کہ پٹھان ۽ سیاسی تب ۽ معاشرتی دوداں سر پد انت، ہر کس کہ اوغانانی اے بلا ہیں انسانی آبادی، آئی ۽ مالی وسائل، افغانستان ۽ صورت ۽ آئی ۽ سیاسی پشت ۽ پناہی ۽ احوالاں اگن کے سر پد انت، آگوشیت، پٹھان زیک ۽ پیری چہ بلوچانی سرا بو چو پیتین انت۔ منی دل ۽ بلوچان ۽ اگن ابید ۽ چہ پاکستان ۽ ساہیلیں زحم ۽ دگہ گز انیں سکی یے بہ زوریت، گڑاچہ اوغانانی دست ۽ دگہ اے جبر ۽ ہم گوشاں کہ بلوچ تنی و ہدی آقد ۽ نہ رستگ انت کہ دگرانی علاقہاںی سرا حاکمی ۽ فکر ۽ بہ کنت۔ بلوچ وت غلامیں قومے۔ آزاتیں قومانی دیم ۽ سرپ ۽، بلوچاں تنی و ہدی جاگہ نہ کپتگ، گڑا بلوچ پرچہ پٹھانانی یا دگہ قومانی علاقہ ۽ ایرجیک کنگ ۽

واہگ ء بداریت ء بگوشیت کہ منن ء نہ منن ء گوں من بیا۔ اے جبر پاکستان ء سیاست ء ایوک ء پنجاب ء زیب دنت، پٹھاناں جلوہ دنت۔ بلوچان ء پہ چوشیں سامراجی فکرے ء سامراجی تو انے ہم لوٹیت۔ چوشیں طاقتوریں قومے ء چوکہ پٹھان انت، چوں داشت کننے۔ توترے ء دگہ قومانی حقانی تران ء کننے۔ تی پارٹیانی سیاسی منشور دنیا ء ایردستیں قومانی حقانی پلہ مرزی ء کننت، پرچہ کہ گوں ہمے تران ء تو وتی جبر ء ہم کننے۔ وہدیکہ تو ایردستیں قومے ء حق ء گپ ء جننے، بزاں تو بلوچ ء حق رسی ء تران ء ہم کنگ ء ءے، گڑا تو پرچہ اوغانانی علاقہ ء حاکمی ء فکرے ءے، ناں، اے بلاہ ہرچون زوت ٹیکیلیت، پہ بلوچاں شر ترانت۔

پناہ گیر ۱

پناہ گیر سندھ، پروشک، پوت، جتائیں صوبہ اڑدیک لوٹنت۔ آہانی
 اے حق نہ انت۔ ایشی، مثال ایش بیت کہ ایشیائی مہلونک یا افریکی سیہ پوست کہ
 لندن، انت آہمودا مہاجرستان جوڑ بہ کننت۔ مہاجر یا پناہ گیر، زیب نہ دنت کہ جہہ
 منندیں، سرزمین، حقیں وارث، علاقہ، بولوٹنت۔ پناہ گیر، پناہ گیر انت، سندھ،
 مالک نہ انت۔

آہانی سیاسی قوت چہ پاکستان، لعنتاں یکے۔ اے مارشل لاء پنجاب، سیاسی
 پیداوار انت۔ اے سندھیانی بدختی انت۔ مہاجر ان، ہم شوئی، جتگ۔ ایشان،
 ہندوآنی حقاں پروشک۔ ایشاں گوں پٹھان یا پنجابی، سندھی یا بلوچاں کہ آوتی
 علاقہانی تاں قرناتی قرن واہند انت، چوں یک گوشت کننتے۔ سندھیاں کجام خطا
 گنگ کہ آئی، پت، پیڑ کی مڈی، پلے۔

پناہ گیراں اے ملک لٹ، پل گنگ۔ اے ہماپ چٹیں وت گلاہ انت
 کہ ایشانی گیشتری بہر ہندوستان، بے لوگ، جاگہ، بونگ انت۔ ایشاں چارت،
 سوچیے، نوکیں ملک، سو بے۔ ہر کس کہ شروع، آتک آہان، چہ پاکستان، تنگلیں
 ہندوآنی مال، مڈی، لوگ، کارخانہ بخشاہگ، بوت انت۔ آہاں وتی دومی کس،
 عازیزان، آہگ، کلوه کت۔ اے مردمانی آرگ، آباد کنگ، اے ڈرہ ہے
 زوتان، جبر انت۔ کجام ملک، چوش، بونگ کہ پناہ گیر بیت، ملک، واجہہ بہ

بیت۔ فاتح اتلگ، مفتوح، سراجا کم بونگ انت۔ اصل آء اے مہاجرناں اے ہم
فاتح بونگ انت۔ پاکستان آء تاریخ آء ایشاں ہم بادشاہی کنگ۔ ایشانی زبان،
ایشانی دود آء ربیدگ چوہا کماں اے استمان آء سرامشگ بوتنت۔ آہانی زبان
سرکاری چے قومی زبان انت، چیا کہ ہمانت قوم آء ہمائی قومی زبان۔

پاکستان آء اولی دہیں سالان چہ ہندوستان آء آؤکیں پناہ گیرانی آبادی
۳۰ ات، بلکیں کمتر، بلے اقتدار آء حکومتی اگدہ آء حساب آء آہانی نمائندگی ۵۰٪
گیش آء بونگ۔ ایشاں واکداریں پارٹی مسلم لیگ آء سراقبضہ کنگ ات آء دومی
قومانی مقابلہ آء حاکمیں پارٹی آء ۵۰٪ عہدہ ہم ہماہاں گون ات۔ کاروباری طبقہ آء
پارسا آء دیندارانی حساب ہم ہے وڑازیات ات۔ ہمیش انتنت کہ وتارادانشوراش
گوشت آء زانیکار ہم۔ اولی دہیں سالان پنجابیانی حساب اقتدار آء ۳۰٪ ہم کم
ات۔ سندھی، بنگالی، پٹھان ۲۰٪۔ ۱۹۷۱ سال آء سیاسی اقتدار آء رنگ بدل ات۔
سندھی، پٹھان، پنجابی آء بلوچ ہم اقتدار آء واہگ دار بوتنت۔ ۱۹۷۱ آء ساری
بلوچانی حساب پہ اقتدار آء باندات آء نیست ات۔ سندھی ہے رنگ آء۔ نوں ۱۹۷۱ آء
گچین کاریاں رند، بلوچان آء ماں وتی صوبہہ آء حکومت رست آء ہے سال آء
پاکستان آء حاکمانی رم آء گوں بوتنت، بلے کمے وہداں۔ چد آء بعد ہم وڑے ناں وڑے
آء اقتدار آء اختیار آء بے بہر نہ بوتنت۔ ہے رنگ آء پنجابی آء اشتراک آء اقتدار گیش
بوت۔ آئی آء حساب ۶۰٪ آء گیش انت، سندھیانی ۱۰٪ آء ہے رنگ آء پٹھان۔ نوں
اگن کمی یے بوت چہ پناہ گیراں۔ مہاجر نوں اقتدار آء نہ انت۔ ۵۰٪ بدل آء آہانی
حساب آتنگ آء ۱۵٪ آء سر بونگ آء اے تورنا کیں جبرے۔ چوش نہ انت کہ آ بے
بہر انت۔ آہاں اقتدار آء دومی کڑی تنی وہدی دست آء انت۔ اگاں بیورو کرسی آء،
ڈپلومیٹک کور آء، تجارت آء، علمی نکاں چو کہ یونیورسٹیانی پروفیسر آء ڈاکٹر، تحقیق آء

شعبہاں، پناہ گیراں چہ اندگہ قومانی مقابلہء مزینیں دیرنی یے کُتگ۔ البت اقتدار کہ وزیریں گزیریء شکلء انت، آہانی حسابء کی آتگ، بلے اقتدار کہ براہء راست نہ انت گیشتری بہرء واہند انت۔ اے تگاں آہانی حساب ۴۵% گیش انت کم نہ انت، وہدیکہ آہانی انسانی آبادی اے ملکء ۵% ہم نہ انت۔

پاکستانء وسائل کم ء آبادی گیش بوہان انت۔ محکومیں قوم ہر تگاں دلانگ انت۔ نوں سندھی ء بلوچ ہم سرکاری نوکری ء تجارت ء کارء بارء سرسر جنان انت۔ اے پہ مہاجراں سک تورناک انت۔ شیرکنی اقتدارء، شیرکنی روزگارء، شیرکنی ازگاریء، انگت آہانی دننانانی کنڈء انت، بلے نوں وہد بدل بُوتگ۔ اے پہ دومی قوماں راہ پنج کنگ ء لاچار انت، پمیشاتلوسنت۔ تنی وہدی آہانی زبان قومی زبان انت۔ ہما وہداں پناہ گیرانی اثر یا ایشانی ثقافتی بالادستی چہ پاکستانء قومانی راجی زندء کم بیت کہ اردوزبانء قومی حیثیت ء مگاری ختم کنگ بہ بیت ء اے جبر نوں دور نہ انت۔ حالت یک قرارء نہ اوشتنت۔ بلے پناہ گیرانی زبان ء شہدء شیرکنی عادت کُتگ، آتھلیں دپارچوں ایربرت کننت۔ چل ء سے سال انت کہ آہاں دگرانی حق پل اتگ، دگرانی دود ء ربیدگ ء سراناپاکیں ہلگارے کُتگ، دگرانی سرزمین ء سراحاکی کُتگ۔ نوںیں حالتاں چوں وش بنت۔

پناہ گیران ء ہیچ شور نیست۔ ایشانی شور گوں آہاں وت انت۔ پرچہ کہ نوں پاکستان ء استمان، ایشانی حاکی ء نہ مننت ء ایشانی جنگ ء جیڑہ ایوکا گوں سندھ ء نہ انت، گوں درستیں پاکستان ء انت ء اے جنگ ء آ پچبر سوہین نہ بنت۔ پناہ گیراں یک عجب رنگیں نادراہی ءے مان جان ء انت۔ مزین مردی ء Superiority Complex ء ایش چوناہا آہانی اصل ء نسل ء ظاہر کننت۔ آہاں چہ وتی پتاں ہے اشکُتگ کہ آہندوستان ء مزینیں جاگیردار بُوتگ انت، حاکم

بوتنگ انت ء آپاکستان ء پھ حداء اسلام ء پیغمبر ء غوث ء پاکانی نام ء روزنا کنگ ء اتلگ انت۔ پناہ گیرانی نوکیں نسل، اے جبرء سہی نہ انت کہ آچ نہ انت۔ چریشاں بازینانی پت ء پیرک دہلی ء لکھنوء رنگی نیں بازارانی دپ ء اوشٹوک یاہے علاقہانی لوچ، بے وس ء نیزگار بوتنگ انت کہ پھستی ء ہزگاری ء شوہاز ء نوکیں ملک ء اتلگ انت ء حاکمی اش بہرء کپتگ۔

پناہ گیرانی انوگیں سیاسی ء غیر سیاسی چست ء ایر، آہانی یک آخری کوشستے، بلکیں سینہ زوری یے۔ پرے مقصد ء درہ واننگ تاں پروفیسر ء وکیل ء ڈاکٹر، ہرکس ء ناکس یک انت۔ زاننت کہ ردانت، زاننت کہ اے ملک ء یا اے ملک ء مردمانی سرا حاکمی ء آہاں پچ وڑیں اختیارے نیست، چیا کہ پناہ گیرانت۔ اے جبرء نابلد نہ انت کہ ہرچی آہاں لوٹینگ، آنوں زبکیں جبرے، شتر سر پدانت کہ بد اہپالی ء نمک حرامی کنگ ء انت، گوں اے سرزمین ء، گوں اے مزن شانیں سندھو ء مزن ناہیں ء مزادہ اریں استمان ء، بلے بگنداش کار پداں۔

پناہ گیراں وتی قد بیرگ ء گار کتگ۔ دہلی ء لکھنوء، یوپی، سی پی ء مزدور، قحبہ خانہانی دپ ء نندوکیں، چیخے، بانکے، آتک ء حاکم بوتنت، کارخانہ ء بنگلہانی واجہہ بوتنت۔ پناہ گیر ۱۰۰ ء تہا ۹۰ مردم ہے وڑیں جہلی طبقہ ء مردم اتنت۔ گوں ادء رسگ ء پیل اش کت۔ ایشاں وتی نام ء نسب ہم بدل کت۔ ہرکس ء دپ ء گوں جنئے گوشتت کہ ہندوستان ء بادشاہ ہما بوتنگ انت۔ ایشاں وتی حسب ء نسب ہم چہ ادء مردماں برزتر کت۔ تو اگن ہیرت بچارے، اے درستیں پناہ گیر، پیغمبر، چاریں خلیفہ ء آہانی چک ء نماسگانی اولادانت یا مزنیں پیر ء اولیا آنی پسگ انت۔ چد ء کمتر کس نہ انت۔ چو کہ قریشی، ہاشمی، فاروقی، صدیقی، عثمانی، علوی، حسینی، حسنی، فاطمی، قاسمی، جعفری، زیدی، عابدی، کاظمی، نظامی، نقوی، رضوی، اجیمیری، جیلانی،

چشتی، نقشبندی، شیرازی، باریں چے۔ پمیشامہاجر پہ وت گلاہی ءِ ڈر وگیں مزن
مردی ءِ وتی مٹ وت انت۔

اے ہمانت کہ ہندوستان ءِ خلاف ءِ آئی ءِ آزاتی ءِ وت واکی ءِ تحریک ءِ
خلاف ءِ انگریزانی ایجنٹ بُوتگ انت۔ ایشان ہندوستان ءِ سیاسی تحریک ءِ
ہمراہداری ہچبر نہ کتگ۔ رندتر ءِ ایشاں درادرانی ءِ مسلم لیگ جوڑکت ءِ وت ءِ راجہ
ہندوستان ءِ سیاسی تحریک ءِ جتا ءِ انگریزانی ایجنٹ بوت انت۔ انگریز ءِ ایشانی
سروکان ءِ انڈین نیشنل کانگریس ءِ خلاف ءِ کار بست۔ اے پاکستان ءِ آتکنت۔ ادا
ایشاں مزنیں سو بے کت۔ ہندوآنی زمین ءِ جاگہ دست گپت انت۔ حاکی ءِ واجہی
اش بہر ءِ کپت، مزن بوتنت، بلے ایشانی کلہی ءِ دو تل ءِ دو پوستی ءِ پلینڈی ءِ عادت ہچبر
درنیاتک۔ پاکستان ءِ سیاست ءِ ایشاں نہ بُوتگیں کت۔ ایشی ءِ میٹرین، آئی ءِ جنگ
دے۔ سندھ ءِ ایشاں آسے روک کت، بلے پاکستان ہم گوں وتی نظریہ ءِ پاکستان ءِ
اسلام ءِ بے پردگ کت، پروشت۔ بنگالیانی خلاف ءِ نفرت ہمیشاں پیدا کت۔
پاکستان ءِ ہندوستان ءِ جنگانی مستریں سوب ہمیش بوتنت۔ چریشانی گزاء اے
ملک ءِ چٹگ ڈر وگے۔

اردو ۱

اردو چوحدائی قہرء اے ملک ء سمر اگوارگ ء انت۔ ہمیش انت کہ اسلام ء زبان انت ء ہمیش انت کہ قومی زبان انت۔ اردو ء قہرء نازل بوہگ ء پشت ء دزاجیں قصہ۔

ہندوستان ء پاکستان ء گیش ء گیوار ء ساری، اردو ء ہندی زبان ء تپاوت دیما آہتگ انت ء انگریزاں قرارداد کہ اردو مسلمانانی زبان انت ء ہندی اندگرانی۔ اے پالیسی ہماڈر وگیس دو قومی نظریہ ء یکت بہرے ات، چیا کہ اردو دہلی، یوپی، سی پی ء گیشتری مردمانی زبان ات ء ہے مردم اتنت کہ سیاست ء دیم ء اتنت۔ ایشانی زبان سچتیں مسلمانانی زبان گوشگ بوت ء ایشانی دود ء ربیدگ، پان، شیروانی، مانجائی، مسلمانانی کلچر لیکگ بوت۔ انوگیس پاکستان کہ ایشانی سندھ، پنجاب، سرحد آوہداں ہندوستان ء بہر اتنت ء برصغیر ء جغرافیائی حدانی تہا اتنت، اردو کجات ء نون کجا انت؟ ہے حساب ء، بنگال کہ مسلمان ات ء پاکستان ء ہوار بوت، آئی ء اردو کشوکیں مردم واد ء آرت ء حساب ء ہم نہ اتنت، بلے انگہ اردو مسلمانانی زبان گوشگ بوت۔ اے تاریخی جبرے ات۔

اردو قومی زبانے نہ انت۔ اے اردو مارکیٹ ء زبان انت، *Lingua Franca* انت۔ ہندوستان ء ہم ایشی ء ہے حیثیت بونگ۔ ظاہر انت کہ زبان ء

اوشٹانک پر نیست۔ اے یک قرار ء نہ اوشتیت ء پدا مملکت ء سر پرستی ء پریشی ء ترقی ء راہ پتچ کت ء نون پاکستان ء بازیں علاقہاں، ایشی ء کم ء باز سر پد بنت چیا کہ اسکول ء کالجانی زبان انت ء اے سر پرستی ء آئی ء لہز انک کہ ساری ء مانجائی ء لفاظی ء ابید پتچ نہ بونگت، انون سک پراہ ء شاہگان کتنگ۔ روتچ پہ روتچ ہے زبان دیما روگ ء انت بلے ایشی ء مانا ایش نہ انت کہ اے قومی زبان انت یا بیت یا اندگہ قومانی زبانانی گردن ء پاد ء ایر بہ کنت ء میک بہ بیت۔

ادا انگریزی ء اردو ء جنگ نہ انت۔ چوش نہ انت کہ ادے قومانی سیاسی ء معاشی جہد ء زبان یک نیمگا ء اردو ء انگریزی ء نیام ء جیڑہ یک نیمگا۔ تو گوشتے کہ اردو ذریعہ ء تعلیم بہ بیت یا انگریزی؟ گڑا اے دگہ قومانی زبانانی شور چے بیت؟

انگریزی میان استمانی زبانے۔ آئی ء ضرورت چی انت ء چے نہ انت، ہر کس زانت۔ علم ء زانت ء تکان، سائنس ء ٹیکنالوجی ء میدان ء، زبان ء ادب ء تکان، ہر رنگ ء بچارے ایشی ء ضرورت ہست انت۔ ابید چریشی ء اے ہندوستان ء ہما حاکمانی زبان بونگت کہ ہے حاکمانی پشت پد، مروچی حاکم انت۔ قانون ہما انت، حکمرانی ء رہند ہما انت، و ہدے ضرورت تاں حدے ء ہما انت۔ انگریزی ء راچہ وانگ ء زانگ ء تکان در کنگ یا بڑگ ء دور دیگ بوت نہ کنت۔ ایشی ء بازیں سوب انت کہ ہر کس اش زانت، بلے مستریں ظلم ہمیش بیت کہ انگریزی ء در کن ء اردو ء بزور، اے پرچہ؟ اردو پہ پاکستان ء استمان ء چہ انگریزی ء آسان تر نہ انت ء ناں کتر غیر ملکی انت۔ اردو پہ ما پہ پنجابیاں، پہ سندھیاں، پہ پٹھاناں پہ ہر کس ء غیر ملکی انت۔

ایو کا اے جبر کہ انگریزی علم ء زانت ء سائنس ء زبان انت، ہمیشا مائے

بووانوں، ہم ہنچائیں جبرے، چیا کہ روسی ہم سائنس ۽ علم ۽ منتگیں زبانی، جرمن
کمتریں زبانی نہ انت، یونانی ۽ فرانسیسی قدیم ترین ۽ فلاسفر ۽ کواسانی زبان انت
بلے حقیں جبرائیش انت کہ انگریزی ۽ مئے سرادو صد سال ۽ گیش حکم کنگ ۽ اثرے
داریت۔ ناں ایوکا زبان ۽ حیثیت ۽ بلکیں، معاشرت ۽ سیاست ۽ تکاں ہم۔ پمیشا
اگن دری زبانی پھر ضرورت ۽ علم ۽ زانت ۽ بگوشتے یا بین الاقوامی ضرورت بو
گوشتے، وانینگ بولوٹیت، گڑاچہ اندگہ زباناں انگت انگریزی۔ اگن چہ اردو ۽
انگریزی یکے گچین کنگ ۽ جبرانت، گڑا بایدا انت کہ اردو ہفت دریا ۽ ہما دیم دور
دیگ بہ بیت۔

نوں جبرکیت قومانی زبانی، ایشی ۽ ضرورت، ایشی ۽ فلسفہ، ایشی ۽ در ۽
وسیلہ، اے بارواکس نابلد نہ انت۔ کئے نہ زانت کہ چکان ۽ وتی ماتی زبان ۽
وانینگ ڈرستاں شتر انت، کئے نہ زانت کہ ہے تعلیم زہگانی نفسیاتی، راجی ۽
اخلاقی تربیت ۽ کنت، کئے نہ زانت کہ پوتی قوم ۽ ملک ۽ وفاداری ۽ وابستگی ۽
گوں وتی تاریخ ۽ دود ۽ ریدگان ۽ شتریں تعلقے ۽ مادری زبان ۽ تعلیم چہ درستاں
شتر انت۔ ایشی ۽ کئے انت کہ انکار کنت، بلے پرچہ چوش نہ انت، جبر پدا کیت
۽ پاکستان ۽ آئی ۽ سیاست ۽ آئی ۽ معاشرت ۽ سرائٹ کنت۔

زانٹ ءِ كردا

قوماني كردار، انفرادي يا اجتماعي، آهاني سياسي ءِ راجي زانٹ، آني ءِ دود ءِ ربيدگاني فكري ءِ نظرياتي بنياد، اے دره يك جاري نيس عملے ءِ يك نيمگے هم لسوني ءِ نشان ءِ دنٹ ءِ دومي نيمگ ءِ فرديا افراد ءِ قوم ءِ وت ماں وت ءِ نسبت ءِ سهر اكنٹ۔ اندگه بازيس كرد چوكه جغرافيايى بندش، گول اندگه قومال تعلق داري يا جنگ ءِ درآبيد، هر قومے ءِ وتي يك خاصيس پچارے هم بيت ءِ آپچار چه هما قوم ءِ گهيس بچاني كردار ءِ بچهر جتا كنگ نہ بيت۔ قومي زانٹ، هر رنگ ءِ كه به بيت، فرد ءِ كردار ءِ منٹ دار انت۔ پميشا قوماني تاريخي كردار، اگن په جنگ، اگن په بير گيري ءِ كينگ، اگن په فلسفه ءِ حكمت، اگن په سروكي ءِ حاكمي، هر رنگ ءِ كه بچارے، وت هما قوم ءِ اجتماعي زانٹ ءِ منٹ دار انت كه آني ءِ قوم ءِ مراهداريس بچ نئے ديما برنت۔

اے درستيس صفت چه جغرافيايى يا اندگه راجي ءِ سياسي كرداں گستا دارگ نہ بنت، بلے فرد ءِ كردار بچ رنگ ءِ دل ءِ برگ نہ لوٹيت۔ اگن تو بگوشے كه ۱۸۹۸ ءِ گوک پروش ءِ جنگ ءِ مير بلوچ خان مه بوتيس هم جنگ بوت، مني دل ءِ اے وڑ نہ انت۔ اے جنگ ءِ هے گهيس مرد ءِ فيصله ءِ كارے داشت۔ اے شوپچ ءِ مهربان گچلي هم گون ات۔ مير بلوچ خان ءِ بدل ءِ اگس مهربان ءِ نا كوزتكيه كولو اه ءِ لشكر ءِ كماندار بوتيس، كسے نہ مرتگ ات۔ هے وڑ ءِ تو بگوشے، خان مهربان خان مه بوتيس هم قلات

۽ سمر ارش ۽ ودا، ہر کس کہ خان بوتیں آ کشگ بوت، گڑاقلات ۽ سمر انجیں ارش
یے کہ ۱۹۵۸ء بوت، احمد یار خان ۽ پرچہ پوت ۽ رانہ کوشارینت یا خان حداداد خان
دست گیری ۽ قید ۽ پرچہ پوت ات۔ تو بگوشتے نیولین، سکندر، سیزر، سائرس، اے جی
انت، ودا ۽ پیداوار انت۔ ظاہر انت کہ ہر کس ودا ۽ میار انت۔ ودا شتر ہم کنت ۽
شتر ہم کنت، بلے چوش ہم آست انت کہ ایشاں ودا ۽ پیشانی ۽ نقشے کش اتگ ۽
شنگ انت۔ تو بگوشتے کہ اے مہ بوتیں انت ہم انجو بوگی ات، بوتگ ات۔
چوشیں بلا ہیں گپ ۽ جنگ بلا ہیں فکر ۽ لوٹیت۔ جمال ناصر مہ بوتیں مصر ۽ انقلاب
الم ۽ آتگ ات، بلے ضروری نہ انت کہ چوشیں وڑے ۽ بیاتکیں۔ تو بگوشتے،
زوروسٹر یا زرتشت جی یے، مہ بوتیں ہم ایرانی مذہب ۽ ہمے رنگ بوت یا بہرام
بادشاہ مہ بوتیں ہم حضرت مانی ۽ انجیں مذہبی اثر ۽ دور دات، چو کہ مانی ۽ مرگ ۽
بوت۔ اورنگزیب ۽ بدل ۽ ہر کس بوتیں آئی ۽ ہندو آن ۽ جت ۽ پر وشت، لینن مہ
بوتیں، کارل مارکس مہ بوتیں، مارکسی، لیننی فلسفہ ۽ ہمے وڑوشم بوت۔ ایشی ۽
اندازہ جنگ نہ بیت پرچہ کہ ہر واقعہ ۽ سیاسی راجی یا چومعاشرتی لیکہ ۽ فلسفہ ۽ ہمائی ۽
دیم ۽ آروکیں مردم ۽ عکس گوں بیت۔ آئی ۽ ذہنی، نفسیاتی، سیاسی ۽ معاشرتی زانت
اثر ۽ داریت۔

بلوچ ۽ قبائلی سیاست ۽ میر چا کر مہ بوتیں بلکیں رند ۽ لاشار ۽ جنگ بو
بوتیں، چیا کہ ایشی ۽ بازیں دگہ سوب ہست اتنت، بلے بلکیں تاں سی سال ۽ مہ
داشتین ۽ بلکیں رند ۽ لاشارانی چہ وتی علاقہاں در آگ، اے وڑے مہ بوتیں۔
احمد یار خان مہ بوتیں بلکیں بلوچستان پاکستان ۽ ہوار مہ بوتیں۔ اے باروا
احمد یار خان ۽ ذاتی کردار، آئی ۽ لغوری درشم کنگ نہ بیت۔ تو چے گوشتے اگن بالاچ

مہ بوتیں ہم دودا ہر کسی کہ بڑا ت بوتیں، آئی ہما گتگ ات کہ بالاچ ء گتگ۔ مست تو کلی مہ بوتیں، دگرے سموء عاشق بوت ء انچو بلوچی ادبی خزانگ ء گیشی بوت۔ نمروز خان مہ بوتیں، سردار خان محمد ء دگہ بڑا تے ء گوں انگریزاں سازش کت، گوناہاں یک بوت ء سردار خان محمدے کشت؟

سوال ایش انت کہ اگن ہر شخص معاشرتی زانت ء پیداوار انت گڑا آئی ء ذاتی کرد، آئی ء فلسفہ کجام حیثیت ء داریت؟ فلاں مردم تاریخ ء فلاں وہداں بہ بوتیں ہم انچوش بوت ء مہ بوتیں ہم انچوش بوت۔ چو کہ تو بگوشے کہ جام درک مہ بوتیں ہم نصیر خان ء دربار ء دگہ شاعرے پادا آتک ء جام درک بوت ء ہے رنگ ء شعرے پر بست۔ محمود غزنوی مہ بوتیں ہم ہندوستان ء سرا ہفت دہ الگار ء کمتر نہ بوت۔ واجہیں محمد مہ بوتیں ہم عربانی یک اصلاح کاریں پیغمبرے آتک، آئی ء معاشرہ ء را ہے رنگ ء آورت کہ حضرت محمد ء آورتگ ات یا ہندوستان ء کرم چند گاندھی مہ بوتیں ہم ہے رنگ ء کرم چندے ودی بوت، ہے رنگ ء عزت ء شرب ء واجہہ بوت، ہے وڑ ء کٹگ بوت، چیا کہ ہندوستان ء معاشرتی ء سیاسی حالت ہے رنگ ء انت؟ بلے پرے جبر ء ماوت ء سر ء گوشاں مہ جنیں چیا کہ اگن افراد یا فرد ء ہیچ کردے مہ بوتیں گڑا جہان ء قوماں پر چہ وتی ہے تاریخی پسگان ء چہ پیغمبراں گیشتریں ارزشے دات۔ کجام قوم ء تاریخ ء وانگ لوٹے، ہندوستان ء گوشے کورو ء پانڈو، بودھا، اشوکا، پرچہ قابل ء عزت انت۔ بگال بوگوشنت ایشانی نام ء مہ گر ات، مہ بوتیں انت ہم فرقے نہ کپتگ ات۔ مصر ء فرعون، ایران ء سائرس، جرمنی ء بسمارک، فرانس ء نیپولین، برطانیہ ء چرچل، روم ء سیزر، عربانی محمد، ہندوستان ء نہرو، مصر ء ناصر، چین ء ماؤ، روس ء اسٹالن، تاریخ ء کئی کئی نام ء گرے۔ اے درہ چہ

تاریخ و کتاباں در کنگ بہ بنت، چیا کہ ایشانی چے حیثیت انت؟

فردے کردارے بے نہ کنگ نا پختہ این ذہنانی ”زائیکاری“ نابلدی و گیشتر
 ہج نہ انت۔ معاشرتی زانت بہ بیت، تاریخ و علم بہ بیت ایوک و فارمولہ و یات
 کنگ و بوتیں گرامنی و ڈریں ناواندگ بازیں تاریخ دان و راجی زائیکار جوڑ
 بوتنت۔ چینکرہ تاریخ و استادانت، تاریخ و وانینوک انت یاسائنس و استادانت کہ
 ہے کتابانی وانگ و وانینگ و سک زبرانت، بلے چنت چراہاں ”تاریخ دان“ و
 چنت ”سائنس دان“ انت؟

ہر قوم و یک خاصیں تے کہ مدام ہما قوم و راجی زندہ آئی و چاگرد، زندہ
 فلسفہ یا مذہبی خیالانی نیام و رستگیاں اجتماعی زانت و راہشون بیت۔ اے زانت،
 فلسفہ بیت یا معاشرت، اخلاقی قدر بہ بنت یا روحانی فکر و زانت، ایشانی دیمے
 آروک فرد یا افراد انت، قوم و نمیرانیں بچ انت کہ گوں وتی زانت و مدام پختہ
 تریں، کامل تریں کردے پیش دارنت۔ ظاہر انت کہ آہانی کردیا آہانی خدمت چے
 معاشرتی کچ و کیل یا قوم و اجتماعی زانت و چونابا ہچمرد نہ انت، بلے بازنداں ہے
 اجتماعی زانت انچو لپرزگ انت کہ ہے فرد یا افراد، ایشی و وتی ہستی و احساس و
 دینت۔ معاشرتی ریفارمر کئے انت؟ معاشرہ و فرد انت۔ چوش نہ انت کہ چے
 آسمان و کاہنت یا ہے زانت و چے درملکے و بہا گرت۔ پمیشار ریفارمر یا فلاسفر قوم
 و اجتماعی زانت و برورد انت ہم و آئی و راہشون انت ہم۔ پے مثال و یونان و کوہنیں
 سیاسی و معاشرتی حالتاں سنیل کن۔ ہما و ہدے افلاطون و ارسطو و بہ گند، تو اے
 گوشت کننے کہ افلاطون یا ارسطو و زانت چے یونان و اجتماعی زانت و مدام بالاتر نہ
 انت چیا کہ اگن اے نام مہ بوتین انت دگہ نام و دروشم و بلکیں انچیں فلسفہ دے دیما

بیاتکیں، چیا کہ اے فلسفہ وت ہما چا گردء پیداوار انت، بلکیں ہمائی ءڈر وشم انت۔
ہے رنگ ء فلاں بو بوتیں، چونہ بوت؟ بوت ء نہ بوت ء اے تران وتی جا گہہ ء
بلے حقیں جبرایش انت کہ فردء قوت آئی ء فکر، آئی ء کرد، اگن چہ راجی ز انت ء درنہ
انت، بلے انچو کہ راجی دودء ر بیدگ آئی ء سرا اثر کنت، ہے رنگ ء ہے کرد،
معاشرہ ء سرا ہم نلکشے کلّیت۔

وٹپ ۱

قومانی کو ہنیں ۽ نوکیں تاریخ دو جتانیں چی نہ انت۔ اگن بلوچ وتی
گوستگیں روچاں بہ شمشیت گڑا آوکیں بانادات ۽ میارے ہم نہ گپیت۔
عرب ۽ اسرائیل یا عراق ۽ ایران ۽ نیام ۽ کش ۽ چیل ۽ جنگ ۽ جنگ ۽
انوگیں حالتانی ہمراہی ۽، تاریخی سوب گیش ترانت۔ اگن کسے بوگوشیت کہ
اسرائیل ۽ مصر ۽ جنگ ۽ سوب چہ حضرت موسیٰ ۽ مصر ۽ بندگیں یہودیاں شروع بیت،
دروغ نہ انت۔ عراق، ایران ۽ راساٹرس ۽ وہد ۽ پرورش ۽ میراں گرگ لوٹیت ۽
ایران چہ عرباں قادیسیہ ۽ جنگ ۽ وٹپانی پشت ۽ انت۔ پنج ہزار سال ۽ تاریخ ۽ گوں
انوگیں حالتاں جوڑ دیگ ۽ کوہنیں دپترانی پٹگ وتی جاگہہ ۽ بلے قومانی انوگیں
تاریخ چہ گوستگیں تاریخ ۽ جتا کنگ نہ بیت چیا کہ قوم ۽ سراتاریخ ۽ جتانیں دور ۽
ہرچی کہ گوستہ آہا قوم ۽ اجتماعی فکر یا Psyche یے جوڑ بیت ۽ گوں ہما قوم ۽
گون تڑیت۔

روباہ لٹک

بہادر شاہ ظفر، نامہء، ہندوستانء مغلانی آخری بادشاہ ات۔ بابرء اکبر
 ء نماسگ ات۔ تڑات ء شعرے جت۔ انگریزاں گپت ء قید کت۔ بادشاہی
 برت، بلے پہ آئی ء چک ء نماسگاں ماہانہ زر یا تنخواہ مقرر کت۔ ہندوستان ء بلے
 حسابیں مال ء گنج ء حاکمی ء بدل ء پنجاء سدکلدار ء وظیفہ پرانی ء بس ات۔ ہمیش
 ات آہانی ء قد۔

بلوچان ء ہم ملکہ ہست ات۔ خان ء بلوچ، آہانی خان ات، حاکم ات۔
 اے مرد ء پہ پاکستان ء محمد علی جناح ء نوکیں حاکمانی سنگتی ء ہمراہداری ء مدام حداء
 رسول، برے ماں واب ء برے ماں آگہی ء دیست انت۔ اے مرد ء ہم ملکہ
 دات ء سالانہ تنخواہ زرت۔ بلوچان ء گوں وت ء برباد، زروا ء بلے وطن کت۔

قومے ء، راجے ء بددعا سنگ نہ بنت۔ یکے ء حق پیچ دیگ نہ بنت،
 قومے ء حق چوں پیچ دیگ بنت۔ اگن ہورت بچارے ہر کس ء کہ گوں اے بلوچ
 ء پہوالیں قوم ء غداری کنگ، آحداء کپنگ انت، روچ ء رحمانی۔

خان احمد یار خان ء محمد علی جناح یا پاکستان ء حاکمانی سنگتی اشتر ء روباہ ء سنگتی
 ء مثال ات۔ گوشتنت کہ اشتر ء روباہے سک سنگت اتنت۔ نند ء نیاداش یک
 ات، یکجا تڑت انت۔ یک روچے اشتر ء گوں روباہ ء گوشت کہ منے دوستی بایدا
 نت کہ محکم تر بہ بیت ء آئی ء شور ایش انت کہ باید انت کہ ماوتی لٹکاں یکجا بہ بندیں
 تا کہ ہجیر جتامہ ہیں۔ روباہ پے حبر ء راضی بوت۔ اشتر جک ات ء وتی لٹکے

گوں روباهہ لٹکے مہر بست۔ دوینیاں نشتے گوں وت گوشے کندکت۔ دمانے
 ۛ رندا شتر کہ پادا تک، روباهہ ۛ پادچست بوتنت ۛ روباهہ اشتر ۛ پشت ۛ لونجان بوت۔
 تاں روچ ۛ مروچی ناں روباهہ وتی عقل مندی ۛ سراپہر بندیت ۛ ناں وتی ۛ اشتر ۛ
 دوستی ۛ سرا۔

واہگ ء زہرا

ہرچی مہلونک گوشتیت، جبرہمانت، شرہمانت کہ تیوگیں استمان ے
 لوٹیت، آئی ء دیم دارگ نہ بیت، بلے ہے لوٹ ء یا عوامی واہش ء فکری بنیادے
 ضروری انت۔ ایوکیں بازیں مردم ء گوٹنگ یا لوٹنگ درد ء درمانے نہ بیت۔
 چوشیں کارے کہ آئی ء تعلق گوں راج ء، گوں استمان ء بہ بیت، بایدا انت ادارکی
 واہگ ء میارمہ بیت، بلکیں گرانیں فکرے ء آدینک بہ بیت۔ پمیشار اہدر بری ء
 لائق مردمانی چچی نہ انت، بلکیں راہ شونی یا قوم ء سیاسی سروکی، راجی زانتکار ء
 کوآسانی دست ء بہ بیت۔ اصلی کمان ہماہاں گوں بہ بیت، نا کہ ہرکس ء نا کس ء۔
 باز واراں، مردم گوشتنت کہ ہما فیصلہ ء کہ قوم ء لہتیں ہوش مندیں مردم، گوں
 ایمانداری ء کنتت شرترانت۔ من مہلونکے دانست ء فہم ء شک دارنہاں، بلے
 ہرکس ء نا کس ء بغض ء کنتت قومانی سیاسی پالیسی ء بنیاد جوڑ بوت نہ کنتت وگاں
 ناں قومانی حقیں راہ ء پرمڑاہیں نام چیدگ بیت۔

کو تاہ نظری ء کنتت ء انوگیں تاریخ ء شریں مثال رومانیہ ء صدر، چاسسکو
 ء آئی ء جنین ء کوش انت۔ ہما چاسسکو کہ آئی ء ۲۴ سال ء حکومت کت۔ ہمانی ء
 توصیف وت ہما ملک ء دپ چٹیں ”دانشوران“ کت۔ ہے مردک دست گیر کنگ
 ء تیر باراں کنگ بوت۔ من شرر ء گندگ ء تران ء نہاں، من M O B
 MENTALITY ء جبراہاں۔ من گوشاں چاسسکو ء چوشیں کوش، ہچ رنگ ء شر نہ

ات، پہ مہذبیں استمان ء ناں۔ اے عوامی جوش، عوامی نفرت ء سوب، ہر کس زانت کہ چاسکوء کار پدانت، آئی ء جبر ات، ظلم ات کہ مہلوک ء سرائگتگ ات ء، بلے آئی ء کشگ شرگوشگ نہ بیت۔ اگاں گناہگارات گڑا آئی ء گناہگاری ء فیصلہ لہتیں فوجیانی بدل ء، ملک ء عدالت ء بوکتیں۔ کجا بوتنت ہمے ملک ء اخلاقی قدر۔ پہ ہمے اصولاں کہ رومانوی عوام جنگ ء ات، پرچہ کارمرز کنگ نہ بوتنت؟ چوشیں ساعتاں، ہر چیز پدمانیت۔ وہدیکہ ظلم ء زور ء قلات ء گوات روپیت، گڑا بازینے پادلپاشاں رونت، عوامی جوش، عقل ء فہم، قانود ء رواداری ء ہجبر پابند نہ انت۔

شیکسپیر ء ڈارمہ ”جولیس سیزر“ انچیں MOB MENTALITY ء
 شرّیں دروشمے۔ سیزر، سینٹراں سینٹ ء ماڑی ء کشت۔ سیزر ء کشگ آسانیں
 جبرے نہ ات، چیا کہ سیزر عوامی ہیرو یے ات۔ مہلوک ء دل ء آئی ء عزت چوش کم
 ات کہ کشوک ایمن بہ بنت۔ سازش ء سروک، بروٹس ء پہ ہمے کوش ء راجا تڑ
 قرار دیگ ء گشتانکے دات ء گوشت کہ اگاں کسے وت ء سیزر ء دوستے
 بوگوشتیت، تو چائی ء مستریں دوست، سیزر ء من وتاں۔ من پہ آئی ء دوستی ء مہر ء
 مروچی ہم پہر بنداں، بلے آئی ء کشوکاں یکے مناں ء پرے جبر ء من ہچ پردنہاں۔
 من آئی ء بہادری ء توصیف کتگ ء انگت کناں۔ آئی ء باعزتئی ء بامردی چہ شک ء
 شہبہ ء بالاترانت، بلے آئی ء اقتدار ء ہوس ء علاج موت ء ء کتر ہچ نہ ات ہمیشامن
 آئی ء راکشت ء اے کارمن پہ روم ء ہاتراء، پہ شمعے خاطر ء کت۔ گڑا مہلونک ء
 کو کار کت کہ شرگتگ، دوائے ہمے بونگ۔ کشوک گل ء شادان ء شتنت۔

ہمے دمان ء، مارک انتھونی، گوں سیزر ء لاش ء کیت، لاش ء سینٹ ء
 ماڑی ء دیما ایر کنت ء گشتانکے دنت۔ مردم ہمانت ء وہدہمانت۔ گوشتیت، اے
 ہامرد ء لاش انت کہ وہدے گریب ء بزرگ ء دل ء آہے پاد آتنگ سیزر ء چماں

ارس شل اتگ، بلے مروچی واجہیں بروٹس گوشیت کہ آ اقتدار ۽ شد کیے بونگ، بادشاہی ۽ ہوس ۽ بونگ، نون من کجام جبر ۽ بہ کناں۔ من وت سے رند ۽ سیزر ۽ را شاہی تاج پیش کنگ کہ ستیں رنداں آئی ۽ ایش قبول نہ کنگ۔ ایشی ۽ شما اقتدار ۽ ہوس گوش ات؟ سیزرتاں زیکیں روچ ۽ پہ روم ۽ عزت ۽ مرتبت ۽ تیوگیں جہان ۽ خلاف ۽ لانک بندات، بلے مروچی بگندات، آ گوں جوناں لیٹی انت۔ انتھونی ۽ گوں ارمانی تیں دلے کوکارکت کہ سیزر ۽ عزت ۽ مرتبت ۽ شما ہما و ہداں سر پد بحت کہ آئی ۽ وصیت ۽ بوان ات۔ سیزر ۽ وتی درستیں مال ۽ مڈی روم ۽ آئی ۽ مردمان ۽ بخشاتگ انت۔ ایش پہ روم ۽ استمان ۽ آئی ۽ مہر ۽ دوستی ۽ نشان ۽ دنت، بلے اگاں ایشی ۽ ہم کسے حرصے بہ لیکیت گڑا شور ۽ چی انت؟ آئی ۽ گوشت کہ مرچی اگاں چرے گوشداروکاں کسے حق ۽ راستی ۽ پلہ مرز بوتیں، آلم ۽ پدرد بوت۔ آ چے، من گوشاں، روم ۽ سنگ سنگ، روم ۽ ہر شے ۽ پہ سیزر ۽ چوشیں گوش ۽ باغی بوت۔ زانے چون بوت؟ ہمے مردماں کہ دمانے ساری، ہمے یلگیں جا گہہ ۽ سیزر ۽ گوش شر گوشنگ ات، زہم اش کش انت ۽ قول اش کت کہ سیزر ۽ کشوکان ۽ زندگی مات انت۔ خیر جبرڈ رامہ بیگ ات، بلے تاریخ ہم تاں حدے ۽ ہمے رنگ ۽ گوشیت۔ ایشی ۽ گوشنت ”موب منطلٹی“۔ چوشیں ساعتاں عوام ۽ اجتماعی زانت، آئی ۽ نمیر انیں فکر، بایدانے کہ راہشونی بہ کنت، ہر کس ۽ ناکس ۽ ذاتی بغض ۽ کنت ناں۔

من نہ گوشاں عوامی نفرت بے سوب انت، عوامی نفرت ہرچ رنگ ۽ کہ بہ بیت، آشر ۽ گندگی ۽ حدے ہما دیم بیت۔ اندرا گاندھی کشگ بوت، گڑا ہندو آں دہلی ۽ نزیک ۽ گورے، ہزاراں سکھان ۽ کشت۔ ہما کہ بلکیں آہانی فرشتہاں معلوم نہ ات کہ اندرا چیا کشگ بونگ۔ کسان، مزن، پیر ۽ مردیا ناتوانیں بلک، ہر کس کہ دیما

آتک، کشگ بوت۔ ایشی ء چے نامے دے؟ ایران ء شاہ ء خلاف ء نفرت ہما
 حداں رسیت کہ ایرانیاں، گناہ ء بے گناہ پچہ نیاورت۔ زانتکار، انجنیر، انتظام
 کار، سائنس داں، ہر کس دپ ء کپت ء آئی ء تعلق کجام رنگے گوں ایران ء ریاست
 ء مملکت ء ادارہانی انتظام ء ات، کشت انت اش۔ ایشی ء انصاف ء رواداری ء
 کجام شاہیم ء تورے؟

پاکستان جوڑ بوت۔ انچیں نفرتے پیدا کنگ بوت کہ ہزاراں مردماں
 یکے دومی ء کشگ ء گار کنگ ء لانک بست۔ کس ء گناہ ء بے گناہ نہ چارت۔ ہر
 رنگ ء کہ بچارے چوشیں کرد، بنی آدم ء ذاتی کمزوری ء فکری ناتوانی ء سہرا کنت۔
 سیاسی ء تاریخی جوازت وتی جا گہہ ء بے من گوشاں درندگی ء اجتماعی گنوکی ء چوشیں
 ساعت پہ قومماں میا ہانتت۔

زائنکار۽ دانشور ۱

سیاسی جہدانی تاریخ ۽ زائنکار۽ دانشور باز واراں ہم مانا زانگ بنت، بلے اے دوئیں یک نہ انت۔ دانشور کہ آئی ۽ انگریزی Intellectual انت، آہاں مدام وتی قوم ۽ ہمراہ داری ہم کُتنگ ۽ راہ نمائی ہم، بلے انٹیلی جنسیا درمیانی طبقہ ۽ وانندگان باز براں قومی تحریکانی پلہ مرزی نہ کُتنگ۔ ایشی ۽ بدل ۽ آہاں زور گیر ۽ ظالمانی رندگیری کُتنگ، چیا کہ ہے قوتاں وت ہے گروه ۽ راچتگ ۽ یکجا کُتنگ ۽ ہما قوم ۽ خلاف ۽، آئی ۽ دود ۽ ربیدگانی خلاف ۽، آئی ۽ زبان ۽ خلاف ۽، آئی ۽ سیاسی تحریک ۽ خلاف ۽ کارمز کُتنگ۔ اے گروه ۽ مردمانی گوں حاکماں ہمراہداری دز وگے نہ انت۔ اے رنگ ۽ مثال ہر قومی تحریک ۽ گندگ ۽ کیت، بلے وہدیکہ سیاسی تحریک سک دیما شتگ ۽ ہے طبقہ ۽ ماریتگ کہ نوں آہانی واجہانی وار راست نہ انت، آہاں دمان ۽ واگ پہ وتی قوم ۽ ترینتگ انت۔ ابیدچہ قومی تحریکاں پہ مذہبی فرقہ واریت ۽ خلاف ۽ جہدانی دیمئے دارگ ۽ ہم ہے گروه ۽ مردم گوں حاکماں گوں بونگ انت۔

پاکستان ۽، انٹلی جنسیا ۽ ہر ظالمیں حاکمے ۽ مزن مردی ۽ شان ۽ توصیف کُتنگ۔ ہے گروه ۽ شاعراں، شعر پر بستگ ۽ عاقلان حاکمان ۽ برتگ ۽ پیغمبری ۽ درجہ داتگ۔ غلام محمد، سکندر مرزا، ایوب، بیچی، بھٹو، ضیا، ایشانی گلا ۽ ستاہ تنی وہدی

ہے زوتان و جبرانت۔ پاکستانی اخباراں ہمیشانی تعریفی شعر و صوتاں و ایشانی
کارپداں بچار کہ عبرتی انت۔ پاکستان و گورنر جنرل غلام محمد و ۱۹۵۴ و پاکستان و
پارلیمنٹ پروشت۔ نون کجا دارے پیدا گیراں، اخباراں ہما لقب کہ شتر تر ات،
دات، کہ واہ ڈے واہ غلام محمد!، بچار چوں ملک وے رکینت۔ بلے ہے مردک و
گوں وتی ہے کار و ماں ملک لاقونونیت و انتشار و تہم دور دات کہ آئی و برورد
سکندر مرزا، ایوب، یحییٰ، بھٹو، ضیا و اندگراں وارت۔ سکندر مرزا و ہدے مارشل لا
جت، گڑا ہر کس و گوشت، مرد ہمیش انت۔ و ہدے ایوب آتک، ہے وت
گلاہیں و اندگاں، ہے اگاز یگاں، آئی و را صلاح الدین ثانی گوشت، ایشیا و
مستریں لیڈر قرار دات، چہ پیغمبری و درجہ و کم گوشگ نہ بوت۔ ذوالفقار بھٹو و فخر
ایشیا، و قائد عوام، ات۔ ضیا الحق و مرد و حق، ات۔ پمیشا پاکستان و سیاست و انٹلی
جنسیا و شریں کردارے نہ بوتگ۔ بلے دوتل و دو پوستی ایوکا اے طبقہ و بہر و نہ
کپتنگ۔ سیاسی و مذہبی پارٹی ہم ہے کردے واجہ انت۔ ملکہ حاکماں ہم مدام
ناراستی و دوتل و دو پوستی و زہریں کرگ آپ داتگ انت۔

ریدگیں الماس ۱

یک زمانگے ات کہ پاکستان پہ بلوچاں نوک ات ء بلوچ ہم پہ پاکستان ء
واک داراں دگہ وڑیں مخلوقے ات۔ ۱۹۴۷ء زوریں ریفرنڈم ء ۱۹۴۸ء قلات ء
سرا زوریں قبضہ ء جبر تازہ ات۔ قلات اسٹیٹ نیشنل پارٹی، استمان گل، نیشنل
عوامی پارٹی، اے درہ جبر ء ظلم ء خلاف ء عوامی تحریک ء ابتدائی شکل اتنت۔ یک
نیمگے پاکستانی ریاستی جبر ء دومی نیمگے ء بلوچ، اے دوران ء سیاست ء رنگ ء دروشم
ء گوں آئی ء وابستہ نیں زانت نہ ایوک ء بلوچ ء جہدانی اولی شکل ات، بلکیں اے
فکری لحاظ ء درستیں محکومیں قومانی محکومیت ء خلاف ء جہد ء فکری نمونہاں کیے ات۔
آوہد ء سیاست ء یک فکری انقلابے گوں ات۔ ایشی ء روح ء روایت،
اخلاق، وت واجہی، معاشرتی ء دود ء ربیدگی زانت ء پشت ء چہر وارت۔ چوکہ
اے سیاست ء یک فکری تو انگری تے ہست ات۔ آت مظلوم ء ظالم ء جنگ، حق
ء ناحق ء جنگ ہمیشا آئی ء فکری مزن شانی ءے گوں ات۔ آئی ء گوں شگرب ء
مغرب ء جنگ ء یا سامراج ء سوشلزم ء جنگ ء فکری، سیاسی ء مثالی ہم کو پیگی کت۔
ہے وڑ ء صوبائی وت واکی یا حق خود ارادیت، آزاتی ء حق، زبان ء دود ء ربیدگی
آزاتی، فرقہ پرستی ء خلاف ء تران ء آزاتی، اے درہ، ہما سیاست ء نمیر انیں تہر
اتنت۔ ہے سیاست ء شریں دروشم ء بازیں نواب ء سردار ہم یک راہ کتنت۔

آلاچار بوتنت کہ گوں اے فکرء ہماہداری بہ کنتت۔ ہے جون واریں نواب ء سردار کہ مروچی وتی اصلی فطرت ء گندگ بوہگ ء انت ہمیشاں پر ا مقصداں یکے دومی ء ہم کو پگی کت ء بلوچ سیاست ء را یک اجتماعی شکلے ء پیشداشت۔

نوں حالت بدل انت۔ کج انت ہما سیاست ء آسیاست ء مزن شانی۔ کج انت ہما فکری توانگری۔ آوہداں ہم بلوچ انچو بے وس ء لاچار انتت۔ آدور ء ہم ہے دود ء ربیدگی پد منتگی، ہے معاشی بد حالی، ہے در پے دری ات، بے بلوچانی سیاسی فکر ء آہان ء وشیں امیدے بخشتاگ ات۔ چراہاں وشیں وہدے ء، وشیں دورے ء، وشیں باندا تے ء امیت کس ء نہ پلپیتگ ات۔ نوں دگہ حالت انت۔ انچو کہ نوں سیاست جہل کپتگ، ہے رنگ ء ریاستی پالیسی ہم بدل بو تگ۔ نوں پاکستان ء چہ بلوچاں لہتیں مردم دست کپتگ کہ ہما کاراں کنتت کہ ساری ء پراہاں عیب بو تگ انت۔ نوں بلوچ ء سیاست چوش انت کہ ہر کس بہائی انت، برات برات ء دژمن انت، بے ایمانی ء دول ء دو پستی انت۔ ملک دژمنی ء وطن فروشی انت۔

نوں اے چارگ لوٹیت کہ بلوچ گوں وتی آسندگ ء چونیں سیال داری ء دارگ لوٹیت ء داشت کنت۔ چوشیں تعلق یا سیال داری گوں آئی ء آسندگ ء، ذہنی، فکری ء ثقافتی انت۔ آوکیں دور انسانی زند ء در ستیں تکاں انچیں بدلی یے کارنت کہ اے وہداں بلکیں مئے ذہن آہانی تصور ء کت مکنت۔ ملاکانی جغرافیہ بدلت، انسانی قدر بدلت، دود ء ربیدگ بدلت، مہکمیں ء قائمیں ادارہ پر شنت ء ایشانی جاگہ ء ہما و ہدے ضرورتانی رد ء نوکیں ادارہ جوڑ بنت۔ من اے جبر ء نہ گوشاں کہ اے بدلی ایوک ء باندا تے ء منت واران ت یا چوشیں بدلی یے چد ء ساری نیا تلگ، ناں۔ انسانی تاریخ ء بدلی سدلی ء عمل مدام جاری بو تگ۔ انسان ء فکری

دروشم، آئی ۽ اقدار، آئی ۽ دود ۽ ربیدگ بدل بُو تگ، انت، بلے نوں سائنس ۽ ٹیکنالوجی ۽ زانت چوشیں بدلیانی تب ۽، آئی ۽ رفتار ۽ وت گیشینیت۔ بنی آدم گوشتے پدنتگ، گوشتیگاں آئی ۽ مرضی پریشی ۽ ہوار نہ انت۔

اے حالتاں ہر کس ۽ آئندگ ۽ فکر انت کہ باید انت ہر وانندگیں بلوچے ۽ پر بہ بیت، چیا کہ اگاں چوشیں باندا تے ۽ فکر مہ بیت کہ آدور نہ انت، ایوکا چماں اندر انت، گڑا اے اقدارانی بدلی ۽ معاشی ۽ معاشرتی بد حالی، بلوچان ۽ ہمیشا ہستاں بے ہست کنت کہ بلوچ آئی ۽ فکر ۽ نہ انت، پرانی ۽ تیاری ۽ نہ انت۔ نوں گندگ ۽ انچوکیت کہ باندا تے یک انا گت ۽ بلوچ ۽ سرا امیر بیت۔

چوشیں حالتاں ہر کس ہے گوشتیت کہ پہ بلوچان راہے شو ہازگ بہ بیت، مئے سروک ۽ راہدر بر بحث ۽ ترانے ۽ بنگج ۽ بہ کنت، بلے چوشیں بحث ۽ ترانے چے پیم بہ بیت؟ ادا کس، کسی جبر ۽ گوش دارگ ۽ تیار نہ انت۔ تو من ۽ گوش نہ دارے، من ترا۔ و ہدیہ مایکے دومی ۽ گوش نہ داریں، گڑا یکے دومی ۽ جبرانی سرا فکر چوں کنیں۔ کئے اے جبر ۽ بزانت کہ شر کجام، گندگ کجام، راست کجام، دروگ کجام؟

بلوچ ۽ راجی ۽ معاشرتی زندہ، تنی و ہدی شریں پچارے نیست۔ اے پچار چون کیت؟ اے پچار اگاں کیت، کدی کیت۔ پر چا کیت،؟ اے اگاں کیت، دود ۽ ربیدگ، راجی زانت یا تاریخ ۽ زبان ۽ راہ ۽ کیت۔ ایش راج ۽ راج گوشتگ ۽، آئی ۽ مہر یا نفرت، دوستی یا بدواہی، بے ایمنی یا ایمنی ۽ زانت ۽ راہ ۽ کیت۔ چوشیں شناخت ۽ بنیاد اگاں گوں علم ۽ زانت ۽ فہم ۽ ہم گرنج بہ بیت، گڑا آئی ۽ ”کلچرل آڈنٹٹی“ ۽ نام دیگ بیت۔ ہے کلچرل آڈنٹٹی ترا ”پرسنٹٹی“ یے دنت ۽ ہے ”پرسنٹٹی“ تئی پچار انت۔ اے کج انت؟ ایشی ۽ چہ کجا کارے؟ ما

مدام آئندگ ء تران ء کنیں۔ آؤ کیں نسل یا باندات ء جبر ء کنیں، بلے نیست چوشیں وہدے، موجودیں، انوگیں، ہے دمان، ہے قرار کہ آئی ء باندات ء برمش گوں مہ بیت، آئی ء چہر گے مہ جنت، آئی ء بوہ ء مکنت۔ پمیشا بلوچ ء باندات ء دروشم ہمیش انت کہ مروچی انت، ہے دمان انت۔ نوں بگند کجانت تئی پجّار، کجانت تئی پر سنلٹی؟

وقت وتی رفتار ء روگ ء انت۔ تو کہ بیست ء یکمی صدی ء تران ء کنتے، تو نوزدہمی صدی ء کاروان ء شپاد ء گون ءے۔ من گوشاں تو بیست ء یکمی صدی ء جان دراء لنگڑ ء روئے، لاپ دراء روئے۔ ترا اے جبر جلوہ نہ انت کہ بگوشے کہ تو ہم ہے آؤ کیں صدی ء کاروان ء گون بے، ترا چوشیں دراجیں منزل ء بڑگ ء نہ سنج جنت ء ناں توانے دارے۔

منا منی سنگت باز رنداں گوشنت کہ تو ناامیدی ء جبر ء کنتے۔ من گوشاں، ناں من ناامیدی ء منوگراں، ناں امید ء۔ اے امید ء ناامیدی پتھی چیر نہ انت۔ اے ذہنی ء فکری فتورے۔ اصلیں جبر ایش انت کہ اگاں کسے چہ حقیقت ء لاپرواہ انت، ناہی انت، گڑا چرائی ء نہ ترسیت، آئی ء گرونا کیں شکل، آئی ء بد جلوہ گندگ ء نیت ء آپر امید انت۔

یک شر میں فکری ء نظریاتی بنیادے ء ء ابید قومان ء ثقافتی ء راجی زند ء شر میں راہاں پر ینگ ء مادیں منزلاں سرکنگ ء کار آسان نہ انت۔ اگاں قومے ء راجی، معاشرتی ء اخلاقی زند ء منزل گیشینگ مہ بیت، آ قوم وتی راہ ء درگیتک نہ کنت یا چوش بگوش کہ اگاں قومے ء سیاسی یا اخلاقی زند ء شر ء گندگ ء یانیک ء بد ء پہکیں احساسے مہ بیت، آ وہد ء دہشتاں سگت نہ کنت۔ شری ء حرابی ء ہے احساس ہما وہداں بیت کہ راجی زند ء رافکری ء نظریاتی بنیادے بہ بیت۔ اے بنیاد

کئے ودی کنت، اے اساس ء کئے فہمیت، کئے سماریت ء کئے دیم نئے بارت؟
 راجی ء معاشرتی زندء بنیاد یا فکری توانائی ء دیگ ء اصلی کار راجی سروکاں
 گیشتر ہماراج ء وانندگ، ادیب ء دانشورانی انت۔ اے کم انت، بلے ہما انت کہ
 تخلیق کنت، زانت ء دید ء واجہہ انت۔ شاعر، ادیب ء وانندگ یک نیمگے آزموتگی
 ء فہم ء زانت ء آشکار کنت ء دومی نیمگ ء آہے زانت یادید ء آسندگ ء مستاگی
 دزوشمے دینت ء ہے فکری یا نظریاتی بُن حشت ء محکم کنت۔
 نظام ء اگن فکری محکمی بہ بیت، آناں پرورش وارت، ناں لیگار بیت ناں
 کوہن۔ مطلب ایش انت کہ ادیب، زانتکار، دانشور، اگاں چہ راجی، معاشرتی یا
 ریاستی نظام ء دور بہ بنت، آئی ء تک ء مانا ء مہ بنت یا ہما نظام ء کوپگ مہ دینت،
 ناں آنظام دیماروت ء ناں اقوم منز لے ء سر بیت۔ اگاں تاریخ ء بوانے تو گندے
 کہ قبائلی ء علاقائی ریاست، در حساب، ٹوہیں سلطنت اگاں ہما قوم ء راجی فکری زند
 ء در بوتگ انت، آپد مننگی ء پرورش ء نیمگاشگ انت۔ نظام ء فکری اساس ء
 خالی بہ بیت، نہ مانیت۔ پمیشا قوم ء دوزواہیں شاعر، ادیب، زانتکار ء دانشور،
 بلوچانی راہشونی ء لپرزگ مہ بنت وگن ناں ہے رنگ ء کہ انون انت کہ بلوچ
 دست ء نا کسان انت، ناں بلوچ مانیت ء ناں بلوچ ڈیہہ ء ناں آوانی زبان ء
 لسان، ناں آوانی دود ء ربیدگ۔ بلوچ اے بے بڑگیں و ہد ء دنزاں گار بنت، انچو
 کہ کسے سو جے کت نہ کنت پمیشامروچی بلوچ دانشور ء زانتکارانی ذمہ واری چہ
 زیک ء دہ سری گیشتر انت۔

سر آگا ہیں سروک ۱

قومانی زندہ سیاسی ناکامی ۽ ہر شکل بے براہ انت، بلے بے سوہنی ۽ ہے
 گر انیں ساعت مدام پہ وٹشیں و ہدے و دارے تیلانک دیگ بنت۔ مشکلا نی چوشیں
 دماناں باید انت کہ قوم ۽ اجتماعی زانت کارے بیت۔ غیر حقیقت پسندی ۽ کور کشک
 منزل ۽ سرکت نہ کنت۔ بلے باز واراں سکی ۽ دماناں قوم ۽ سروکاں شریں فیصلہ
 کت نہ کتگ یا گر انیں ساعتاں قومانی ہوش مندیں ۽ سر آگا ہیں مردمانی شریں
 سوچ کسے ۽ دلگوش نہ کتگ انت۔ چوشیں ساعتاں مردم مدام فکر کنت کہ
 انچیں سروکے ودی بہ بیت، انچیں کسے دیما بیت کہ قوم ۽ راہ شو نی ۽ کت بہ کنت ۽
 آئی ۽ مشکلاں آسان کنگ ۽ سو بے بہ بیت۔ ہر کس دل ۽ ہے لوٹیت کہ انچیں یکے
 پاد بیت، ہما کارے کہ ہر کس ۽ نا کس نے کت نہ کنت، بہ کنت۔ چوشیں ”کرشمہ
 صفتیں“ سروک ۽ ہر کس ۽ شوہاز انت ۽ گیشتر نوک دیروی کنوکیں ملک یا ہما
 قوم کہ وتی آزاتی ۽ وت واکی ۽ گرگ ۽ جہداں دست گٹ انت۔

سروکی ۽ پاگوا جہی ۽ شرط چی انت؟ کئے راہ در بر ۽ کئے آئی ۽ مرید بہ
 بیت؟ اے سوال ۽ تعلق گون مہلوک ۽ انت ہم ۽ گوں ہما بان انت ہم کہ سروکی ۽ راہ
 در بری ۽ دعویٰ دار انت۔

پہ سروک ۽ کردار ۽ پختگی، مہر، دوستی، مردم گری، راست گوئی ۽ ایمان داری
 ۽ صفت ضروری انت، بلے باز واراں پختہ تبیں ۽ زانتکاریں مردمانی بدلے، دیما ہما
 بنت کہ قوم ۽ شور دات بہ کنت ۽ آئی ۽ نا امید ۽ پزانت امید ۽ دروشمے دات کت

بہ کنتت۔ بلوچ بہ بیت یادگہ قومے، آئی ۽ سروک ہمانت کہ مشکلیں وہداں آئی ۽ را
اے تسلادات بہ کنتت کہ باندات چہ مرچی ۽ شترتربیت۔

راہ دربری پیغمبری ۽ درجہ انت۔ آ عملی کرد ۽ بدل ۽ باز رنداں خیالی ہم
بنت کہ قوم ۽ فکری تکانسری ۽ رگاں سماران ۽ کیت، بلے اگن فکری یا نظریاتی سروکی ۽
عملی کرد ہمراہ بہ بیت، گڑا پہ قوم ۽ ملک ۽ وٹیں مستاگے، بلے گرانیں ساعتانی
تیلانک دیگ ۽ توجیل ہما وہداں بوت کنت کہ ہما سروک اے مشکلاں فہمت بہ
کنت۔ چیا کہ سروکی ۽ طلسم تاں ہما وہداں داریت کہ ہے راستیں یاد روغیں تسلأ ۽
قوت پرانی ۽ بہ مانیت ۽ آئی ۽ مرید ۽ رندگیر پکا بہ بنت کہ آئی ۽ سروک آئندہ ۽
سامیے دارنت وگن ناں چوملا ۽ ”آزرات نہ کشتگیں“ تعویز ۽ بے اثر بیت۔ ناں
سروک ۽ قول ۽ فعل ۽ تضاد بہ بیت ۽ ناں آئی ۽ نیت ۽ سراشک ۽ شہبے۔ ابید
چریشی ۽ آئی ۽ فہمگ یا مارگ ۽ قوت انچو بہ بیت کہ حدائی صفت ۽ سیم سراں سر بہ
بیت۔ نوں آئی ۽ عزت، آئی ۽ رندگیری، آئی ۽ مریدی الم بیت ۽ ہے عزت ۽ برکت
۽ آئی ۽ شریا گندگ ہر پیمیں فیصلہاں تاں دیراں ہر کس نیت۔

قبائلی معاشرت ۽ قبائلی سروک ۽ ”کرشمہ صفت“ بوہگ قبیلہ ۽ مزینیں
نیک نامی یے۔ بلوچ ۽ قبائلی سروکاں مدام قومی سروکی ۽ دعویٰ کتگ ۽ سوہین ہم
بوتگ انت۔ پاکستان ۽ ساری یا پاکستان ۽ رند ۽ سی ۽ چل سالانی مدت ۽ مئے سیاسی
سروک قبائلی سردار ۽ نواب بوتگ انت۔ چریشاں خان ۽ قلات ۽ ابید، بگٹی ۽ مریانی
نواب، مینگلانی ۽ بزنجوانی سردار، جہالاوان ۽ ساراوان ۽ چیف ۽ بیلہ ۽ جام، نام زدہ
انت۔ بلوچاں اے سرداران ۽ وتی سروکی ۽ پاگوا جہی ۽ شرپ داتگ، بلے آہاں وتی
قبائلی سروکی ۽ سرا مدام گیشتر بیسہ بوتگ ۽ تان روچ ۽ مرچی چریشاں بازیریں
سرداراں چہ وتی قبائلی سیاست ۽ وت ۽ راگیشینت کت نہ کتگ۔ ایشی ۽ سوب

ایوکا اے سردارانی خواہش یا نابودی یا چہ قومی سیاست ء بے یقینی نہ ات، بلکیں سیاست، قبائلیت ء دیرنی ء وت ماں وت ء مدامی گروچیل ات کہ آئی ء یک سرے پاکستان ء واکدارانی دست ء ات ء دومی سر پد مننگی، ناوانندگی ء وت واکی ء آزاتی ء جذبہ ء آئی ء مرطہ داری ء برزیز شان ء واہگ ء بہ سماریت، گون ات۔ اے تورناکیں حقیقتاں چوشیں ہچ حالتے ودی کت نہ کت کہ آنا تپاکی ء وت ماں وت ء کست ء کینگ ء آس ء بوتوسیت، بلوچ ء رانوکیں فہمے، نوکیں احساسے بہ دنت۔

بلوچ ء قومی کردار ء راہے لاوارثی ء احساس ء گزانیں غمانی اولاک کتگ۔ آئی ء را ناامیدی ء بے یقینی ء رنگرہاں پرینتگ۔ ہے سوب انت کہ بلوچ برے ہنچیں مردمانی رند ء انت کہ دپی وش آتکے نہ کرزنت ء برے چماہاں امیت دارنت کہ آہانی بد نیتی، آہانی کرد، آہانی فکر، چوشیں رند گیری ء لائق نہ انت۔

من ء چہ بلوچانی انوگیں سیاسی گروہاں ء چرے گروہانی سروکاں باز کم مردم گندگ ء کیت کہ بلوچ وتی سروکی، وتی ہست ء نیست ء واجہہ ءے بہ کنت۔

اے گروہانی پروگراماں بلوچانی آسندگ ء ایتانی ہچ بزمشے گندگ ء نیت۔ بلوچ ء گور ء پہ درچنگ ء ہچ پشت نہ کپتگ۔ بلے بلوچ ء وس چی انت۔ آئی ء رازوراکیں وہد ء ہما جاگہ ء سر کتگ کہ حقین سیاسی منزل چرائی ء روچ پہ روچ دور بوہان انت، ہزان انت۔

منے سیاست ء را موقع پرستی، غیر رواداری ء عاقبت نااندیشی ء بے دوائیں ویل ء گور جتگ۔ منے زانکار ء دانشور ہم تنگ نظری ء گروہی سیاست ء ہیروپ ء نہ گیگ کتگ انت۔ بے وسی ء چوشیں دماناں بے گتیں امیدے، ناتو امیں اوستے، وٹیں بدگمانی یے بلکیں ہمراہ داری بہ کنت۔

فلک کے دشت میں تاروں کی آخری منزل

کہیں تو ہوگا شبِ سست موج کا ساحل

کہیں تو جا کے رکے گا سفینہ غمِ دل

پاکستان ”حدائی دا تگلیں“ دادے۔ ادا کس ء کسی گلگ کنگی نہ انت،
ہر کس کنت پہ وت کنت۔ واد ء شکر ہم سنگ انت۔ ادا شتر ء گندگی ء زانت ہم چو
صباہ ء سا ہگ ء تڑیت۔

یونان ء عہدی دور ء یونانیاں عجب رنگیں دود پرینتگ اتنت۔ آہانی یک
رسمے ایش ات کہ اگن کسے ء گندگیں کارے بوکتیں گڑا سزایکے ہمیش ات کہ آئی ء را
چہ علاقہ ء در کنگ بوت ء اے سزا پہ ووٹ ات بلے انچیں و ہد آتک کہ اے سزا پہ
شریں کاراں ہم دیگ بوت۔ یک حا کے ٹھیمس ٹوکلز دور اندیشیں سرو کے ات۔
و ہد یکہ ایٹھنز جنگ ء برباد بوت، گڑا ہے مرد ء سرو کی ء دوبارہ اڑ دیگ بوت۔ چو کہ
گوں ایرانیاں یونان ء ڈرمن داری ات، ہمیشا ٹھیمس ٹوکلز ء گڑا نیں دریائی
لشکرے اڈات ء و ہد یکہ ایرانیاں الگار کت گڑا ہے دریائی فوج ء برکت ء ایرانیاں ء
شکست بوت ء یونانی سوہین ء سرخ رو بوتنت۔ اے سوب ء رند، یونانیاں اٹکل جت کہ
نوں ٹھیمس ٹوکلز چون کنگ بہ بیت، چیا کہ اے مردک چرے فتح ء سوب ء عزت ء
طاقت ء واجہہ بوت۔ آہاں چارت کہ اگن ایش قوت ء اقتدار ء منت، پہ یونان ء
جمہوریت ء گڑا نیں بارے بیت۔ کئے بیت کہ آئی ء دیما جبرے کت بہ کنت۔ گڑا
آواں چوں کت، نشت، جرگہ کت، ووٹ کت ء ہے پر مڑا ہیں ٹھیمس ٹوکلز ء راچہ
یونان ء دراں ڈیہہ کنگ ء حکم دات۔ رومیاں پہ ہے مقصد ء سیزر ء راکشگ ء توجیل
شر ترلیکت۔ انوگیں تاریخ ء، چرچل ء دومی جنگ ء عظیم ء انگریز ء سرو کی کت، جنگ ء
سوہین کت۔ آراہ در بری ء سرو کی ء شتریں کردے ء واجہہ ات۔ ہر انگریزے پہ آئی ء
ہدوک، آئی ء عزت ء شان ء توصیف بلے ووٹ ء باری آتک، ووٹ اش نہ دات ء

چرچل ۽ طوق اش چہ وتی گوورۂ درکت۔ یونانیاں گوں ٹھیمسس ٹوکلز ۽، رومیاں گوں سیزر ۽، انگریزاں گوں چرچل ۽ شمرکت یا گندگ، بلے ایشاں ہے سزایا ہے فیصلہ من ات۔ آہم چٹت انت ۽ یونانی ۽ انگریز ہم آسودگ۔

بلے اے ملک ۽ رسم دگر انت۔ ادۂ آلد وکس چہ پاگوا جہی ۽ اقتدار ۽ در آہگ ۽ تیار نہ بیت ۽ اگن در کپیت ناں شپاں واب بیت ۽ ناں روچاں آرام، وت گریٹ ۽ دگہ صد دل گز یو اینیٹ۔ وت ۽ راہم پاشک کنت ۽ دگراں ہم دل سیاہ۔ ریاستی اقتدار ۽ واجہہ ہم چرائی ۽ بیرگ ۽ بے حال نہ بنت۔ وڑے نہ وڑے ۽ آئی ۽ ساٹنت۔ برے غدار گوشگ بنت ۽ برے وطن دوست۔

چہ منے لیڈراں ناں کسے ٹھیمسس ٹوکلز ۽ قدۂ سر بُوتگ ۽ ناں سیزر ۽۔ ایشاں بلوچان ۽ ہیج دات نہ کتگ چہ بلوچاں مدام لوٹیتگ، آہان ۽ پُل اتگ۔ ایشانی چپ ریسیں چیلک مشکل انت کہ چہ بلوچانی گٹ ۽ در بیت۔ ناں اے ملک یونان انت ۽ ناں چوشیں قانون ۽ رسمے کہ چرائی ۽ کسے بالاتر مہ بیت۔ منے ہے سروکان ۽ کئے گوشت کنت کہ پہ حد ابچارت ۽ بلوچان ۽ بہ بخش ات۔ آہانی دل دگرے گوشیت، آنگت دل ۽ بڑگیں بلوچاں میاری کنت۔

گر فکر زخم کی تو خطا وار ہیں کہ ہم
کیوں محو مدح خوبی تیغ ادا نہ تھے

کلپیں باطن ۱

بازیں اندری ۽ دری قوتانی دست ۽ انسان ۽ بے وسی، ہمے قوتانی آئی ۽
 راوتی نیمگ ۽ گشگ، انسان ۽ لاچاری انت کہ چمید اکھی یادوتل ۽ دوپستی ۽ بُن
 حشت ایربیت۔ بنی آدم ۽ وتی فکری، نظریاتی، مذہبی، نسلی یادود ۽ ربیدگی فلسفہ ۽
 خلاف ۽ ہر انچیں عملے کہ آئی ۽ مقصد ہما احساس، ہما فکر یا ہما نظریہ ۽ چیردیگ بہ
 بیت، آدوتل ۽ دوپستی انت۔ مثال ۽ جبر ۽ ملا ۽ منافقت ہمیش انت کہ ناباور انت ۽
 ہمے ناباوری چہ ہمائی ۽ عمل ۽ پد ۽ رانت، بلے مہلوک ۽ دیما مدام دگہ شکلے ۽ انت۔ آ
 وتی سراجبر کنت پہ ہمے احساس ۽ ظاہر نہ کنگ ۽۔ ہما فلاسفر کہ وتی زانت ۽ عملی
 صورت ۽ چیردنت، منافق انت، کلپ انت۔ سیاست کارے وطن دوستی ۽ جبر ۽
 دپ ۽ در نہ کنت، بلے ہمے دوستی ۽ نیادی بہ کنت، ہما کہ اصولانی گپ ۽ جنت،
 نظریات ۽ شیدائی انت ۽ اگن ہمے وطن دوستی ۽ اصولانی پلہ مرزی ۽ مہ کنت، منافق
 انت۔ شاعر انت، وطن دوست انت، پہ غریب ۽ بزرگ ۽ زریت، بلے ایوکالبرزانی
 رد ۽ بند ۽ حد ۽ قد ۽، منافق انت۔ زانتکار انت، بلے ہمے زانت ۽ پہ کسد پہ ہما
 مقصداں کار بندیت کہ ادارکی انت، پہ غرض انت، منافق انت۔ گندگیں عملے ۽
 پلہ مرزی، دڑے ۽ پارسا گو شگ، ظالم ۽ عادل لیگ، سُبک ۽ گزان ۽ گزان ۽
 سُبک گو شگ، دوتل ۽ دوپستی ۽۔

وطن ۱

وطن دوستی، قوم دوستی، چہ انسان ء زانت ء فکر ء در آتک نہ کنت۔ وطن نادوستی یا قوم دژمنی انسان ء ذات ء رد کنت، آئی ء چہ بنی آدم ء رم ء در شتم کنت، چہ ہستال بے ہست کنت۔

وطن چے ء آئی ء دوستی چہ انت؟ پر چہ انسانی فکر ء نمیر انیں بہرے جوڑ بونگ، مدام تازگ ء پر آشوپ۔ چیا کہ وطن بنی آدم ء وجود، آئی ء زانت ء آئی ء فکر ء بروردانت۔ ابتدا چہ لوگ ء بیت، ہما گدان چہ آئی؟ کجام ارزشے ہست ے؟ بلغم ء اندوہانی و ہداں سر ء زینکو دگ ء دیگ ء آرام جاہ انت۔ ہے گدان انت کہ دیمتر اخاندان، قبیلہ ء قوم ء ء ملک ء زانت ء شون دنت۔ ضرورت ء ہر شے پیدا کنوکیں اے ڈیہہ ازل چہ ابد ہمانی نیگ انت۔۔۔ بگال مادگ ء حدایے لیکیت، گوشت ء نہ وارت، کُشگ ء نیلیت، چیا کہ ایشی ء ایردولیں گوداناں، انسان ء را قوت بکشاتگ۔ مات ء پت ہم، والینیت، رودینیت، کمزور ء ناتوانیں زہگاں مزن کنت، آئی ء بے ہستیں وجود ء ہستی دنت پمیشا آئی ء سر ء سوگند ء ورنٹ۔ آوانی بے عزتی سر ء زریان انت، آوانی قول ء سبزینگ، وصیت ء سر اعمل کنگ، بلوچ ء عزت انت چیا کہ رودینوک انت، شر ء گندگ ء نشان دیوک انت۔ ہے رنگ ء وطن انت۔ ماتی وطن، چیا کہ آئی ء پر مڑاہیں کوچگ بلوچ ء زندمانی انت، سکی ء سوریانی دیمپان انت، آئی ء درچک پرانی ء لوگ، پرانی ء آس ء روک، پرانی ء نیوگ، ہر شے کہ بہ گوشتے۔ ہے ڈیہہ پرانی ء دولتے۔ کوہ ء گر، آئی ء دجھیں پناہ جاہ انت پمیشا وطن دوستی ء قوم دوستی ہم نام ء ہم مانا انت ہم، بنی آدم ء ہستی ء احساس وطن

نام گیرینک انت، چدء بعد کس کس نہ انت۔

وطن ء بنی آدم ء راچے نہ داتگ، بلے بنی آدم ء آئی ء عوض چے کُتگ؟
 بلوچ ء گوشت یک پت یے دہ چک رودینت کنت بلے دہ چک یک پتے
 رودینت نہ کنت۔ پیر مردے، گوں وتی ورنائیں بچ ء لوگ ء دپ ء نشنگ ات۔
 گولونیں مرگے آتک ء لوگ ء دپ ء کہور ء سرانشت۔ پت ء بچ ء راجست کت
 کہ چے مرگے؟ چُک ء جواب دات، گولویے۔ دمانے ء رند پت ء پدا پُرسست کہ
 ابا ہے چے مرگے؟ چُک ء درائینت گولویے۔ یک دمانے رند پت ء پدا ہے
 جست کت۔ بچ زہر گپت، گوشت ءے کورے گولویے، گولویے، گولویے۔
 پت ء یکبرے کنت ء پدالنت کت ء گزیت، گوشت ءے، من زاناں گولویے،
 من تراے جست پہ زانت کت۔ تو کسان آتے، من ہے جاگہ ء نندوک اتاں،
 ہے وہداں انچیں گولویے ہے درچک ء سرانشتگ ات، تو من ء صدرند ء گیش
 جست کُتگ ات کہ ابا آچے مرگے، من پہ واگی ترا گُشتگ ات کہ گولویے، بلے
 توے کہ تو سے رند ء جست ہم سگت نہ کت۔

پت یے کنتے یا مات، ماتی وطن یا پت ء پیر کی گلزمین وتی لگاں،
 کروڑاں بچ ء جنکاں وتی بانزلاں جاگہ دنت، بلے تو فکر جنگ کہ چے داتگ
 انسان ء ہے سرزمین ء را۔ بگند ہے بنی آدم ء کہ چوشیں باعزتیں پرشائیں شے ء گرے
 دے ء ہم چک ء پد نہ بیت۔ ہست چوشیں چیزے کہ وطن ء مقابلہ ء زورگ بہ
 بیت۔ مردم حیران انت کہ چوشیں گزان قیمتیں شے کجام انت کہ کسے وطن ء بہا بہ
 کنت ء بہ گپتے۔ اگن ہست آچے بوت کنت، دولت، عزت۔ ناں، چوشیں
 دولت کسی قسمت ء مہ بات۔ آپر عیبیں عزت کہ وطن فروشی ء ء رند بہ رسیت،
 مستریں بے عزتی یے، انچیں کہ وت بے عزتی ء چرائی ء بیم کیت۔

روایتانی عذاب ۱

من چہ ہر کس ء نوز و تراں، چیا کہ من روایتانی عذاب ء در اتک نہ کنان
 - من وتی سراوت چئی کنگیں بلوچی لحاز ء رواداری ء بندیاں ء ہمیش انت منی بے
 - سی۔ کسے کہ وت ء را چریشاں پچی ء پابندمہ لیکیت ہمیش بیت آئی ء مزن مردی۔
 سیاست علم ء زانت ء ابید معاشرتی اخلاق، مردم گری ء براہندگی ء نام
 انت۔ من ایشی ء رادار کی مقصدانی میارکت نہ کنان پمیشا پہ من اے روایتانی
 دائمی قید ء در آہگ ارزان نہ انت۔ ایشانی پروشگ ہم کارے دارد چیا کہ ہے
 روایت انسانی معاشرت، آئی ء اخلاق، آئی ء ردوم ء پانگپا انت۔ ایشانی بدلینگ
 ہما و ہداں شر انت کہ ہمیشانی بدل ء دگہ ہے رنگ ء روایت مہکمیں رو تگے بہ جنت
 وگن ناں آیانی یلہ دیگ چو گولو ء کبگ ء رواج ء ہیل گرگ ء خواہش ء انت کہ تاں
 روچ ء مرچی سٹک انت۔ گوشت کہ کپوت ء ہم رواج چہ کبگ ء ہیل کنگ،
 بلے کپوت ء ساری ء گام ء کبگ ء رواج ہیل کنگ ء ساری تر ء رواج، کس ء نہ
 دیستگ وگن ناں من دل ء جزماں کہ کپوت ہم بلکیں یک و ہدے سٹک بو تگ۔
 کسے سیاست یا معاشرت ء بستگیں اخلاق ء در بیت ء دومی راہ بند ء
 زورگ ء ہم اجگہ بہ بیت، آئی ء مثال گولونیک انت۔ بلے کبگ ء وتی اے
 شر یں رواج کیلیں روچ ء ہیل نہ کنگ انت ء کئے سدک انت کہ کبگ ء وت

ہے رواج چہ دگرے ء نہ زرتگ انت، بلے کبگ پمیشا کبگ انت کہ رواج
 نئے کبگی انت ء پرے رواجانی برجادارگ ء آئی ء دل سیاہی باز دیستگ۔ تئی دل ء
 کبگ وتی چنکیاں، گولو ء رواج ء ہیل گرگ ء سکین ء دنت ء کبگ ء چنکی کبگی
 رواجاں پہ وٹیں دل یلہ دینت؟ ناں۔ آہانی دل ء بلکیں بیت کہ سٹگ بہ بنت ء
 بچارنت کہ سٹگی ء چونیں رنگے کارنت، بلے اے ہے کبگ انت کہ روایت ء بندی
 انت کہ وتی چنکیاں وتی گام ء ہیل گرگ ء پابند کنت وگن ناں چنکی چے زاننت کہ
 آئی ء رواج چہ گولو ء رواجاں براہ دارترانت یا نہ انت۔

وصیت ۱

تنے وہدی منا مرگ ء جان ء نہ کپتگ۔ پمیشا منی دل پہ وصیت ء نہ سگیت۔ وصیت، تجربت، جذبات، زانترکاری ء زانترکاری ء برہنگیں ء بے وانکیں بُت انت کہ کسی پوشا کاں چیر بوت نہ بیت۔ اے بے وسی ء احساس انت۔ ہما کار ء کہ تو وتی زند ء کت نہ کنئے، آئی ء پہ دگراں کلوه کنئے۔ تنی وہدی من نہ اشکتگ کہ زندگیناں مردگانی جبر زرتگ۔ بلوچ پمیشا گوشت کہ مردم کلو کنت زندگ ء بے زندگ مدام ہما کنت وتی دل۔

نصیحت یا وصیت، بازیں فرقے نیست۔ من وتی کساں پہ وصیت نہ گوشاں کہ من چہ دنیا ء روگا ہاں بے چہ من ء رند چوش بکن ات یا چوش مکن ات۔ البت منی واہش انت کہ منی کس ء بزات اے جبر ء دل ء مہ برنت کہ آیک CIVILIZATION یے ء وارث انت، بلوچی ء اے نام آہان ء پہ وٹیں دل دست ء نہ کپتگ۔ من گوشاں اے قوم ء بے تواریں ہستی ء نیستی ء انکاراں پربینگ ء کاراں ہچبرگون مہ بنت۔ ایشی ء اخلاقی، روحانی ء سیاسی دیرنی ء وتی وس ء، ہرچوں کہ آہانی دست ء بیت، مکک بہ کنت۔

بلوچ ایوک ء نامے نہ انت۔ اے ہستی ء زندگیاں احساسے، ہمے ہستی چی ء ہستی انت؟ ایش انت قوم ء اجتماعی زانت ء ء ایش باید انت کہ چہ ہر بلوچ ء کردار ء پیداور بہ بیت۔ پہ ہستی یا پہ نیستی، پہ شری یا حرابی، ہمے احساس بلوچی انت، اے

دستِ مہ روّت۔ پریشیٰ ءِ منا وصیت ءِ ضرورت نہ انت۔ من دل ءِ جزماں کہ منی
 بڑات، کس ءِ عازیزیا آئندہ ءِ منی بچ بلوچ ءِ پر مڑا ہیں جہد ءِ ہے دراجیں پند ءِ ساری
 ءِ بنت، وت ءِ پشت ہچبر نہ گجنت بلے من تراد کہ جبرے ہم گوشاں، انسان ءِ فکر، آئی
 ءِ سیاسی ءِ راجی زانت یک قرار ءِ نہ اوشتیت، اے مدام گوں و ہد ءِ رفتار ءِ وت ءِ را
 ہم گام کنت۔ ہمیش انت معاشرتی دود، پمیشا پہ منی مرو چگیں وصیت ءِ صد سال
 رند ءِ حقیقت بدل بوت نہ کنت، بلے من ہمائی ءِ گوشاں کہ من وتی عہد ءِ محسوس
 گتگ، مارا تگ۔

جاتا ہوں داغِ حسرتِ ہستی لئے ہوئے
 ہوں شمعِ کشتہ، درخورِ محفلِ نہیں ہوں میں

اہورامزدا ء اہریمان

حدا ء مستریں دژمن شیطان انت چیا کہ شیطان ء آئی ء شتر پاشک کتگ۔ آئی ء دل ء حدانزا تنکاریں ء بودلائیں ہستی ء انسان ء ساہداراں مدام ناسر پدی ء ناشری ء سکین ء دنت۔ شیطان گوشتیت کہ ہر کس کہ دانا انت ء عقل ء کار بندیت، حداوند آئی ء بت ء دژمن انت۔

حدا پہ شیطان ء دنتان گذر وشتیت۔ اگس دست ء بہ رسیت، آئی ء گوڈہ گوڈہ کنت ء رسترانی دپار کنت بلے شیطان زوراور، شیوار ء سر آگاہ انت، واننگ ء زانتکاری انت، حدا ء دست ء چہ روچ ء مروچی نہ کپتگ۔ دویناں چڑی پہ چڑی انت۔ کس چہ کس ء باج نہ بارت۔

شیطان ہما بدی انت کہ نیکی ء دیم ء داشتگ بلے عربانی شیطان کہ آبانی قرآن کتاب ء نوشتہ انت واجہیں زرتشت ء اہریمان نہ انت کہ ہمیشی ء توصیف ء حال یہودی بیانی کماش ء پیغمبر واجہیں ابراہیم آذر ء 529 ساری چہ عیسیٰ ء، چہ میسپٹونیا ء در رَوگ ء وہداں گوں وت ء برتگ ات چیا کہ واجہیں زرتشت ء شیطان یا بدی ء مٹ نیکی انت بزاں حداوند انت۔ آئی ء اہورامزدا ہمانیکی انت کہ بدی ء دیم ء داشتگ۔ آنیکی پندل سازیں ء بد طینتیں ہستی ء نہ انت۔ ناکشت ء کوش ء سکین ء دنت ء نالب ء لالچ ء، نابہشت ء واجہہ انت ء نادوز ہے سازیتگ بلے ہے نیکی ء بدی یا حداوند ء شیطان ء فکر ء زانت کہ واجہیں ابراہیم آذر ء دست ء کپتگ ات ء رند ترا عربانی دین ء مذہب ء وتی کتگ، اصلی رنگ ء نہ

انت۔ آہاں شیطان ءِ شیطانی آزماناں سرکتگ بلے حداوند کہ نیلی انت آئی ءِ را بدی ءِ چادر سرداتگ۔ نوں نیکی یا حداوند آدگہ کاراں ابیدگشیت، زندگ کنت، بہشت دنت، دوزہ دنت، لنگ ءِ مُنڈ کنت، بے عزت کنت، ہما کار کہ نیکی ءِ نہ انت، ہما کاراں کنت۔

واجہیں زرتشت ءِ اے پنت ہم یہودی ءِ عرباں زرتگ کہ حداوند ءِ شیطان دو بلاہیں پرواکیں حقیقت انت، دوئیں یکے دومی ءِ دژمن انت، دوئیں ہم روان انت، دوئیں ہست انت کہ ہست انت بلے یہودی ءِ عرباں یک نیمگے وتی حداوند ءِ کارگیش کتگ انت ءِ دومی نیمگ ءِ شیطان ءِ را پہ آئی ءِ کرد ءِ کاراں بد ءِ رد کتگ۔

یہودی بیانی یا وہیہ یا عربانی اللہ ءِ بقول ءِ ہماہاں کہ آدم ءِ حوا جوڑکت انت، دوئینان ءِ مان بہشت ءِ جاگہ دات ءِ گوشت کہ اے بہشت ءِ ہر شے ہست، ورگی ءِ پوشگی، ہر شے کہ شے دل بہ لوٹیت بہ ورات ءِ بہ پوشت بلے دگہ ہچ مہ کن ات۔ آدم ءِ حوا ءِ چارت کہ ابد چہ آباد ءِ مادا چو بلے کسی ءِ چو بندی ءِ بہ نندوں ءِ پرچہ دگہ ہچ مہ کنوں؟ چہ زند ءِ اصلی وشیان پرچہ ز بہر بہ بوں؟ ایشاں وتی شور یکت، یکے دومی ءِ را امبازاں گپت، چارت اش وشی ہمیش انت کہ گوں آہانی دوئیں گر میں بدن ءِ ڈنگ ءِ انت کہ دلاں بود کاریت، وشیں لذتے دنت۔

دوئیں سک لہرزگ اتنت۔ آہاں گوشت اے کار و ماکت بلے اگں حداوند سہی بوت باریں مئے عاقبت چون بیت۔ ہے دماناں واجہیں شیطان سر بوت۔ شیطان ءِ گوشت کہ شماراچے بدختی ئے ءِ گپتگ کہ شما ادا پہ ورگ ءِ ریگ ءِ نشنگ ات۔ آئی ءِ گوشت او کور میماں! بچارت کہ وشی کجام انت۔ آہاں گوشت او واجہیں شیطان! چویشیں بودلما ہم ننیں کہ شر ءِ گندگ ءِ مزانیں

بلے اگس ماہما بہ کنیں کہ ماکنگ ء ایں، اے حداباریں چونیں چٹھے سازیت ء
گوں ماچون کنت؟ شیطان ء درائنت کہ آہچ کت نہ کنت، آئی ء حشکیں جوپ
انت۔ اگس آکنت گڈہ ہجے کنت کہ شمارا چرے جاگہہ ء بلکیں در بہ کنت۔
جست اش کت کہ اگس مارا در بہ کنت، ما کجا بہ روئیں؟ شیطان ء گوشت، پہ شما
سوب ہمیش انت کہ شمارا چداں در بہ کنت۔ اگس درے کت، شما چرائی ء گزرا ء
چٹ ایت، آزات بت، امروز ء وٹیں کوش ءے ورات، شما چک ء پساندگ ء
کپ ات، وٹی ء نہ وٹی آل مارت۔ شیطان ء گوشت زندمانی ہما انت کہ شمارا
دست کپیت، گنوک مہ بت، وت ء راچہ حداوند ء قید ء بند ء بہ رکیں ات۔ آدم، حوا
ء شیطان ء تاں دیراں نشت ء مجلس کت، گوش ء کند کت ء وتی شور ء صلاہ اش
یک کت۔

وہدیکہ شیطان پاداتک ء شت، آدم ء حوا ء یکے دومی ء راگورامبازاں
زرت، جن ء مردی اش کت۔ ایشاں چارت وٹی ورگ ء ریگ ء نہ انت، وٹی
ہمیش انت کہ ماچہ وتی بدختی ء نزانکاری ء ایشی ء تام نہ چشتگ۔ ایشاں شپ ء
روح نہ چارت، آدم ء حوا ء نازرکیں ء ہمبویں بدن چو کتاب ء تاک تاک
کت۔ ایشانی وٹیانی اف ء ہسکاراں بہشت سرازرت۔ نہ کنے کہ حداء پر اشک
ترگ ء اتنت، آہاں دیست انت۔ شت ء حد اش چہ وپتگیں واب ء پادکت ء
حال دات بیا کہ آدم ء حوا ء نوکیں وٹی ءے ماں دناتانی کنڈاں شتگ، لوچ انت،
پچ پہ جان ء نیل انت، دپ اش پڑ ء کندگ انت، نہ گوشے کہ آمردم انت، گل ء
گڈگ انت۔ ایشاں اے ہم حال دات کہ ایشانی وپت ء واب ء ہاہ ء ہسکاراں
بہشت سرازرتگ۔

حد اوندہٗ دو مینانہٗ لوٹت۔ چار تے اہو، دوئیں جان درانت۔ جست
اش کت انت۔ ایشاں من ات۔ حد اسک نہ وش بوت، مُرک ے مَحینت۔ آدم
۽ حوادُ ڈُ بوت انت، گوشت اش کہ ماتئی کجام کار گندگ کتگ، تئی گوں ماد ژ منی
چی انت کہ مارا چہ پوشیں وشیانی عیش ۽ نوش ۽ مہ کن کتگ؟ حد ابر انز گپت،
گوشتے من شمارا کڈن کتگ کہ ناوتی عقل ۽ کار بہ بندات ۽ نا عقل ۽ بر ۽ بہ ور
ات۔ گوشتے من ۽ عاقل ۽ دانائیں مردے کار نیست۔ شما و پت ۽ واب کتگ۔
ایشی ۽ مطلب چو گلہ ۽ انت کہ ہر کس ۽ وارت آئی ۽ راتوان دنت ۽ ہا تو انائی عقل
۽ فہم ۽ گیش کنت ۽ عقل ۽ زانت منی دژ من انت۔ آئی ۽ گوشت ہے شیطان کہ
مروچی گوں شما پاد ماں پاد انت ۽ شمارا ہے سکین ے داتگ، ہمیشی ۽ روز ۽ اول
وت ۽ را عاقل ۽ دانائے لیکیبیگ، گوں من ہم جواب بوتگ، من چار بیگ کہ
اے چہ من دانا ترانت، من آئی ۽ را ہم وتی سیاہیں دیم پیش داشتگ ۽ زندہ گرندہ
کتگ۔ حد اوندہٗ گوشت شما منی جبر نہ زرتگ ۽ وشیانی بولاں کپتگ ات۔ اگس
شمے چماں تر پیے آپ مان، چہ منی بہشت ۽ در ات، ہر جا گہے روت، گٹ نہ
ات۔ ایشاں دپ یکے کت ۽ گوشت تئی بہشت ترا سر انت۔ اے دوئیں سراں
پونچ بوت انت۔

ایشانی پاد کہ ماں زمین ۽ سک بوت انت، چارت اش کہ چہ بہشت ۽
بینگ، شیر، انگور ۽ انار ۽ تیجگ ۽ کوٹگاں جی بات سر زمین ۽ گرم ۽ سرد، جی بات منے
ہے لذت، منے ہے وشیانی دمان، جی بات منے چک ۽ پسا ساندگانی پُر مہریں
دزیک ۽ دور۔

آدم ۽ حوا چک ۽ پسا ساندگ ۽ کپت انت۔ آدم ۽ وتی چکان ۽ بہشت ۽

سرجمیں احوال دات انت ء کڈن کت انت کہ اگس منی پتی ء وتی چکلی ء کن ات، منی وٹی ء لوٹت بہشت ء دز وگیں شو پچ ء مہ کپ ات وگس ناہنچو پشومان بت کہ من بوتگاں۔

بعدء آدم ء حواء جبر نہ زورگ ء گردن کشتی ء حد اوند نگران ء پیر زگ بوت۔ آئی ء زانت کہ اے مرد ء جن منی پردگ ء پاشک کن انت ء وتی چک ء نما سگاں منی بار واد رستیں حالان دینت ء چو ہماہاں، آہانی اولاد ہم منی جبراں گوش نہ دار انت۔ حد اوند ء گم ء گر ٹی گیش بوت انت۔ حداء دست ء دپی ء صلاہ کار لہتیں ملا نکت انت، آہم ہہمنتگ انت۔ آہان حال دات کہ آدم ء دپ ءے پچ لگو شنگ ء ہر جاہ ء ہر کجائی خلاف ء تزان کنت۔ شیطان ہم گوں آئی ء ہم کو پگ انت ہمیشا مئے سیاہ پہ سیاہ ء نندگ شتر نہ انت۔ آہاں گوشت تو مارا ازن بہ دئے کہ مار وئیں آدم ء اولاد ء آدم ء سر ء ڈو کنیں ء وتی راہ ء کاریں وگس ناشیطان سوب کنت۔ حداء ملا نکتانی جبر من ات۔ چمے فرشتہاں یکے کہ دپ ء زبان ء ہیر اب ءے ات نام ءے جبرائیل ات پہ ہمے کار ء گچین کنگ بوت۔ آئی ء را گو شنگ بوت کہ تو ءے جبرائیل برو ء چہ آدم ء اوبادگاں ہنچیں بودلا ء ناسر پد شو ہاز بہ کن کہ آتئی گو شنگیں گپاں پہ آدگراں سر بہ کن انت ء ہما مرد چہ اولاد ء آدم ء پیر ء قلندر، دز وگ بُر، وت گلا ء ملا ء عالم بہ سانجر یں انت ء حد اوند ء راہ ء بیار انت۔ آہاں گوشت کہ یک برے کہ جبرائیل ء را مرد دست ء کپیت گڈ اولاد ء آدم پہ دگہ ہچ کار ء نہ کپیت، اے وت ماں وت کشت ء گوش ء دز ء دوچ کن انت۔ ہر کس کہ حدائے منوگر بیت نہ منوک اش کش انت ء ہر کس کہ حداء راہ ء منیت آہان ء حد اوند دست کش انت۔ ملا نکتاں گوشت تو ءے حد اوند دست ء سر ء چیر ء کن ء بہ وپس، دل ایمن بہ

بوکہ ماں جہان ء تئی پُشت ء ہنجیں آس ءے روک کنیں کہ تا قیامت نہ تئس ایت ء
 اولاد ء آدم ہے آس ءے و ت سگ ء نیلیت۔ آہاں گوشت چہ آدم ءے بیر گرگ ء شتر
 تریں توجیل ہمیش انت۔

جبرائیل ء پے بنی آدم ء پیغام رسانی ءے رو ءے آ بنا کت ءے ہما گوشت کہ حداء
 فرشتہان ءے سبق داتگ ات۔ جبرائیل ءے گوشت کہ شمارا ءے شے پیرینان ءے حد اوند ءے
 پیدا کتگ، شتر ہما کنت ءے گندگ ہم ہما، آ دولت مند کنت ءے نیزگار کنت، سیرگان
 کنت ءے لنگر ءے شدلاپ، عزت دنت، بے عزت ءے کم شرف ہم کنت۔ نادر اہی دنت ءے
 جان دراہ ہم کنت، لنگ ءے منڈ کنت ءے جان سلامت ہم، اگس نہ وش بوت، ظالماں
 ظالم تر انت ءے اگس وش بوت رحمان ءے رحیم انت، نزورانی دست زور ءے ظالمانی دشمن
 انت۔ جبرائیل ءے گوشت کہ ہما کس کہ حداء راہ اش یلہ نہ داتگ ءے شیطان ءے پنتاں نہ
 انت، مرگ ءے رند حد اوند آہان ءے زندگ کنت ءے بہشت ءے بارت ءے اودا پر اہاں وشیان
 دورے بنا بیت، ہما دور کہ دائم ءے قائم انت بلے اگس کسے نافرمانی ءے ناباوری بہ کنت
 آئی ءے جا گہہ دوزہ انت۔ دوزہ آس ءے ہما دور بنیں دریا انت کہ پاسگ نہ بیت ءے آ
 زال یا مرد ہے آس ءے سچیت کہ سچیت بلے موت ءے پر نیست۔ آ آس سوچیت
 بلے نہ کشیت ءے پُرے نہ کنت، آ ہے عذاب ءے انت، ابد چہ آباد۔

بلوچ ءے گوشت مردم کہ وتی رگ ءے مہ رو ت بزاں حلا زاد گے نہ
 انت۔ آدم ءے چک ءے نواسگ آدم ءے حقیں اولاد اتنت، چو آدم ءے سر آگاہ ءے زانندگ
 اتنت، ایشاں زانت کہ اے حد اوند ہما کنت کہ گوں مئے پت ءے مات ءے
 کتگے۔ ایشاں جبرائیل ءے سو گہہ کتگیں قاصدان ءے جست ءے پرس کت کہ اگس حد اوند ءے
 مارا پیدا کتگ، پے ما کہ چو پُر مہر انت مارا شد یگ ءے لنگر لاپ پر چہ کنت؟ مارا

نادراہ ءِ ناسلامت پرچہ کنت؟ مارا پیر ءِ عاجز پرچہ کنت؟ مارا کم شرف ءِ بے عزت
پرچہ کنت؟ لنگ ءِ منڈ پرچہ کنت؟ یکے شاہ ءِ آدگراں ایر دست ءِ گدا پرچہ کنت؟
دوزہ ءِ پرچہ بارت؟ مارا پرچہ کُشیت ءِ گار کنت؟ آہاں گوشت آ کہ وتی انت آ
اگس کُشیت بلے روچ ءِ سمرادور نہ دنت۔ شمع حداوند چہ دژ مناں دژ من ترانت، ہر
گندگینے دست ءِ بیت، کنت ءِ ہمے ظلم، کُشت ءِ کوش ءِ عذاب ءِ بیہار ءِ وتی مزن
مردی ءِ لیکیت۔ اے چونیں حدائے؟ اے پیغام بر، ملا ءِ کو اس حیران بوت
انت۔ آہاں شت ءِ جبرائیل ءِ را حال دات کہ اے آدم ءِ بیچ انت گوں مار دکپک ءِ
نہ انت۔ جبرائیل ءِ حداوند ءِ را حال دات۔ حداء جبرائیل ءِ سوڑ ات۔ ہمے
پریشنگ پہ پیغمبراں سر بوت ءِ آہاں ءِ گوشت کہ شامردماں بہ گوش ات کہ چوشیں
سوال ءِ جواب ءِ جُست ءِ پرس ءِ حداتپش واہیت۔ بنی آدم ءِ راباید نہ انت کہ ناباور بہ
بیت بلے اے حداوند ءِ تب انت کہ ہرچی کنت بہ کنت، حداء پرے کاراں نوں
عادت کتگ، بروت ہیل بلے نہ روت عادت بلے شمانبا کن ات چوشیں شنگے ماں
دل ءِ بیارت۔ آہاں گوشت بہشت ءِ دوزہ پہ کُشت انت۔ ہر کس کہ شتریں کنت
آ بہشت ءِ روت ءِ گندگین کنت دوزہ ءِ دور دیگ بیت، پہ شتریں ءِ ثواب رسیت ءِ
پہ گندگین ءِ گناہ۔ آہاں گوشت وہدیکہ حداونداے جہان ءِ سمر ءِ چیر کنت، ہر شے تباہ
بیت گدا حدامرتکیناں پدازندگ کنت، یک بلاہیں پراہ ءِ شاہیگانیں پٹے ءِ
یکجاہ اش کنت، وت عدل ءِ انصاف ءِ کرشی ءِ سمر اندیت ءِ چوپار ساہیں شاہوکار ءِ
ہمے ثواب ءِ گناہاں توریت، اگس ثواب چہ گناہاں گیش بوت انت آمر دماں
بہشت ءِ بارت ءِ اگس گناہ گیش بوت انت آہاں ءِ دوزہ ءِ دور دنت۔ بہشت
حدائے راستیں نیمگ ءِ انت ءِ دوزہ سمر جہلگ ءِ چچی نیمگ ءِ انت۔

آہاں گوشت بہشت ء راہ سک ء راج ء پرخطر انت۔ یک ہزار ء پنج صد سال ء راہ ء انت ء پہ بہشت ء رسگ ء پہل ء سرات ء ہم گوزگی انت، زانگ نہ بیت کہ ہم پہل ء فاصلہ یک ہزار ء پنج صد سال ء پہ پندرگ ء دوری ء انت یا بابلی گراب یا موٹر ء گاڑیانی روگ ء رفتار ء فاصلہ ء انت۔ اے بارو مللاہاں ء پیغمبراں راستیں نہ کتگ، ہر یکے ء وتی دل ء کتگ بلے ملامت نہ انت چیا کہ آہاں ء راستیں کتگ ء تاروچ ء مروچی ازن نیست۔

حدائی پیغمبراں گوشت کہ پہل ء سرات ء گوزگ لیے نہ انت۔ آپہل مود ء ٹال ء بارگی ء انت ء چوزہم ء زہ ء تیز انت ء بہشتی آں چرے بارگیں ء تیزیں پہل ء پاد ء شپاد گوزگی انت چیا کہ اودا سواس ء تکل نیست بلے آہانی پاد آبلہ نہ بنت ء چوزہم ء زہ ء تیزیں پہل پاداں نہ بُریت چیا کہ ہر کس ء قربانی ء عنیداں پس، گوک ء اشر ء اسپ کُشنگ ء حدائے نام ء حیرات کتگ آہے اسپاں یا مہریاں یا مزن دسبگیں گرانڈ ء پاچناں سوار بنت ء لڈ ان لڈ ان ء چمے پہل ء گوز انت بلے ہر کس ء کہ قربانی نہ کتگ پراہاں بحت ء بازی انت۔ حدائے پیغمبر ء عالماں گوشت کہ دو پادیں بنی آدم چرے پہل ء آرام ء گوست نہ کن انت بلے ہمے چار پادیں ساہدار بے اِل ء گش ء گوز انت چیا کہ اے حدوند ء رضا انت۔ آہاں گوشت کہ حداء جبریکے۔ آوتی گوشتناں نہ بچ ایت بلے اگس ہرت بچارے پہ بنی آدم ء سوگہہ کتگ ء روان دا تگیں پیغمبر ء مللاہانی جبر بچ بریک نہ بو تگ انت۔ حداء ہم وتی گوشتناں پشومان بو تگ۔

ایشاں جُست کت کہ قیامت ء روچ ء کہ حدوند جنین ء مردیناں زندگ کنت آہاں پُچ ء پوشاک گور ادنت کہ نا؟ آہاں گوشت کُندری ء لوچی پہ مامز نیں

عیبے۔ آروچ ء ہم شرء گنگ بازانت آمنے زالانی آزاہاں چارانت کہ ماشہرت
 بوں۔ پیغمبراں جواب دات کہ آروچ ء کس ء پچ ء گد گورانہ بیت، ہر کس برہنگ
 انت، ہر کس لوچ انت بلے کس کسگی نہ بیت۔ ہر کس گیش ء وت نہ بیت، کس
 کس ء نہ چاریت بلے چو کہ شادل تپر کہہ ات گڈ اما شمارا اے حال ء دینیں کہ ایشی ء
 توجیل ہم حداء سازیتگ۔ آیش انت کہ ہر کسی چم سر ء توک ء بنت، ہر کس برزا
 چارت کنت۔ اگس توگوں کسے ء دیم پہ دیم بہ بے تو آئی ء دیست نہ کنے۔ لہتیناں
 کنت ء جسٹ کت کہ اگس ناشرے پہ گوچلی گوکو بہ کنت یا وتی سراہنچو جہل بہ
 کنت کہ دگرانی آزاہاں بہ گندیت گڈہ؟ پیغمبراں گوشت اے جسٹ ماچہ
 جبرائیل ء نہ کتگ۔

بازیں ناباور گوش انت کہ اگس حداء قیامت ء روچ ء وتی فیصلہاں بہ نج
 ایت ء آکس ہے پہل ء گوست نہ کنت، لتريت ء کپیت۔ اگس کپت جہل ء
 جہندم ء روت ء اگس شیطان یادگہ دپ نہ اوشتے حداء را بہ گوشتیت کہ باریں توچو
 کت، نج اتے ء مرد ء رادوزہ ء چگل دات، گڈہ کئے بہ بیت کہ ہے حداء بہ منین
 ایت، آگوشتیت من سہی نہاں، آمر دیا زال چہ وتی شوئی ء کپتگ۔

ہر یکے ء ہے پیغمبر ء زانتکاران ء جسٹ کت کہ شانیکلی ء ثواب ء بدی ء
 گناہ لیکت ء گوش ات کہ محشر ء روچ ء ثواب ء گناہ پہ شاہیم تور بنت بلے منے سر پر
 نہ بیت کہ ہے چونیں کچ ء کیلے، ہے ثواب ء گناہ وزن چے تور بنت۔ یک ثوابے
 یا یک گناہے ء وزن یک سیرے، یک منے یا صد من انت؟ آہاں جواب
 دات کہ اے کس ء ماپ یا وزن ء بارو ماہم ہچ نزائیں البت ماہمنچو زائیں کہ
 چوشیں جسٹ شر نہ انت۔

ایشاں جُست کُت کہ بنی آدم ءِ ثواب ءِ گناہانی حساب ءِ کئے داریت؟
کئے زانت کہ کیا چے کتگ یا نہ کتگ؟ اگس بنی آدم آروچ ءِ وتی کتگیناں مہ من
ایت گدہ چون بیت؟ پیغمبراں درّائنت کہ نہ منگ نہ بیت۔ شے حدوندانا ءِ
زانتکارانت۔ آئی ءِ گوں ہر بنی آدم ءِ جنین یا مردین وتی دولتانگ گون کتگ، آہاں
منکر نکیر گوش انت۔ آہر یکے یک کو پگے ءِ سرانت۔ راستیں کو پگ ءِ ملتانگ نیکی
آں نوشتہ کنت ءِ چپیں نیمگ ءِ ملتانگ بدی آں نوشتہ کنت۔ تاں بنی آدم بہ مریت
کتابانی کتاب پُربنت۔ قیامت ءِ روچ ءِ ہے کتاب سچ کنگ بنت ءِ ہما دوائیں
فرشتہ شاہدی دینت۔ مردماں گوشت کہ آفرشتہ حدا ءِ وتی انت، آہانی شاہدی چون
روانت؟ آریا ءِ روکن انت، حدا ءِ یلہ نہ دینت ءِ بنی آدم ءِ پلہ مرزی ءِ نہ کن انت۔
مارا چوشیں شاہدی قبول نہ انت۔ گدہ آہاں گوشت کہ اگس شما آہانی شاہدی ءِ نہ من
ات گدہ شے جسم ءِ جان، ہڈ ءِ بند، دست ءِ پادہم شاہدی دینت۔ گوں اے جبر ءِ مردم
وش بوت انت ءِ گوشت اش ہے شر انت، اے منے آڑہ انت بلکیں مارا مہ ڈڑوہ
انت ءِ ڈڑوگیں شاہدی مہ دینت۔ حدا ءِ پیغمبراں گوشت شاہدی ایوک ءِ انسانی
آزہانی یا منکر نکیرانی نہ انت، حدا چہ شے گردن ءِ مزنیں رگ ءِ نڑیک تر انت،
آزانت کہ بنی آدم ءِ چے کتگ ءِ چے نہ کتگ ءِ پرچہ نہ کتگ، چرائی ءِ شاہدی ءِ
شر تر ءِ مستریں شاہدی دگہ کئی بُوت کنت؟ مردماں کہ اے جبر اش کُت، دپ اش
سچ لگوشت ءِ گوشت کہ مانیش کتگ کہ آ کہ منصف انت آئی ءِ شاہدی روا
انت۔ منصف ہم آوت ءِ شاہد ہم وت۔ بنی آدم ءِ گوشت اگس حدوند چہ ماچوں
نڑیک انت ءِ چومہروان انت پرچہ مارا پہ حراہیں کار ءِ ہما دماناں مکن نہ کنت،
پرچہ اے حدانیزگارانی پریاتاں گوش نہ داریت، پرچہ ظالم ءِ دستاں نہ داریت،

پرچہ ہوپ ۽ آپتاں کاریت، پرچہ چو بے بڑگ انت؟

بنی آدم ۽ مدام چہ حدائی پیغمبراں ہمے جست کُت کہ شما گوش ات کہ
 حدوند ۽ اے زمین ۽ زمان اڑ داتگ انت۔ انسان ۽ ساہدار ۽ درچک ۽ دار ۽ مور ۽
 مدگ، ہر شے کہ ہست جوڑ کتگ۔ منے سر پر نہ بیت کہ حدوند پرچہ وتی اڑ
 داتگیں اے زمین ۽ زمان ۽ تباہ کنت ۽ ساہداراں پرچہ کشیت ۽ کار کنت؟ اگس آئی ۽
 دست ۽ شرین ۽ نہ بیت چوشیں بدواہی ۽ ظلم ۽ بے رحمی پرچہ کنت؟ پیغمبراں اے
 جستانی پُودات نہ کت۔

آہاں جست کُت کہ ہمے بہشت ۽ چونیں آسودگی ۽ عیش ۽ نوش انت؟
 گوشت اش بہشت کردار انت، ہنچیں جاگے کہ صافیں آپ انت، شہد ۽ شیر ۽ جو
 انت کہ مدام تچگ ۽ انت، ہر وڑیں نیوگ چو کہ ترخ، انار، انگور، کوٹگ ۽ تیجگ،
 کُتر، پیشی کونر، زیتون مچّ انت بلے امب، چکو، زرد آلو، شپتا لو چوشیں چیز
 نیست۔ آہاں حال دات ۽ گوشت کہ اگس کسے ۽ دل ارادہ بہ کنت کہ من کوٹگ
 وراں، کوٹگ چہ ول ۽ سدیت، لیٹ وراں ۽ کیت ۽ آئی ۽ دیم ۽ ایر بیت۔ آہ
 گوشت من بینگ چٹاں یا شیر گلاٹاں، ہامان ۽ ہامینگ یا شیر ماں سہر ۽ تنگویں
 گلاساں آئی ۽ دیم ۽ ایر بنت۔ بہشتی ۽ کار ہمیش انت کہ بہ وارت ۽ گوں حور ۽ گلما ناں
 وپت ۽ واب ۽ لیب ۽ لبائی بہ کنت۔ جست اش کت کہ حور ۽ گلما نانی اصلی کارچی
 انت؟ پیغمبراں گوشت ہریک بہشتی مردے ۽ راہفتاد حور ۽ ہفتاد گلماں رسیت۔
 حورانی بارو آہاں حال دات کہ آہنچیں شر رنگیں، تنگ رگیں، شر بالادیں، کبگ
 رواجیں ۽ ناز رگیں جنک انت کہ آہانی بدن ماں حریر ۽ ادلساں ہم چیر نہ انت،
 دزستیں آزا اش ظاہر انت۔ آہانی بدن ہنچو نازرک انت کہ اگس آپ ورا انت تو ہما

آپاں چہ گٹ ۽ ایر روگ ۽ گندے۔ آہانی وپت ۽ واب ۽ لذت ۽ بل آہانی چارگ ۽ کلاتے بہا۔ بہشتی مرد ہے ہفتادیں حوراں ہر وہدیکہ آہانی دل ہل بہ کنت وپت ۽ واب بہ کن انت۔ یک نیمگے گوں حوراں وپت ۽ واب، دومی گوں گلما ناں لیب ۽ لبائی ۽ سیمی نیمگ ۽ ورگ ۽ آرام، ہمیش انت بہشت ۽ وٹی ۽ تناب۔

ناباوراں جسست کت کہ ماماں امروز ۽ چہ یک لوگ بانکے ۽ شزاروں، بہشت ۽ ہفتاد حور ۽ ہفتاد گلماں چون سگ بنت، یک مردے اے درستاں چوں سوار بوت کنت۔ آہاں درائنت کہ چوشیں جبر کفر انت۔ آہاں گوشت ہر یک بہشتی مردے ۽ راہزاراں مردے شہوتی طاقت ۽ زور مان بیت۔ شما ہر یکے دمان پہ ساعت اگس حوراں بڈ وبت یا گلما ناں شامد نہ برات۔ ابیدایشی ۽ شے مردینی آزا سک ذراج ۽ محکم بیت۔ چو امروزی آزا نہ بیت، آزنڈ، محکم ۽ ذراج بیت ۽ مدام لٹ انت کہ لٹ انت۔

بنی آدم ناباوریں خلقتے۔ آہاں جسست کت کہ اگس گلماں ۽ کارہما انت کہ حور ۽ گنت گڈہ گلماں ۽ ضرورت چی انت، گلماں ۽ کاراں حور ہم کت کن انت۔ آہاں جواب دات کہ شما پہکیں کور فہم ات۔ آہاں پہ کندگ ۽ بش کرگ گوشت کہ اگس بہشتی ۽ دل چہ حوراں بروت گڈہ ورنائیں گلماں پرہاں ہست انت۔ دومی ایش کہ حور دومی راہ ۽ وتی سواری ۽ نیل انت، آہاں اے ازن نہ انت چیا کہ چو گڈہ گلما نانی حق جنگ بیت ۽ اگس حور حداء نافرمانی ۽ بہ کن انت ۽ چہ پشٹی نیمگ ۽ وتی سواری ۽ بل انت ہم بہشتی آں آ لذت نہ رسیت کہ پہ گلماں ۽ بڈ و بونگ ۽ رسیت۔ آہاں گوشت کہ ادا ہم مردان ۽ شر رنگیں زال ہست ۽ باز مومن ۽ حداء دوست وتی زالاں پشٹی نیمگ ۽ ہم سوار بنت چیا کہ آہان ۽ حدائی ازن گون انت،

حدا و ت گوشنگ کہ شمع زال چو ہما ڈگار ء انت کہ ہر نیمگ ء شوم ء گواش ء
 نگارے دیے، شمع تب انت بلے حد ا دوست انگت ورنابیں ء زیبائیں بچکاں
 سوار بنت چیا کہ آبانی لذت گیش ترانت۔ آہاں گوشت گلماں پہ ہما بہشتی ء انت کہ
 ادا و ذوق انت۔ آہان ء ماں بہشت ء بچک ء طلب گپیت۔ دوہم ء دگر ایش کہ ہما
 مرد کہ ادا گوہتگ، نامرد ء کون بگا بوتگ انت آہاں ماں بہشت ء مرد ء طلب
 بیت، آچوں بہ کن انت؟ آہاں گوشت اوہنی آدم! حد اپہ ہر کس ء مہروان انت، ہر
 کسی طلب ء پورا کنت۔ شماوت بچار ات کہ حد اوند ء یک نیمگے پہ دو ذوقیں بہشتی ء
 دومی نیمگ ء پہ بگا ء کونی آل گلماں جوڑ کتگ۔

مخلوق ء چیمے پیغام براں جست کت کہ اگس ماں بہشت ء منے کار
 ورگ، وپسگ ء گلماں ء حورانی سوار بونگ یاچہ گلماں ناں و ت ء راحراب کنائینگی
 انت گڈہ پریشی ء دگہ بہشتی ء جوڑ کنگ ء ہر کس ء راجو وار ء بڑگ کنگ ء ضرورت
 جی انت؟ حد اوند بقول شما قدر ء توان ء واجہہ انت کہ زمین ء زمانے و دی کتگ
 انت، ادا ہر شے ہمائی ء تب ء تربیت، آہمے بہشت ء آسودگی ء لذت ء پرچہ ہمیدا
 منے سرا بہر نہ کنت؟ پیغام بر ء آبانی ہم سنناں گوشت کہ بہشت ء ء سرزمین ء آرام ء
 دل ایمنی ء فرق است۔ ادا، مستر یں مشکل ایش انت کہ شما مدام جست ء پرس کن
 ات، وتی عقل ء کار بند ات۔ اے چون انت؟ آچوں انت؟ پرچہ، چیا، چون،
 اے جستاں حد اء تب مدام ناتب بیت۔ بہشت ء شتر تر یں شتر ی ایش انت کہ اودا
 کس ء را عقل کار بندگی نہ انت چیا کہ عقل فتور پاد کنت۔ آدم ء حواء ء وتی عقل
 کار مرکت پمیشاچہ بہشت ء پہ بے عزتی در کنگ بوت انت۔ حد اوند ہر کس ء را
 چووت ء لوٹیت۔ آزیاد ہیں شیواری ء ہڑاری نہ سگیت۔

مردماں جُست کت کہ پہہے کاراں کہ آدم ء حوادراں ڈہیہہ کنگ بوت
 انت، نی پہہے کار ء، پہہے وپت ء واب ء، حداوند ہفتاد حور ء ہفتاد گلگمان دیگ ء
 انت، ماں ہما بہشت ء بلے آوہدی شے حداوند ء دل ء نہ سگ ات کہ منے پیرک ء
 بَلک آدم ء حوا ء ہے وٹشیں لذت پہ دل ایمنی ء جہہ منندی ء بہ چشتیں، پرچہ؟ نوں
 چونیں رژنے حدا ء دیم ء کپتگ کہ پہ آدم ء چک ء نماسگاں چو ہدوک انت؟
 پیغمبراں جواب دات کہ وہدیکہ آدم ء حوا چہ بہشت ء آرام ء وٹشیں ورگاں سرگوست
 انت نوں حدا ء مرت کہ وٹشی ایوک ء ورگ ء نہ انت، وٹشی ہما انت کہ آدم ء حوا ء آئی ء
 شرکنی چشتگ ہمیشا حدا وتی ساری ء گوشتناں پشومان بوت ء نوں ہے وپت ء
 واب ء لذت پہ بہشتی آں روئے کت۔ یکے ء بش گرات ء گوشت کہ شما گوش
 ات کہ حورانی آزاہفت پوش ء ہفت جبر ء تلا ہم ظاہر بنت۔ من شمار امر وچی گوشگ
 ء آں، اگس منی حوراں ملائے بچاریت یادگہ نامحرے، منی دل چوں سگیت کہ منی
 حورانی شتریں آزاہاں دل شدیکیں ملائے یادل ہوسیں گلگامے بچاریت۔ من ء قول
 انت کہ من اگس ہما ملا پونز ء گوش نہ کت، ملا ء دوئیں چم چہ پدی گوک ء نہ کش
 انت، مس بلوچے نہاں۔ تئی حدا ء ہرچی کنگی انت، بہ کنت۔ آہاں پسودات کہ
 پرے جبر ء جنگ ء فتنہ نہ لوٹیت، کسے کہ تئی حورانی آزاہاں چاریت تو آہانی حورانی ہما
 جاگہ کہ ترادوست بنت بچاراش۔

بنی آدم کہ جُست ء پرس ء کپیت بس نہ کنت۔ آہاں جُست کت کہ
 حداوند ء دست دراج انت، آہر جاہ ء ہر کجا موجود انت، ہر کس ء چم ء وت گندیت
 گدہ حدا ء دستانی دراجی چنت گواز بیت؟ آئی ء چم کہ جہان ء اے کنت ء پرا کنت ء
 گندانت، آئی ء چم مزن انت؟ آئی ء جندٹوہ ء مزن انت یا منے قد ء گنت؟ آئی ء

دپ ۽ دیم مزن انت یا کسان؟ آئی ۽ آدگہ آزا چون انت، مزن انت یا کسان
 انت؟ حداء قاصداں جواب گردینت کہ حداوند چون بنی آدم ۽ نہ انت، چور ستر ۽ حیوان
 ۽ ہم نہ انت، آئی ۽ دست ۽ پاد ۽ آزانہ کسان ۽ نامزن انت، آئی ۽ چم نہ ڈلگ انت ۽
 ناہرت انت۔ حداوند یک نُورے۔ آ آس ۽ کہ آس ۽ نہ انت بلے شہم دنت
 پمیشانہ آئی ۽ دست پر ناپاد، ناچم ناگوش، نادپ ۽ نادنتان بلے تُرسگی انت۔ آئی ۽ چو
 مچار کہ ہچ ۽ نہ انت۔ ہمے نُور مدام شہم دنت ۽ ہر کسی حال ۽ سہی انت۔ مردماں
 کہ اے جبراش کت انت، دپ اش بندشت۔ آہاں دل ۽ گوشت کہ اے چونیں
 حداوند ۽ کہ ہچ ۽ پر نیست، مُندر انت، ہر شے ۽ ز بہر انت۔ اے باریں کئی
 دردانی درمان انت؟

جنیناں کہ پیغمبرانی وعظ اش کت انت، پُکیاں پیم نہ بوت انت۔ وت
 ماں وت ۽ نشت ۽ جوڑت اش۔ شور اش یک کت ۽ شت انت پہ ہمے پیغمبر ۽
 ملّاہاں۔ جُست اش کت کہ حداوند ۽ بہشت ۽ وٹھی ۽ تناب پہ مردینان انت، حُور پہ
 مردیناں، گلّمان پہ ہماہاں، وٹھیں ورگ بہ ورا انت، بہشت ۽ سنیل بہ کن انت،
 حوراں سوار بہ بنت ۽ گلّماناں یا گلّمان آہاں ۽ حراب بہ کن انت۔ آہاں گوشت مئے
 گناہ جی انت؟ ماوت ۽ راکشت ۽ ایرکت پہ تاعت، پہ ذکر ۽ فکر، پہ پھریز کاری،
 پہ ہمے حداء توصیف ۽ ستاہ۔ مئے دل عرش کنت پہ شتریں ورنائے ۽ ہم گنگلی ۽ وپت
 ۽ واب ۽ بلے مارا ہمے گوشگ بوتگ کہ شما چہ وتی مرداں ابید گوں دگہ ہچ کس ۽
 وپت ۽ واب مہ کن ات کہ حدانہ وٹش بیت۔ شما کہ نیکی ۽ پھریز کاری کن ات، ایشی
 ۽ مز شمارا بہشت ۽ رسیت بلے چو کہ شمے گپ انت، بہشت ۽ پہ ماہچ نیست، ہرچی
 ہست پہ مرداں۔ آہاں زالاں ۽ تسلّادات ۽ گوشت حداہر کسی حدانت، آچہ شما بلے

ترانگ نہ انت۔ شمارا ہر وڑیں نیوگ پہ ورگ ء رسیت، شما شہد ء شیرورات، ہست، تیجگ ء کوٹگ ورات، ہست۔ جنیناں درائنت کہ پہ شہد ء شیر ء ورگ ء مئے دل ء کوش نہ جنت۔ آخر حداء بہشت ء پہ ما جن ء مردی وپت ء وابی لذت ء وٹی پرچہ نیست؟ امروز ء ما وتی دل پہ ہر جنگ داشتگ، ورنابیں ء کتا کتائیں مردانی نیمگ ء دروکائی چاریں بلے سرظاہری نا۔ مئے دل لوٹیت بلے حداء ترس ء آئی ء بہشت ء لالچ ء مادا ہیج نہ کنیں۔ اگس اوداہم ماچہ وٹیں وپت ء واب ء لذت ء زبہروں گدہ چہ ما شترتر ہما زال انت کہ وت ء را امروز ء وٹیاں بہر و مند اش کتگ، ورنابانی بگل ء درنیا انت۔ پرے جستاں حدائی قاصداں ہے جواب دات کہ شما دل تیر کہہ مہ بت کہ شمئے دنیائی مرد اودا پدا شمے مرد بنت ء گوں شما وپت ء واب کن انت۔ زالاں زارکت۔ ایسانی پریاتانی توار ء بازارے سرازرت۔ گوشت اش اے دُشو، چاشو، ہموداہم مئے سراجی انت؟ پہ مرداں ہفتاد حور ء ہفتاد گلماں ء مئے ہما امروزی جون بوہیں مرد؟ حدابہ بارت چوشیں بہشت ء۔ آہاں گوشت اگس پہ مرداں انکرہ حور ء گلماں ہست، پہ ما جنیناں باید انت کہ ہفتاد گلماں بوتیں کہ مئے دل اش سرد بہ کتیں۔ چہمیشاں یک جنینے ء پہ گریوگی چمے گوشت کہ اے منی چارمی مردانت کہ منی لوگ واجہہ انت، دو مرتگ ء یکے ء منی سہن داتگ انت۔ ماں بہشت ء چرے چاریں مرداں من کئی باں؟ پیغمبر منگاڑہ بوت، گوشتے کہ آچاریں تئی مرد بنت۔ زال ء درائنت کہ اولی مرد ء ہمور وچ پہ من لٹ کوپگ ء بوتگ۔ دومی بگائے بوتگ سیبی ہم پہ من وٹیں ولے نہ بوتگ۔ چارمی دانکے ء گہتر انت۔ منی چم مہ کپات اے چاریناں۔ جنین ء گوشت منی چاریں مرداں چہ من ء ساری دگہ زال لوگ ء بیتگ انت۔ آہانی شورچی انت؟

آہم ہے مردانی زال بنت؟ پیغمبرانی دپ بندشت۔ گوشت اش ما اے جبرء
جست چہ جبرائیل ء نہ کتگ۔ جست ئے کنوں ء شمارا حال دیوں۔

یک بادشاہے ء جست کت کہ منی حرم ء ہزار بے نکاحیں سریتیں زال
انت۔ اودا، آزال کئی بنت؟ پیغمبراں کندگے جت ء گوشت آدراہ تئی بنت۔ حور
ہم تئی، گلماں ہم تئی ء ہما ہزاریں سریت ہم تئی۔ یک جنینے ء گوشت کہ ادا منی چار
یار انت۔ اے یار اودا منی یار بنت کہ نا؟ ملا ء عالماں گوشت چوشیں زنا کاری اودا
مکن انت بلے اودا ہر دمان کس گوں کس ء گون نہ انت۔ اگس تئی یاراں چم ء دو
چم کت ء گوں تو وپت ء واب کت۔ کئے سہی بیت؟ چوشیں کار گوں شے کمال ء
انت۔ جنین ء بچکندگے جت ء بیچ ئے نہ گوشت۔

لہتیں مرداں گوں ہے حدا دوستیں قاصداں دست بندی کت ء گوشت
کہ چوش بوت نہ کنت کہ شماوتی حدا ء بہ گوش ات کہ منے امروزی زالاں اودا منے
سرامہ موشیت، ایشاں گلماں نان ء بہ دنت؟ آہاں جواب دات کہ حداوندوتی ارادہ ء
بیت ء برجم انت۔ آنا منے جبر ء زوریت ء نادگرے گا۔ آہاں گوشت کہ بہشت ء
دگہ چارو ء پڑاشک نیست، اگس امروزی زال کہ شے نام ء انت بلے شے سرا
زورے پانگ نہ انت کہ شما حوراں یلہ بہ دتیت ء آہاں سوار بہ بت۔ یک دہقانے
ء گوشت کہ تو منی دل ء جبر کت۔ من ریاء رُو نہ کناں۔ من ترا گوشگ ء آل کہ منی
چکانی مات کہ لونس ء حری انت، دپ ء جان ئے چوڈ و نڈ ابوہ کن انت اگس اے
زال اودا منی گٹ ء توک بوت، من چگلے ہے بہشت ء رند ء دیاں۔ من سراں
سراں باں، اگس منی سر بہ دوزہ ء بہ کپیت ہم من نہ وٹ نہ باں۔

حدائی قاصداں ء جست اش کت کہ حور پرچہ چو بے وانگیں بت ء انت؟

دوستی ء نادوستی نزان انت، پرچہ نہ گوش انت کہ مارا اے مرد دوست نہ بیت، مارا
 لیشی ء مدے، آئی ء بدے؟ آہاں گوشت حورچہ عقل ء فہم ء ز بہر انت۔ آہاں وت ء
 رااے زانت نیست کہ چے شتر ء چے گندگ، آجوڑ کتگ انت پہ بہشتی مردانی وپت
 ء واب ء۔ دراج ریشیں، بدبوہ داریں ملایے ء رادیے اش شتر ء تنگوائیں ورنائے ء
 رادیے اش شتر، مزن لولسیں گلامے ء دیے اش شتر یا سہرگیں ورناہے ء رادیے اش
 شتر۔ آئی ء کارہے وپت ء واب انت، آدگہ ہچ نہ زان انت۔

جنیناں پہ حسد جُست کت کہ بہشت ء حورانی توصیف انت۔ آہانی
 نازرکی ء، آہانی کبگی رواجانی، وٹیں دروشم ء وٹیں بالادے، آہانی بوہ ء بُسانی، پچ ء
 لبیسانی بلے ما کہ بہشت ء رویں مئے شتر رنگی ء زیبائی ء ہچ صفت ء ستاہ نیست۔
 شمشے حداء پرچہ مئے سرا بد کیت؟ مارا پرچہ نہ لگائیت؟ مارا پرچہ چو حوران نہ کنت یا
 قد ء حوراں نہ لیکیت؟ آہاں گوشت حداء مسترمانہ نیں، آچہ درستاں مسترانت۔ آہما
 کنت کہ وتی دل۔ اگس آشمے توصیف ء نہ کنت، آئی ء تب انت۔ آہاں گوشت کہ
 شمارا چو حوراں نہ لیکیت کہ شمارا نہ ات بلے شمارا پرے جبر ء نگران مہ بت، شمارا وٹش بہ
 بت چیا کہ اگس شمارا حور بہ کنت شمارا ہم چو حوراں گنگ ء دام بت، شتری ء گندگی ء
 پرک ء پیر ء نہ زانت۔ شمارا نندگ ات، عقل ء حدابندات، شمارا شگر ء بہ گرات کہ شمارا
 حور نہ ات۔ دومی جبرایش انت کہ حور بے نکاح انت۔ بے اگدہ ء بے قول ء قرار
 ء بہشتی آئی بگل ء انت، چو امروز ء ہماشاہ ء بادشاہانی بے حسابیں سُریتاں۔ شمارا وٹش
 بہ بت کہ اودا شمارا شمشے ہمساہگے بے نکاحی ء سُریتی ء شگان ء بہ جنت؟ شمارا حدانگہہ
 دارات۔ شمشے وڑیں ہچ زال چو حوراں مہ بات۔ آہاں گوشت کہ حوران ء گوش ء دہ
 پر نیست، آپہ وتی حراب کنائینگ ء میار نہ کن انت، آہانی نام ء پہ پاک دامنی ء

کس نہ گپیٹ بلے شے راہے دگر۔ شہا پہ زانت ء فہم ء پھ براہ داری ء شہر رنگی چہ حوراں
شہر تر ات۔ آہاں گوشت کہ حد اوند اگس حوراں گلاہیت پہ مقصدے۔ آئی ء مطلب
بنی آدم ء لالچ دیگ، رد دیگ ء وتی راہ ء آرگ انت۔

زالاں گوشت مردم پہ بے اولادی چوہما بند ء انت کہ سڑیت ء رتچیت۔
بہشتی حور پر چہ سنٹ انت؟ آہاں جُست کت گوں ما کہ مئے دنیا ئی مردماں بہشت ء
و پت ء واب کن انت مارا چُک ء پسائندگ بیت کہ نا؟ ماہم چو حوراں سنٹ بوں؟
آہاں جواب دات کہ اودا چُک ء پسائندگ نہ بیت، حور بہ بنت یا شہا، راہ سنٹ بت۔
زال سکت دل پر وش ء نہ وش بوت انت۔ پیغمبراں گوشت راستیں جبرائیش انت کہ شے
یا حورانی جن ء مردی آزا چو شراب ء ہما شیشگ ء بنت کہ دپ اش ہنچو مہر بند انت کہ تیج نہ
بنت۔ اے مرد ء جنی مردینی آزا ہر بر ء لگا شگ انت، بر ء و آرو یا مان کنگ ء در کنگ نہ
انت۔ زالاں قہقائے جت ء گوشت چوشیں بہشت ء بے بہشتی شہر تر انت۔

پیغمبراں گوشت بہ ترس ات چہ قبر ء عذاب ء۔ آہاں گوشت و ہدیکہ مردم
مریت ء قبر بیت، دو فرشتہ کیت ء بنی آدم ء جست ء پرس کنت۔ اگس آنا باور ء کافر
ئے بوتگ آئی ء راہمنچو گرز جن انت کہ جان ئے نئش نئش بیت، آپریات کنت
بلے یلہہ ئے نہ دینت۔ سکلیں بے بڑگ انت۔ مردماں جست کت کہ ہما فرشتہ
کجام زبان ء مردگ ء را جست کن انت؟ پیغمبراں گوشت یا و عبرانی ء یا عربی ء۔
آہاں جست کت کہ اگس کسے اے دوئیں زباناں مہ زانت گڈا آئی ء جست کن
انت یا نہ کن انت؟ پیغمبراں گوشت آزاننت نہ زاننت، آہان ء جواب دیگی
انت۔ مردماں جست کت کہ آہاں کہ قبر ماں نصیب ء مہ بیت، آدریا ء بہ کپ
انت ء ماہیبیانی دپار بہ بنت، بہ بیچ انت ء پُر بہ بنت، آہانی چہ جا گہہ ء گرز جن انت؟

پیغمبرؐ عاقلان گوشت اے جست ماچہ جبرائیلؑ نہ کتگ انت۔

مردماں جست کت کہ شما گوش ات کہ ہر کس کہ مُرت ہما دمان ء آئی ء روح بال کنت ء آزماناں روت کہ حد اوند ء پرائی ء ہمودا جا گہہ اڑ داتگ۔ شما گوش ات کہ انسان ء جون یا جسم حُشکیں بے ساہیں گوشت ء پوستے، گڈاے جون ء جست کنگ ء گرز جنگ اے چونیں جبرئے؟ اے کجام مزن مردی ء دانائی ئے کہ مرتگیں بے ساہیں جون ئے ء پہ گرز بہ جن؟ آہاں جواب ہے دات کہ ما اے جبر ء جست چہ پریشنگ ء نہ کتگ۔

پیغمبران ء جست اش کت کہ شما گوش ات کہ بہشت چہ کُنشت انت ء پہ بہشت ء سر بُونگ ء حد اوندوش کنگی انت گڈا ء وش کنگ ء آسان تر ء شتر تریں توجیل کجام انت؟ آہاں پسودات کہ آمردم کہ حد اء منوگر نہ انت، آہاں بہ کُش۔ آ کہ مرانت، ہفت جہندی انت، تو کہ مرے تو شہیدے ء ترا پہ بہشت ء روگ ء کس داشت نہ کنت۔ تئی راہ تچک انت بزاں تو نہ مُرتگے، تو زندگیں مرگ کنے۔ اگس ہے جنگ ء تو زندگ ء واترکت، تو گا زی ئے، ہم پہ بہشت ء تئی راہ پیچ انت۔ ناقبر ء عذاب، نا پہل ء سمرات ء ناقیامت ء روج ء جست ء پرس ء گرز ء چیل، تچک ء بہشت ء۔

جنیناں گوشت کہ مان جنگ ء بہ جنگی نہ اول۔ ما زہم زرت ء حد اء دژ مناں جت نہ کنوں۔ مرد چہ ماتیار ترانت، زور مند ترانت۔ جنگ ء کہ ہما کن انت، پُل ہم ہما ہانی۔ پیغام بر ء داناہاں گوشت حد اوند ء پہ شما شتریں توجیلے سازیتگ، شما ہما حد اوست کہ جنگ ء روانت شما جنگ ء دوران ء ہما ہانی دل ء وش بہ کن ات، گوں آہاں وپت ء واب بہ کن ات۔ شما کہ چوش کت بزاں شما ہم پہ حد اء

جنگ کتگ ءِ گاڑی ات۔ زالاں یکے دومی ءِ راجارت، گل ءِ سرپت انت ءِ حداء
شکراش گپت۔

بنی آدم چہ حدوند ءِ آئی ءِ ہمو روچی کلہو ءِ قاصداں دل سوختگ ءِ لپرزگ
انت۔ ایشاں شو رکت ءِ زانتکار ءِ کو اسانی بلا ہیں جر گہے اڑدات ءِ حداء ءِ بنی آدم ءِ
رنجش ءِ بدبری ءِ بگرتا کرنانی کرن ءِ ضد ءِ گننت ءِ باروادل جمیں بحث ءِ ترانے
بنگیج کت۔ اے دیوان ءِ کماش ءِ راہ دربروت ماں وت پیڑ انت۔ حدائی پلہ
مرزاں زہم کش ات ءِ گوشت کہ ہر کس کہ حدوند ءِ نہ منوک انت آبانی دواکشگ ءِ
گارکنگ انت۔ دومی گروہ ءِ جہہ جت کہ ہر کس کہ حدائے پلہ مرزانت آگوں بنی
آدم ءِ دروہ انت، آگردن کش ءِ غدارانت، آئی ءِ دواکشگ انت۔ آ کہ زانندگ ءِ
فہمندگ انتت آہاں گوشت کہ اے دیوان پہ ہے مقصداں اڑدیگ بوتگ کہ ما
یکے دومی ءِ گوش بداروں ءِ ہنچیں راہے در بہ گجوں کہ امن ءِ ایمنی، نہ ترسی،
براہندگی، مطاہ داری ءِ مہر ءِ دوستی نے راہ انت۔ آہاں گوشت منے ہے واہگ
انت کہ منے وت ماں وت ءِ کشت ءِ کوش ءِ فتنہ در بیت۔ دزوک ءِ دور آسر بہ
بیت۔ ما بزانوں کہ کئے کئے انت۔ شرچی انت ءِ گندگ چی انت۔ حدائے
انت ءِ شیطان کئے انت۔ ہستی چی انت ءِ نیستی چی انت۔ آہاں گوشت اگس ماوت
ماں وت ءِ بند ءِ گلانش بہ بوں منے زانت ءِ فہم ءِ مزل اچ ماہزیت۔

شیطان پاداتک، دیم نے گوں دیوانے پاگ واہہ ءِ کت ءِ گوشت کہ
من حداء شرزاناں ءِ حدائے قدرتاں ہم۔ آئی ءِ مزن مردی ءِ بہادری ءِ رحم دلی ہم اچ
من چیر نہ انت۔ من آئی ءِ فتنہ انگیزی ءِ گوں بنی آدم ءِ آئی ءِ کست ءِ کینگ ءِ حالاں
ہم شر سہی آں۔ اگس شامں ءِ ازن دہیت من شمارا سر جمیں احوالاں دیاں، من ریا ءِ

رُونہ کنناں۔ آئی ء گوشت کہ من پہ شیطانی نام کپتگاں۔ ہنچو کہ شمعے باروانا روائیں
 جبر تالان کنگ بوتگ ء شمعے بُن پیرک ء بُلک ء باروانا فرمانی ء دغاء ڈوبہ بوتگ
 ہے پیم ء منی باروا ہم دڑو گیس ء وٹش نیا تکیں جبر گوشگ بوتگ ء من ء لعین ء بد کردار
 لیکگ بوتگ بلے من ہنسگاں چہ دیگ ء بُن ء کاہاں، من شتر سر پداں کہ دڑوگ
 چے ء راست چے؟

دیوان ء کماش ء دَر ائینت کہ اے مئے وت ماں وتی دیوانے، توئے
 شیطان بے ازن ء بے جُست ء آہتگے ء تو ہے گوشگ ء ءے کہ تو ہم چو بنی آدم ء
 بڑگ ءے ء تئی پُشت ء دڑوگ بندگ بوتگ۔ آئی ء گوشت اگس تو گوں مارا ستیں
 بہ کنے ماتئی جبراں گوش داروں۔ کماش ء گوشت تو مارا اے زمین ء زمین، حدا ء
 پریشنگ، شیطان ء حدا، موت ء زیست، شترئی ء گندگی، بہشت ء دوزہ ء باروا
 سر جمیں حالاں بہ دے۔

شیطان ء گوشت کہ شیطان کئے انت ء حدا کئے انت، شیطان پرچہ
 شیطان انت ء حدا پرچہ حدا انت، انسان پرچہ ء چوں اڑ دیگ بوتگ ء پرچہ
 مریت، دوزہ ء بہشت پرچہ اڑ دیگ بوتگ انت ء پہ کیا؟ آئی ء گوشت شمعے دل
 تپر کھی نادراہی ء ناسلامتی انت، ہزگاری ء نیزگاری انت۔ شمعے مستریں ویل شمعے
 وت ماں وت ء کُشت ء کُوش ء ضد ء کُننت انت۔ اے کست ء کینگ کیا ودی
 کتگ ء شما پرچہ یکے دومی ء گُٹ ء حونان ات؟ دوہم ء دگر حدائی قاصد ء پیغمبرانی
 ہمور وچ دُمبُل جنگ ء آہانی حدائی پنت ء نصیحتانی پر شما آرگ ء مقصد جی انت؟
 اگس شامن ء ازن دات من اے درستیں سر حالاں شمارا سر پد کنناں وگس ناشما بزان
 ات ء شمعے کار۔ دیوان ء شیطان ء راجرے ازن دات۔

شیطان ء گوشت ، شیطان ء حد اوند دو بلا ہیں ء نمیر انیں حقیقت انت ،
یکے دومی ء ہمراہ انت بلے یکے دومی ء راجت ء کشت نہ کن انت۔ دوئیں زور اور ء
نمیر ان انت۔ شیطان ء گوشت حد ء شیطان واجہیں زرتشت ء شون داتگیں ہما ہستی
انت کہ آئی ء ایشان ء اہورامزد ابرازاں نیکی ء اہریمان بزاں بدی گوشنگ۔ واجہیں
زرتشت ء اہورامزد اہمانیکی انت کہ ضد ء بیرگیری ء سکین ء نہ دنت، آہاروشنی انت
کہ تہاری آئی ء گور ء اتک نہ کنت بلے ہے حد اوند ء راہتیں ناواندگ ء جاہلاں
ہنچیں دروشمے داتگ کہ آظالمی ء بے رحمی ء نشان انت، آکشتیت ء زندگ کنت،
شر کنت ء گندگ کنت۔ بلے شماسر پد بہت کہ آہارژن انت کہ تاوان نہ دنت ء نا
بہشت ء دوزہ دنت، نا نادرابی ء نیزگاری دنت۔ آشری ء نیکی انت بلے ہر کس ء
کہ نیکی ء را حد ء پُر ہیبیبیں ء حطر ناکیں دروشمے داتگ آہاں گوں حد اوند ء شر نہ
کتگ۔ شیطان ء گوشت من رژن یا نیکی ء مٹ آں۔ من تہاری آں، من بدی
آں۔ چونہ انت کہ من تران ء بدی ء سکین ء دیاں، من ہے تہاری یا بدی ء
Symbol یا نشاناں۔ آئی ء گوشت منی کار بیش کاری نہ انت۔ من قتل ء کوش نہ
پرماہاں، من ہماہاں کہ روشنی ء مقابل ء اوشتو کاں تا کہ ہر کس بزانت کہ نیکی یا روشنی
کہ بہ روت تہاری مان شانیت ء ہر کس روشنی ء تہاری یا نیکی ء بدی ء پرک ء
بزانت یا ہے احساس ء بہ ماریت۔ چہ من کس مہ ترسیت کہ من حراہیں ہستی ء
نہاں، منی سرا بیش کاری ء فتنہ بازی ء ڈوبہ ناروا انت۔

شیطان ء گوشت زمین ء زمان ء اڑ دیگ ء اڑ دیوک ء باروا من شمارا
گوشاں کہ اے جہان کس ء اڑ نہ داتگ۔ اے ہست انت کہ ہست انت۔ اے
قدرت انت، اے وہدانت۔ ہر کس کہ ایشی ء ہستی ء وتی نام ء کنت آوت چوہما ڈر

ءانت کہ وت ء را بُدرے نیست، مدام چیرانت۔ آئی ء گوشت جہان ء ہے
 پائیداریں ہستی پہنچ بر پاسگ نہ بیت۔ اے ہمانت کہ ہمانت۔ ایشی ء رازیک،
 مروچی ء باندا ت نیست البت اگس دؤرانی پرگ کجام یک و ہد ء زمانگے ء چہ
 قدرت ء دست ء دراتک بلکیں قدرت ء تب ناتب بہ بیت ء اے جہان دگہ گام
 گچے بہ زوریت۔

شیطان ء گوشت کہ مرگ ء زندگسی دست ء نہ انت۔ بنی آدم نا پہ ارادہ
 کیت ء نا پہ ارادہ روت بلے کیت و ہدے کہ شے چک ء نما سگ ہے موت ء
 دستاں دارانت۔ آہنچو زانو گر ء کو اس بنت کہ انسانی دماغ ء ہمارگ ء روتگاں
 گوج انت ء دور دینت کہ آمردم ء را پیر ء عاجز کن انت ء موت ء نیمگ ء تیلانک
 دینت۔ چو کہ شے ترس موت ء گنت ایشی ء دیمپانی ء شے وتی او کیں نسل کنت۔
 شماران بت ء شمارا حدائے حاجت نہ بیت ء نا حداء نام ء کسے شمارا ترسینت
 کنت۔ نیزگاری ء ہزگاری ء باروا شیطان ء گوشت اے چہ حد اوند ء نہ انت، اے
 گوں ہر کسی کمال ء بود ء انت۔

بہشت ء دوز ہے باروا و اجہیں شیطان ء گوشت کہ حقیں جبر ایش انت
 کہ و اجہیں زرتشت ء گوشتگ کہ انسان کہ مریت آئی ء روح یا آئی ء ہستی یا وجود،
 یک مزنیں ء دراجیں پندے جنت ء ہما جا گہہ ء سر بیت کہ آدائی آرام، آسودگی ء
 دل ایمنی ء جا گہہ انت۔ آئی ء گوشت کہ لہتیں مرداں ہے گپ ء رالیس ء پہ لیس
 داتگ ء گوشتگ کہ پہ حد اوند ء بہشت ء سر بُو ہگ ء ”پہل ء سرات“ کہ دراجیں
 پہلے کہ ہزارانی سالانی راہ ء دوری انت، گو زگ لوٹیت۔ آئی ء گوشت کہ و اجہیں
 زرتشت ء اے توضیحی پنت ء را ایشاں زرتگ ء پہلے ء سر کتگ۔ آہاں شمارا بودلا ء نا

سر پد لیکینگ کہ گوں شما چوشیں بے بُنیں ءِ دز و گیس تران اش کُتگ۔ آئی ءِ گوشت
دوزه پتھے نہ انت۔ واجہیں زر رشت ءِ دوز ہے نام نہ کپتگ البت آئی ءِ دائمی ناراحتی،
بے ایمنی ءِ گم ءِ گرٹی ءِ راہنچیں حالتے گوشتگ کہ مردم لپرزگ ءِ مُونجا بیت۔
ایشاں ہے حالت ءِ رادوز ہے نام داتگ۔ شما دل ایمن بہ بت کہ دوزه کہ آس ءِ
دریائے گوشتگ بیت بیچ جا گہہ گواہ نہ دنت۔ واجہیں شیطان ءِ گوشت کہ ہندو آئی
حداء پیر ءِ کلندراں ہم بنی آدم ءِ ناراحتی ءِ مرگ ءِ رند آہانی دل آرامی ءِ جبر گوشتگ بلے
آناراحتی ہے جہان ءِ انت کہ ہر کس ہفت بر ءِ مریت ءِ زندگ بیت بلے ناشر ءِ
حراب کارانی روح رستر یا کم تریں مردے ءِ شکل ءِ دوار زندگ بیت۔ ہمیش انت
پراہاں ناراحتی کہ زند ءِ گم ءِ گرٹیاں بیت بلے ہر کس کہ شر میں کنت ہے ہفتیں
گرداناں رند آئی ءِ روح دائمی آسودگی ءِ مزل ءِ سر بیت بلے چوشیں دوز ہے آس ءِ
چوشیں بہشت ءِ و رگ ءِ حور ءِ گلما نانی بڈوئی ءِ جبر گوں آہاں نیست۔ آئی ءِ گوشت
من جہاں دید ہے آل، اے کنڈ ءِ پرا کُنڈاں گشتگاں، چوشیں سزاء جزاء حال نا
من رومن ءِ مصری آئی دپ ءِ نا ایران ءِ نا چین ءِ ماں چین ءِ اش کُتگ۔ آئی ءِ
گوشت اے کجام قانودانت، اے کجام انصاف انت کہ پہ کسے ءِ ردیں کرد ءِ آئی ءِ
را آس ءِ دور بہ دئے کہ مدام بہ سُچیت۔ چوشیں ناروائی روانہ انت۔ چوش و پت
کشتن نہ کنت۔

شیطان ءِ گوشت شے مستریں مشکل شے وت ماں وت ءِ کشت ءِ خون
انت ءِ ایشی ءِ توم ہے حداء کشتگ، ہما حد کہ اہورامزدا نہ انت۔ حداء چاریتگ کہ
اگس بنی آدم کُشت ءِ کوش مہ کنت، دل ایمن بہ بیت، وتی مستروت بیت، وتی
عقل ءِ کار بندیت، من ءِ حداء پتجہ کاریت ءِ کیت ہنچیں وہدے کہ ہے مردمنی

گُرُک ءِ بِلک دنت پمیشا اے فتنہ سازیں حداء فتنہ کشنگ ءِ شما آئی ءِ برورد ءِ ورگ ءِ ات۔ شیطان ءِ دست بندی کُت ءِ گوشت کہ منی پنتاں گوش بہ دارا ت ءِ فتنہ ءِ کشار ءِ ول گوج بہ کن ات۔

پہ شیطان ءِ دل سریں ءِ عاقلی گشتانک ءِ ہر کس ءِ آئی ءِ مننت گپت ءِ گوشت کہ توئے واجہیں شیطان ءِ رااگس نبیت ءِ پشتیں ءِ مارا ساری ءِ حال بہ داتیں مروچی ما آپ ءِ سیاہ ءِ سر نہ بوتوں۔ پرے حبر ءِ شیطان پرد ءِ ارمانی بُوت، گوشتے من ءِ بد نبیتی ءِ شگان ءِ مہ جن ات۔ من چہ روزء اول بنی آدم ءِ پلہ مرزاں۔ شما جُست بہ کتیں آدم ءِ حواء ءِ را کہ آہان ءِ اے سوج کیا دات ءِ حد اوند ءِ قید ءِ دَر کُت، کیا آہان ءِ حداء گوں آدم ءِ حواء ءِ ضد ءِ کُنت ءِ حال دات؟ اے من ءِ شیطان اتاں۔ من شمے دوزواہاں، شمے بدواہاں نہاں۔ دیوان ءِ کماش ءِ شیطان ءِ راتسلا دات ءِ گوشت کہ توچوشیں حبر ءِ دل ءِ میار۔ مازانیں کہ مار دایں، مازانیں کہ توپہ مانیکی کُتگ۔ شیطان وُش بُوت۔ دیوان ءِ فیصلہ کت کہ مروچی ءِ رند ناما حداء قاصدانی دزوگاں گوش داروں ءِ نا آہانی فتنہ سازی ءِ پنت ءِ گوشتناں زوروں۔

اے دیوان ءِ حال پہ حداء سر بوت۔ آئی ءِ چارت کہ حبر نی چہ ہلوت ءِ گوستگ۔ منی شُر پاشک بوتگ۔ آئی ءِ زانت کہ آروچ دور نہ انت کہ انسان وت حدائی ءِ درجہ ءِ سر بیت، نمیران بیت۔ حداسک پیرزگ بوت۔ آئی ءِ وتی چاریں پریشنگ لوٹت ءِ آورت انت ءِ گوں آہاں نشت ءِ تران ئے کُت۔ اے دیوان ہما ات کہ کس ءِ کس ءِ پتھی چیر نہ دات، ناملا نکتاں ءِ نا حداء۔

ایشاں فیصلہ کت کہ نون بنی آدم ءِ کار کار دارگی نہ انت۔ نون پہ آہاں زیادہیں کلوه ءِ سلام روان دیگ شُر نہ انت۔ ملا نکتاں حال دات کہ انسان نون ہنچو

شیوار بوتگ کہ آمارا پہ کلاگ ء ہیر و مان بندیت ء مارا ڈروگ بُر ء ہنرباز
لیکیت۔ آہاں گوشت کہ توئے حدوند ء باروا آنوں شر سر پدانت ء ترا ہم حساب ء
نیارانت۔ ازرائیل ء حال دات کہ بنی آدم زانت ء فہم ء منزلاں بران انت ء ہلاو
مرگ ء تیار نہ انت۔ نادر اہی ء ہو پانی دارو ء درمان ئے اڑ کتگ۔ منی اشکنگ ء آ
ہنچیں درمان اڑ کتگ ء انت کہ مرگ ء تر اس دینت، آنہ مرانت۔ واجہیں
جبرائیل ء گوشت اگس آنمیران بوت انت پہ توئے حدوند ء ہنچ پشت نہ کپیت، ہر
کس وت حدابیت۔ آئی ء گوشت اگس بنی آدم اے قد ء حد ء سر بوت آزور اور
بیت ء مارا وتی بیراں گپیت، ہے فتنہ ء فساد، ہے ظلم ء جبر ء سکین کہ مادانگ،
ایشانی جُست ء کنت۔ اسرافیل ء درائینت کہ من ء شک انت کہ ہے قیامت ء
قیامت ء روچ ء بیہار کہ مادانگ، آقیامت ء روچ ء پہ آہگ ء میلنت یا ہنچیں
توجیل بہ سازانت کہ اے زمین ء زمان تباہ مہ بیت۔ آئی ء گوشت چوش مہ بیت
کہ پہ قیامت ء منی سور ء آواز در مہ ایت یا منی ہے نل ء بے توار بہ کن انت۔
واجہیں میکائیل ء درائینت کہ نون قحط ء ڈکال ء در ہم آہاں بند کتگ۔ یک نیمگے کہ
ڈکال بیت، آمر دچہ دگہ نیمگے وردنی مال کارانت۔ موسم اش ہم وتی دست ء کتگ
انت۔ اگس ہور مہ بیت آہور کن انت۔ نون تئی روزی رسانی ء داد ء دہش ء مزن
مردی ء جبر آہان ء گوشتگ نہ بیت۔

حدوند ء وتی صلاہ کارانی جبر گوش داشت انت ء چہ دیراں ترک ء نک
بوت، پچے نہ گوشت، گوشے جبرے درنیا ہگ ء انت۔ فرشتہاں چارت کہ آرس
آئی ء چماں گیمران انت۔ لرزگے ء زرتگ، گوشے گوہری تپے ء گپتگ۔
پریشتگاں دل بڈی دات ء گوشت ہر کارے ء ہر کردے ء را انجام ئے ہست۔

پرے حبرء کہ بنی آدم زانکار ء زورا و اور پیتگ تو دل ء میار۔ آہاں گوشت کہ تنی و ہدی
تئی دؤر بیرگ ء آسر نہ انت۔ ہے کست ء کینگ ء فساد ء دز وگ ء توم کہ تو کشتنگ
، اے ہچ برگار نہ بیت بلے کہ انساں نون تئی پنتاں نہ انت بلے تا زندگ انت آہانی
نسل در نسل و ت ماں و ت ء کشت ء کوش ء یلہ نہ دنت۔

حدا ء درائینت کہ اگس انسان شیوار ء دانا انت گڈا کیت روچے کہ اے
فتنہ ء فساد ء توم ء ہم گار کنت۔ فرشتہاں گوشت کہ پر اہاں ایش چو آسان نہ انت چیا
کہ تنی و ہدی عقل ء فہم اش چو پختہ نہ انت۔ آ کہ تئی پلہ مرز بنت آہاں کش انت آ کہ
تئی نہ انت ء ترا ہجہ اش آ ورتگ، آ کہ زانکار انت آ زہم ء کو پگ ء کن انت ء تئی
پلہ مرزاں جن انت۔ آہاں گوشت تاں لہتیں کرناں اے و ت ماں و ت ء
پیڑا ہنت، رندی رند ء انت۔ حدا و ش بوت ء حکمے کت کہ مروچی ء رند کس پہ بنی
آدم ء مہ روت ء پہ من قاصدی مہ کنت، آوتی ء من وتی۔

وہد قدرت ء دا تگیں ہما زورا کیں ہستی انت کہ آئی ء گاماں نہ کسے
داشت کنت ء نا کسے گوں آئی ء ہم گام بوت کنت۔ وہد ہست انت کہ ہست
انت، نیستی ئے پر نیست۔ آ زورا ک انت ہم ء بے ریا انت ہم۔ ہے وہد انت
کہ آئی ء بنی آدم ء را سو گہہ، زانکار ء آزمودگ کار کتگ ء وہد ء بخشا تگیں زانت
ء فہم ء برکت ء انسان زند ء مرگ ء رازاں پٹگ ء درگیجگ ء انت ء کیت روچے
کہ آنمیراں بیت، حدا بیت۔